

Energa

NASZA ODPOWIEDZIALNOŚĆ 2013

RAPORT SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI BIZNESU

List Prezesa Zarządu ENERGA SA	4
O raporcie	6
1. ENERGA	
– odpowiedzialne zarządzanie	10
1.1. Zarządzanie	
1.2. Debiut na giełdzie	
1.3. Ryzyko pod kontrolą	
1.4. Odpowiedzialność w zarządzaniu	
1.5. Najważniejsze standardy etyki na co dzień	
1.6. Aneks – zestawienie wskaźników	
2. Rozwój działalności dystrybucyjnej	
– po pierwsze niezawodność	42
2.1. Zapewniamy jakość i bezpieczeństwo energetyczne	
2.2. Inwestycje w rozwój infrastruktury	
2.3. Zrównoważona energia	
2.4. Aneks – zestawienie wskaźników	
3. Dla klientów	
– odpowiedzialne kształtowanie relacji.	64
3.1. Standardy obsługi klienta	
3.2. Komunikacja w marketingu i reklamie	
3.3. Nowe produkty i usługi inspirowane potrzebami klientów	
3.4. Badania satysfakcji klientów źródłem nowych rozwiązań	
3.5. Aneks – zestawienie wskaźników	
4. DLA ŚRODOWISKA	
– Zrównoważony rozwój	82
4.1. Odpowiedzialnie zarządzamy wpływem na otoczenie	
4.2. Wytwarzanie a środowisko	
4.3. Zasoby wodne	
4.4. Emisje pod kontrolą	
4.5. Gospodarowanie odpadami	
4.6. Bioróżnorodność i obszary chronione	
4.7. Opłaty i koszty związane z korzystaniem ze środowiska oraz kary za przekroczenie dopuszczalnych norm	
4.8. Rozwój energii przyjaznej dla środowiska	
4.9. Energa dla przyrody	
4.10. Aneks – zestawienie wskaźników	
5. DLA PRACOWNIKÓW	
– Współpraca wartością	140
5.1. Nasi pracownicy	
5.2. Bezpieczeństwo i zdrowie naszych pracowników	
5.3. Dialog i współpraca	
5.4. Edukacja, ocena, rozwój	
5.5. Aneks – zestawienie wskaźników	
6. DLA SPOŁECZEŃSTWA	
– ENERGA dla Ciebie	182
6.1. Jesteśmy częścią lokalnych społeczności	
6.2. Wspieramy edukację	
6.3. Wspieramy badania i naukę	
6.4. Fundacja energia	
6.5. Promujemy sport i aktywność fizyczną	
6.6. Wspieramy kulturę	
7. Tabela GRI	210
8. Oświadczenie o weryfikacji poziomu aplikacji GRI	228
9. Niezależny raport poświadczający.	229

Szanowni Państwo,

publikacja ta, wraz z Raportem Rocznym, dopełnia obrazu działalności Grupy ENERGA w 2013 roku. W realizacji celów ekonomicznych towarzyszy nam refleksja, że nie odbywa się ona bez wpływu na otoczenie. Dlatego też, po przyjęciu „Strategii rozwoju Grupy Kapitałowej ENERGA na lata 2013-2020”, opracowaliśmy i wprowadziliśmy w życie również „Strategię zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego biznesu w Grupie Kapitałowej ENERGA”. Uważamy, że strategia biznesowa w połączeniu ze strategią zrównoważonego rozwoju ma większe szanse powodzenia, ponieważ uwzględnia fakt, że nasza Grupa prowadząc działalność gospodarczą, równocześnie buduje więzi społeczne i zabiega o zaufanie interesariuszy.

Jako spółka publiczna i Grupa, która działa na coraz dynamiczniejszym rynku, dążymy do poprawy efektywności w celu zahamowania tempa wzrostu obciążeń dla klientów, a przez to – dla gospodarki. Prowadząc restrukturyzację, dokładamy wszelkich starań, aby była ona możliwie najmniej dotkliwa dla pracowników i otoczenia. Programy odejść za odszkodowaniem, dopłaty związane ze zmianą miejsca pracy, podejmowanie współpracy tam, gdzie jest to możliwe i opłacalne dla obu stron, spotkały się z zainteresowaniem pracowników, pozwalając na przeprowadzenie głębokich zmian w sposób możliwie łagodny.

O ile wyniki biznesowe 2013 roku przyniosły nam satysfakcję (przychody Grupy większe o 2 proc. w ujęciu rocznym, EBITDA o 21 proc., a zysk netto o 63 proc.), o tyle świadomość potrzeb społeczności, na rzecz których prowadzimy nasze projekty społeczne i środowiskowe, pozostawia poczucie niedosytu. Pod hasłem „ENERGA dla Ciebie” z roku na rok podejmujemy w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) nowe inicjatywy edukacyjne, kulturalne, sportowe, czy służące ochronie środowiska.

Branża energetyczna wytwarzając, dystrybuując i sprzedając energię elektryczną jest niezbędnym elementem rozwoju współczesnej gospodarki. Sektor stoi przed licznymi wyzwaniami, jak np. kurczące się zasoby konwencjonalnych surowców energetycznych przy stale rosnącym zapotrzebowaniu na energię czy też nabierająca coraz większego znaczenia ochrona środowiska naturalnego. Chcąc sprostać tym wyzwaniom, zwiększamy zastosowanie najnowszych, ekologicznych technologii i podnosimy rangę odnawialnych źródeł energii. Inwestując w infrastrukturę, nowe efektywniejsze usługi i produkty, tworzymy mocny fundament dla wzrostu wartości Grupy ENERGA.

W kolejnych latach koncentrować się będziemy na rozwoju dystrybucji, minimalizacji wpływu na środowisko i stałej poprawie obsługi klienta. Jednym z naszych flagowych projektów jest budowa systemu inteligentnej dystrybucji, czego przedsmakiem są możliwości jakie dają inteligentne liczniki, z których korzysta już ponad 400 tys. naszych klientów.

CSR rozumiemy także jako imperatyw ciągłego samodoskonalenia się i harmonizacji kultury organizacyjnej, zarządzania ryzykiem czy polityki środowiskowej z wyznawanymi przez nas wartościami. Wyrazem tego jest między innymi wejście w decydującą fazę projektu zarządzania środowiskowego, opartego o wytyczne Rozporządzenia EMAS, którego wdrażanie rozpoczęliśmy w 2013 roku. Cieszą nas przyznane Grupie nagrody i wyróżnienia, takie jak: Nagroda Prezydenta RP w kategorii Zielona Gospodarka czy „Srebrny Listek CSR”. Chcemy spożytkować nasze doświadczenia społeczno-środowiskowe angażując się w program „Wizja zrównoważonego rozwoju dla polskiego biznesu 2050”, realizowany pod patronatem Ministerstwa Gospodarki i Forum Odpowiedzialnego Biznesu. Mam nadzieję, że publikując Raport CSR za 2013 rok, pozwalamy Państwu wyrobić sobie pogląd, czym dla Grupy Kapitałowej ENERGA jest zrównoważony rozwój.

Mirosław Bieliński
Prezes Zarządu ENERGA SA

O RAPORCIE

Niniejszy Raport jest trzecią w historii Grupy Kapitałowej ENERGA publikacją podsumowującą działania z obszaru społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR), podejmowane przez piętnaście objętych raportowaniem spółek Grupy (z uwzględnieniem wyników spółek zależnych ENERGA Operator). Zakres dokumentu jest analogiczny do zakresu „Raportu Odpowiedzialnego Biznesu – Nasza odpowiedzialność 2012”, opublikowanego w grudniu 2013 roku.

Raporty CSR wydajemy w cyklu rocznym, ale chcąc zachować porównywalność danych, zamieszczamy w każdym z nich również wskaźniki osiągnięte rok wcześniej. Przy pracy nad tym dokumentem wykorzystaliśmy wewnętrzne systemy zbierania informacji i wskaźników prezentujących wyniki Grupy. Raport powstał w oparciu o wytyczne Global Reporting Initiative G3.1, na poziomie A+ (z uwzględnieniem wskaźników wchodzących w skład suplementu dla podmiotów z sektora energetycznego) i został poddany weryfikacji przez niezależną firmę audytorską oraz GRI.

Informacje kontaktowe:

Zapraszamy do przekazywania uwag i opinii na temat naszego Raportu oraz realizowanych przez nas działań na adres: csr@energa.pl

Opis procesu definiowania zawartości Raportu

Analiza istotnych zagadnień dla Grupy ENERGA została przeprowadzona na podstawie wyników raportów branżowych, badań polskich i międzynarodowych, jak również badań interesariuszy Grupy ENERGA. Do oceny wzięliśmy również pod uwagę wewnętrzne materiały źródłowe, ze szczególnym uwzględnieniem „Strategii Grupy ENERGA na lata 2013-2020” oraz „Strategii zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego biznesu Grupy Kapitałowej ENERGA”.

W ramach dialogu z interesariuszami przeprowadzone zostały między innymi indywidualne wywiady z liderami opinii dla poszczególnych grup zagadnień CSR, istotnych dla firmy i branży. Ekspertki ocenili poprzedni raport, a także zidentyfikowali najważniejsze kwestie, które powinny zostać uwzględnione w Raporcie na rok kolejny. Istotnym elementem wywiadów było omówienie czynników, które w opinii ekspertów budują wiarygodność raportu CSR na polskim rynku. Tworząc niniejszy raport staraliśmy się wziąć te opinie pod uwagę.

Innym elementem dialogu z interesariuszami jest cykliczne badanie opinii klientów o realizowanych przez nas działaniach CSR. Ostatnie badanie przeprowadzone przez firmę PBS objęło dwa kwartały 2013 roku, a wzięło w nim udział (w zależności od fali badania) od 2 824 do 3 221 mieszkańców ośmiu kluczowych dla nas miast (Elbląg, Gdańsk, Kalisz, Koszalin, Olsztyn, Płock, Słupsk, Toruń). Odpowiadali oni na pytania dotyczące ważnych dla nich obszarów naszego zaangażowania oraz wskazywali, czy podejmowane przez nas działania są

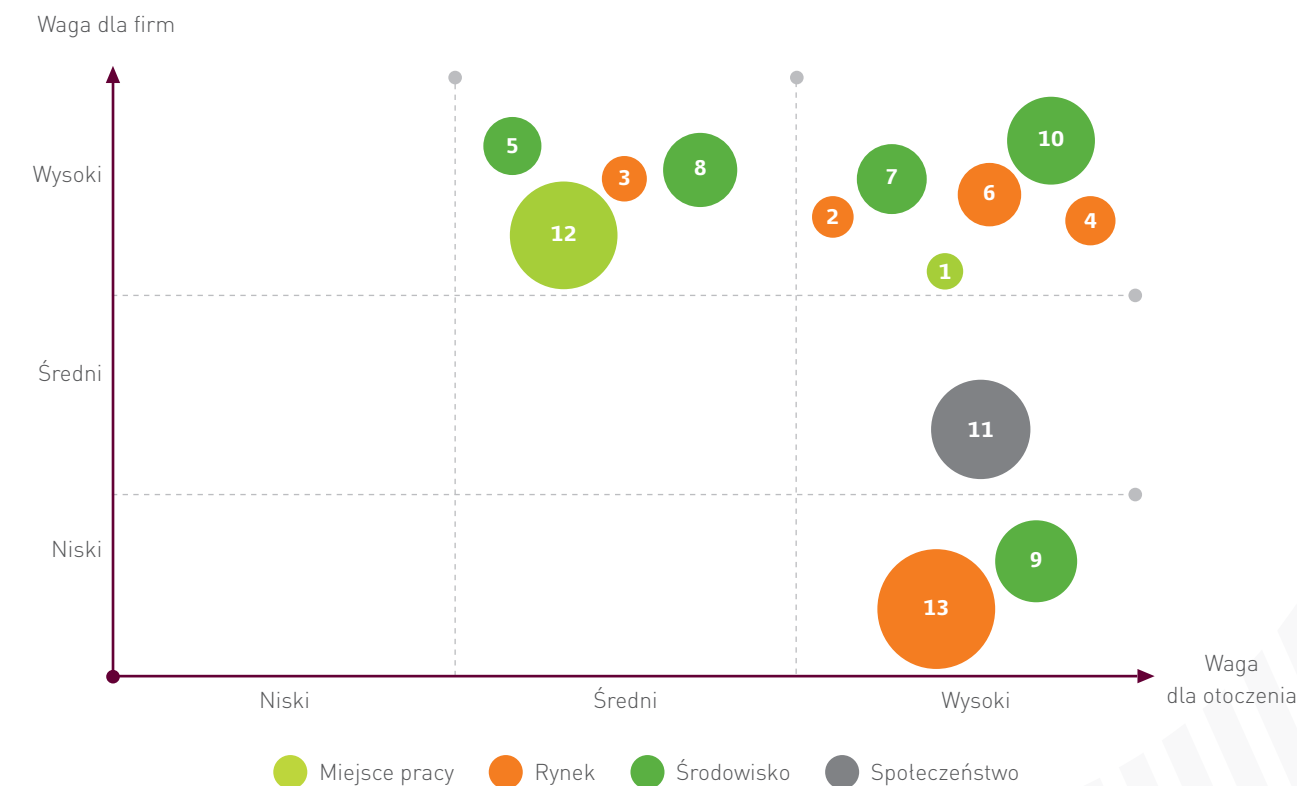
wystarczające. Pytaliśmy też o znane respondentom przejawy naszej działalności w ramach poszczególnych obszarów (troska o pracowników, relacje z klientami, troska o środowisko naturalne, spójne działania społeczne, niezawodność dostaw energii czy wzmocnienie wiarygodności w oczach inwestorów) oraz o kroki, które powinniśmy podjąć w ramach każdego z obszarów.

Klienci za najważniejsze uznali

(wyniki na koniec II kwartału 2013 roku):

- niezawodność dostaw energii elektrycznej (ponad 61 % odpowiedzi „ważny”)
- relacje z klientami (prawie 60 % odpowiedzi „ważny”)
- troska o środowisko naturalne (ponad 52% odpowiedzi „ważny”)
- troska o pracowników (ponad 46% odpowiedzi „ważny”)

Matryca istotności zagadnień

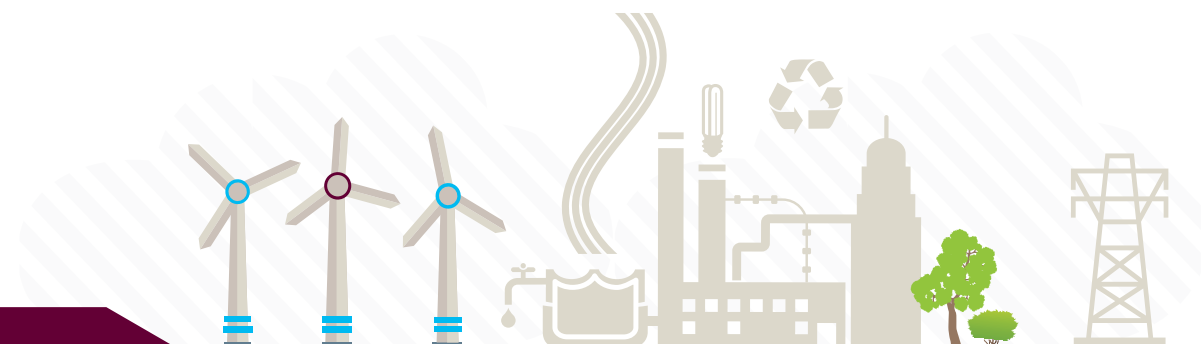
Jako szczególnie istotne dla naszej Grupy zidentyfikowaliśmy następujące zagadnienia:

1. Bezpieczeństwo i zdrowie pracowników
2. Standardy zapewnienia jakości i bezpieczeństwa dostaw energii
3. Inwestycje na rzecz zwiększenia dostępu klientów do produktu
4. Standardy obsługi klienta
5. Zużycie energii i poprawa efektywności energetycznej
6. Efektywność energetyczna w dystrybucji
7. Zarządzanie oddziaływaniem na środowisko
8. Emisje do atmosfery
9. Działania na rzecz otoczenia w obszarze ochrony środowiska
10. Odnawialne źródła energii
11. Dobre sąsiedztwo ze społecznościami lokalnymi
12. Zarządzanie procesem restrukturyzacji
13. Podejście do klienta oraz odpowiedzialność i etyka w reklamie i marketingu

Niniejszy Raport jest kolejnym podsumowaniem działań, które podejmujemy na rzecz otoczenia. Grupa ENERGA rozpoczęła raportowanie z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu trzy lata temu. Jako firma należąca do grona liderów polskiej gospodarki, staramy się upowszechniać najlepsze praktyki zarządzania, które przy realizacji celów ekonomicznych uwzględniają aspekty społeczne i środowiskowe. W proces tworzenia raportu włączyliśmy interesariuszy – lokalne społeczności, klientów, partnerów. Wyrażane przez nich opinie i oczekiwania są dla nas podsumowaniem dotychczasowych działań oraz inspiracją przy planowaniu kolejnych inicjatyw.

Anna Mańkowska

Koordinator CSR, ENERGA
Centrum Usług
Wspólnych Sp. z o.o.

ENERGA

Odpowiedzialne zarządzanie

Grupa Kapitałowa ENERGA jest jedną z czterech największych krajowych grup energetycznych. Głównym przedmiotem naszej działalności jest dystrybucja, wytwarzanie oraz sprzedaż energii elektrycznej i ciepłej na terenie Polski. Jesteśmy jednym z trzech największych dostawców energii elektrycznej w Polsce. Zajmujemy wiodącą pozycję na rynku pod względem udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w energii wytworzonej ogółem. Skala działalności sprawia, że jesteśmy też jednym z największych polskich pracodawców, zapewniającym bezpieczne miejsce pracy i rozwoju blisko 10 tys. osób.

Większościowym akcjonariuszem ENERGA SA, spółki zarządzającej Grupą Kapitałową, jest Skarb Państwa. 11 grudnia 2013 roku akcje Spółki zadebiutowały na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Z kapitalizacją blisko 6,6 mld zł (stan na 30 grudnia 2013 roku), spółka znalazła się w grupie 20 największych krajowych spółek publicznych.

Historia

Załącznikiem obecnej Grupy ENERGA była tzw. „Grupa G-8” – osiem ówczesnych zakładów energetycznych działających na terenie Polski północnej, centralnej i wschodniej. W wyniku ich konsolidacji 1 stycznia 2005 roku rozpoczął działalność Koncern Energetyczny ENERGA SA z siedzibą w Gdańsku (obecnie ENERGA Operator). 6 grudnia 2006 roku, z inicjatywy Skarbu Państwa, Koncernu Energetycznego ENERGA SA i Zespołu Elektrowni Ostrotęka, została zawiązana spółka ENERGA SA, która w wyniku dalszych procesów restrukturyzacji, w maju 2007 roku zyskała status podmiotu dominującego w Grupie Kapitałowej. Koncern Energetyczny ENERGA i Zespół Elektrowni Ostrotęka stały się jej spółkami zależnymi.

Skala działalności

Zasilamy w energię elektryczną ponad 2,9 mln odbiorców indywidualnych i biznesowych, zlokalizowanych na obszarze ok. ¼ powierzchni Polski. Eksploatujemy ponad 190 tys. km linii energetycznych, którymi rocznie przesyłamy ponad 20 TWh energii. Do naszej sieci elektroenergetycznej przyłączone są też liczne prywatne elektrownie wiatrowe, małe elektrownie wodne i biogazownie. Łącznie aż 18 proc. energii dostarczanej naszym klientom pochodzi z odnawialnych źródeł. Produkujemy rocznie ponad 4,9 TWh energii elektrycznej brutto oraz 3,9 TJ ciepła brutto w 57 obiektach wytwórczych, w tym w elektrowni systemowej w Ostrotęce, 2 elektrociepłowniach, 3 ciepłowniach, 47 elektrowniach wodnych, m.in. największej w Polsce hydroelektrowni we Włocławku oraz 3 farmach wiatrowych. Odnawialne źródła zapewniają ponad 38 proc. produkowanej przez nas energii. Wytworzone przez Grupę ciepło zaspokaja zapotrzebowanie miast, w pobliżu których znajdują się jej elektrociepłownie.

Skonsolidowane dane finansowe dla Grupy ENERGA (w mln zł)

	2012*	2013
PRZYCHODY , w tym: przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i usług (włączając akcyzę), pozostałe przychody operacyjne, przychody finansowe, udział w zysku jednostki stowarzyszonej oraz zysk netto ze zbycia aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	11 735,7	12 024,5
KOSZTY OPERACYJNE** , w tym: zużycie materiałów i energii, usługi obce nabyte, amortyzacja i odpisy aktualnej wartości niefinansowych aktywów trwałych, pozostałe koszty rodzajowe i pozostałe koszty operacyjne, koszty finansowe z wyłączeniem kosztów odsetek od zaciągniętego zadłużenia, udział w stracie jednostki stowarzyszonej oraz strata netto z działalności zaniechanej	9 311,5	9 190,4
WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE , w tym: wynagrodzenia, koszty ubezpieczeń społecznych i pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	1 011,9	921,0
PŁATNOŚCI NA RZECZ INWESTORÓW , w tym: koszty odsetek od zaciągniętego zadłużenia, dywidenda wypłacona za rok poprzedni***	833,5	738,5
PŁATNOŚCI NA RZECZ PAŃSTWA , w tym: podatki i opłaty	825,7	948,4
INWESTYCJE W SPOŁECZNOŚCI W POSTACI DAROWIZN	2,4	3,0
WARTOŚĆ EKONOMICZNA ZATRZYMANA	(249,3)	223,2

* Prezentowane dane za 2012 rok zostały przekształcone w związku z doprowadzeniem do spójności zasad prezentowania niektórych przychodów i kosztów w kolejnych okresach sprawozdawczych, bez wpływu na prezentowany wynik netto.

** W kosztach operacyjnych za rok 2012 zawarta jest rezerwa na koszty związane ze sprawą sądową z PSE SA w wysokości 123 mln zł. Kwestia sprawy sądowej została opisana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ENERGA SA.

*** Wysokość dywidend wypłaconych wyniosła 653,9 mln zł w 2012 roku oraz 497,5 mln zł w roku 2013.

Powyższe dane pochodzą ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ENERGA zgodnego z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku (dane obejmują wszystkie spółki Grupy ENERGA)

Nasza misja:
Poprawiamy komfort życia
i pracy naszych klientów

Struktura operacyjna

Kluczowe dla łańcucha wartości Spółki Grupy ENERGA zostały podzielone na trzy segmenty: Dystrybucja, Wytwarzanie i Sprzedaż. Na czele każdego z segmentów stoi lider: ENERGA Operator, ENERGA Wytwarzanie (do 30 grudnia 2013 roku pod nazwą ENERGA Hydro Sp. z o.o.) oraz ENERGA Obrót.

Rolę zarządczą w Grupie pełni ENERGA SA, która wyznacza cele strategiczne oraz monitoruje ich realizację. W Grupie ENERGA funkcjonują także spółki ENERGA Informatyka i Technologie oraz ENERGA Centrum Usług Wspólnych, które wspierają segmenty usługami świadczonymi w zakresie informatyki, technologii, kadr i finansów.

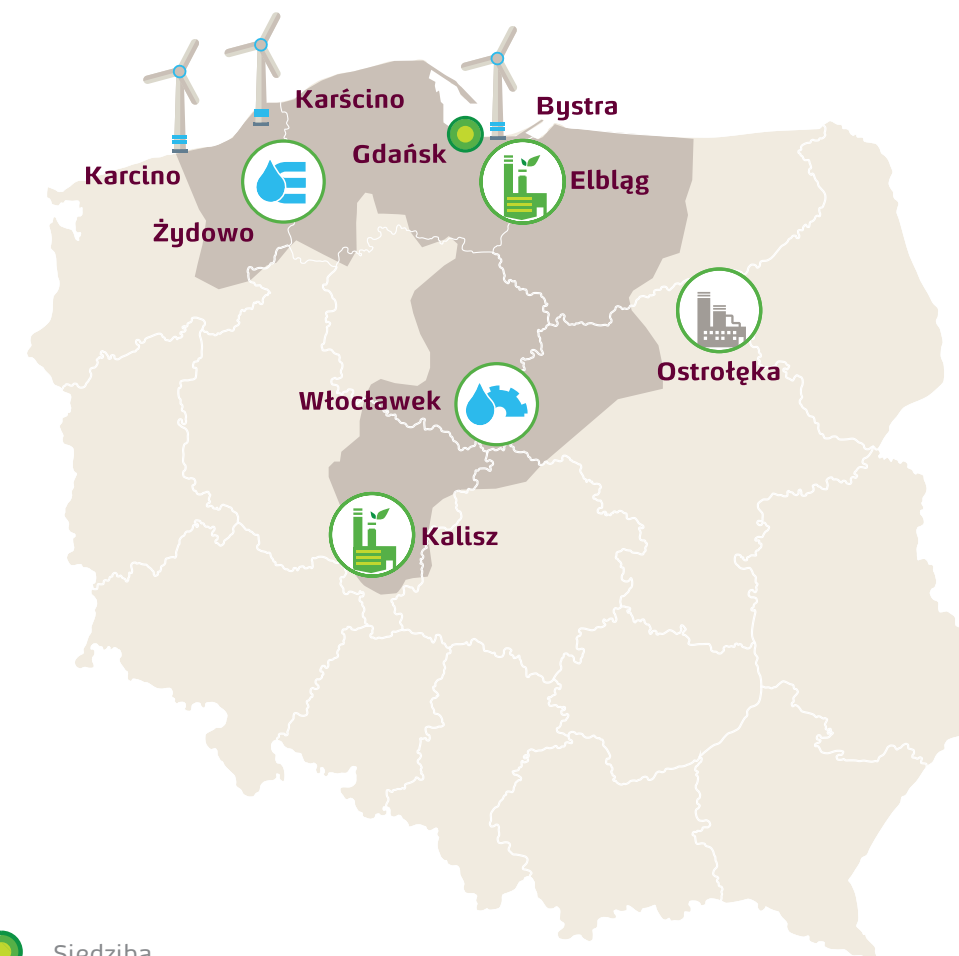
Strategia Grupy ENERGA na lata 2013-2020

2013 rok był pierwszym rokiem obowiązywania nowej strategii biznesowej Grupy ENERGA. Naszym nadrzędnym celem jest tworzenie wartości dla akcjonariuszy oraz innych interesariuszy poprzez rozwój Grupy jako wydajnego i innowacyjnego podmiotu, który elastycznie dopasowuje się do warunków rynkowych, utrzymuje profil działalności o niskim ryzyku biznesowym i bezpieczną strukturę kapitału, stając się coraz bardziej wiarygodnym dystrybutorem, preferowanym dostawcą i przyjaznym dla środowiska producentem energii elektrycznej.

Nasza strategia zakłada utrzymanie wiodącej pozycji wśród polskich spółek użyteczności publicznej oraz dalszy wzrost efektywności i jakości oferowanych usług, dzięki wspólnym wysiłkom zaangażowanych pracowników.

Nasza wizja:
Efektywna i innowacyjna
grupa kapitałowa, elastycznie
dostosowująca się
do warunków rynkowych

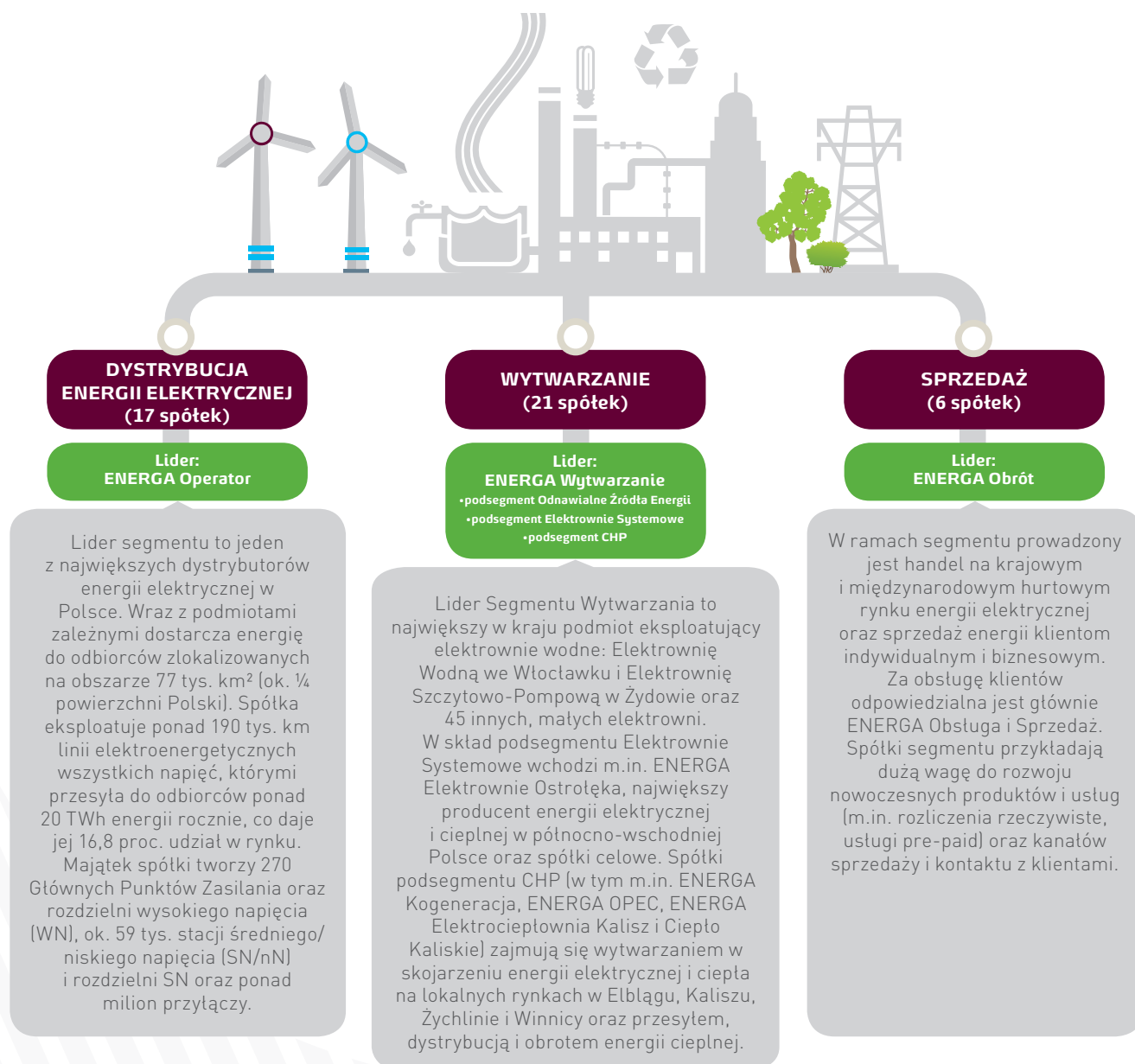
Mapa lokalizacji

- Siedziba
- Dystrybucja energii elektrycznej
- Obszar sprzedaży energii elektrycznej
- Elektrociepłownia
- Elektrownia szczytowo-pompowa
- Elektrownia systemowa
- Elektrownia wodna
- Farma wiatrowa

Struktura Grupy ENERGA

Strategiczne cele na lata 2013-2020

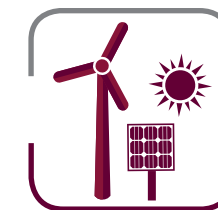

Odpowiedzialne kształtowanie relacji z Klientami

- wzrost zadowolenia z jakości usług i utrzymanie silnych długotrwałych więzi

Realizację tego celu zapewnią wysokiej jakości produkty i usługi, dostarczane w sposób niezawodny i efektywny kosztowo.

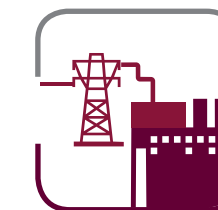

Ograniczenie wpływu na środowisko naturalne

- rozwój źródeł energii przyjaznych środowisku, w tym inwestycje w odnawialne źródła energii
- wsparcie efektywnego zużycia energii

Grupa wykorzysta w tym celu sprawdzone technologie i procesy, redukujące emisję gazów cieplarnianych w toku wytwarzania i dystrybucji.

Rozwój działalności dystrybucyjnej

- wzrost rentowności
- poprawa jakości i niezawodności usług oraz dalsze przyłączanie nowych klientów i odnawialnych źródeł energii do naszej sieci

Cele te zostaną osiągnięte w szczególności poprzez modernizację i rozbudowę sieci dystrybucyjnej oraz poprawę efektywności operacyjnej.

Zmiany w Strukturze Grupy ENERGA i inne znaczące zmiany

Rok 2013 był pierwszym rokiem realizacji nowej „Strategii Grupy ENERGA na lata 2013-2020” oraz spójnej z nią „Strategii zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego biznesu Grupy Kapitałowej ENERGA”.

W 2013 roku kontynuowaliśmy zainicjowane w poprzednich latach procesy restrukturyzacyjne i optymalizacyjne oraz inwestycje w rozwój infrastruktury (przede wszystkim w obszarze dystrybucji) i nowych produktów. Istotne zmiany w strukturze i działalności Grupy, podjęte w ramach restrukturyzacji, zostały szerzej opisane w dostępnym publicznie Raporcie Rocznym za 2013 rok.

Nowy rozdział w historii naszej firmy rozpoczął debiut akcji ENERGA SA na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. W konsekwencji oferty publicznej akcji nastąpiła zmiana w akcjonariacie i strukturze głosów na Walnym Zgromadzeniu ENERGA SA. Na koniec 2013 roku Skarb Państwa posiadał ponad 50% udziału w kapitale zakładowym i 62,96% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Udział w życiu publicznym

Uczestniczymy w kształtowaniu polityki publicznej poprzez konsultacje projektów regulacji prawnych dotyczących m.in. ustawy o odnawialnych źródłach energii, nowelizacji prawa energetycznego, ustawy o ochronie krajobrazu czy Regionalnych Programów Strategicznych Województwa Pomorskiego.

Uwagi przekazujemy właściwym podmiotom takim jak: Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Skarbu Państwa, czy Marszałek Województwa Pomorskiego.

ENERGA SA odpowiedzialna jest za utrzymywanie stałego kontaktu z instytucjami rządowymi i samorządowymi w zakresie udzielania informacji, odpowiedzi na interpelacje i oświadczenia parlamentarzystów, a także spraw związanych z bieżącą działalnością Grupy.

Spółka uczestniczyła w pracach takich organizacji jak Central Europe Energy Partners, Polski Komitet Światowej Rady Energetycznej, Polski Komitet Energii Elektrycznej. Brała także udział w pracach Zespołu Trójstronnego ds. Branży Energetycznej oraz organizacjach pracodawców.

Wybrane organizacje w których działa Grupa ENERGA

Organizacje branżowe:

- Polski Komitet Energii Elektrycznej
- Central Europe Energy Partners (Partnerzy Energetyczni w Europie Środkowej)
- Fundacja Poszanowania Energii
- Polski Komitet Światowej Rady Energetycznej
- Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej
- Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziatu Energii Elektrycznej
- Pomorska Platforma Technologiczna Energetyki
- Towarowa Giełda Energii
- Towarzystwo Obrotu Energią
- Pomorska Platforma Technologiczna Energetyki
- Stowarzyszenie PRIME Alliance AIBSL
- Stowarzyszenie EDSO for Smart Grid
- Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych
- Polski Klub Kogeneracji Kogen Polska
- Izba Gospodarcza Energetyki i Ochrony Środowiska
- Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie
- Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji
- Towarzystwo Rozwoju Małych Elektrowni Wodnych
- Bałtycki Klaster Ekoenergetyczny
- Gdańskie Towarzystwo Naukowe

Organizacje pracodawców:

- Związek Pracodawców Energetyki (do grudnia 2013 roku)
- Pomorski Związek Pracodawców Lewiatan
- Pracodawcy Pomorza
- Pomorski Związek Pracodawców „Przedsiębiorczość”
- Związek Pracodawców Elektrociepłowni (do stycznia 2014 roku)

Organizacje biznesowe:

- Business Centre Club
- Polsko-Szwedzka Izba Gospodarcza
- Liga Europejskiej Współpracy Gospodarczej – Sekcja Polska Izba Gospodarcza Gazownictwa
- Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie
- Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa
- Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza
- Stowarzyszenie Pomorskie w Unii Europejskiej
- Polskie Forum Akademicko-Gospodarcze

Najważniejsze nagrody i wyróżnienia otrzymane w 2013 roku

- Marka Wysokiej Reputacji (PremiumBrand)
- Srebrny Listek CSR („Polityka”)
- Nagroda KTR dla kampanii „ENERGA. Po prostu włącz”
- Najcenniejsza firma na Pomorzu (PKPP Lewiatan)
- Lider Polskiego Rynku Kapitałowego (największa wartość oferty publicznej w 2013 roku, wyróżnienie w ramach „Podsumowania Roku Giełdowego 2013” GPW)
- „Platynowe Megawaty 2012” – za największą aktywność w obrocie międzynarodowym w roku 2012 Tytuł Operatora Roku 2013 dla ENERGA Operator (w ramach Konkursu Liderów Świata Energii)
- Statuetka „SUMMA BONITAS” (Największa Dobroć) przyznana Fundacji ENERGA przez Fundację Dzieciom „Zdążyć z Pomocą”
- Statuetka „Bursztynowe serce” przyznana Fundacji ENERGA przez Lions Club Gdańsk Amber
- Tytuł Mecenasa Kultury za rok 2012

ZARZĄDZANIE

Organami zarządzającymi i nadzorującymi w Spółkach Grupy ENERGA są Zarządy i Rady Nadzorcze (tam, gdzie są wymagane). Przedstawiciele wybierani na najwyższe funkcje podlegają ocenie pod kątem kwalifikacji i doświadczenia. Za rekrutację, wybór i zatwierdzenie Zarządu odpowiadają Rady Nadzorcze lub Zgromadzenia Wspólników. Szczegóły zawiera Raport Roczny 2013.

W ostatnim kwartale 2013 roku, w związku z przyjęciem nowego modelu zarządzania Grupą ENERGA, przeprowadziliśmy zmiany polegające na wzmocnieniu Rad Nadzorczych w spółkach będących liderami segmentów, które z kolei

odpowiadają za bezpośredni nadzór właścicielski i biznesowy nad podmiotami od nich zależnymi. Funkcje nadzorcze sprawują bezpośrednio Zarządy liderów segmentów będące w praktyce Zgromadzeniami Wspólników. Przyjęte rozwiązanie umożliwiło sukcesywną likwidację Rad Nadzorczych wewnątrz segmentów drogą zmian statutów spółek, aktów założycielskich lub umów. Uproszczenie zarządzania Grupą miało na celu zapewnienie skuteczniejszej i płynniejszej realizacji strategii biznesowej. Dodatkową korzyścią przeprowadzonych zmian jest ograniczenie kosztów funkcjonowania spółek i Grupy.

Struktura Grupy ENERGA w podziale na spółki (składy organów zarządzających wg stanu na dzień 31.12.2013 roku)

ENERGA SA

Siedziba: Gdańsk

Podstawowy przedmiot działalności: podmiot zarządzający Grupą Kapitałową ENERGA

Klienci: inne spółki z Grupy ENERGA

Zarząd:

Mirostaw Bieliński – Prezes Zarządu

Roman Szyszko – Wiceprezes Zarządu ds. finansowych

Wojciech Topolnicki – Wiceprezes Zarządu ds. strategii rozwoju

Rada Nadzorcza ENERGA SA:

Zbigniew Wtulich – Przewodniczący

Marian Gawrylczyk – Wiceprzewodniczący

Agnieszka Poloczek – Sekretarz

Iwona Zatorska-Pańtak, Mirosław Szreder, Roman Jacek Kuczkowski

16 stycznia 2014 roku rozszerzono skład Rady Nadzorczej ENERGA SA i powołano w jej skład **Bogustawa Nadolnika**.

ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o.

Siedziba: Straszyn

Podstawowy przedmiot działalności: wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii dla innych spółek Grupy ENERGA oraz firm zewnętrznych

Klienci: inne spółki z Grupy, PSE SA

Zarząd:

Michał Dudziak – Prezes Zarządu

Andrzej Moczydłowski – Wiceprezes Zarządu

Marek Moroz – Wiceprezes Zarządu

Mirostaw Skowron – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Wojciech Topolnicki – Przewodniczący

Iwona Dembska – Wiceprzewodniczący

Andrzej Barański – Sekretarz

18 lutego 2014 roku Zgromadzenie Wspólników odwołało wszystkich członków Rady Nadzorczej. Wspólnik ENERGA SA powołał skład nowej kadencji w osobach:

Mirostaw Bieliński – Przewodniczący

Roman Szyszko, Wojciech Topolnicki, Wojciech Orzech

7 marca 2014 roku do składu Rady Nadzorczej

powołano Pana **Wojciecha Myśleckiego**.

ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o.

Siedziba: Elbląg

Podstawowy przedmiot działalności: produkcja ciepła w wodzie gorącej, pary technologicznej oraz energii elektrycznej dla odbiorców z Elbląga, Żychlina, Wyszogrodu i Winnicy.

Klienci: przedsiębiorstwa i instytucje na terenie: Elbląga, Żychlina, Wyszogrodu, Winnicy

Zarząd:

Marek Dec – Prezes Zarządu

Jacek Garbol – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Spółka nie posiada organu nadzoru od 17 grudnia 2013 roku.

Skład Rady Nadzorczej na dzień likwidacji organu:

Wojciech Topolnicki – Przewodniczący

Dariusz Zieliński – Wiceprzewodniczący

Grzegorz Szafirowicz – Sekretarz

ENERGA Elektrociepłownia Kalisz SA

Siedziba: Kalisz

Podstawowy przedmiot działalności: produkcja i obrót w zakresie energii cieplnej i energii elektrycznej.

Klienci: przedsiębiorstwa i instytucje na terenie Kalisza, inne spółki z Grupy.

Zarząd:

Marek Bartczak – Prezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Jacek Garbol – Przewodniczący

Krzysztof Krasowski – Wiceprzewodniczący

Zbigniew Musidlak – Członek

ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA

Siedziba: Ostrołęka

Podstawowy przedmiot działalności: produkcja energii elektrycznej i ciepłej.

Klienci: rynek hurtowy energii elektrycznej: spółki z Grupy i podmioty zewnętrzne, rynek lokalny energii ciepłej: odbiorcy komunalni i przemysłowi.

Zarząd:

Mirostław Skowron – Członek Rady Nadzorczej oddelegowany

18 grudnia 2013 roku do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu

Ewa Mirońska – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Michał Dudziak – Przewodniczący

Jarostaw Goncerz – Wiceprzewodniczący

Agnieszka Napiórkowska – Sekretarz

Mirostław Skowron – Członek

Zbigniew Bicki – Członek

Małgorzata Olesińska – Członek

10 marca 2014 roku Mirosław Skowron złożył rezygnację z Członka Rady Nadzorczej spółki ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA.

11 marca 2014 roku Rada Nadzorcza powołała do Zarządu spółki ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA **Mirostawa Skowrona** i powierzyła mu funkcję Prezesa Zarządu.

ENERGA Operator SA

Siedziba: Gdańsk

Podstawowy przedmiot działalności: dystrybucja energii do klientów indywidualnych i biznesowych.

Klienci: indywidualni i biznesowi

Zarząd:

Rafał Czyżewski – Prezes Zarządu

Stanisław Kubacki – Wiceprezes Zarządu

Robert Świerzyński – Wiceprezes Zarządu

Lidia Serbin-Zuba – Członek Zarządu

18 lutego 2014 roku na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu za 2013 rok, w związku z upływem kadencji, wygasły mandaty wszystkim członkom Zarządu ENERGA Operator SA. Z tym dniem Rada Nadzorcza spółki powołała do składu Zarządu:

Rafała Czyżewskiego – Prezesa Zarządu

Stanisława Kubackiego – Wiceprezesa Zarządu

Roberta Świerzyńskiego – Wiceprezesa Zarządu

Rada Nadzorcza:

Mirostław Bieliński – Przewodniczący

Mirostław Czapiewski – Wiceprzewodniczący

Maciej Cichocki – Sekretarz

Łukasz Dziekoński – Członek

Waldemar Juszczyński – Członek

Marzena Pasik – Członek

26 lutego 2014 roku odwołano wszystkich członków Rady Nadzorczej ENERGA Operator SA i powołano nową Radę w składzie:

Mirostław Bieliński – Przewodniczący

Roman Szyszko – Członek

Wojciech Topolnicki – Członek

Wojciech Orzech – Sekretarz

7 marca 2014 roku do składu Rady Nadzorczej powołano Pana **Łukasza Dziekońskiego**.

ENERGA OPEC Sp. z o.o.

Siedziba: Ostrołęka

Podstawowy przedmiot działalności: przesył, dystrybucja oraz obrót energią cieplną na terenie Ostrołęki.

Klienci: indywidualni i instytucjonalni

Zarząd:

Zenobia Gadomska – Prezes Zarządu

Tadeusz Śniadała – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Marek Dec – Przewodniczący

Ewa Mirońska – Wiceprzewodnicząca

Anna Trzeciak – Sekretarz

Tadeusz Romanowski – Członek

ENERGA Obrót SA

Siedziba: Gdańsk

Podstawowy przedmiot działalności: sprzedaż energii elektrycznej odbiorcom hurtowym oraz klientom indywidualnym i biznesowym.

Klienci: odbiorcy hurtowi energii elektrycznej, klienci indywidualni i biznesowi.

Zarząd:

Leszek Nowak – Prezes Zarządu

Marcin Ludwicki – Wiceprezes Zarządu

Konrad Tyrajski – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Roman Szyszko – Przewodniczący

Ewa Szpakowska – Wiceprzewodnicząca

Paweł Gałazin – Sekretarz

Izabela Wilanowska – Członek

18 lutego 2014 roku Walne Zgromadzenie odwołało wszystkich członków Rady Nadzorczej i powołało skład nowej kadencji w osobach: **Mirostław Bieliński** – Przewodniczący **Wojciech Topolnicki** – Wiceprzewodniczący **Wojciech Orzech** – Sekretarz **Roman Szyszko** – Członek 7 marca 2014 roku do składu Rady Nadzorczej powołano **Juliusza Komorowskiego** jako członka Rady Nadzorczej.

ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o.

Siedziba: Gdańsk

Podstawowy przedmiot działalności: sprzedaż i obsługa indywidualnych oraz biznesowych odbiorców energii.

Klienci: ENERGA-OBRÓT SA, Segment Dystrybucja

Zarząd:

Leszek Mrazek – Prezes Zarządu

Robert Antoni Ryszkowski – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Spółka nie posiada organu nadzoru od 29 października 2013 roku. Skład Rady Nadzorczej na dzień likwidacji organu:

Marcin Ludwicki – Przewodniczący
Artur Chmura – Zastępca Przewodniczącego
Michał Zalewski – Sekretarz
Anna Janina Malinowska – Członek

ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o.

Siedziba: Sopot
Podstawowy przedmiot działalności: oświetlanie dróg, ulic i innych terenów otwartych.

Klienci: jednostki samorządu terytorialnego oraz klienci instytucjonalni.

Zarząd:

Arkadiusz Marat – Prezes Zarządu
Janusz Leszcz – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Spółka nie posiada organu nadzoru od 30 września 2013 roku. Skład Rady Nadzorczej na dzień likwidacji organu:
Leszek Nowak – Przewodniczący
Beata Bednarczyk – Wiceprzewodnicząca
Miron Suchotbiak – Sekretarz

ENERGA Invest SA

Siedziba: Gdańsk
Podstawowy przedmiot działalności: rola inwestora zastępczego dla inwestycji Grupy (m.in. przy budowie elektrowni gazowych, wodnych, źródeł kogeneracyjnych, farm wiatrowych, a także instalacji fotowoltaicznych).

Klienci: spółki Grupy

Zarząd:

Piotr Litwin – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Marcin Szpak – Przewodniczący
Waldemar Skomudek – Wiceprzewodniczący
Alina Moniewska – Sekretarz
Joanna Sprengel – Członek

21 lutego 2014 roku Walne Zgromadzenie ENERGA Invest SA odwołało ze składu Rady Nadzorczej Alinę Moniewską i powołało w skład **Mirostawa Skowrona** i **Annę Pawłowską**.

ENERGA Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o.

Siedziba: Gdańsk
Podstawowy przedmiot działalności: wsparcie klientów, przede wszystkim wewnętrznych (Grupa ENERGA), w zakresie usług księgowych, kadrowych, podatkowych, prawnych, transportowych, ochrony środowiska, zarządzania nieruchomościami, itp.

Klienci: spółki Grupy

Zarząd:

Artur Chmura – Prezes Zarządu
Katarzyna Ogrodowska – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Spółka nie posiada organu nadzoru od 21 października 2013 roku. Skład Rady Nadzorczej na dzień likwidacji organu:
Aleksandra Gajda-Gryber – Przewodnicząca
Robert Świerzyński – Zastępca Przewodniczącej
Halina Szewczuk – Sekretarz

ENERGA Serwis Sp. z o.o.

Siedziba: Ostrotęka
Podstawowy przedmiot działalności: usługi serwisowo-remontowe i inwestycyjne w branży energetycznej oraz ciepłowniczej, w tym dla klientów wewnętrznych Grupy.

Klienci: spółki Grupy oraz klienci zewnętrzni

Zarząd:

Witold Parszewski – Prezes Zarządu
Grzegorz Chyliński – Wiceprezes Zarządu
Jerzy Brzozowski – Wiceprezes Zarządu

20 marca 2014 roku na Zwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników za 2013 rok, w związku z upływem kadencji, wygasły mandaty wszystkim członkom Zarządu ENERGA Serwis Sp. z o.o. i z tym dniem Zgromadzenie powołało do składu

Zarządu Witolda Parszewskiego, powierzając mu funkcję Prezesa Zarządu.

Rada Nadzorcza:

Spółka nie posiada organu nadzoru od 15 października 2013 roku. Skład Rady Nadzorczej na dzień likwidacji organu:
Piotr Mrozek – Przewodniczący
Anita Tadrzak – Wiceprzewodnicząca
Krzysztof Bilmin – Sekretarz

ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o.

Siedziba: Gdańsk
Podstawowy przedmiot działalności: kompleksowe zarządzanie obszarem IT dla klientów wewnętrznych i zewnętrznych.

Klienci: spółki Grupy

Zarząd:

Radostaw Bednarski – Prezes Zarządu
Tomasz Zbroiński – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Spółka nie posiada organu nadzoru od 5 listopada 2013 roku. Skład Rady Nadzorczej na dzień likwidacji organu:

Roman Dudzik – Przewodniczący
Wojciech Orzech – Wiceprzewodniczący
Katarzyna Ogrodowska – Sekretarz
Leszek Mrazek – Członek

ENERGA Innowacje Sp. z o.o.

Siedziba: Gdańsk
Podstawowy przedmiot działalności: poszukiwanie oraz analizowanie nowych, innowacyjnych źródeł przychodu w celu ich komercjalizacji przez Grupę.

Klienci: spółki Grupy

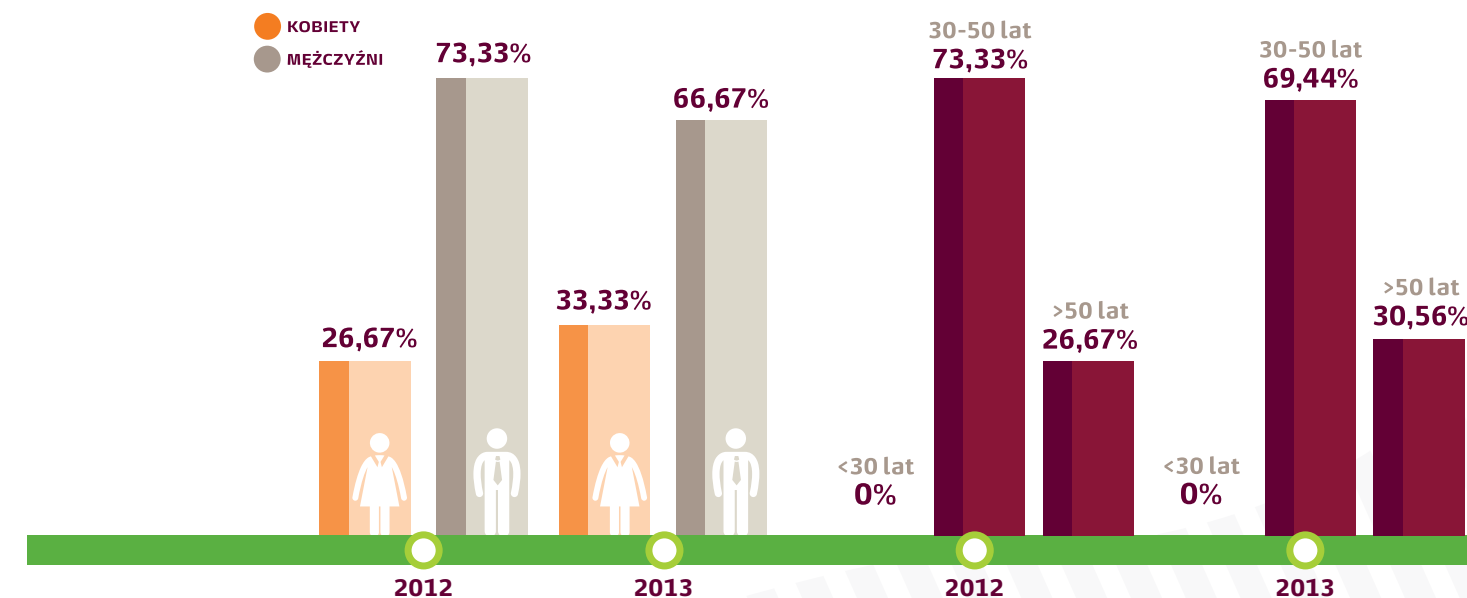
Zarząd:

Damian Gadziński – Prezes Zarządu
Konrad Lipski – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Spółka nie posiada organu nadzoru od 18 grudnia 2013 roku. Skład Rady Nadzorczej na dzień likwidacji organu:
Henryk Woźniak – Przewodniczący
Rafał Czyżewski – Zastępca Przewodniczącego
Marcin Szpak – Sekretarz

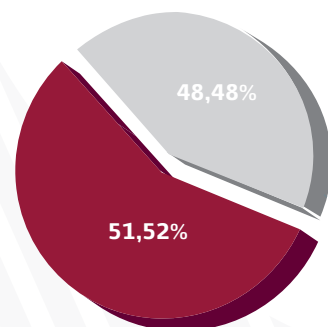
Skład Rad Nadzorczych w podziale na płeć i wiek

DEBIUT NA GIEŁDZIE

Jednym z najważniejszych wydarzeń dla Grupy, nie tylko w 2013 roku, ale w całej jej historii, był debiut akcji ENERGA SA na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, który nastąpił 11 grudnia 2013 roku. Prospekt emisyjny opublikowany został 18 listopada 2013 roku. Debiut poprzedziła największa od ponad dwóch lat oferta publiczna sprzedaży akcji. Jej wartość wyniosła 2,4 mld zł. Oferta cieszyła się dużym zainteresowaniem inwestorów instytucjonalnych i indywidualnych. Zaufanie okazane przez inwestorów stanowi dla nas motywację, aby konsekwentnie realizować strategię, budując wartość dla wszystkich akcjonariuszy. Intencją Zarządu ENERGA SA jest przestrzeganie wszystkich zasad ładu korporacyjnego określonych w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW”. Na koniec raportowanego okresu nie spełnialiśmy dwóch zasad dotyczących: powołania w ramach Rady Nadzorczej drugiego komitetu (Dobra Praktyka III.8) oraz zapewnienia możliwości udziału w walnym zgromadzeniu z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej (Dobra Praktyka IV.10). Nie wypełnialiśmy także rekomendacji w zakresie zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru (Rekomendacja 9 części I).

Struktura akcjonariatu ENERGA SA (według stanu na 27 stycznia 2014 roku)

Pozostali akcjonariusze
- 48,48% udziału
w kapitale zakładowym.

Skarb Państwa - 51,52%
udziału w kapitale
zakładowym.

Akcyonariat obywatelski

W 2013 roku dołączyliśmy do grona partnerów ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Akcyonariat Obywatelski. Inwestuj świadomie”. Zainicjowany przez Ministerstwo Skarbu Państwa program służy popularyzacji idei akcyonariatu obywatelskiego m.in. poprzez preferencyjne warunki dla inwestorów indywidualnych przy ofertach debiutujących na GPW spółek Skarbu Państwa oraz różnorodne działania edukacyjne (szkolenia, spotkania z ekspertami, itp.).

W 2013 roku ruszyła trzecia edycja programu, po raz pierwszy adresowana nie tylko do inwestorów indywidualnych, ale także spółek giełdowych.

Mirostaw Bieliński, prezes zarządu ENERGA SA, podczas pierwszego notowania akcji spółki na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie

Strategia społecznej odpowiedzialności biznesu jest niezwykle istotna w funkcjonowaniu spółek, zwłaszcza spółek giełdowych. Inwestorzy doceniają to, że spółki posiadające strategię CSR są przejrzyste i lepiej zarządzają swoimi ryzykami, a tym samym są bezpieczniejsze. Dlatego tak ważne jest, by nie sprowadzać CSR do działalności charytatywnej, ale by strategia CSR była powiązana ze strategią biznesową firmy, bo tylko wtedy jest szansa na długofalowe działania i efekty, niezależnie od zmian kadrowych czy sytuacji finansowej spółki.

Co roku Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych prowadzi badanie spółek giełdowych pod kątem czynników ESG (ang. Environment, Social, Governance). Spółki branż energetycznych i wydobywczych wypadają w tym obszarze bardzo dobrze: są świadome swoich wpływów i mają odpowiednie polityki środowiskowe.

Mirostaw Kachniewski

Prezes Zarządu Stowarzyszenia
Emitentów Giełdowych

Status spółki publicznej zobowiązuje. Budujemy długofalowe relacje z otoczeniem inwestorskim: prowadzimy aktywną i przejrzystą komunikację z uczestnikami rynku kapitałowego, dostarczając im informacji na temat istotnych w Grupie i Spółce ENERGA zdarzeń. Analitycy oraz inwestorzy mają do dyspozycji nie tylko kontakt bezpośredni ze spółką, ale też aktualizowany na bieżąco serwis relacji inwestorskich ir.energa.pl. Zamawiając subskrypcję Biuletynu Inwestorskiego czy importując wydarzenia z kalendarium spółki, mogą zaplanować udział w konferencjach inwestorskich, transmitowanych on-line prezentacjach Zarządu dotyczących wyników finansowych, czatach inwestorskich z prezesem Zarządu, spotkaniach w ramach roadshows i innych przedsięwzięciach.

Ewa Piwowar

Dyrektor Biura Relacji
Inwestorskich ENERGA SA

RYZIKO POD KONTROLĄ

Nawet najsprawniej funkcjonująca organizacja nie jest w stanie wykluczyć wszystkich potencjalnych sytuacji problemowych czy kryzysowych, ale jest w stanie wyeliminować je lub przygotować się do odpowiedniej reakcji. Naszym wsparciem w tym zakresie jest funkcjonujący w Grupie ENERGA i zapewniający jednolite podejście Zintegrowany System Zarządzania Ryzykiem. Pozwala on jednolicie identyfikować i analizować ryzyka na wszystkich poziomach Grupy (segmenty, spółki, procesy biznesowe czy projekty), monitorować i kontrolować zagrożenia oraz zarządzać wiedzą o nich. Poprzez kompleksowe zarządzanie ryzykiem postrzeganym jako portfolio różnych, wzajemnie powiązanych rodzajów czynników ryzyka budujemy odporność organizacji, która obok mechanizmów mitygujących zagrożenia i zabezpieczających przed ich skutkami, posiada rozwiązania zapewniające ciągłość działania i bezpieczeństwo osób.

Choć budowa odporności wymaga od nas ciągłego ponoszenia wydatków i wysiłku pracowników, to tworzymy ją w nadziei, że nie będziemy musieli z wypracowanych rozwiązań kryzysowych korzystać. I tak np. w celu zapewnienia wysokiego bezpieczeństwa pracownikom zawczasu mitygujemy zagrożenie BHP i PPOŻ poprzez prowadzenie profilaktyki i obowiązkowych szkoleń oraz stosowanie środków ochrony

indywidualnej. Przy tym na bieżąco oceniamy stan BHP, ryzyka zawodowego i zgodności z obowiązującymi przepisami oraz regulacjami wewnętrznymi w tym zakresie. Natomiast w celu realizacji inwestycji na terenach środowiskowo wrażliwych, zabezpieczamy prowadzenie działalności z zachowaniem norm ochrony środowiska oraz minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko. Uzyskujemy przede wszystkim wszelkie niezbędne zgody środowiskowe, pozwolenia i decyzje administracyjne. Ponadto mamy opracowane wewnętrzne regulacje dotyczące m.in. gospodarowania odpadami, okresowych badań, kontroli wewnętrznych w obiektach oraz standardy techniczne dotyczące zabezpieczeń transformatorów, jak też urządzenia zabezpieczające środowisko przed zanieczyszczeniem (tj. oczyszczalnie ścieków, separatory) czy ubezpieczenia na likwidację skutków awarii. W ostatnich latach nie odnotowaliśmy poważnych zdarzeń negatywnie wpływających na środowisko.

W Grupie ENERGA kwestia zmian klimatycznych, szczególnie w kontekście anomalii pogodowych i klęsk żywiołowych, stanowi jeden z czynników ryzyka zidentyfikowanych w poszczególnych spółkach Grupy, stąd zarządzanie tym ryzykiem odbywa się w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania Ryzykiem Grupy ENERGA, gdzie monitorowanie ryzyka oraz

jego czynników należy do Właścicieli Ryzyka. Szanse i zagrożenia dla organizacji, które mogą zostać wywołane przez zmiany klimatyczne, równocześnie mogą mieć określone skutki finansowe dla firmy.

Natomiast z uwagi na zmiany własnościowe, skalę zmian i podjętej restrukturyzacji oraz dążenie do zwiększania efektywności podmiotów wchodzących w skład Grupy, ryzyka związane z efektywnością procesu utrzymania relacji pomiędzy pracodawcą a pracownikami w 2013 roku były nieco wyższe niż w latach poprzednich.

Poza relacjami ze stroną społeczną dużą wagę przykładamy do relacji inwestorskich i zgodności z obowiązującymi przepisami. W tym celu wdrożyliśmy Politykę informacyjną w zakresie relacji inwestorskich i Zasady współpracy przy wypełnianiu obowiązków informacyjnych w ramach Grupy ENERGA. Za pomocą strony internetowej zapewniamy równy dostęp do wszystkich istotnych informacji o nas.

Ocena systemu kontroli wewnętrznej

ENERGA SA przeprowadziła w 2013 roku kompleksową ocenę systemu kontroli wewnętrznej, realizowaną w oparciu o model

COSO. Celem wdrożenia praktyki było wsparcie organizacji w utrzymaniu skutecznych mechanizmów kontrolnych poprzez ocenę ich skuteczności i wydajności oraz promowanie ciągłego ich usprawniania.

Przegląd objął takie obszary jak: środowisko kontroli wewnętrznej, zarządzanie ryzykiem, wybrane czynności kontrolne i działania, informacja i komunikacja oraz monitorowanie i nadzór. W każdym z obszarów zidentyfikowany został szereg dobrych praktyk np. określenie przez Zarząd Spółki strategicznych kierunków rozwoju Grupy ENERGA, sposób ich realizacji i monitorowania wykonania celów, formalne określenie zasad nadzoru właścicielskiego czy wprowadzenie zatwierdzonej przez Zarząd „Strategii zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego biznesu Grupy ENERGA”, która definiuje główne cele oraz kierunki strategiczne CSR. Wskazane zostały również miejsca do dalszego doskonalenia.

Do wykonania pierwszej oceny bazowej zaangażowano doradcę w celu nadania badaniu cech oceny zewnętrznej oraz pozyskania z rynku najlepszych praktyk dotyczących oceny systemu kontroli. Ocena przeprowadzona została przy zastosowaniu dedykowanego narzędzia pozwalającego na jej dokumentowanie i porównywanie wyników w kolejnych latach.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ W ZARZĄDZANIU

Dotychczasowe cele i ich realizacja

Raportowanie w cyklu rocznym danych pozafinansowych (Grupa pod nadzorem ENERGA SA)

Raportowanie wskaźników wynikających z realizacji kierunków strategicznych zrównoważonego rozwoju. (Grupa pod nadzorem ENERGA SA)

W TRAKCIE REALIZACJI

Priorytety na 2014 rok

Regularne i wiarygodne raportowanie danych pozafinansowych

Wykorzystanie wytycznych GRI G4 w kolejnym procesie raportowania

Aktywny dialog z otoczeniem i promocja roli branży energetycznej w gospodarce

Spoiwem naszych działań z zakresu CSR jest przyjęta w czerwcu 2013 roku „Strategia zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego biznesu w Grupie Kapitałowej ENERGA”, spójna ze „Strategią Grupy ENERGA na lata 2013-2020”.

Dokument wyznaczył cztery obszary kluczowe z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju: obsługa i sprzedaż, dystrybucja, wytwarzanie oraz współpraca. Ostatni aspekt ma dla nas szczególne znaczenie, gdyż dążymy do tego, by włączać interesariuszy we wspólną realizację celów Grupy. W strukturze ENERGA Centrum Usług Wspólnych została powołana komórka organizacyjna, której zadaniem jest m.in. monitorowanie i raportowanie działań CSR w Grupie.

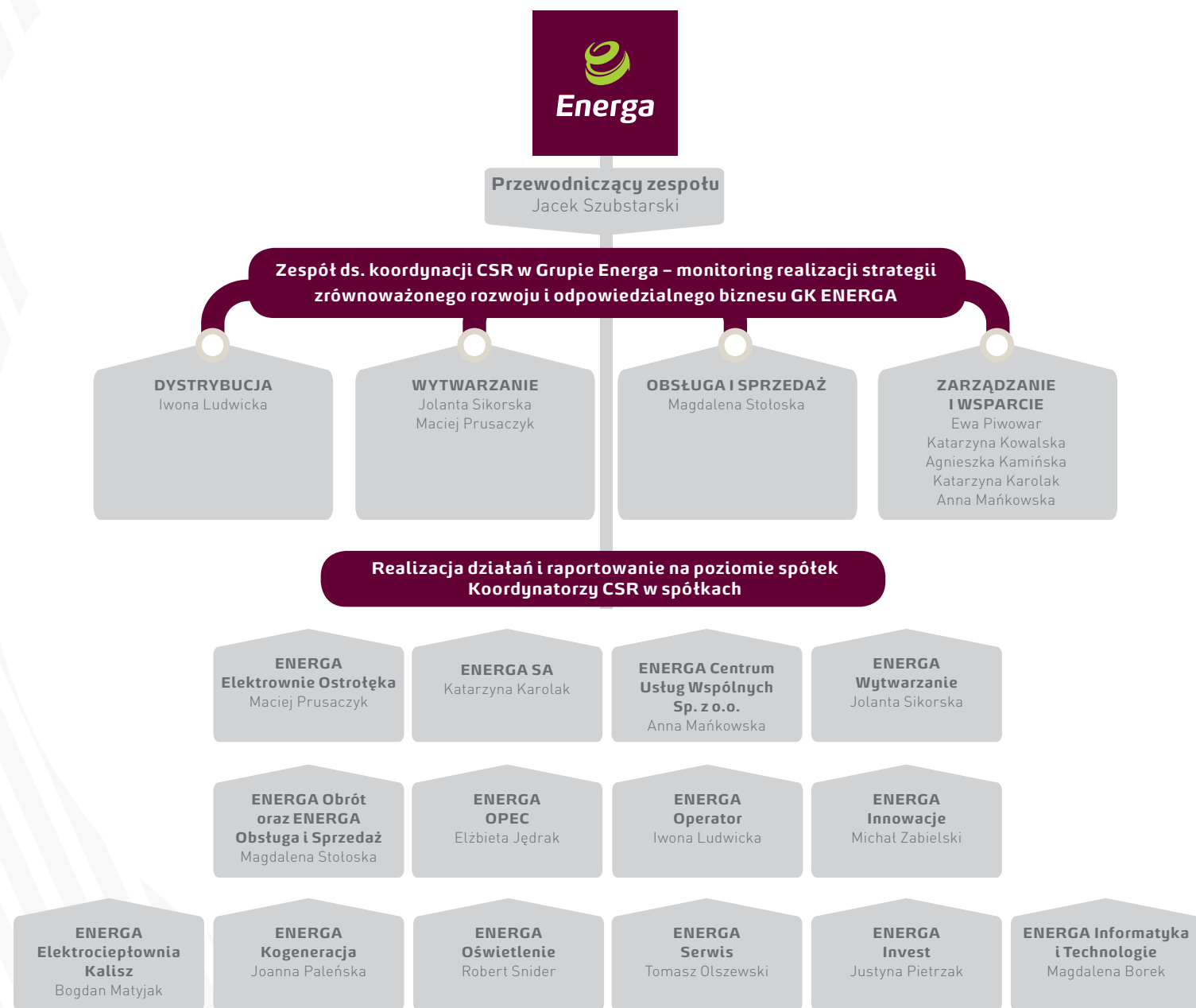
Obszar społecznej odpowiedzialności koordynowany jest przez Zespół Koordynujący CSR. Wśród jego zadań są: określenie mierzalnych celów dla strategicznych kierunków działań, monitorowanie wskaźników środowiskowych i społecznych, porządkowanie zarządzania CSR oraz planowanie

priorytetów na dany rok. Zespół Koordynujący ustalił mechanizm raportowania i weryfikacji danych w zakresie społecznej odpowiedzialności.

Trwają prace nad stworzeniem własnego narzędzia do zbierania danych z obszaru CSR dla wszystkich spółek raportujących. Kolejnym krokiem będzie ustalenie dla segmentów mierzalnych celów strategicznych w obszarze zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego biznesu w Grupie ENERGA. W poszczególnych spółkach Grupy powołani zostali Koordynatorzy CSR, którzy nadzorują zbieranie danych, przygotowują materiały źródłowe i współpracują przy publikacji kolejnych raportów CSR.

Odpowiedzialność jest również jednym z kryteriów wynagradzania wyższej kadry menedżerskiej oraz Zarządu. Wynagrodzenie w wybranych Spółkach jest zależne od wyników całej organizacji, w tym również wyników społecznych i środowiskowych.

Struktura zarządzania CSR w Grupie ENERGA

Kompleksowa pomoc możliwie dużej grupie beneficjentów wymaga klarownej wizji, kierunków i celów zaangażowania oraz efektywnej struktury organizacyjnej. Jednym ze źródeł wsparcia w tym zakresie jest dla nas zaangażowanie w projekcie „Wizja zrównoważonego rozwoju dla polskiego biznesu 2050”, realizowanym pod patronatem między innymi Ministerstwa Gospodarki i Forum Odpowiedzialnego Biznesu. Podejmowane przez nas działania z jednej strony potwierdzają, że CSR jest jednym z istotnych aspektów strategii Grupy ENERGA, a z drugiej, porządkują nasze priorytety w tym zakresie i pozwalają nam jeszcze skuteczniej angażować się na rzecz otoczenia.

Jacek Szubstarski

Dyrektor Pionu Usług Organizacyjno Prawnych
ENERGA Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o.

Blisko naszych interesariuszy

Mając świadomość istotnego wpływu na otoczenie (lokalne społeczność, środowisko), uczyniliśmy dialog z interesariuszami ważnym aspektem naszej działalności.

Realizując cele biznesowe, uwzględniamy i szanujemy ich oczekiwania. Podstawę wzajemnych relacji stanowi partnerska komunikacja, dzięki czemu realizowane projekty społeczne i środowiskowe są adekwatne do aktualnych potrzeb oraz tematów ważnych dla interesariuszy, np. dotyczących bezpieczeństwa energetycznego czy rozwoju infrastruktury, produktów czy usług.

Opinie wyrażane przez beneficjentów naszych działań stanowią dla nas recenzję dotychczasowych form zaangażowania i inspirację przy modyfikacji oraz planowaniu kolejnych inicjatyw.

Wybrane przykłady komunikacji z interesariuszami:

- dedykowana zakładka na stronie internetowej, gdzie zainteresowane osoby i podmioty mogą zadać pytanie i zgłosić uwagi w związku z realizacją wybranego zadania inwestycyjnego (ENERGA Operator)
- konsultacje z odbiorcami przemysłowymi ciepła i operatorem systemu przesyłowego energii elektrycznej (ENERGA Elektrownie Ostrołęka)
- konsultacje i kampania informacyjna w przypadku inwestycji, dla których niezbędne jest wykonanie Raportu o Oddziaływaniu Przedsięwzięcia na Środowisko (np. przy planowanej budowie bloku biomasowego przez ENERGA Kogeneracja)
- konsultacje z odbiorcami energii ciepłej, dostawcami materiałów, doradcami handlowymi, wykonawcami usług remontowo-budowlanych, organami samorządu terytorialnego, organami nadzoru budowlanego, pracownikami (ENERGA OPEC).

Interesariusze Grupy ENERGA

- Akcjonariusze
- Klienci, odbiorcy
- Banki, instytucje finansowe
- Władze samorządowe
- Administracja publiczna
- Dostawcy i partnerzy biznesowi
- Społeczności lokalne
- Regulatorzy
- Pracownicy i organizacje pracownicze oraz związkowe

- Podmioty Grupy ENERGA
- Organizacje pozarządowe (społeczne, środowiskowe, inne)
- Środowisko akademickie i naukowe
- Przedstawiciele parlamentu
- Liderzy opinii
  - Media
  - Służby (Policja, Straż Pożarna, inne)
- Organizacje branżowe i konkurenci

Interesariusze Grupy ENERGA – kluczowe tematy i metody angażowania

GRUPA	WAŻNE TEMATY	METODY ANGAŻOWANIA
Akcjonariusze	Otwarta i przejrzysta komunikacja, dywidenda, kurs akcji	Prowadzenie relacji inwestorskich: komunikacja bezpośrednia, strona www.ir.energa.pl , raporty bieżące i okresowe, i in. wydarzenia (m.in. spotkania „1+1” i konferencje, transmisje, czaty, roadshows)
Klienci, odbiorcy	Informacje o ofercie – produktach, usługach, cenach; możliwość uzyskania informacji, kontaktu z Grupą; przejrzysta informacja o warunkach umów i ofert	Spotkania indywidualne, korespondencja, komunikacja kanałami elektronicznymi, komunikacja poprzez kampanie marketingowe, podejmowanie interwencji, udzielanie wyjaśnień, infolinie
Banki i instytucje finansowe	Plany inwestycyjne i ich realizacja; zmiany w strukturze; finansowanie działalności Grupy, wyniki finansowe	Korespondencja, cykliczne raportowanie, spotkania indywidualne
Władze samorządowe	Informowanie o planowanych inwestycjach i ich wpływie na lokalne otoczenie; możliwości współpracy na rzecz mieszkańców, doraźne wsparcie w trudnych sytuacjach, np. klęski żywiołowe	Konsultacje, spotkania bezpośrednie, korespondencja
Administracja publiczna	Informowanie o działalności inwestycyjnej, planowany rozwój i zmiany w strukturze Grupy, współpraca w sytuacjach kryzysowych, np. masowe awarie	Korespondencja, działania lobbingsowe, cykliczne raportowanie w sytuacjach kryzysowych, spotkania, raportowanie zagrożeń środowiskowych
Dostawcy i partnerzy biznesowi	Relacje oparte na współpracy; transparentne zasady wyboru dostawców	Wymiana informacji, kontakty mailowe i telefoniczne, korespondencja, publikacje na stronach internetowych, Rejestr Kwalifikowanych Wykonawców
Społeczności lokalne	Informowanie o planowanych inwestycjach i ich wpływie na lokalne otoczenie; wsparcie lokalnych społeczności, sposób funkcjonowania podmiotów Grupy	Dialog ze społecznościami lokalnymi podczas konsultacji społecznych prowadzonych w trakcie trwania procesu inwestycyjnego, rozpatrywanie wniosków, spotkania w ramach działalności edukacyjnej, działania społeczne prowadzone przez Fundację, sponsoring wydarzeń ważnych dla lokalnej społeczności
ENERGA Oświecenie	Informowanie o działalności inwestycyjnej, planowany rozwój i zmiany w strukturze Grupy; przestrzeganie wymogów prawa i ustanowionych regulacji dla branży, optymalizacja kosztów działalności, prowadzenie transparentnej działalności, wdrażanie dobrych praktyk, uzgadnianie stanowisk	Odpowiadanie na pytania, udzielanie wyjaśnień, wymiana informacji, cykliczne raportowanie, udział w zespołach roboczych i konsultacjach oraz konferencjach
Pracownicy i organizacje pracownicze oraz związkowe	Warunki pracy, wynagradzania i premiowania, bezpieczeństwo, ocena i rozwój; spory zbiorowe, reorganizacja i restrukturyzacja; komunikacja wewnętrzna, informacje o działalności i planach Grupy	Intranet, portal pracowniczy, prowadzenie konsultacji oraz uzgodnień; spotkania Zarządu z pracownikami oraz organizacjami związkowymi, „Emisja” i „ENERGA Ekspres” i inne publikacje wewnętrzne, system okresowej oceny pracowników, konkursy dla pracowników, szkolenia i warsztaty, spotkania integracyjne

Interesariusze Grupy ENERGA – kluczowe tematy i metody angażowania

GRUPA	WAŻNE TEMATY	METODY ANGAŻOWANIA
Podmioty w ramach Grupy ENERGA	Jasne cele i możliwości ich realizacji	Konsultacje, spotkania, wymiana informacji, komunikacja mailowa, cykliczne spotkania Rady Grupy Kapitałowej
Organizacje pozarządowe (społeczne, środowiskowe, inne)	Współpraca na rzecz wspólnych projektów i inicjatyw, wsparcie dla projektów, instytucji i organizacji, transparentne zasady wsparcia, konsultacja przedsięwzięć inwestycyjnych	Współpraca w ramach prowadzonych projektów, sponsoring, odpowiedzi na pytania, korespondencja, strony internetowe, działania Fundacji
Środowisko akademickie i naukowe	Współpraca finansowa w edukacji i badaniach, oferty staży i zatrudnienia, udostępnienie wiedzy na temat firmy i branży, partnerstwo w prowadzonych projektach	Spotkania, targi pracy, projekty i konferencje, wsparcie finansowe, Acta Energetica, programy stypendialne i stażowe, konkursy
Inni przedstawiciele życia społeczno-politycznego	Dostęp do szczegółowych informacji na temat działalności Grupy, realizacja podejmowanych interwencji	Korespondencja, udzielanie wyjaśnień, spotkania
Dostawcy i partnerzy biznesowi	Relacje oparte na współpracy; transparentne zasady wyboru dostawców	Wymiana informacji, kontakty mailowe i telefoniczne, korespondencja, publikacje na stronach internetowych, Rejestr Kwalifikowanych Wykonawców
Liderzy opinii	Dostęp do szczegółowych informacji na temat działalności Grupy i stosowanych metod działania, współpraca merytoryczna	Udzielanie informacji, prezentacje i wykłady, wizyty studyjne
Media	Informacje na temat bieżącej działalności, wyników i planów, wyjaśnienia, transparentna komunikacja	Raporty bieżące i komunikaty, wywiady, konferencje prasowe i spotkania indywidualne, strona internetowa
Służby (Policja, Straż Pożarna, inne)	Informacja na temat zagrożeń, współpraca, wsparcie w wyposażeniu	Bieżąca współpraca, korespondencja, sponsoring, wspólne akcje
Organizacje branżowe i konkurenci	Udział w zespołach, wypracowanie wspólnych stanowisk, informacja na temat wyników Grupy	Udział w pracach organizacji, udział w konferencjach branżowych, realizacja wspólnych projektów

NAJWAŻNIEJSZE STANDARDY ETYKI NA CO DZIEŃ

Etycznym drogowskazem w roku 2013 był dla nas wewnętrzny „Kodeks Dobrych Praktyk ENERGA SA”. Powstały w 2012 roku dokument zawiera opis wzajemnych relacji pomiędzy organami zarządczymi, kontrolnymi i interesariuszami. Kodeks Dobrych Praktyk podkreśla, że zrównoważony rozwój oznacza realizację celów biznesowych poprzez działania etyczne oraz uwzględniające dbałość o życie i jego jakość.

W związku z wejściem na Giełdę Papierów Wartościowych i wdrożeniem zasad Ładu Organizacyjnego, planowane jest zastąpienie „Kodeksu Dobrych Praktyk” Kodeksem Etyki.

W ramach działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania korupcji wdrożyliśmy procedury zakupowe i przeprowadziliśmy działania edukacyjne wśród wybranej grupy kadry kierowniczej.

Przykładowe szkolenia i warsztaty przeprowadzone w 2013 roku:

- Biuro Kontroli, we współpracy z wydziałem szkoleń, przeprowadziło szkolenie e-learningowe z zakresu bezpieczeństwa informacji dla ok. 1 200 pracowników Segmentu Sprzedaży
- Kadra kierownicza średniego i niższego szczebla ENERGA SA wzięła udział w szkoleniu z przeciwdziałania zjawiskom

i mechanizmom korupcyjnym. Ponadto uczestniczyli oni w warsztatach dotyczących profilaktyki kontrwywiadowczej oraz wybranych elementów zagrożenia informacji. Cykl szkoleń kończyły grudniowe warsztaty dotyczące przeciwdziałaniu korupcji. Szkolenia prowadzone były przez funkcjonariuszy ABW i CBA

• Analogiczną tematykę miało szkolenie dla dyrektorów i kierowników spółki ENERGA Invest. Opracowane przez CBA warsztaty oraz „Poradnik antykorupcyjny dla przedsiębiorców” dotyczyły m.in. wewnętrznych kodeksów etycznych, etyki w prowadzeniu biznesu, etyki zachowań wobec konkurentów oraz podejścia do kwestii zwalczania korupcji. Z „Poradnikiem antykorupcyjnym” zostali zapoznani także pracownicy ENERGA Wytwarzanie. Ponadto w ENERGA Wytwarzanie w każdym postępowaniu o udzielenie zamówienia członkowie komisji przetargowej składają oświadczenia o braku okoliczności, wyłączających ich bezstronność.

Kolejnym aspektem przestrzegania standardów etycznych w Grupie są przyjęte do stosowania Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW, które regulują kwestie konfliktu interesów wśród członków Zarządów i Rad Nadzorczych. Odpowiednie zapisy znajdują się w umowach i kontraktach menedżerskich, Regulaminie Zarządu i Statutach Spółek.

Rola czynnika etycznego w działalności gospodarczej w ostatnim okresie stale wzrasta, czego dowodem jest coraz większe zainteresowanie firm koncepcją społecznej odpowiedzialności biznesu. Koncepcja ta, choć często mylona z narzędziem marketingowym czy działalnością filantropijną, ufundowana jest na wartościach takich jak: terminowość, dbałość o jakość, uczciwość czy odpowiedzialność, przestrzeganie których jest pierwszym krokiem do budowania dobrych relacji z interesariuszami. Jedynie oparcie prowadzonej działalności na wartościach etycznych charakterystycznych dla danego kręgu kulturowego pozwala firmie na budowanie dobrej pozycji na rynku, zaś jej pracownikom na pogodzenie własnych zasad etycznych z zasadami obowiązującymi w firmie.

prof. UEK dr hab. Janina Filek
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Rejestr incydentów potencjalnych naruszeń ochrony danych osobowych

Spółka ENERGA Oświetlenie w czerwcu 2013 roku wdrożyła rejestr incydentów wskazujących na potencjalne naruszenie ochrony danych osobowych i/lub bezpieczeństwa informacji. Celem dobrej praktyki jest zapobieganie wystąpieniu naruszeń: szybka reakcja na zaistniałe zdarzenia umożliwia podjęcie działań zapobiegawczych i korygujących.

Relacje z dostawcami i kontrahentami

Chcemy, aby ważne dla nas wartości podzielali również nasi dostawcy i kontrahenci. Od 2013 roku ENERGA SA zaczęła stosować w umowach z wykonawcami klauzule dotyczące pozaekonomicznych wymagań (dbałości o etykę, poszanowanie praw człowieka i środowiska naturalnego). Obecnie praktyka ta jest wdrażana w kolejnych spółkach Grupy.

2013 rok stał pod znakiem wewnętrznych przygotowań do rozwoju modelu współpracy z partnerami biznesowymi. Tzw. dostawcy kwalifikowani będą mogli liczyć na łatwiejsze i szybsze procedury obsługi. W 2014 roku chcemy przeprowadzić pod tym kątem konsultacje z dostawcami.

Rejestr Kwalifikowanych Wykonawców

ENERGA Operator stworzyła w 2013 roku Rejestr Kwalifikowanych Wykonawców. Elektroniczny rejestr firm zawiera listę stałych współpracowników spółki, którzy pozytywnie przeszli weryfikację i współpracują ze spółką przy realizacji robót budowlanych i usług projektowych. Program skierowany jest w szczególności do mniejszych przedsiębiorstw, lokalnych firm, zwiększając tym samym ich szanse na konkurencyjnym rynku. Obecność danej firmy w Rejestrze gwarantuje m.in.: uproszczenie i przyspieszenie procesów formalnych udzielania zamówień, otrzymywanie bieżących informacji o planowanych inwestycjach, uczestnictwo w transparentnych i konkurencyjnych procedurach przetargowych oraz możliwość otrzymania referencji jako kwalifikowany wykonawca. Wpis do rejestru jest bezpłatny.

Dążąc do najwyższej jakości i bezpieczeństwa, spółka planuje ocenę jakości współpracy przynajmniej raz w roku. W wyniku przeprowadzonej oceny wykonawca otrzymuje kwalifikację pozytywną lub negatywną. Dwukrotna ocena negatywna może skutkować zawieszeniem współpracy. Najlepsi wykonawcy otrzymają możliwość korzystania z dodatkowych ułatwień we współpracy z ENERGA Operator.

ANEKS – ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW

Znaczące wsparcie finansowe uzyskane od państwa

SPÓŁKA	ROK	PODMIOT I KWOTA WSPARCIA
ENERGA SA	2013	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju; kwota: 818 897,11 zł
ENERGA Innowacje	2013	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju do projektu System Zarządzania Energią; kwota: 411,6 tys zł
	2012	Ulgi za terminowe wpłaty zobowiązań budżetowych; kwota: 31 822,00 zł
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	2013	Ulgi za terminowe wpłaty zobowiązań budżetowych; kwota: 19 923,00 zł Amortyzacja dotycząca środków trwałych finansowanych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz PZU; kwota: 263 084,78 zł
ENERGA Kogeneracja	2013	Umowa o dofinansowanie Projektu „Budowa bloku energetycznego na biomasę o mocy 20 Mwe Energa Kogeneracja Sp. z o.o. w Elblągu; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, 2007-2013; kwota: 30 595 224,32 zł. Płatność w ramach systemów wsparcia bezpośredniego; kwota: 263 830,75 zł. Płatność w ramach systemów wsparcia bezpośredniego; kwota: 71 353,89 zł.

Skład Rad Nadzorczych w podziale na płeć i grupy wiekowe

	RADY NADZORCZE W PODZIALE NA PŁEĆ				RADY NADZORCZE W PODZIALE NA GRUPY WIEKOWE					
	2012		2013		2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	<30	30-50	>50	<30	30-50	>50
ENERGA SA	2	4	2	4	0	3	3	0	3	3
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	2	1	0	0	0	2	1	0	0	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0	3	0	3	0	2	1	0	2	1
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	2	4	2	4	0	4	2	0	4	2
ENERGA Wytwarzanie	1	3	1	2	0	4	0	0	3	0
ENERGA Informatyka i Technologie	1	2	0	0	0	3	0	0	0	0
ENERGA Innowacje	0	4	0	0	0	4	0	0	0	0
ENERGA Invest	2	2	2	2	0	4	0	0	3	1
ENERGA Kogeneracja	0	3	0	0	0	3	0	0	0	0
ENERGA Obrót	2	2	2	2	0	3	1	0	4	0
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	1	3	1	3	0	0	0	0	0	0
ENERGA OPEC	2	2	2	2	0	3	1	0	3	1
ENERGA Operator	0	6	1	5	0	2	4	0	3	3
ENERGA Oświetlenie	0	3	0	0	0	1	2	0	0	0
ENERGA Serwis	1	2	0	0	0	2	1	0	0	0

Procent pracowników przeszkolonych z polityk i procedur antykorupcyjnych

	2012		2013	
	KADRA KIEROWNICZA (MENEDŻEROWIE)	POZOSTALI PRACOWNICY	KADRA KIEROWNICZA (MENEDŻEROWIE)	POZOSTALI PRACOWNICY
ENERGA Operator	0,38%	0,02%	0,44%	0,02%
ENERGA Invest	0%	0%	100%	0
ENERGA Obrót	12%	0	30%	0
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	0	0	0	0,52%
ENERGA SA	6,47%	5,76%	9,35%	14,39%
ENERGA Wytwarzanie	50%	0	100%	80%
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	2%	0	0	0

W pozostałych spółkach nie były prowadzone szkolenia dla pracowników o tematyce antykorupcyjnej

Kary finansowe i liczba sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami

	2012		2013	
	ŁĄCZNA KWOTA KAR (PLN)	LICZBA SANKCJI	ŁĄCZNA KWOTA KAR (PLN)	LICZBA SANKCJI
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	10 000	1	0	0
ENERGA OPEC	1 032	1	0	0
ENERGA Oświetlenie	1 000	1	151	1
ENERGA Operator	200 000	1	20 000	1
Suma	212 032	4	20 151	2

Na pozostałe Spółki nie zostały nałożone kary oraz sankcje z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami

Procent i liczba umów inwestycyjnych zawierających klauzule dotyczące praw człowieka

	2012		2013	
	PROCENT UMÓW ZAWIERAJĄCYCH KLAUZULE DOTYCZĄCE PRAW CZŁOWIEKA	CAŁKOWITA LICZBA UMÓW ZAWIERAJĄCYCH KLAUZULE DOTYCZĄCE PRAW CZŁOWIEKA	PROCENT UMÓW ZAWIERAJĄCYCH KLAUZULE DOTYCZĄCE PRAW CZŁOWIEKA	CAŁKOWITA LICZBA UMÓW ZAWIERAJĄCYCH KLAUZULE DOTYCZĄCE PRAW CZŁOWIEKA
ENERGA SA	0	0	16,13	10

W umowach inwestycyjnych zawieranych przez pozostałe Spółki w raportowanym okresie brak było klauzul dotyczących przestrzegania praw człowieka.

Procent podpisanych umów z dostawcami i podwykonawcami uwzględniających zobowiązania do przestrzegania praw człowieka

	2012	2013
	PROCENT PODPISANYCH UMÓW Z DOSTAWCAMI I PODWYKONAWCAMI UWZGLĘDNIAJĄCYCH ZOBOWIĄZANIA DO PRZESTRZEGANIA PRAW CZŁOWIEKA	0,2
ENERGA SA	0,2	20,1

W raportowanym okresie u znaczących dostawców i podwykonawców nie przeprowadzono weryfikacji pod kątem przestrzegania praw człowieka. Procent podpisanych umów (istotnych inwestycji) wskazała ENERGA SA. Brak danych na temat przeprowadzania audytu u dostawców i podwykonawców pod względem przestrzegania praw człowieka.

ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI DYSTRYBUCYJNEJ

Po pierwsze niezawodność

Świadomi spoczywającej na nas odpowiedzialności za bezpieczeństwo energetyczne ¼ powierzchni Polski, uczyniliśmy rozwój dystrybucji jednym z trzech filarów naszej strategii. Najważniejsze cele stawiane Segmentowi Dystrybucji to, obok efektów ekonomicznych, stała poprawa jakości usług oraz przyłączanie do sieci dystrybucyjnej kolejnych instalacji OZE. Realizacji tych zamierzeń służą głębokie zmiany organizacyjne oraz inwestycje związane z ciągłą modernizacją, rozbudową sieci i stałą poprawą jej niezawodności.

Automatyzacja przemysłu oraz elastyczny popyt na energię ze strony gospodarstw domowych jest szansą, ale i ogromnym wyzwaniem dla firm z sektora energetycznego. Wzrostowi zapotrzebowania towarzyszy bowiem wymóg ciągłości i niezawodności dostaw energii, gdyż nawet krótki przestój może powodować poważne reperkusje ekonomiczne i społeczne.

Obszar dystrybucji pełni kluczową rolę w zapewnieniu naszym klientom – biznesowym i indywidualnym – bezpieczeństwa energetycznego. Realizujemy ten cel poprzez niezawodność i jakość dostaw energii, przy jednoczesnym wspomaganiu rozwoju generacji rozproszonej, z której większość stanowią odnawialne źródła energii (OZE).

Bezpieczeństwo energetyczne w sieci, w której obok siebie egzystują zarówno odbiorcy, jak też wytwórcy energii, jest wyzwaniem, wymagającym zaangażowania technicznego i intelektualnego. Dlatego jesteśmy dumni z faktu, że – planując i wdrażając w bezprecedensowej skali inwestycje – wykorzystujemy najnowocześniejsze rozwiązania, takie jak inteligentna sieć Smart Grid.

Iwona Ludwika

Koordinator CSR
w ENERGA Operator SA

Dotychczasowe cele i ich realizacja

ZAPEWNIAMY JAKOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE	INWESTYCJE DLA ROZWOJU INFRASTRUKTURY	WSPIERAMY NAUKĘ I EDUKACJĘ
Monitoring realizacji celów w zakresie zapewniania ciągłości i stabilności dostaw – wskaźnik SAIDI. (ENERGA SA)	Przyłączenie 523MW mocy do sieci Grupy ENERGA razem na sieci sN i 110kV w 2013 roku (ENERGA Operator)	Kontynuacja programu „Energia do nauki”: objęcie patronatem wybranych kierunków studiów, stypendia i staże dla studentów (ENERGA Operator)
Zmniejszanie wysokości strat na przesyłach do 15,2% w 2013 roku (ENERGA OPEC)	42 przyłączenia z odnawialnych źródeł energii (OZE) razem na sieci SN i 110kV w 2013 roku (ENERGA Operator)	Współorganizacja konferencji „Sposoby zarządzania systemami oświetlenia na terenie kraju” (ENERGA Oświetlenie)
Realizacja Zintegrowanego Systemu Zarządzania Ryzykiem (ENERGA Wytwarzanie)	Modernizacja sieci przesyłowych, wprowadzenie systemów zdalnych odczytów i monitoringu węzłów, wprowadzenie systemu modelowania sieci oraz systemu telemetrii i telemechaniki (ENERGA OPEC)	Organizacja panelu dyskusyjnego podczas Szczytu Energetycznego (ENERGA Innowacje)
		Organizacja warsztatów dla otoczenia biznesowego Spółki dotyczących innowacyjności (ENERGA Innowacje)

ZREALIZOWANO

NIE ZREALIZOWANO

Priorytety na 2014 rok

Stały monitoring realizacji celów w zakresie zwiększania ciągłości i stabilności dostaw

Modernizowanie sieci i dążenie do minimalizacji ryzyka awarii i wylądzeń dla klientów

Rozwój inwestycji w inteligentne sieci i innowacyjne rozwiązania, w tym wzrost liczby inteligentnych liczników

Promocja branży energetycznej i wspieranie kierunków studiów związanych z obszarem elektryki i energetyki

ZAPEWNIAMY JAKOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE

Bezpieczeństwo energetyczne ma strategiczne znaczenie nie tylko dla gospodarki oraz społeczeństwa, ale i całego państwa. To jeden z powodów dla których dystrybucja energii elektrycznej w Polsce jest działalnością regulowaną, prowadzoną w oparciu o taryfy zatwierdzone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Oczekuje się, że kolejne modyfikacje systemu regulacyjnego wzmocnią znaczenie ciągłości dostaw energii elektrycznej i obsługi klienta (ocena świadczonych usług będzie miała wpływ na ustalenie zwrotu z zaangażowanego kapitału).

Najważniejsze cele stawiane Segmentowi Dystrybucji to, obok efektów ekonomicznych, stała poprawa jakości usług oraz przyłączanie do sieci dystrybucyjnej kolejnych instalacji OZE. Realizacji tych zamierzeń służą głębokie zmiany organizacyjne oraz inwestycje związane z ciągłą modernizacją, rozbudową sieci i stałą poprawą jej niezawodności.

Choć Segment Dystrybucji odpowiada za ponad 70% wyniku finansowego naszej Grupy (EBITDA), nasze działania nie są podporządkowane wyłącznie względem ekonomicznym. Dbamy o to, by kompleksowa, długofalowa polityka zarządzania Segmentem Dystrybucji uwzględniała zmieniające się potrzeby odbiorców biznesowych i indywidualnych oraz naszych pozostałych interesariuszy.

W gronie liderów

Od odpowiedzialność za zarządzanie Segmentem Dystrybucji spoczywa na gdańskiej spółce ENERGA Operator, będącej jednym z trzech największych Operatorów Systemu

Dystrybucyjnego (OSD) w Polsce (z blisko 17% udziału w rynku). Misją spółki jest niezawodność. Sieć sześciu oddziałów ENERGA Operator (Gdańsk, Koszalin, Kalisz, Olsztyn, Płock, Toruń) dba o ciągłość dostaw energii do ponad 2,9 mln odbiorców z obszaru równego ¼ powierzchni Polski. ENERGA Operator eksploatuje łącznie ponad 190 tys. km linii elektrycznych wszystkich napięć, którymi przesyła do odbiorców ponad 20 TWh energii rocznie.

Spółka przewodzi zestawieniu funkcjonujących w Polsce dużych OSD pod względem niezawodności dostaw energii elektrycznej (klasyfikacja na podstawie wskaźników SAIDI i SAIFI w 2013 roku). Spółka jest także liderem wdrożenia programu inteligentnego opomiarowania: zdalne liczniki posiada już ponad 10 proc. klientów.

W 2013 roku za prowadzenie działalności dystrybucyjnej odpowiedzialna była także ENERGA OPEC, odpowiadająca za przesył i dystrybucję ciepła w Ostrołęce (w 2014 roku Spółka została zakwalifikowana do Segmentu Wytwarzanie).

Liczba zarejestrowanych użytkowników (w podziale na typ odbiorcy)

Typ odbiorcy	2012	2013
	Liczba zarejestrowanych użytkowników (odbiorców)	Liczba zarejestrowanych użytkowników (odbiorców)
Indywidualny	2 611 382	2 638 170
Przemysłowy	6 102	6 345
Instytucjonalny	10 329	10 512
Komercyjny	288 954	290 981
OGÓŁEM	2 916 767	2 946 008

Długość linii dystrybucyjnych (km)

ODDZIAŁY	ELEKTROENERGETYCZNE SIECI WN				ELEKTROENERGETYCZNE SIECI SN				ELEKTROENERGETYCZNE SIECI Z PRZYŁĄCZAMI			
	[KM]		[KM]		[KM]		[KM]		[KM]		[KM]	
	Napowietrzne	Kablowe	Napowietrzne	Kablowe	Napowietrzne	Kablowe	Napowietrzne	Kablowe	Napowietrzne	Kablowe	Napowietrzne	Kablowe
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Gdańsk	888	888	10	10	5 468	5 472	3 388	3 554	9 302	9 312	9 248	9 712
Kalisz	1 098	1 098	0	0	9 950	9 735	1 337	1 276	17 255	14 560	4 916	4 408
Koszalin-Słupsk	1 178	1 173	0	0	9 121	9 130	2 446	2 539	7 109	7 073	7 585	7 816
Olsztyn-Elbląg	1 245	1 245	0	0	12 158	12 191	1 827	1 887	15 246	15 277	5 322	5 594
Płock	891	891	0	0	10 805	10 817	965	988	17 915	17 983	3 107	3 230
Toruń	1 066	1 066	12	12	8 916	8 917	1 513	1 538	15 314	15 334	5 405	5 462
OGÓŁEM	6 366	6 361	22	22	56 418	56 262	11 476	11 782	82 141	79 539	35 583	36 222

Pod ścisłą kontrolą

Traktujemy priorytetowo jakość i ciągłość dostaw energii, wdrażając procedury oraz programy nastawione na doskonalenie procesów związanych z niezawodnością sieci i szybką likwidacją ewentualnych awarii. Dużą wagę przykładamy do prewencji – zapobiegania stratom energii i awariom – oraz budowaniu właściwych postaw i zaangażowania pracowników.

Mamy świadomość, że sieć dystrybucyjna od kilku lat zmienia swój charakter – z sieci odbiorczej zmienia się w sieć prosumencką: konsumenci mogą być jednocześnie wytwórcami energii. Otwiera to nowe możliwości dla rynku energii czy rynku usług sieciowych, ale wpływa też na stopień komplikacji istniejącego systemu dystrybucyjnego oraz wzrost prawdopodobieństwa awarii. Sprawne funkcjonowanie w takich warunkach zwiększa wymagania w zakresie ogólnego stanu sieci i jej zarządzania, wpływając na procedury planowania inwestycji w średnim i długim terminie.

Część procedur ma zasięg lokalny i służy bieżącej ochronie klientów, celem innych, przede wszystkim tych związanych z weryfikacją i monitorowaniem kierunków i skali inwestycji, jest podnoszenie bezpieczeństwa pracy naszej sieci. Działania na rzecz ciągłego wzrostu bezpieczeństwa energetycznego mają wielostopniową strukturę – analizowane koncepcje rozwoju sieci są punktem wyjścia do Programów Rozwoju sieci oraz operacyjnego Planu Rozwoju.

Koncepcje rozwoju dla sieci 110kV i SN, wykonywane przez spółkę ENERGA Operator, służą podejmowaniu decyzji strategicznych dotyczących rozwoju sieci w długoterminowej perspektywie. Koncepcje umożliwiają identyfikację potencjalnych przyszłych zagrożeń oraz propozycje działań neutralizujących. Pozwalają także na analizę innowacyjnych technologii. Koncepcje rozwoju są aktualizowane, co powoduje ciągłe urealnianie planów inwestycyjnych oraz utrzymanie trafności kierunków planowania rozwoju.

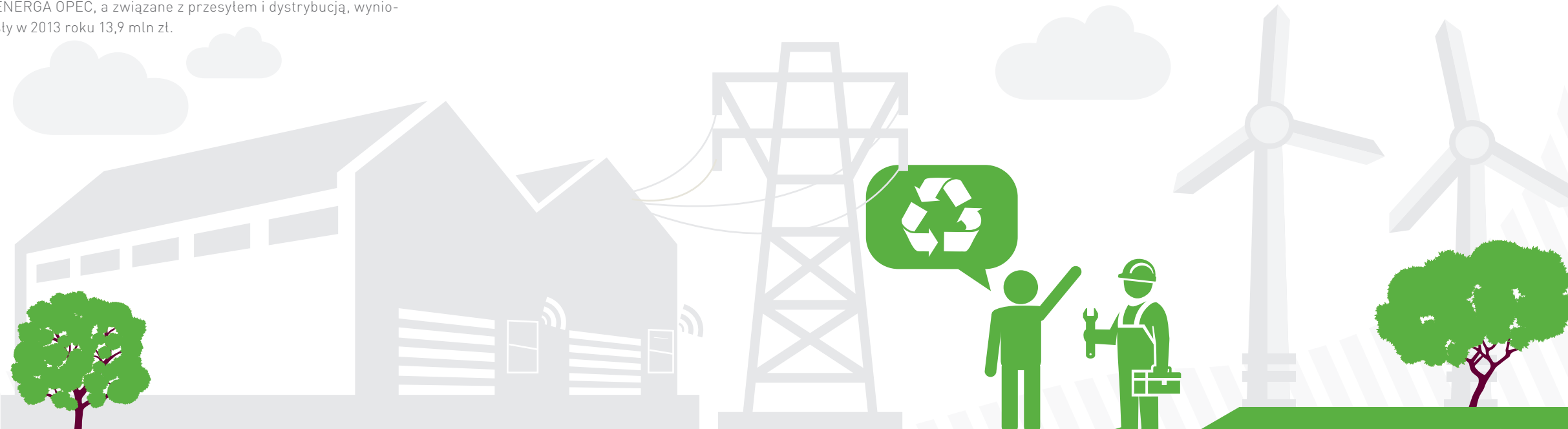
Programy Rozwoju dla sieci 110kV i SN służą operacyjnemu planowaniu rozwoju sieci dla perspektywy długoterminowej. Ilekroć aktualizowana jest Koncepcja rozwoju, w Programach Rozwoju zawierane są optymalne w danych warunkach inwestycje. Monitorowanie i aktualizacja Programów Rozwoju pozwala na bieżące zarządzanie portfelem inwestycji sieciowych w zależności od zmieniających się warunków otoczenia inwestycyjnego.

Plan Rozwoju jest dokumentem planistycznym, służącym planowaniu operacyjnemu w perspektywie średniookresowej, opracowywanym dla sieci wszystkich poziomów napięć oraz inwestycji pozostałych. Podstawą do opracowania tego dokumentu są przepisy Ustawy Prawo Energetyczne. Plany tworzone są na okres sześciu lat i podlegają aktualizacji co trzy lata; najnowszy obejmuje lata 2014-2019.

W 2013 roku kontynuowaliśmy inwestycje mające na celu zapewnienie ciągłości dostaw: Spółka ENERGA Operator przeznaczyła 3,4 mln zł na badania i inwestycje związane z technologiami przesyłu (mikrosieci, inteligentne sieci, etc) oraz prawie 40,9 mln zł na innowacyjne usługi powiązane (m.in. zdalne liczniki). Inwestycje zrealizowane przez ENERGA OPEC, a związane z przesyłem i dystrybucją, wyniosły w 2013 roku 13,9 mln zł.

Badania i inwestycje mające na celu zapewnienie niezawodności dostaw energii

KATEGORIA INWESTYCJI	KOSZTY (PONIESIONE W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ INWESTYCJI - SUMARYCZNIE Z DANEJ KATEGORII) PLN	
	2012	2013
Technologie energii odnawialnej	277 873	
Dystrybucja energii	8 127 293,92	9 032 212,00
Technologie przesyłu i dystrybucji (np.. mikrosieci, inteligentne sieci)	116 579 869,6	73 406 299,05
Innowacyjne usługi powiązane (np. zdalne liczniki)	19 300 000	43 439 682
OGÓLEM	144 285 037	125 878 193

ENERGA Operator, jako pierwszy wśród krajowych OSD posiadających rozproszoną strukturę, z początkiem 2011 roku wdrożyła jednolitą platformę informatyczną (System Zarządzania Majątkiem Sieciowym – SID – zintegrowany ze SCADA), pozwalającą na scentralizowaną i ujednoliconą rejestrację wyłączeń planowanych i nieplanowanych, skutkujących przerwami w dostawach energii elektrycznej do odbiorców.

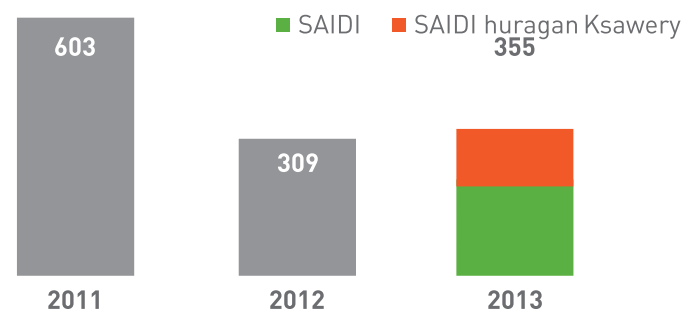
Na terenie funkcjonowania ENERGA Operator, dzięki konsekwentnie realizowanym inwestycjom, planowe przerwy w dostawach zdarzają się rzadziej i trwają krócej. Obecnie wskaźnik SAIFI dla nieplanowanych (w tym katastrofalnych) przerw spadł w 2013 roku do 2,95 (z poziomu 3,35 w 2012

roku). Średni czas trwania planowej przerwy (wskaźnik SAIDI) skrócił się w 2013 roku z 83,7 do 71 minut. Dotkliwie zdarzenia losowe (przede wszystkim przejście nad Polską orkanu Ksawery w grudniu 2013 roku) sprawiły, że czas trwania nieplanowanych przerw (wskaźnik SAIDI) – z 225 minut w 2012 roku wzrósł do 284 minut w 2013 roku.

ENERGA Operator jest pierwszą wśród dużych dystrybutorów energii spółką, która stworzyła Centralną Dyspozycję Systemów, całodobowo nadzorującą działanie wszystkich systemów teleinformatycznych w spółce. Zakończona pod koniec 2013 roku inwestycja wspiera niezawodność zasilania.

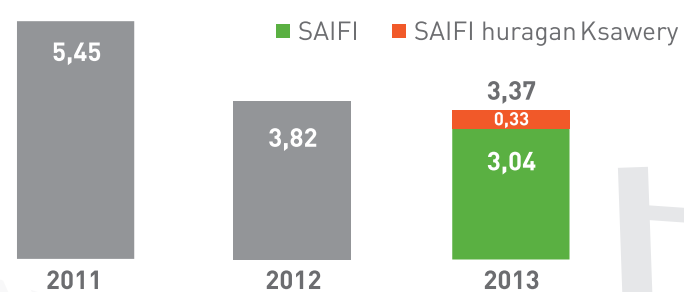
SAIDI

(Liczba minut przerw w zasilaniu* na odbiorcę na rok)

SAIFI

(Liczba przerw w zasilaniu* na odbiorcę na rok)

*nieplanowane, katastrofalne i planowane

Procesy zarządzania usuwaniem awarii jej skutków

ENERGA Operator, dążąc do zapewnienia stałego dostępu klientów do energii elektrycznej, realizuje działania mające na celu zarządzanie przerwami w dostawach, np. w przypadku awarii. Uruchomiono w związku z tym wizualizację informacji dla klientów o aktualnych wyłączeniach planowych i awaryjnych. Wizualizacja dostępna jest on-line na stronie ENERGA Operator w formie mapy i tekstu, tworzonego na bazie komunikatów o wyłączeniach zamieszczanych w module IVR systemu Contactis Awarie.

Spółka wdrożyła też specjalną procedurę, dedykowaną działaniom związanym z usuwaniem awarii masowych, tj. obejmujących rozległe obszary przerw w dostawach energii, których czas trwania może być uciążliwy dla klientów. Procedura obejmuje sposób organizacji prac, komunikację z interesariuszami podczas awarii, przyjmowanie zgłoszeń od klientów.

W ENERGA OPEC funkcjonuje natomiast proces opisujący tryb postępowania oraz osoby odpowiedzialne za usuwanie awarii. Wdrożony został także Zintegrowany System Zarządzania Ryzykiem w ramach którego zdefiniowano ryzyko „Sprawność ciągłości funkcjonowania infrastruktury” oraz zastosowano mechanizmy kontrolne, ograniczające ryzyko rezydualne do poziomu średniego.

Poprawa ciągłości zasilania w ENERGA Operator na lata 2013-2020

W spółce ENERGA Operator opracowano w 2013 roku System Zarządzania Ciągłością Działania dla najważniejszych procesów, który jest zgodny z wymaganiami BS 25999 (ISO 22301). W ramach przedsięwzięcia zdefiniowane zostały plany postępowania pozwalające na szybką reakcję na sytuację kryzysową i skuteczne odtwarzanie działalności po wystąpieniu przerwy. Dzięki tym planom Spółka przygotowana jest na ograniczenie zarówno potencjalnego ryzyka zaistnienia

sytuacji kryzysowych jak i ich skutków dla swojej działalności. Finalnym zadaniem, podsumowującym te starania w zakresie budowy i utrzymania sprawnego Systemu, będzie przeprowadzenie w 2014 roku procesu certyfikującego i uzyskanie certyfikatu na zgodność z normą ISO/EC 22301:2012.

Objęcie Systemem Zarządzania Ciągłością Działania podstawowych procesów związanych ze świadczeniem usług dystrybucyjnych zapewnia dodatkowe zwiększenie ciągłości dostaw energii elektrycznej o odpowiednich parametrach jakościowych.

W ENERGA Operator wdrożono procesy dedykowane obsłudze awarii i reklamacji w sieciach elektroenergetycznych oraz urządzeniach specjalistycznych. Procesy te obejmują całokształt zagadnień związanych z realizacją zleceń reklamacyjnych i awaryjnych oraz usunięciem skutków awarii na wszystkich poziomach napięć sieci dystrybucyjnej.

W ENERGA Operator funkcjonuje ponadto procedura regulująca postępowanie w sytuacji kryzysowej powodującej awarie masowe, w której określone są zasady ogłaszania i odwoływania takiego stanu, sposób organizacji pracy, osoby odpowiedzialne za realizację określonych czynności, sposoby komunikacji z odbiorcami i mediami, zasady pozyskiwania dodatkowego wsparcia w zakresie usuwania skutków awarii oraz zasady przeprowadzania cyklicznych szkoleń i ćwiczeń w zakresie działań awaryjnych.

Wdrożenie systemu zarządzania jakością według normy ISO9001 w spółce ENERGA Serwis

Dążąc do optymalizacji działalności oraz ciągłego podnoszenia jakości usług świadczonych dla klientów, w 2013 roku spółka ENERGA Serwis wdrożyła Zintegrowany System Zarządzania (ZSZ).

Zewnętrzni audytorzy firmy certyfikującej TÜV Sud potwierdzili, że Zintegrowany System Zarządzania ustanowiony

w Spółce jest zgodny z wymaganiami standardów: PN-EN ISO 9001: 2009 Systemu zarządzania jakością, PN-EN ISO 14001: 2005 Systemu zarządzania środowiskowego, BS OHSAS 18001: 2007 Systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, EN ISO 3834-2 Systemu zarządzania jakością w spawalnictwie oraz Dyrektywą 97/23/WE moduł H1, którą stosuje się do projektowania, wytwarzania oraz oceny zgodności urządzeń lub zespołów ciśnieniowych.

Mechanizmy regulujące zarządzanie w spółce usystematyzowano w 6 procesach głównych, które objęły takie obszary działalności, jak: nadzór nad zintegrowanym ZSZ, ofertowanie i zarządzanie projektami, produkcja i dostarczanie usług dla klienta, BHP i ochrona środowiska oraz finanse i kontroling. Procesom towarzyszy 57 procedur i instrukcji. System objął projektowanie, wytwarzanie, montaż, modernizacje, remonty, serwis i diagnostykę w zakresie urządzeń ciśnieniowych, energetycznych, ciepłowniczych i przemysłowych w dwóch ostrotęckich lokalizacjach firmy.

Memorandum na rzecz przeciwdziałania kradzieżom i zniszczeniom infrastruktury energetycznej i telekomunikacyjnej

Memorandum jest inicjatywą trzech urzędów regulacyjnych: Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Urzędu Regulacji

Energetyki i Urzędu Transportu Kolejowego. Dołączyły do niej firmy z sektorów telekomunikacyjnego, energetycznego i kolejowego, w tym spółka ENERGA Operator.

Projekt został włączony do katalogu działań realizowanych w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i zachowań aspotecznych pod nazwą „Razem bezpieczniej”. W ramach Memorandum powołana została także Fundacja „Niezlomni”, realizująca działania zmierzające do ograniczenia i przeciwdziałania kradzieży i dewastacji infrastruktury. Zadaniem Fundacji jest podniesienie świadomości oraz zwiększenie zaangażowania samorządowych i publicznych instytucji, przy ścisłej współpracy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, w zwalczaniu zjawiska kradzieży i dewastacji infrastruktury.

Równolegle Spółka ENERGA Operator podjęła współpracę z Komendą Policji w Toruniu, nastawioną na wzrost powszechnej świadomości skutków kradzieży i zniszczenia infrastruktury (przerwy w dostawie prądu, opóźnienia pociągów, itp.). Efektem porozumienia jest m.in. wspólny portal internetowy poświęcony działaniom Fundacji.

INWESTYCJE W ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

Kompleksowy program inwestycyjny zwiększa nasze możliwości dystrybucyjne i dąży do zapewnienia odbiorcom niezawodności dostaw. Priorytetowe traktowanie obszaru dystrybucji znajduje odzwierciedlenie w strukturze strategicznych inwestycji Grupy ENERGA. Blisko 58% z 19 mld zł budżetu na kluczowe projekty w latach 2013-2021 zostanie przeznaczone właśnie na obszar dystrybucji. W 2013 roku nakłady inwestycyjne wyniosły 1 408 mln zł.

Priorytetami naszego programu inwestycyjnego w obszarze dystrybucji są projekty zapewniające wzrost efektywności segmentu. Z puli prawie 12,5 mld zł na lata 2013-2021 największą część środków zostanie zaangażowanych w rozbudowę sieci w związku ze wzrostem liczby przyłączanych klientów oraz źródeł wytwórczych, zwłaszcza odnawialnych. Całkowita wartość projektów w tym obszarze sięgnie 4,7 mld zł. Z kolei modernizacja sieci pochłonie 3,1 mld zł.

Główne cele programu inwestycyjnego to ograniczenie strat sieciowych oraz zmniejszenie awaryjności oraz ilości i czasu zakłóceń w sieci dystrybucyjnej, co będzie miało bezpośredni wpływ na poprawę wskaźników ciągłości zasilania odbiorców SAIDI oraz SAIFI.

W celu realizacji naszego podstawowego zobowiązania – zapewnienia podmiotom przyłączonym do sieci bezpieczeństwa energetycznego – realizujemy szereg programów, służących poprawie lub utrzymaniu jakości i niezawodności dostaw.

Spółka ENERGA Operator koncentruje się na takich działaniach, jak:

- udział w programie badań naukowych i prac rozwojowych „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii”, prowadzonym przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
- poprawa ciągłości zasilania,
- rozwój metod i narzędzi zarządzania majątkiem sieciowym,
- rozwój służb, metod i narzędzi prowadzenia ruchu sieci na wszystkich poziomach napięć,
- wspieranie rozwoju energetyki rozproszonej,
- usprawnienie obsługi klienta w procesie przyłączania do sieci elektroenergetycznej.

Realizując programy na rzecz poprawy jakości usług, sięgamy także po dostępne finansowanie z funduszy unijnych. Spółka ENERGA OPEC realizuje projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013. Priorytet IX. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna. Działanie 9.2. Efektywna dystrybucja energii.

Kluczowe projekty inwestycyjne 2013-2020

Nowi klienci

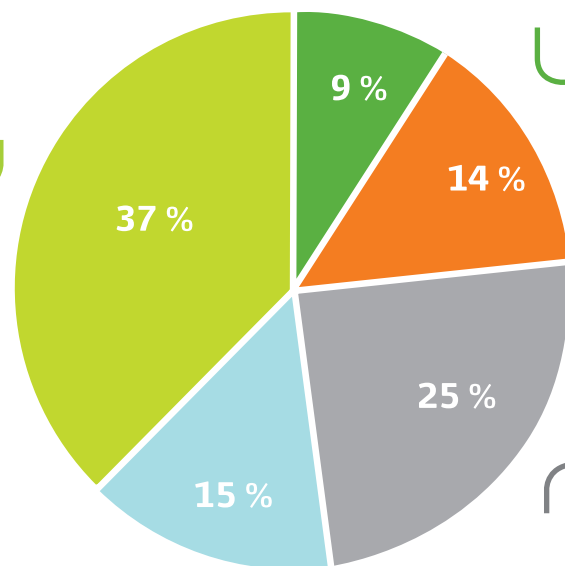
- Budowa nowych linii usługowych
- Kwota nakładów inwestycyjnych będzie ostatecznie zależna od wymaganej rozbudowy sieci w celu przyłączenia nowych klientów

Całkowite inwestycje: 4 670 mln zł

Przyłączenia OZE

- Odnosi się do ustawowego obowiązku przyłączenia nowych źródeł energii do sieci dystrybucyjnej
- Całkowita wartość inwestycji oparta o oczekiwania wzrostu mocy OZE w obszarze dystrybucji energii z 1,9 GW dzisiaj do 7,7 GW w 2021 r.

Całkowite inwestycje: 1 841 mln zł

Łącznie: 12 463 mln zł

78% nakładów na kluczowe projekty przeznaczone na inwestycje w Segmencie Dystrybucji

Pozostałe

- Inwestycje w IT, komunikacje itp.

Całkowite inwestycje: 1 146 mln zł

Inteligentne opomiarowanie

- Inwestycje w inteligentne sieci i liczniki w celu zwiększenia niezawodności dostaw oraz poprawy jakości obsługi klienta

Całkowite inwestycje: 1 723 mln zł

Modernizacja

- Inwestycje w celu zwiększenia przepustowości sieci oraz redukcji strat i awaryjności

Całkowite inwestycje: 3 083 mln zł

Masowa paszportyzacja sieci

Celem wdrożenia praktyki była budowa bazy danych majątku sieciowego. Informacje (techniczne, topologiczne, topograficzne) pozyskane ze źródeł papierowych, elektronicznych oraz inwentaryzacji w terenie są wprowadzane do systemu informatycznego w celu utrzymywania aktualności cyfrowego modelu.

Dane zgromadzone w bazie GIS stanowią strategiczne zasoby informacyjne ENERGA Operator. Tak zbudowany model sieci umożliwia zautomatyzowanie procesów produkcyjnych i biznesowych poszczególnych służb, co wpływa na wzrost efektywności ich prac.

Paszportyzacja sieci jest niezbędnym elementem budowania inteligentnych sieci (Smart Grid). Wykorzystanie danych wspiera również rozwiązania mobilne i procesy zarządzania ekipami w terenie.

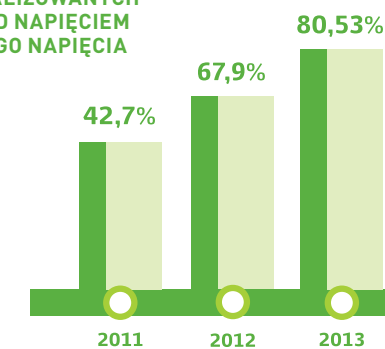
Upowszechnianie technologii prac pod napięciem

Olsztyński Oddział ENERGA Operator jest pionierem we wdrożeniu technologii pracy pod napięciem (PPN) w sieciach napowietrznych. Spółka, jako pierwsza w Polsce, już w 1997 roku zastosowała tę technologię do poprawy ciągłości zasilania odbiorców.

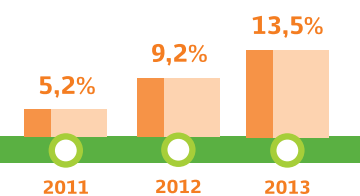
Dążąc do zwiększenia niezawodności sieci, w 2013 roku analogiczną technologię wdrożono na obszarze Oddziału w Toruniu. W 2014 roku spółka planuje zakup kolejnych trzech specjalistycznych podnośników do prac pod napięciem w sieciach napowietrznych SN, które będą wykorzystywane przez Oddziały w Gdańsku, Kaliszu i Płocku. Rozwiązanie to pozwoli skrócić czas trwania i zmniejszyć liczbę planowanych przerw w dostawach prądu.

Odsetek prac realizowanych w technologii pod napięciem

ODSETEK PRAC REALIZOWANYCH W TECHNOLOGII POD NAPIĘCIEM W SIECIACH NISKIEGO NAPIĘCIA

ODSETEK PRAC REALIZOWANYCH W TECHNOLOGII POD NAPIĘCIEM W SIECIACH ŚREDNIEGO NAPIĘCIA

Projekt Work Force Management (WFM) – zarządzanie pracami w terenie

W 2013 roku opracowano koncepcję wdrożenia pilotażowego systemu wspierającego zarządzanie pracami w terenie z wykorzystaniem rozwiązań mobilnych. Projekt WFM (Work Force Management) jest elementem realizacji inicjatywy strategicznej pn. „Zwiększona efektywność operacyjna w zakresie

zarządzania majątkiem oraz prac na sieci”, wpisanej w cele Segmentu Dystrybucji 2020.

Wdrożenie systemu przyniesie korzyści biznesowe (poprawa efektywności kosztowej), ale przede wszystkim pozwoli usprawnić pracę w terenie, a w konsekwencji – podnieść jakość świadczonych przez nas usług. Zespoły będą miały bieżący dostęp do danych, dokumentów czy aktualnej konfiguracji sieci. Wykorzystując system automatycznej lokalizacji pojazdów, będziemy mogli też efektywnie planować i koordynować zlecenia oraz optymalizować czas dojazdu na miejsce pracy. System zwiększy dyspozycyjność brygad w przypadku prac awaryjnych.

W latach 2014 i 2015 planowane jest przeprowadzenie pilotażu na wybranym obszarze działania ENERGA Operator Oddział w Koszalinie. Uzyskane doświadczenia i wnioski pozwolą na określenie rekomendacji w zakresie docelowego wdrożenia systemu WFM w całej organizacji.

ZRÓWNOWAŻONA ENERGIA

Obecnie większość energii zużywanej przez kraje rozwinięte, w tym Polskę, pochodzi z paliw kopalnych. Jednym z największych wyzwań naszych czasów jest zrównoważona energia, czyli zwiększenie udziału energii z innych źródeł, w tym odnawialnych, oraz wszelkie działania podnoszące efektywność energetyczną poszczególnych gospodarek. Do takich działań obliczają nas też unijny pakiet klimatyczno-energetyczny. Panuje przy tym powszechna zgoda, że najskuteczniejszym sposobem zapewnienia bezpieczeństwa i wydajności systemu elektroenergetycznego jest rozwój Smart Grid, czyli nowej filozofii przebudowy systemu dystrybucji, z wykorzystaniem infrastruktury IT. Światowy trend jest silny również w Polsce, a nasza Grupa należy do grona liderów inteligentnej rewolucji. Pilotażowy projekt realizowany na Półwyspie Helskim jest pierwszym wdrożeniem Smart Grid w naszym kraju.

Smart Grid

Sieć inteligentna (Smart Grid), to sieć dystrybucyjna i powiązane z nią technologie informatyczno-telekomunikacyjne, integrujące w sposób inteligentny działania uczestników rynku energii elektrycznej. Dzięki temu możliwe są wzrost efektywności energetycznej, poprawa niezawodności i efektywności dostaw oraz większe zaangażowanie odbiorców w wytwarzanie energii.

Wdrożenie sieci inteligentnych wiąże się z szeregiem korzyści dla odbiorców energii, m.in.: powstaniem nowoczesnych

i dostosowanych do potrzeb odbiorcy usług w zakresie dostaw energii elektrycznej, w tym nowych, dynamicznych taryf; umożliwieniem dwustronnej komunikacji między odbiorcą energii a jej dostawcą; możliwością optymalizowania użytkowania energii w zależności od indywidualnych potrzeb; większą jakością i pewnością dostaw energii. Pierwsze w Polsce pilotażowe wdrożenie Smart Grid realizowane jest na Półwyspie Helskim przez spółkę ENERGA Operator. W ramach projektu „Inteligentny Półwysep Helski” istniejąca sieć elektroenergetyczna została w 2012 roku uzupełniona o elementy i urządzenia, które przekształciły ją w sieć inteligentną. Obszar projektu obejmuje swym zasięgiem ok. 10 tys. mieszkańców Półwyspu. Obecnie trwają testy nowego systemu. Głównym celem projektu było przede wszystkim zapewnienie dostaw lepszej jakości energii elektrycznej, poprawa efektywności systemu energetycznego oraz udostępnienie odbiorcom energii nowych usług, dopasowanych do ich potrzeb. Najbardziej odczuwalną korzyścią dla odbiorców energii będzie ograniczenie przerw w dostawie energii elektrycznej.

Okolo **10 000** mieszkańców Półwyspu Helskiego jest objętych projektem „Inteligentny Półwysep Helski”.

W inteligentnej sieci, czyli Smart Grid w praktyce

Elementami sieci inteligentnej są:

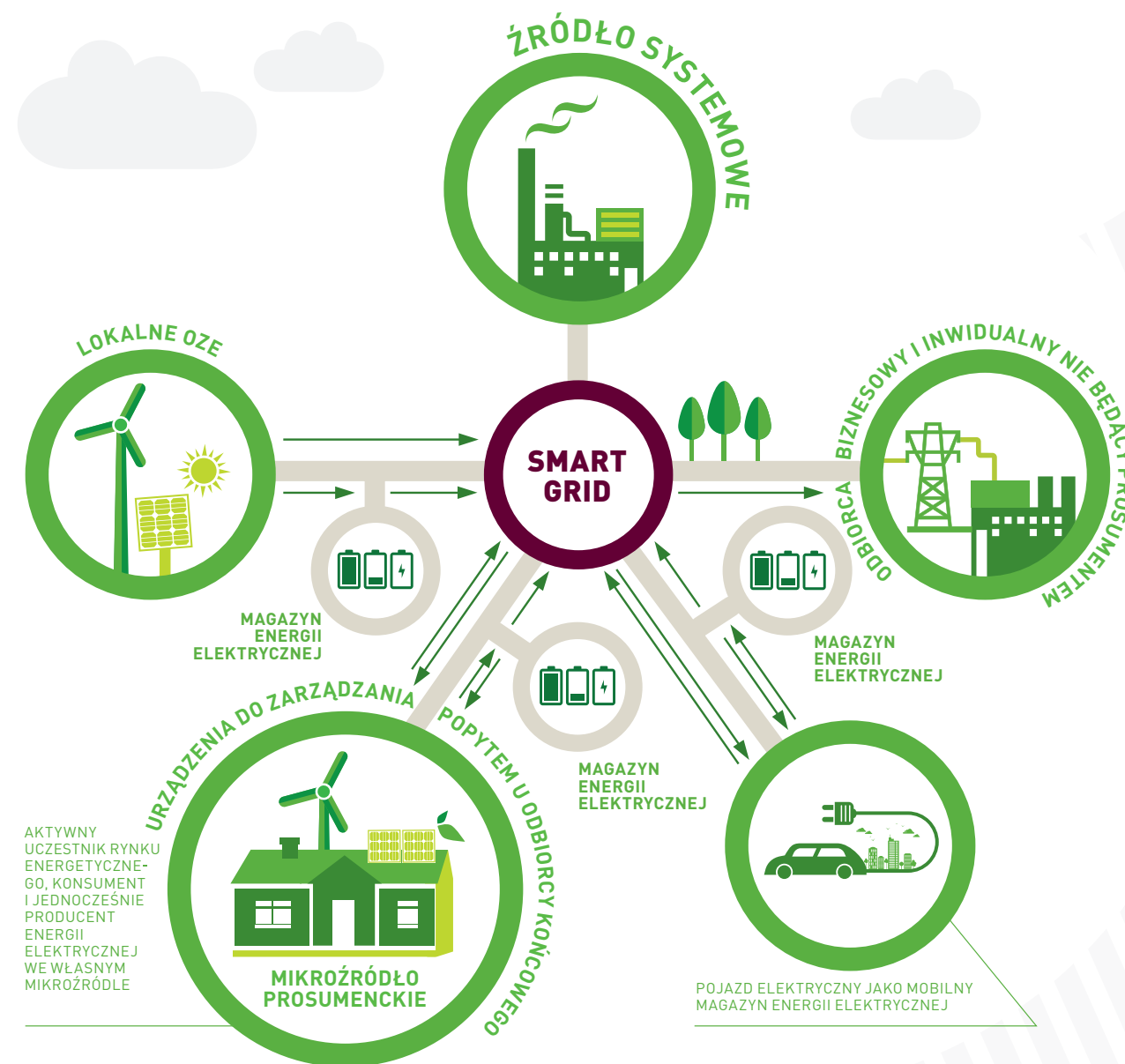
Tradycyjna infrastruktura dystrybucyjna (linie przesyłowe, stacje rozdzielcze i linie zasilające odbiorców, itp.)

Urządzenia pomiarowe i urządzenia automatyki, w tym inteligentne liczniki

Infrastruktura telekomunikacyjna i urządzenia do wymiany danych – sieci teletransmisyjne, bazy danych, urządzenia telekomunikacyjne

Systemy informatyczne do zarządzania siecią, np. specjalne systemy pozwalające na minimalizację przerw w zasilaniu oraz systemy umożliwiające analizę danych

Model Smart Grid

ANEKS – ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW

Badania i inwestycje mające na celu zapewnienie niezawodności dostaw energii

KATEGORIA INWESTYCJI	SPÓŁKA	2012	2012	2013	
		RODZAJ INWESTYCJI - NAZWA INWESTYCJI	KOSZTY (PONIESIONE W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ INWESTYCJI - SUMARYCZNIE Z DANEJ KATEGORII) PLN	RODZAJ INWESTYCJI - NAZWA INWESTYCJI	KOSZTY (PONIESIONE W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ INWESTYCJI - SUMARYCZNIE Z DANEJ KATEGORII) PLN
Technologie energii odnawialnej 2013	ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	Licencja na korzystanie z opracowania "Wielowariantowa analiza docelowych źródeł wytwórczych w Elblągu i Kaliszu w zakresie możliwości paliwowych, technologicznych wraz z dostosowaniem do potrzeb miejskich systemów ciepłowniczych"	192 500		
	ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	Budowa bloku spalającego biomasę	85 373		
Dystrybucja energii	ENERGA OPEC	Przebudowa sieci ciepłowniczej kanatowej na technologię rur preizolowanych na os. „Centrum”	2 795 000,00	Zmiana technologii i materiałów izolacji termicznej sieć „M”	2 387 000,00
	ENERGA OPEC	Przebudowa sieci ciepłowniczej kanatowej na technologię rur preizolowanych – ul. I Armii Wojska Polskiego	1 178 421,66	Przebudowa sieci ciepłowniczej kanatowej na technologię rur preizolowanych sieć „M”	3 278 000,00
	ENERGA OPEC	Przebudowa sieci ciepłowniczej kanatowej na technologię rur preizolowanych odcinek Statoil – Korczaka	607 856,00	Przebudowa sieci ciepłowniczej kanatowej na technologię rur preizolowanych sieć – ul. Traugutta i Kickiego	887 212,00
	ENERGA OPEC	Przebudowa sieci ciepłowniczej kanatowej na technologię rur preizolowanych os. Łęczysk	3 546 016,26	Zmiana technologii i materiałów izolacji termicznej sieć „O” i „P”	2 480 000,00

KATEGORIA INWESTYCJI	SPÓŁKA	2012
		RODZAJ INWESTYCJI - NAZWA INWESTYCJI
Technologie przesyłu i dystrybucji (np. mikrosieci, inteligentne sieci)	ENERGA Operator	
	ENERGA Kogeneracja	Blok biomasowy – projekt BB20p (EC Elbląg)
	ENERGA Kogeneracja	Współspalanie biomasy w kotłach pyłowych - projekt WiB30 (EC Elbląg)
	ENERGA Kogeneracja	Młynownia biomasy na potrzeby współspalania (EC Elbląg)
	ENERGA OPEC	System modelowania sieci ciepłowniczej Etap I off-line
	ENERGA OPEC	System modelowania sieci ciepłowniczej Etap II On-line
Innowacyjne usługi powiązane (np. zdalne liczniki)	ENERGA Operator	
	ENERGA OPEC	
OGÓŁEM		

2012	2013	
KOSZTY (PONIESIONE W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ INWESTYCJI - SUMARYCZNIE Z DANEJ KATEGORII) PLN	RODZAJ INWESTYCJI - NAZWA INWESTYCJI	KOSZTY (PONIESIONE W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ INWESTYCJI - SUMARYCZNIE Z DANEJ KATEGORII) PLN
4 840 000		3 400 000
103 075 377,94	Blok biomasowy – projekt BB20p (EC Elbląg)	63 151 858,01
6 660 736,31	Młynownia biomasy na potrzeby współspalania (EC Elbląg)	4 568 444,04
1 655 319,31		
174 601,50	System modelowania sieci ciepłowniczej Etap III moduł optymalizacji	186 533,00
173 834,50	System telemechaniki i telemetrii sieci ciepłowniczej	2 099 464,00
19 300 000		40 879 000
	System odczytu ciepłomierzy i wodomierzy	2 560 682,00
144 285 036,8		125 878 193,1

Nie dotyczy pozostałych spółek

Planowana przepustowość przeciwko przewidywanym zapotrzebowaniom na energię elektryczną

Straty przesyłowe i dystrybucyjne jako procent całkowitej energii

	2012		2013	
	[%]		[%]	
	Straty przesyłowe	Straty dystrybucyjne	Straty przesyłowe	Straty dystrybucyjne
ENERGA Operator	BRAK	6,15	BRAK	5,84
ENERGA Kogeneracja	9,88		9,91	
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	7,8	3,4	6,8	3,6

Nie dotyczy pozostałych spółek

Dni przepracowane przez pracowników podwykonawców zaangażowanych w budowę, eksploatację i działalność konserwatorską na rzecz ENERGA OPEC

RODZAJ WYKONYWANEJ PRACY NA RZECZ ENERGA OPEC		
2012		
Budowa	Eksploatacja	Prace konserwacyjne
582	0	105
2013		
Budowa	Eksploatacja	Prace konserwacyjne
871	0	129

Pozostałe spółki Grupy nie posiadają systemów pozwalających na uzyskanie informacji do wskaźnika.

DLA KLIENTÓW

Odpowiedzialne kształtowanie relacji

Stale rozwijamy ofertę i doskonalimy jakość obsługi, odpowiadając na zmieniające się potrzeby naszych klientów – biznesowych i indywidualnych. Ich satysfakcja, wynikająca z niezależnych badań, stanowi potwierdzenie słuszności obranego przez nas kierunku rozwoju, będąc jednocześnie inspiracją do tworzenia nowych produktów i usług.

Zgodnie ze strategią rozwoju Grupy ENERGA, priorytetowo traktujemy jakość produktów i usług dostarczanych klientom. Temu celowi podporządkowane są nasze inwestycje w nowe rozwiązania (rozliczenia rzeczywiste, usługi pre-paid) oraz rozwój kanałów zdalnych i zapewnienie spójności obsługi klienta, niezależnie od wybieranej formy kontaktu.

Standardy obsługi klienta oraz dostosowywanie rozwiązań do potrzeb odbiorców, trendów konsumenckich oraz potencjału nowych technologii mogą stanowić źródło trwałej przewagi konkurencyjnej. Mając to na uwadze, nieustannie pracujemy nad rozwojem innowacyjnych produktów i usług oraz prowadzimy badania satysfakcji naszych klientów. Pomagają nam one doskonalić ofertę i jakość obsługi oraz wyznaczać przyszłe kierunki rozwoju.

Magdalena Stołoska

Koordynator CSR w ENERGA Obrót SA oraz ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o.

Dotychczasowe cele i ich realizacja

NAJWYŻSZE STANDARDY W OBSŁUDZE KLIENTA	KOMUNIKACJA W MARKETINGU I REKLAMIE	SATYSFAKCJA KLIENTÓW PUNKTEM WYJŚCIA DLA NOWYCH ROZWIĄZAŃ
<p>Optymalizacja procesów i poprawa efektywności (ENERGA Centrum Usług Wspólnych)</p>	<p>Wdrożenie standardu komunikatów miejscowych w zakresie wyłączeń planowych i awaryjnych (ENERGA Operator)</p>	<p>Badanie satysfakcji z usług i ewidencjonowanie oczekiwań klientów (ENERGA Centrum Usług Wspólnych)</p>
<p>Wdrożenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania wg ISO 9001: 2008, ISO 14001: 2004 oraz BS OHSAS 18001: 2007. Uzyskanie Certyfikatów na zgodność z Dyrektywą 97/23/WE oraz normą PN-EN ISO 3834-2; (ENERGA Serwis)</p>		<p>Dopasowywanie oferty usług oraz systemów informatycznych do potrzeb i oczekiwań klientów, zgodnie z ustalonym z klientami Service Level Requirement (SLR – dokument określający wymagania klienta) (ENERGA Informatyka i Technologie)</p>
<p>Parametryzacja systemu Service Managera (system obsługi zgłoszeń) (ENERGA Informatyka i Technologie)</p>		<p>Zwiększenie poziomu satysfakcji klientów (ENERGA Kogeneracja, ENERGA Oświetlenie, ENERGA Obsługa i Sprzedaż)</p>
<p>Wprowadzenie osobnego katalogu usług ENERGA Informatyka i Technologie oraz ENERGA Operator i ENERGA-OBROT (ENERGA Informatyka i Technologie)</p>		<p>Kwartalne spotkania z kluczowymi klientami spółki w celu weryfikacji kart usług (ENERGA Operator)</p>
<p>Wprowadzenie dedykowanych procesów zarządzania incydem oraz zleceniem standardowym dla dedykowanych usług; (ENERGA Informatyka i Technologie)</p>		<p>Udział w ogólnopolskim badaniu PBS definiującym pozycję ENERGA w rankingu dużych Operatorów Systemu Dystrybucyjnego (OSD) (ENERGA Operator)</p>

ZREALIZOWANO

W TRAKCIE REALIZACJI

Dotychczasowe cele i ich realizacja

NAJWYŻSZE STANDARDY W OBSŁUDZE KLIENTA	KOMUNIKACJA W MARKETINGU I REKLAMIE	SATYSFAKCJA KLIENTÓW PUNKTEM WYJŚCIA DLA NOWYCH ROZWIĄZAŃ
<p>Optymalizacja kosztów ponoszonych przez spółkę mająca na celu zaoferowanie klientom usług o jak najwyższym poziomie w jak najkorzystniejszej cenie (ENERGA Informatyka i Technologie)</p> <p>Wdrożenie sytemu jakości (ENERGA Invest)</p> <p>Wdrożenie segmentacji klientów (ENERGA Operator)</p> <p>Uruchomienie serwisu eBOK (ENERGA Operator)</p> <p>Uruchomienie infolinii 801 (ENERGA Operator)</p> <p>Przebudowa strony www (ENERGA Operator, ENERGA Oświetlenie – stworzyło nową)</p>	<p>Wdrożenie standardu komunikatów miejscowych w zakresie wyłączeń planowych i awaryjnych (ENERGA Operator)</p>	<p>Utrzymanie obecnego poziomu satysfakcji użytkownika usług IT (60% zadowolonych, 25% średnio zadowolonych z usług użytkowników), w tym wprowadzenie jednolitego modelu raportowania poziomu świadczonych usług dla poszczególnych klientów w celu bieżącej kontroli poziomu SLA systemu (ENERGA Informatyka i Technologie)</p>

ZREALIZOWANO

W TRAKCIE REALIZACJI

Priorytety na 2014 rok

Dążenie do zwiększenia satysfakcji klientów z usług i produktów firmy (zwiększanie zadowolenia w stosunku do roku poprzedniego)

Budowanie najwyższych standardów w obsłudze klienta w kluczowych kanałach obsługi

Promocja świadomości ekologicznej za pomocą dedykowanych produktów

Większa dostępność dla klientów – wykorzystanie nowych, innowacyjnych rozwiązań i kanałów komunikacji

STANDARDY OBSŁUGI KLIENTA

Naszą ambicją jest zapewnienie klientom indywidualnym atrakcyjnej ceny i satysfakcjonującego poziomu obsługi. Do klientów strategicznych, przede wszystkim biznesowych, chcemy docierać z szerokim pakietem usług dodatkowych i z najwyższym poziomem obsługi. Ta grupa, obok konkurencyjnych cen dostaw, oczekuje także elastycznego podejścia do płatności, rozliczeń i zrozumienia oraz antycypacji jej potrzeb.

Szybko i wygodnie

W obliczu przemian technologicznych i społecznych, przede wszystkim upowszechnienia internetu oraz smartfonów i tabletów, szczególnego znaczenia nabiera rozwój usług, które umożliwiają klientom kontakt z nami w dogodnym dla nich czasie i miejscu. Realizowane przez nas działania na rzecz sukcesywnej migracji klientów z tradycyjnych do zdalnych kanałów kontaktu mają także podłoże biznesowe. Uwolnienie taryfy G, które może zaostrzyć walkę konkurencyjną w naszej branży, wymusza stałą koncentrację na optymalizacji kosztów obsługi klienta.

Częstsze korzystanie przez klientów z obsługi zdalnej, otwiera możliwość obsłużenia zdecydowanie większej liczby zgłoszeń w krótkim czasie.

Kolejną zmianą było wprowadzenie specjalizacji kanałów kontaktu i pracowników obsługi. Wykorzystując możliwości nowych technologii, poprawiamy efektywność tradycyjnych i zwiększamy funkcjonalność elektronicznych form komunikacji, zachęcając, w zależności od charakteru sprawy i preferencji klientów, do kontaktu:

- poprzez serwis internetowy www.energa.pl
- poprzez elektroniczne Biuro Obsługi Klienta (eBOK)
- drogą mailową
- telefonicznie – poprzez dedykowaną infolinię dla domu i dla firm
- korespondencyjnie – poprzez Dział Obsługi Zgłoszeń

Wspólnym mianownikiem realizowanych w obszarze obsługi klienta działań jest ich wpływ na obniżkę kosztów funkcjonowania, przy jednoczesnym podniesieniu poziomu zadowolenia klientów z obsługi. W realizowanym cyklicznie przez ośrodek badawczy PBS badaniu satysfakcji z obsługi w poszczególnych kanałach dostępu, najwyższą ocenę uzyskuje e-BOK (92% wskazań w III kwartale 2013 roku).

Wiele kanałów, wiele możliwości

	energa.pl	eBOK	tBOK	BOK
Informacja o cenach, grupach taryfowych	✓		✓	✓
Informacje o nowoczesnych produktach i sposobach prowadzenia ich rozliczeń, sposobach płatności oraz aktualnych promocjach	✓	✓	✓	✓
Informacja jak zostać naszym klientem (dogodne sposoby zawarcia umowy oraz wymagane dokumenty)	✓		✓	✓
Sporządzenie umowy	✓			✓
Aktualizacja danych teleadresowych		✓	✓	✓
Informacje o aktualnym saldzie i terminach płatności, potwierdzenie wpłaty należności		✓	✓	
Rejestracja darmowego konta w elektronicznym Biurze Klienta (eBOK)		✓	✓	✓
Aktywacja usługi Rozliczenia Rzeczywiste		✓		✓
Aktywacja usługi Rozliczenia pre-paid				✓
Zakup kodu na energię do licznika przedpłatowego (pre-paid)	✓	✓		
Aktywacja eFaktury – szybkiej i wygodnej formy dostarczania rachunków za energię		✓		
Zbieranie punktów PAYBACK za opłaty za energię elektryczną		✓		
Uruchomienie usługi Polecenie Zapłaty	✓			✓
Statystyki zużycia energii elektrycznej		✓		
Darmowe powiadomienia sms oraz e-mail o płatnościach		✓		
Cenniki i formularze do pobrania	✓	✓		
Formularz kontaktowy w sprawie rozliczeń i obsługi	✓	✓		
Informacja o trybie składania reklamacji dotyczącej rozliczeń	✓	✓	✓	
Zgłoszenie dotyczące licznika energii elektrycznej	✓	✓	✓	
Płatność faktury za energię elektryczną		✓		

Serwis transakcyjny www.eBOK.energa.pl został przygotowany w oparciu o standard WAI (Web Accessibility Initiative), zapewniający dostępność serwisów WWW dla jak największego grona odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem osób niedowidzących i słabowidzących. Użytkownik platformy eBOK może dostosować wygląd serwisu do swoich potrzeb, np. zwiększać lub zmniejszać rozmiary czcionek oraz kontrasty.

Ciągłe doskonalenie

Powyższe działania są elementem realizowanego przez Grupę ENERGA od 2010 roku Programu Poprawy Efektywności. Punktem wyjścia do zmian była obserwacja, że wiele spraw, z którymi klienci odwiedzali Biura Obsługi Klienta (BOK), dotyczyło rozliczeń i faktur, czyli operacji, które mogą być realizowane za pomocą zdalnych kanałów kontaktu (telefon, internet), łączących wygodę (możliwość kontaktu w dogodnej chwili i miejscu) z oszczędnością czasu.

W marcu 2013 roku ENERGA Obrót zainicjowała projekt „Opracowanie Modelu Biznesowego Segmentu Sprzedaży”. W jego ramach zostały zdefiniowane relacje wewnętrzne oraz podział funkcji w Segmencie Sprzedaży, bazujący na integracji procesowej: od komercjalizacji i zarządzania ofertą, poprzez jej sprzedaż, obsługę i wykonawstwo.

Wdrażane działania spowodują zwiększenie efektywności kosztowej działalności Segmentu Sprzedaży oraz zapewnią spółkom możliwość rozwoju i budowy specjalizacji w ramach przypisanych funkcji w głównym łańcuchu wartości.

Na ogólną satysfakcję klientów z usług Grupy ENERGA wpływa także Segment Dystrybucji, przede wszystkim sprawny proces przyłączeniowy, a następnie niezawodność dostaw energii.

ENERGA Operator, odpowiadająca za przyłączenia do sieci energetycznej, utrzymuje łącznie 42 Punkty Obsługi Przyłączeń, w których klienci mogą na miejscu realizować wszystkie procesy wymagające technicznych uzgodnień, związanych z zasilaniem nowych obiektów, zmianą warunków zasilania dotychczasowych obiektów, czy też przyłączeniami tymczasowymi. Jest to duże udogodnienie w związku z tym, iż procesy te nierzadko są skomplikowane i wymagają wsparcia specjalisty dysponującego techniczną wiedzą.

W Pionie Rozliczeń ENERGA Obsługa i Sprzedaż wdrażany jest model centralizacji rozliczeń. Rozwiązanie umożliwia odejście od terytorialnej struktury (opartej na terytoriach zbliżonych do dawnych województw) na rzecz struktury funkcjonalnej, działającej w oparciu o tzw. centra kompetencji. Pracownicy zajmują się realizacją podobnych czynności, skutkujących wymiernym efektem: rozliczeniem konta klienckiego, wystawieniem faktur, rozksięgowaniem płatności czy windykacją należności. Takie podejście ułatwia specjalizację i gwarantuje lepszą jakość realizacji poszczególnych etapów procesu rozliczeniowego, co przekłada się na mniejszą częstotliwość błędów oraz niższe koszty.

Program Poprawy Efektywności wprowadził także jasne i proste mechanizmy pomiaru istotnych dla zarządzania podstawowych parametrów operacyjnych, kosztowych i jakościowych. Dzięki systemowi pomiaru zdarzeń i kosztów znamy wartość i koszt poszczególnych działań i czynności, zarówno w odniesieniu do jednego klienta, jak i pojedynczej sytuacji (kontakty z klientem, wystawionej faktury, korekty). Dzięki temu jesteśmy w stanie planować działania oraz wyznaczać cele dla organizacji i poszczególnych komórek.

Wskaźniki kontaktu w poszczególnych kanałach

eBOK.energa.pl

serwis internetowy dostosowany także do potrzeb osób niewidzących i niedowidzących

meBOK

pierwsza w branży energetycznej aplikacja dla klientów na urządzenia mobilne

Częstotliwość korzystania z poszczególnych kanałów kontaktu w 2013 roku

KANAŁ KONTAKTU	% UDZIAŁ RUCHU
Biura Obsługi Klienta (BOK)	9%
Telefoniczne / Elektroniczne Biura Obsługi Klienta (tBOK, eBOK, DOZ)	23%
Samoobsługa	68%
RAZEM	100%

Program SOS

W połowie 2013 roku rozpoczął się Program SOS (System Obsługi Sprzedaży), czyli wdrożenie środowiska informatycznego do obsługi klientów i ich rozliczania, obejmujący m.in. CRM i Billing.

Pełna wiedza o kliencie, historii, zachowaniu i jego preferencjach produktowo-cenowych, a zwłaszcza o wyrażonych zgodach i pełnomocnictwach, pozwala nam elastycznie wychodzić naprzeciw oczekiwaniom klientów, a jednocześnie podnieść jakość obsługi. Jednym z celów wdrożenia jest spadek rotacji klientów.

Wdrożenie SOS zapewni spójność, poprawę efektywności procesów we wszystkich obszarach związanych z obsługą klienta, elastyczność i możliwość szybkiego wdrażania nowych produktów (min. poprzez usprawnienie wsparcia informatycznego), usług i ofert cenowych dla klientów oraz rozwój wsparcia dla obszaru rozliczeń obrotu i dystrybucji. W ramach SOS powstaje m.in. nowy eBOK z szerszym wachlarzem przydatnych klientowi funkcjonalności.

System QS Master

W ramach Projektu Rozwoju Infrastruktury Telefonii Zgłoszeniowej spółka ENERGA Obrót SA wdrożyła w tBOK (telefonicznych Biurach Obsługi Klienta) system QS Master, który spaja kanały kontaktu, zapewniając oczekiwane przez klientów szybkie i kompleksowe załatwienie ich spraw. Niezależnie od formy kontaktu – e-mail, faks, SMS, czat, a teraz również telefon – informacje o kliencie i jego sprawie są integrowane i dostępne dla każdego z doradców. Dzięki temu znacząco skrócił się czas realizacji zgłoszeń (część informacji, w sprawie których dzwonią klienci, jest im przekazywana automatycznie), zmalała liczba kontaktów.

KOMUNIKACJA W MARKETINGU I REKLAMIE

Grupa ENERGA prowadzi działalność biznesową pod szyldem „ENERGA” w ramach trzech głównych segmentów. Wspólna marka, poprzez swoją rozpoznawalność i wiarygodność w otoczeniu, ma za zadanie wspierać zarówno podstawową działalność związaną z dystrybucją i sprzedażą energii elektrycznej, jak i budować przychylność społeczną dla prowadzonej działalności wytwórczej oraz inwestycji infrastrukturalnych Grupy.

Klient, inwestor, kontrahent, partner, sąsiad, doświadczając kontaktu z działaniami komunikacyjnymi, reklamowymi, czy biznesowymi powinien mieć pewność, że stojąca za marką ENERGA Grupa Kapitałowa to poważny podmiot o ugruntowanej pozycji na rynku. Szczególnie w 2013 roku, kiedy także od komunikacji marketingowej zależało odpowiednie poinformowanie potencjalnych inwestorów o publicznej ofercie akcji ENERGA SA, charakterystyce Spółki i Grupy Kapitałowej, działania reklamowe skupione były głównie na komunikowaniu faktów i argumentów potwierdzających pozycję marki w polskiej gospodarce i na rynku elektroenergetycznym. Za budowanie w otoczeniu pożądanego wizerunku, inicjowanie oraz koordynowanie wewnętrznej i zewnętrznej komunikacji w Grupie opowiada ENERGA SA.

Uważamy wiarygodną i obiektywną komunikację za bardzo ważny element partnerskich relacji z odbiorcami. Wiedza na temat oferowanych przez nas rozwiązań sprzyja optymalnemu doborowi produktów i usług, które ma stanowić dla klientów źródło satysfakcji. Dlatego nasze kampanie reklamowe i inne formy aktywności marketingowej wspierają promowanie oferty oraz, coraz bardziej preferowanych przez klientów, wygodnych kanałów kontaktu ze sprzedawcą energii elektrycznej.

Komunikacja marketingowa stanowi także platformę promocji ważnych dla nas i społeczeństwa postaw oraz nawyków,

m.in. w zakresie świadomego użytkownika energii czy zachowań proekologicznych.

Dużą rolę przykładamy do nagłaśniania i popularyzacji w społeczeństwie własnych akcji wspierających wartości marki. Dzięki temu nasze otoczenie ma szansę dowiedzieć się, że ENERGA to nie tylko dostawca i sprzedawca prądu, ale często także dobry sąsiad, dzięki któremu mogą odbywać się ważne wydarzenia społeczne i kulturalne, a dzieci mają szansę rozwoju sportowych talentów czy uczestnictwa w nowocześnie przeprowadzanych zajęciach na temat bezpiecznego i racjonalnego korzystania z prądu.

Realizowane przez nas działania marketingowe podporządkowane są branżowym regulacjom (np. Międzynarodowemu Kodeksowi Badań Rynku i Badań Społecznych ICC/ESOMAR) oraz wewnętrznym wytycznym. Daje nam to pewność, że komunikujemy się z odbiorcami w sposób odpowiedzialny i rzetelny. Na poziomie całej Grupy obowiązują zapisy Strategii Grupy Kapitałowej i Kodeksu Dobrych Praktyk. Trwają prace nad przyjęciem dokumentu „Zasady komunikacji korporacyjnej oraz pozostałych działań marketingowych w Grupie ENERGA”, zawierającego wytyczne co do zasad i trybu prowadzenia spójnej korporacyjnej działalności marketingowej oraz wspierającej operacyjną działalność liderów segmentów Grupy. Mają one za zadanie uregulować m.in. kwestie związane z komunikacją korporacyjną, działaniami promocyjnymi oraz wizerunkowymi, takimi jak system identyfikacji wizualnej, komunikacja marketingowa marki, sponsoring oraz działalność charytatywna.

Wybrane spółki narzuciły sobie (bądź są w trakcie) dodatkowe, uwzględniające specyfikę danej działalności, standardy. Przykładowo, w spółce ENERGA Obrót trwają prace nad powołaniem „Standardów Komunikacji dla Segmentu Sprzedaży”. Dokument powinien być gotowy w III kwartale 2014 roku.

Spółki realizują też własne formy aktywności wspierające operacyjną działalność biznesową, zgodnie ze strategią marketingową Grupy. Przykładowo, spółka ENERGA OPEC prowadzi program Partner ENERGA. W jego ramach kluczowi klienci spółki otrzymują nagrody pieniężne, które – zgodnie z umową – są przeznaczane na poprawę jakości życia lokalnych społeczności (zakup pomocy edukacyjnych dla szkół, wyposażenia placów zabaw itp.).

Poprawa komunikacji związanej z wyłączeniami, awariami i czasem rozwiązania problemu

Na stronie internetowej ENERGA Operator zamieściliśmy funkcjonalną mapkę, która pozwala sprawdzić informacje o bieżących i planowych wyłączeniach prądu. Dane odświeżane są w czasie rzeczywistym. Analogiczne informacje można uzyskać także dzwoniąc na numery alarmowe 991 lub 801-456-456 (ogólnopolski numer, dostępny także z telefonu komórkowego).

Klienci mogą teraz szybciej informować nas o niebezpiecznych zdarzeniach, takich jak zerwanie linii, pożar, wybuch na urządzeniach energetycznych czy też otwarta stacja transformatorowa. Klienci dzwoniący pod numer alarmowy 991, którzy określą temat zgłoszenia jako kwestię dotyczącą bezpośredniego zagrożenia życia lub mienia, są przekierowywani automatycznie do odpowiednio przygotowanego konsultanta, który zadaje zgłaszającemu pytania, pomagające w zidentyfikowaniu i właściwym sklasyfikowaniu zdarzenia.

ENERGA Obrót w sytuacjach wystąpienia planowanych i nieplanowanych wyłączeń systemów bilingowych, systemów transakcyjnych oraz innych awarii systemowych realizuje niezwłocznie działania komunikacyjne do klientów.

Zgodnie z wypracowanym standardem komunikacja obejmuje aktualności na stronie internetowej, „okienka” informacyjne w eBOK, zaś w Biurach Obsługi Klienta plansele na monitorach reklamowych, paski komunikatów w infokioskach i plakaty. W szczególnych przypadkach publikujemy ogłoszenia prasowe.

Ochrona prywatności

Inteligentne opomiarowanie, z racji przetomowego charakteru tego rozwiązania, bywa częstym przedmiotem dyskusji w mediach, także w kontekście ochrony prywatności.

Spółka ENERGA Operator, która jako pierwszy Operator Systemu Dystrybucyjnego w Polsce zdecydowała się na masową implementację systemu, przeprowadziła wielowymiarową analizę wszystkich aspektów programu, łącznie z oceną kwestii prywatności i ryzyk związanych z gromadzeniem i udostępnianiem danych pomiarowych z liczników inteligentnych. Wnioski z analizy posłużyły opracowaniu i wdrożeniu odpowiednich procedur ochronnych, obejmujących rozwiązania techniczne, już na poziomie wyposażenia i funkcjonalności zdalnych liczników.

Realizowane działania spotkały się z pozytywną opinią Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, który, po zapoznaniu się z systemem, w wywiadzie dla pisma „Energia Elektryczna” powiedział: „Od strony technicznej i technologicznej niektóre rozwiązania, na przykład te, które są prowadzone w pilotażowych projektach prowadzonych teraz przez ENERGA Operator są przekonujące. ENERGA Operator przeprowadziła bowiem szczegółową analizę oceny ryzyka, jeśli chodzi o wprowadzane przez siebie rozwiązania i przygotowała dobre odpowiedzi na pytania, które z tej analizy się zrodziły”.

NOWE PRODUKTY I USŁUGI INSPIROWANE POTRZEBAMI KLIENTÓW

Nowoczesne produkty i usługi (rozliczenia rzeczywiste, pre-paid, wizualizacja zużycia) umożliwiają lepsze zarządzanie zużyciem energii oraz planowanie i gospodarowanie domowym budżetem. Proponujemy też indywidualne rozwiązania

osobom, które są w trudnej sytuacji materialnej. Zapewniamy im np. możliwość rozłożenia płatności na raty bądź odejścia od prognoz.

Nowoczesne rozwiązania dla klientów

Z myślą o klientach, przygotowaliśmy cały szereg nowoczesnych rozwiązań:

Rozliczenia rzeczywiste

Usługa zapewnia możliwość zapłaty za faktycznie zużytą energię elektryczną w danym okresie, a nie prognozowaną i jest dużym ułatwieniem dla naszych klientów. Skorzystało z niej już ok. 300 tys. klientów, z czego 92 tys. w 2013 roku. Łączna liczba elektronicznych faktur wystawionych na podstawie rozliczeń rzeczywistych wyniosła 2 mln sztuk.

Rozliczenia przedpłatowe (pre-paid)

Równie dużym zainteresowaniem cieszą się rozliczenia przedpłatowe. Oferta ta została wprowadzona w 2010 roku i polega na możliwości płacenia za energię elektryczną „z góry”. Produkt ten skierowany jest do osób, które chcą mieć kontrolę nad swoimi wydatkami i/lub osób wynajmujących mieszkania. Klienci korzystający z tej oferty mają pewność, iż nie dotknie ich zadłużenie z tytułu opłat za energię elektryczną. W samym 2013 roku do programu przystąpiło ponad 13 tys. osób. Z rozliczeń przedpłatowych od 2010 roku skorzystało 30 tys. osób. Łączna liczba doładowań w 2013 roku przekroczyła 2,5 mln zdarzeń.

Warto podkreślić, że rozliczenia pre-paid, podobnie jak rozliczenia rzeczywiste, to rozwiązania przyjazne nie tylko dla klientów, ale także dla środowiska naturalnego (dzięki brakowi faktur w 2013 roku zaoszczędziliśmy ponad 1,2 mln arkuszy papieru formatu A4).

Płatności on-line

Nasi klienci chętnie korzystają z możliwości dokonywania płatności on-line poprzez eBOK. W 2013 roku dokonali oni 154,7 tys. transakcji on-line.

Zdalny odczyt (AMI) i produkty dla klientów

Jako pierwsza grupa energetyczna w Polsce – już w 2011 roku – wdrożyliśmy w sieci dystrybucyjnej elementy przełomowej technologii AMI (ang. Advanced Metering Infrastructure). Dotychczas zamontowano blisko 380 tys. inteligentnych liczników. W roku 2014 planowane jest uruchomienie kolejnych 350 tys. liczników AMI.

Klienci, u których zainstalowano liczniki zdalnego odczytu mogą skorzystać ze specjalnie przygotowanego serwisu dla użytkowników. Umożliwia on obserwację indywidualnego zużycia energii elektrycznej i racjonalne jej użytkowanie. Informacje są dostępne pod adresem mojlicznik.ENERGA Operator.pl oraz za pośrednictwem urządzeń mobilnych. „Mój licznik” dostępny jest dla wszystkich klientów ENERGA Operator, również korzystających z innych sprzedawców niż ENERGA Obrót.

Program AMI otwiera możliwość wprowadzenia nowych produktów, wykorzystujących potencjał zdalnego odczytu oraz dwukierunkowej komunikacji z licznikami. Pierwszymi wdrożonymi przez ENERGA Obrót produktami opartymi o technologię AMI są: wizualizacja zużycia energii oraz udoskonalona funkcjonalnie wersja rozliczeń rzeczywistych. Pierwszy z nich umożliwia klientom analizę szczegółowych danych o zużyciu i kosztach energii elektrycznej, w postaci łatwych w obsłudze i zrozumiałych wykresów, dzięki którym możliwe jest efektywne zarządzanie zużyciem energii elektrycznej. Drugi produkt umożliwia klientowi rozliczenie w dowolnym momencie rzeczywistego zużycia energii w oparciu o pobrany zdalnie stan licznika. Na rok 2014 zaplanowane jest wdrożenie nowoczesnego systemu przedpłatowego opartego o liczniki zdalnego odczytu.

W 2013 roku produkty te były dostępne wyłącznie na terenie Kalisza, natomiast w roku 2014 zaplanowane jest rozszerzenie dostępności na kolejne miasta i obszary objęte wdrożeniem infrastruktury AMI.

Jednym z celów programu wdrożenia AMI jest także edukowanie społeczeństwa w zakresie świadomego korzystania z energii elektrycznej. W ramach tych działań zrealizowano m.in. trzy filmy edukacyjne dla konsumentów, opublikowane na stronie www.ENERGA Operator.pl oraz w serwisie YouTube. Przeprowadzono także badania opinii społecznej w Kaliszu, które pokazują korzyści z AMI z perspektywy klienta. Spółka zaangażowała się także w kampanię edukacyjną w ramach programu ISE (Inteligentne Sieci Energetyczne) organizowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Program lojalnościowy PAYBACK

Dzięki przystąpieniu ENERGI do programu PAYBACK, jego uczestnicy nie tylko mogą wybierać atrakcyjne nagrody, ale również płacić za prąd zdobytymi punktami. Program cieszy się bardzo dużą popularnością wśród naszych klientów: od września 2013 50 tys. klientów zarejestrowało w eBOK swoją kartę lojalnościową. Do końca 2013 roku zbierali oni w ten sposób ponad 3 mln punktów. 2 mln punktów zgromadzonych w programie zostało wykorzystanych na opłacenie rachunków za energię elektryczną.

Zielona energia

Dla firm przygotowaliśmy wyjątkową ofertę „100% zielonej energii”. Użytkownicy mają możliwość zakupu energii elektrycznej, która ma w 100% pokrycie w energii wyprodukowanej ze źródeł odnawialnych. Zakup potwierdzany jest certyfikatem.

Tworząc ofertę dla naszych klientów, wstępujemy się w ich potrzeby i wykorzystujemy nowe możliwości funkcjonalne, wynikające z rozwoju technologicznego w sektorze elektroenergetycznym. Ogromny potencjał produktowo-usługowy ma dla nas technologia AMI. Poprzez nowe funkcjonalności, m.in. zdalną komunikację z licznikiem, wiedzę o profilu zużycia energii otwierają się dla nas na nowe możliwości pomocy klientom w efektywnym zużyciu energii.

Marek Mielcarek
Kierownik Wydziału Rozwoju Produktów, ENERGA Obrót SA

BADANIA SATYSFAKCI KLIENTÓW ŹRÓDŁEM NOWYCH ROZWIĄZAŃ

Dużą wagę przywiązujemy do informacji zwrotnej od klientów zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Stanowi ona dla nas źródło identyfikacji kierunków rozwoju oraz priorytetyzacji działań.

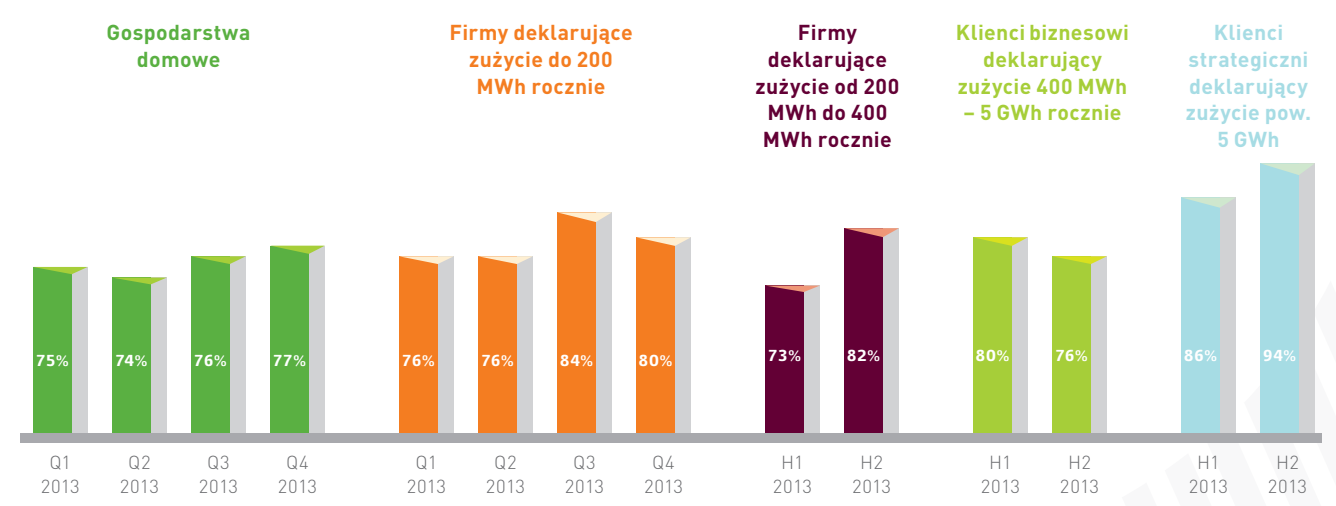
W sposób ciągły monitorujemy satysfakcję klientów Grupy ENERGA oraz ocenę poszczególnych kanałów kontaktu (BOK, tBOK, eBOK, DOZ, a także Telefoniczne Centrum Zgłoszeniowe, Punkty Obsługi Przyłączy, komunikacja instalatorów liczników). Badania realizowane są – w zależności od grupy klientów – w odstępach kwartalnych, półrocznych lub rocznych. Łącznie w ciągu roku wykonujemy około 100 tys. wywiadów z klientami z reprezentatywnych prób badawczych. Badaniem objęci są klienci naszej Grupy oraz największych koncernów energetycznych w Polsce (TAURON, PGE, ENEA,

RWE). W efekcie uzyskujemy bezpośrednio od klientów informacje na temat funkcjonowania obszaru obsługi klienta.

Opierając się na wynikach badań prowadzonych w 2013 roku satysfakcja klientów niemal we wszystkich badanych segmentach wzrosła w przeciągu roku. Największy wzrost satysfakcji z usług firmy Energa zanotowaliśmy wśród klientów strategicznych, który obecnie kształtuje się na poziomie 94% oraz micro firm, który osiągnął pod koniec roku 82%. Jedynie wśród klientów biznesowych odnotowaliśmy niewielki spadek do 76% z 80% usatysfakcjonowanych klientów z pierwszej połowy roku 2013. Poniższy wykres ilustruje szczegółowe wyniki badań w podziale na poszczególne segmenty rynku oraz okresy badawcze.

Satysfakcja z usług ENERGA w 2013 roku w podziale na segmenty

Wykresy prezentują % odpowiedzi „zadowolony” oraz „niezadowolony”

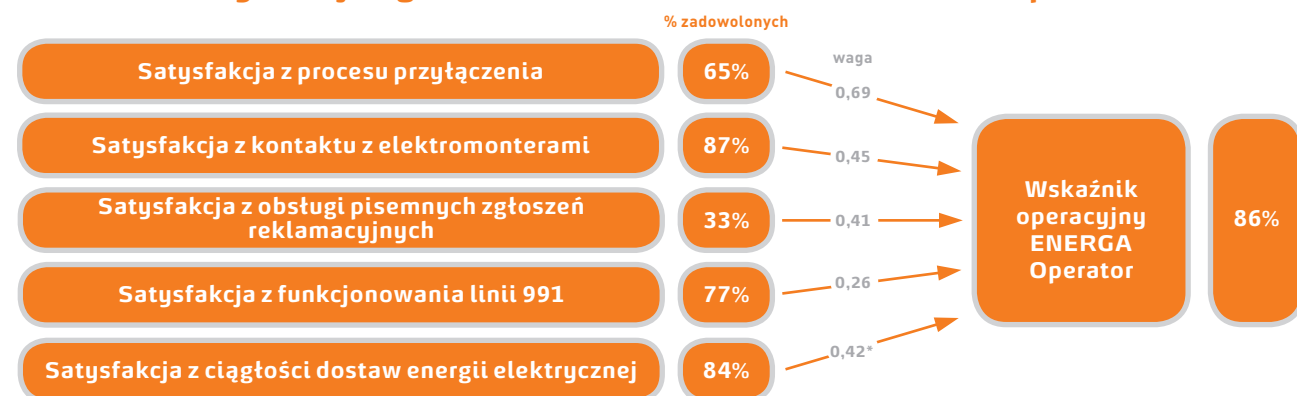
Badanie Klientów Strategicznych realizowane było jedynie w pierwszym kwartale 2013 r. Klienci ankietowani byli w kwartale pierwszym i trzecim.

Badania satysfakcji klientów ENERGIA Operator są dla nas barometrem opinii, jak klienci postrzegają kluczowe dla bezpieczeństwa energetycznego i obsługi klienta obszary:

ciągłość dostaw, obsługa telefonu alarmowego 991, proces przyłączenia, praca elektromonterów oraz proces rozpatrywania zgłoszeń reklamacyjnych.

Satysfakcja ogólna z obszaru działalności ENERGIA Operator

Waga – jest siłą wpływu obszaru działalności ENERGIA Operator na satysfakcję ogólną z usług Grupy ENERGIA. Należy przez to rozumieć, że jeżeli np. satysfakcja z procesu przyłączenia wzrośnie o jeden punkt (np. z 3 do 4), to satysfakcja ogólna z usług Grupy ENERGIA wzrośnie o 0,65 (np. z 4,00 do 4,65) Dla przedstawionego modelu R²=0,38. Oznacza, że wskaźnik ENERGIA Operator wyjaśnia 38% zmienności satysfakcji ogólnej klientów z usług Grupy ENERGIA. * Prezentowana na powyższym modelu waga dla satysfakcji z ciągłości dostaw została wyliczona na podstawie wag uzyskanych w osobnych modelach SEM dla poszczególnych obszarów. Przy wyliczaniu wskaźnika przy tym pytaniu użyto innej wagi dla każdego obszaru działalności ENERGIA Operator.

Również inne spółki Grupy realizują własne badania satysfakcji z usług. ENERGIA Serwis, po zakończeniu każdego zadania o wartości wyższej niż 500 tys. zł, prosi klientów o wypełnienie ankiety elektronicznej. Całość pomiaru odbywa się w oparciu o procedurę będącą częścią certyfikowanego Systemu Zapewnienia Jakości ISO 9001.

ENERGIA Oświetlenie zrealizowała w 2013 roku badanie satysfakcji klienta wspólnie z ENERGIA Obrót. Zdecydowano się na formułę wywiadu w siedzibie respondentów: samorządów terytorialnych i innych instytucji publicznych zajmujących się zakupem usług oświetlenia ulic, placów oraz iluminacji budynków. W badaniu uczestniczyło 186 podmiotów z całego obszaru działania spółki. Wyniki przeprowadzonego badania ujawniły, iż trzech na czterech badanych klientów firmy ENERGIA Oświetlenie jest zadowolonych z korzystania z jej usług (74%). Na ogólną satysfakcję klientów Spółki w największym stopniu wpłynęły trzy podstawowe elementy: oferta usług, wywiązywanie się z zobowiązań wynikających z umowy

oraz poziom oferowanych cen. Jak pokazały wyniki przeprowadzonego badania, 61% badanych respondentów jest zadowolonych z poziomu cen oferowanych przez spółkę, ponad 76% klientów jest zadowolonych z wywiązywania się spółki ze zobowiązań wynikających z podpisanych umów. Satysfakcja z takich elementów jak jakość usług, terminowość realizacji zleceń oraz spełnianie oczekiwań klientów osiąga poziom od 61% do 65%. Kolejne badanie satysfakcji klientów przewidziane jest na marzec 2014 roku.

Badanie satysfakcji klienta realizują także ENERGIA Kogeneracja i ENERGIA Elektrociepłownia Kalisz, wykorzystując w tym celu ankiety, przesyłane do klientów raz w roku.

Badamy również satysfakcję innych spółek Grupy (tzw. badania klientów wewnętrznych w ramach Grupy). Takie badania realizuje ENERGIA Informatyka i Technologie, wykorzystując w tym celu kanały elektroniczne. W grudniu 2013 roku takie badanie przeprowadziła także ENERGIA Invest.

ANEKS – ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW

Liczba odłączeń mieszkań z powodu braku płatności w terminie, w podziale na okres odłączenia

ŁĄCZNA DŁUGOŚĆ CZASU MIĘDZY ODŁĄCZENIAMI:	2012	2013	
48 GODZIN – 1 TYDZIEŃ	ENERGIA Operator	121 419	101 958
1 TYDZIEŃ – 1 MIESIĄC	ENERGIA OPEC	4	2

ŁĄCZNA DŁUGOŚĆ CZASU MIĘDZY ODŁĄCZENIEM MIESZKANIA A PŁATNOŚCIĄ W PODZIALE NA:	2012	2013	
WIĘCEJ NIŻ TYDZIEŃ	ENERGIA Operator	116 295	114 140
	ENERGIA OPEC	4	2

DLA ŚRODOWISKA

Zrównoważony rozwój

Zrównoważony rozwój, uwzględniający potrzeby środowiska naturalnego, to filozofia, która wyróżnia najlepsze firmy w swoich branżach. Na liderach sektora energetycznego spoczywa pod tym względem szczególna odpowiedzialność.

Świadomość wpływu na środowisko i odpowiedzialne zarządzanie nim są jednym z fundamentów naszej działalności, prowadzonej zgodnie z wszelkimi obowiązującymi przepisami regulującymi korzystanie ze środowiska.

Wyrazem naszej dbałości o środowisko są inwestycje w nowoczesne technologie, które minimalizują negatywne oddziaływanie na otoczenie. Równolegle prowadzimy szereg inicjatyw, których celem jest podnoszenie poziomu powszechnej wiedzy i świadomości na temat tego, jak zgodnie koegzystować z naturą, nie degradując jej oraz rozsądnie korzystać z jej zasobów, przede wszystkim przez racjonalne zużycie energii elektrycznej i wody. W działania proekologiczne angażujemy pracowników, tworząc systemowe eko-rozwiązania, służące oszczędności wody, energii, papieru i innych materiałów.

Jednym z głównych wyzwań dla Grupy ENERGA jest osiągnięcie dobrych wyników biznesowych przy jednoczesnym minimalizowaniu wpływu na środowisko naturalne. Dlatego podejmujemy działania w celu optymalizacji naszych procesów, zarówno na poziomie zarządczym, jak i operacyjnym. Biorąc pod uwagę oczekiwania interesariuszy, konsekwentnie podnosimy udział energii pochodzącej z odnawialnych źródeł w całkowitej wytwarzanej energii, a równocześnie inwestujemy w proekologiczne modernizacje istniejących elektrowni konwencjonalnych. Naszym strategicznym celem jest utrzymanie pozycji lidera w zakresie przyjaznej środowisku energetyki odnawialnej.

Katarzyna Karolak

Koordynator CSR w ENERGA SA

Dotychczasowe cele i ich realizacja

ODPOWIEDZIALNE ZARZĄDZANIE WPŁYWEM NA ŚRODOWISKO	ZMNIJSZAMY NASZ WPŁYW NA OTOCZENIE	INWESTUJEMY W ROZWÓJ ENERGII PRZYJAZNEJ DLA ŚRODOWISKA	ENERGA DLA PRZYRODY - EDUKUJEMY I WSPIERAMY
Raportowanie danych pozafinansowych (ENERGA SA)	Wyznaczenie celów dla spółek w zakresie ograniczania negatywnego wpływu na środowisko (ENERGA SA)	15 000 MWh energii wytwarzanej z OZE przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka	Kontynuacja projektu grantowego Funduszu dla Przyrody (Grupa, pod nadzorem ENERGA SA)
	Zmniejszenie emisji CO2 w 2013 roku na poziomie 0,83 ton/MWh (ENERGA Elektrownie Ostrołęka)	886,8 tys. MWh (w segmencie woda) energii wytwarzanej z OZE przez ENERGA Wytwarzanie	
	Osiągnięcie 2 810 000 ton jako całkowitej wysokości emisji CO2 wyemitowanej w procesie wytwarzania energii (ENERGA Elektrownie Ostrołęka)	Wyprodukowanie 121 tys. MWh energii elektrycznej wytworzonej z OZE w segmencie CHP (ENERGA Kogeneracja)	Kontynuacja projektu Energetyczny Obrączkarze w zmienionej formule (Grupa, pod nadzorem ENERGA SA)
Wdrożenie Systemu Zarządzania Środowiskowego (ENERGA Wytwarzanie)	Redukcja emisji CO2 w najbliższych latach do poziomu 218 tys. Mg w Wydziale EC Elbląg Energa Kogeneracja z powodu ograniczenia spalania węgla na rzecz energetycznego wykorzystania biomasy. (ENERGA Kogeneracja)	Uruchomienie w Wydziale EC Elbląg ENERGA kogeneracja w pierwszej połowie roku instalacji współspalania biomasy z węglem (projekt WIB30 (ENERGA Kogeneracja)	Propagowanie inicjatywy energooszczędności i budowy energooszczędnej poprzez kampanie informacyjne (ENERGA Innowacje)
	Ograniczenie zużycia energii na własne potrzeby o 1% (ENERGA Elektrociepłownia Kalisz)	Uruchomienie w Wydziale EC Elbląg ENERGA Kogeneracja w roku 2013 nowego bloku na biomasę (projekt BB20p) (ENERGA Kogeneracja)	

ZREALIZOWANO

W TRAKCIE REALIZACJI

NIE ZREALIZOWANO

Priorytety na 2014 rok

Realizacja projektu wdrożenia EMAS zgodnie z przyjętymi założeniami i opracowanie planu dalszego rozwoju

Zwiększenie udziału OZE w energii wytwarzanej i dostarczanej klientom

Kontynuacja i rozwój projektu grantowego „Fundusz dla Przyrody”

ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZAMY WPŁYWEM NA OTOCZENIE

Wdrażany aktualnie system zarządzania środowiskowego potwierdza, że świadomość wpływu na środowisko i odpowiedzialne zarządzanie nim są jednym z fundamentów naszej działalności, prowadzonej zgodnie z wszelkimi obowiązującymi przepisami regulującymi korzystanie ze środowiska. Wyrazem naszej dbałości o środowisko są także inwestycje w nowoczesne technologie, które minimalizują negatywne oddziaływanie na otoczenie. Równoległe prowadzimy szereg inicjatyw, których celem jest podnoszenie poziomu powszechnej wiedzy i świadomości na temat tego, jak zgodnie koegzystować z naturą, nie degradując jej oraz rozsądnie korzystać z jej zasobów przede wszystkim przez racjonalne zużycie energii elektrycznej i wody. W działania proekologiczne angażujemy pracowników, tworząc systemowe eko-rozwiązania, służące oszczędności wody, energii, papieru i innych materiałów.

Systemowe zarządzanie środowiskiem w Grupie ENERGA

Potwierdzeniem spełniania przez Grupę europejskich standardów zarządzania środowiskowego jest wdrażanie, w formule projektowej, systemu opierającego się o wytyczne Rozporządzenia EMAS.

Inicjatywa EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) łączy unijne podmioty, które dobrowolnie zobowiązują się do oceny

swojego wpływu na środowisko i doskonalenia działalności pro środowiskowej. EMAS bazuje na normie ISO 14001, rozszerzonej o dodatkowe elementy, takie jak dialog z interesariuszami oraz aktywne zaangażowanie pracowników w proces poprawy efektów działalności środowiskowej.

Wdrożenie systemu zwiększy naszą efektywność środowiskową, rozumianą jako zapewnienie zgodności prawnej, minimalizację wpływów działalności na środowisko oraz uzyskanie pożądanego efektu ekonomicznego.

Projekt EMAS jest realizowany od 2012 roku w kluczowych dla Grupy spółkach:

- ENERGA SA
- ENERGA Operator
- ENERGA Wytwarzanie
- ENERGA Obsługa i Sprzedaż
- ENERGA Obrót
- ENERGA Elektrownie Ostrołęka
- ENERGA Kogeneracja
- Elektrociepłownia Kalisz
- ENERGA Oświetlenie
- ENERGA Opec

Od 2012 roku, w ramach realizacji projektu, zbieramy i analizujemy kluczowe wskaźniki zawarte w Rozporządzeniu EMAS.

Zestawienie wskaźników EMAS

WSKAŹNIK	A: ROCZNY WPLYW W OBSZARZE	R=A/B ₁	A: ROCZNY WPLYW W OBSZARZE	R=A/B ₁
	2012		2013	
Efektywność energetyczna (MWh)				
Zużycie energii na potrzeby własne	1 159 430,881	10 602,1	1 193 693,532	6 765,6
Woda [m3]				
Zużycie wody (ze źródeł własnych i innych)	30 398 673 931,1	277 971 396,3	35 941 318 878	203 706 245,7
Zużycie wody podziemnej	304 025	2 780,1	315 239	1 786,7
Zużycie wody powierzchniowej	30 398 205 972	277 967 117,2	35 940 848 476	203 703 579,6
Paliwa [Mg]				
Węgiel kamienny	1 429 022	13 067,3	1 576 154	8 933,2
Olej opałowy	2 726	24,9	2 176	12,3
Biomasa	403 441	3 689,1	454 723	2 577,3
Bioróżnorodność [m2]				
Tereny zabudowane	4 410 293	40 328,6	730 339	4 139,4
Emisje [Mg]				
CO ₂	4 004 797	36 620,6	4 225 690	23 950,1
SO ₂	13 744	125,7	14 697	83,3
NO _x	7 790	71,2	8 154	46,2
PM (Pył)	743	6,8	741	4,2
Lotne związki organiczne	0,2	0,002	8,8	0,05
HCl	329	3,0	316	1,8

WSKAŹNIK	A: ROCZNY WPLYW W OBSZARZE	R=A/B ₁	A: ROCZNY WPLYW W OBSZARZE	R=A/B ₁
	2012		2013	
Odpady [Mg]				
Popiołyżuzle	292 067	2 670,7	393 233	2 228,7
Inne niż niebezpieczne	45 541	416,4	48 022	271,2
Niebezpieczne	3 496	32,0	1 293	7,3

1. B: roczny wynik organizacji w 2012r. = 109,359 mln EUR, wynik organizacji w 2013 r. = 176,437 mln EUR

W roku 2013 w spółkach objętych projektem zespół audytorów przeprowadził przeglądy środowiskowe oparte o wymagania Rozporządzenia EMAS. Ich przedmiotem była analiza aspektów środowiskowych spółek oraz spełniania przez nie wymagań przepisów prawa z obszaru ochrony środowiska, a także warunków w posiadanych decyzjach i pozwoleniach środowiskowych. Raporty podsumowujące przeglądy zawierają między innymi analizę ryzyk środowiskowych, ocenę aspektów

środowiskowych dla każdej spółki oraz rekomendacje doskonalenia prowadzonych procesów środowiskowych.

W 2013 roku zrealizowano cykl szkoleń z zakresu EMAS oraz szeroko rozumianej ochrony środowiska. W szkoleniach wzięli udział m.in. członkowie zespołów wdrożeniowych oraz przyszli audytorzy wewnętrzni systemu zarządzania środowiskowego.

Wdrożenie EMAS

Wdrożenie systemu zarządzania środowiskowego według normy ISO 14001 w ENERGA Serwis.

W 2013 roku ENERGA Serwis, jako trzecia spółka w Grupie, wdrożyła normę ISO 14001 i uzyskała certyfikację systemu zarządzania środowiskowego. Wprowadzenie tego systemu wspiera spółkę w usystematyzowanych, spójnych działaniach, służących zrównoważonemu rozwojowi i minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko. Wdrożenie objęło m.in. opisanie procesów oraz stworzenie procedur i instrukcji związanych z zarządzaniem środowiskowym. Analogiczny system od kilku lat jest utrzymywany i doskonalony w ENERGA Elektrociepłownia Kalisz oraz ENERGA OPEC.

WYTWARZANIE A ŚRODOWISKO

Produkujemy energię w 57 obiektach wytwórczych, w tym 47 elektrowniach wodnych. Łączna osiągalna wytwórcza moc elektryczna wynosi 1 301MW, natomiast łączna osiągalna wytwórcza moc ciepła to 674MW.

Za wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła w Grupie odpowiadają cztery spółki ujęte w niniejszym raporcie: ENERGA Wytwarzanie, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Kogeneracja i ENERGA Elektrociepłownia Kalisz.

Osiągalna moc wytwórcza w podziale na rodzaje surowca

SPÓŁKA	RODZAJ SUROWCA	2012		2013	
		Energia elektryczna [MW]	Ciepło [MW]	Energia elektryczna [MW]	Ciepło [MW]
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	węgiel kamienny	7	106	7	106
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	węgiel kamienny	717	298	717	298
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	biomasa	141	23	141	23
ENERGA Wytwarzanie	woda	352	0	352	0
ENERGA Wytwarzanie	wiatr	0	0	51	0
ENERGA Kogeneracja	węgiel kamienny	42	247	42	247
OGÓLEM		1 259	674	1 310	674

Wprawdzie większość wytwarzanej przez nas energii elektrycznej i ciepłej pochodzi wciąż ze spalania węgla kamiennego, jednak coraz istotniejszą rolę w strukturze Grupy odgrywają moce wytwórcze oparte o przyjazne dla środowiska źródła, w tym elektrownie wodne, farmy wiatrowe oraz współpalające biomasę elektrownie i elektrociepłownie.

ENERGA Wytwarzanie zarządza największą w kraju Elektrownią Wodną Włocławek (160 MW), Elektrownią Szczytowo-Pompową w Żydowie (150 MW) oraz 45 małymi elektrowniami wodnymi. Łączna zainstalowana moc w elektrowniach wodnych wynosi 352MW, co daje nam pozycję lidera wśród producentów tzw. energii zielonej z wody. Ponadto Grupa dysponuje potencjałem wytwórczym farm wiatrowych w Polsce północno-zachodniej o mocy 165 MW.

ENERGA Elektrownie Ostrołęka, obok węgla, do wytwarzania energii wykorzystuje także biomasę. Spółka jest pionierem na rynku w zagospodarowaniu biomasy pochodzenia roślinnego. Jako pierwsza w Polsce była posiadaczem kotła fluidalnego do spalania biomasy pochodzenia leśnego.

W 2013 roku zużycie biomasy wzrosło o 13% w stosunku do roku ubiegłego (do 454 744 ton), a rok 2014 przyniesie kolejne zwiększenie udziału OZE, m.in. dzięki uruchomieniu przez spółkę ENERGA Kogeneracja nowego bloku energetycznego spalającego biomasę w postaci peletu ze słomy. Blok będzie produkował „w skojarzeniu” energię elektryczną oraz ciepło dla mieszkańców Elbląga.

Ilość energii netto wyprodukowanej w podziale na źródło energii

RODZAJ SUROWCA	2012		2013	
	Energia elektryczna [GWh]	Ciepło [GWh]	Energia elektryczna [GWh]	Ciepło [GWh]
Węgiel	2 488,3	3 577 820,4	2 793,9	3 552 842,7
Biomasa	499,3	296 573,0	632,3	171 672,9
Woda	742,1	0	1 019,5	0
Wiatr	0,0	0	149,9	0
Gaz	0	3 270,0	0	2 891,0

Średnia generowana wydajność konwencjonalnych instalacji wytwórczych w podziale na źródła energii

SPÓŁKA	ŹRÓDŁO ENERGII	ŚREDNIA GENEROWANA WYDAJNOŚĆ ELEKTROWNI CIEPLNYCH [%]	
		2012	2013
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	węgiel kamienny	75,13	76,72
Elektrociepłownia Ostrołęka A	węgiel/biomasa	50,1	47,3
Elektrownia Ostrołęka B	węgiel/biomasa	32,8	34,0
ENERGA Kogeneracja	węgiel kamienny	71,5	72,1
OGÓLEM		57,38	57,53

Ciągłość wytwarzania energii

Spółki Segmentu Wytwarzania przykładają dużą wagę do zapewnienia ciągłości wytwarzania energii, która może być zaburzona w sytuacjach awaryjnych. Mając na uwadze możliwość wystąpienia takich zdarzeń, spółki Grupy ENERGA dysponują planami zarządzania awaryjnego oraz politykami zarządzania ryzykiem. Przykładowo w ENERGA Wytwarzanie wszelkie procedury związane z wystąpieniem awarii zawarte w instrukcjach eksploatacji elektrowni wodnych, a ENERGA Elektrownie Ostrołęka opracowuje z kolei plany zarządzania ciągłością działania.

Funkcjonujący w ENERGA Kogeneracja zintegrowany system zarządzania ryzykiem zawiera m.in. procedury postępowania w przypadku awarii zgodne z instrukcjami eksploatacji urządzeń oraz instrukcjami stanowiskowymi. Stosownymi

procedurami objęta jest także współpraca ze służbami serwisowymi. W ramach działań prewencyjnych opracowywane są plany m.in. remontów i napraw wraz z monitoringiem ich realizacji czy przeglądów zgodnych z dokumentacją techniczną – ruchową oraz plany ochrony związane z warunkami pogodowymi.

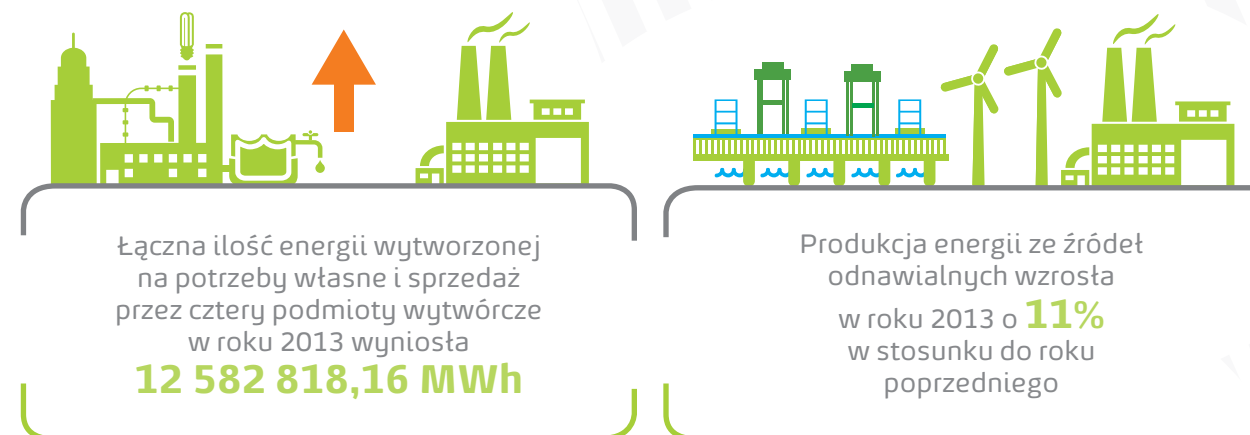
Surowce i energia

Do produkcji energii zużyto w 2013 roku ponad 2 mln Mg surowców. W strukturze surowców węgiel stanowił 78% udziału, a biomasa przetwarzana w ENERGA Elektrownia Ostrołęka i ENERGA Kogeneracja ok 22,4%.

Zużycie węgla w roku 2013 wzrosło o 10%, a biomasy o 13% w stosunku do roku poprzedniego, natomiast wykorzystanie gazu zmniejszyło się o 17%, a oleju opałowego o 20%.

Wykorzystane do prowadzenia działalności surowce i materiały

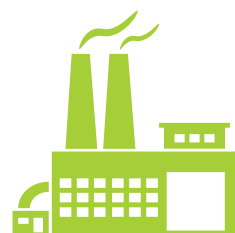
	2012	2013
SUROWCE NIEODNAWIALNE		
Węgiel [Mg]	1 429 022,20	1 576 154,20
Gaz [m3]	156 933,00	146 073,02
Olej opałowy [Mg]	2 726,35	2 175,97
Zużycie pozostałych surowców nieodnawialnych i materiałów (na potrzeby funkcjonowania organizacji, np. papier, tonery, baterie, sól kamienna, wapno) [Mg]	40,37	79,84
SUROWCE ODNAWIALNE		
Biomasa [Mg]	403 441,00	454 723,00
Zużycie materiałów bezpośrednich (na potrzeby funkcjonowania organizacji, np. stal)	219,20	392,81

Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii (MWh)

NAZWA SPÓŁKI	ENERGIA WYTWORZONA NA TERENIE ORGANIZACJI Z SUROWCÓW NIEODNAWIALNYCH [MWH]		ENERGIA WYTWORZONA NA TERENIE ORGANIZACJI Z SUROWCÓW ODNAWIALNYCH [MWH]		ŁĄCZNIE WYTWORZONA ENERGIA NA TERENIE ORGANIZACJI Z SUROWCÓW ODNAWIALNYCH I NIEODNAWIALNYCH [MWH]		ENERGIA BEZPOŚREDNIA SPRZEDANA PRZEZ ORGANIZACJĘ Z SUROWCÓW ODNAWIALNYCH I NIEODNAWIALNYCH [MWH]	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	153 882,0	151 183,0	0,0	0,0	153 882,0	151 183,0	145 889,00	144 055,00
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	7 811 890,0	8 559 662,0	1 693 164,0	1 952 552,0	9 505 054,0	10 512 214,0	8 625 258,00	9 586 852,00
ENERGA Wytwarzanie	0,0	0,0	984 666,6	1 045 276,2	984 666,6	1 045 276,2	967 772,71	1 027 744,63
ENERGA Kogeneracja	889 615,0	872 408,0	3 231,0	1 737,0	892 846,0	874 145,0	638 098,00	630 473,00
OGÓŁEM	8 855 387,0	9 583 253,0	2 681 061,6	2 999 565,2	11 536 448,6	12 582 818,2	10 377 017,71	11 389 124,63

Spółki Grupy ENERGA objęte
niniejszym raportem zużyły pośrednio
2 677 223,11 MWh
energii, głównie na potrzeby pracy
biurowej spółek

Pośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii

ZUŻYCIE ENERGII W PODZIALE NA ŹRÓDŁO	ZUŻYCIE W 2012 [MWH]	ZUŻYCIE W 2013 [MWH]
Pośrednie zużycie energii ze źródeł nieodnawialnych	2 304 727,13	2 332 477,12
Pośrednie zużycie energii ze źródeł odnawialnych	347 580,15	344 745,99
Pośrednie zużycie energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych	2 652 307,28	2 677 223,11

Przykładem inicjatyw podejmowanych przez spółki Grupy, służących zmniejszaniu zużycia energii pośredniej mogą być działania spółki ENERGA Informatyka i Technologie. W spółce, poza programami edukacyjnymi zmieniającymi zachowania pracowników, przeprowadzono również wymianę

urzędów na bardziej efektywnie energetycznie oraz przeprojektowano i usprawniono procesy, takie jak np. wyłączanie i włączanie grzejników w określonych godzinach. Przyniosło to w 2013 roku efekty w postaci zmniejszenia zużycia energii o 3,5% w stosunku do roku poprzedniego.

ZASOBY WODNE

Wykorzystujemy wodę z ujęć powierzchniowych oraz studni głębinowych m.in. do: celów chłodniczych instalacji wytwórczych, produkcji energii elektrycznej w elektrowniach wodnych oraz zaopatrzenia socjalnego pracowników.

W 2013 roku na potrzeby działalności pobraliśmy łącznie około 36 mld m³ wody. Wody pobrane bezpośrednio do celów produkcyjnych i socjalnych stanowiły ok. 98% całej pobranej wody, natomiast ok. 2% stanowiły wody wykorzystywane do celów chłodniczych.

Łączny pobór wody wg sposobu poboru

ŁĄCZNY POBÓR WODY WG SPOSOBU POBORU	ILOŚĆ W 2012 [M ³ /ROK]	ILOŚĆ W 2013 [M ³ /ROK]
Objętość wody pobranej bezpośrednio przez organizację do celów chłodniczych	559 752 312,00	572 393 111,00
Objętość wody pobranej bezpośrednio przez organizację do celów innych niż chłodnicze	29 849 352 886,72	35 381 152 823,51
Objętość wody pobranej pośrednio przez organizację do celów innych niż chłodnicze	161 277,38	152 366,74
Łączna objętość wody pobranej przez organizację bezpośrednio oraz przez pośredników do celów chłodniczych i innych niż chłodnicze	30 398 673 931,10	35 941 318 878,25

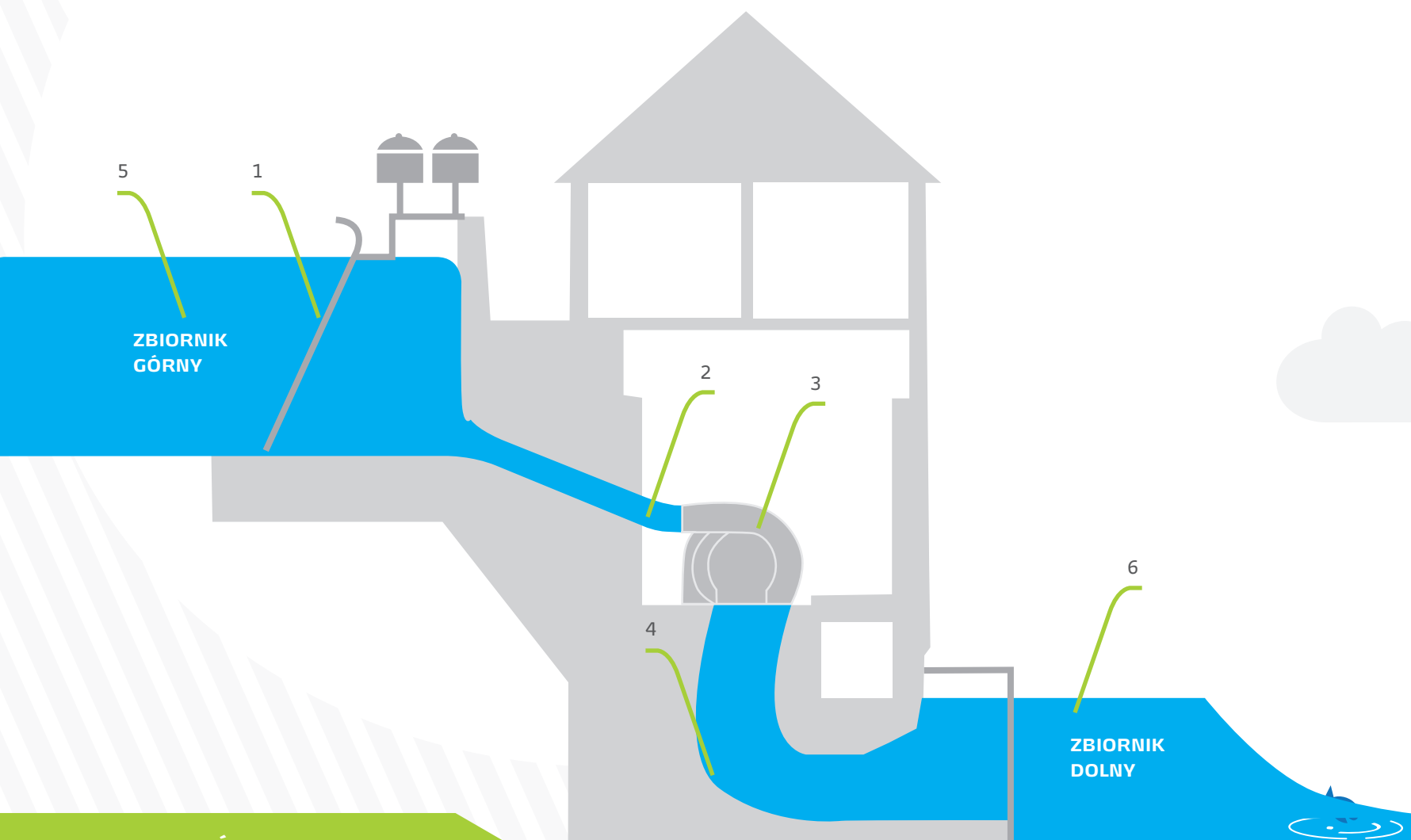
Pobór wód i ich odprowadzanie do środowiska różnią się w zależności od spółki i prowadzonej działalności. Główny udział w poborze wody ze względu na pracę elektrowni wodnych ma ENERGA Wytwarzanie. W procesie produkcji energii

elektrycznej w elektrowniach wodnych woda pobierana jest bezpośrednio z rzek i jezior. Po przejściu przez turbiny elektrowni, woda w takiej samej ilości i niezmiennych parametrach fizykochemicznych oddawana jest do odbiornika.

Uproszczony schemat działania elektrowni wodnej

- 1 – kraty
- 2 – rurociąg napływowy na turbinie
- 3 – turbina

- 4 – rury odpływowe wody spod turbiny
- 5 – kanał derywacyjny
- 6 – korytko rzeki

Łączny pobór wody według źródła

ŁĄCZNY POBÓR WODY WG ŹRÓDŁA	ILOŚĆ W 2012 [M ³ /ROK]	ILOŚĆ W 2013 [M ³ /ROK]
Rzeki (do celów chłodniczych)	557 608 392,0	570 436 611,0
Rzeki (do celów innych niż chłodnicze)	29 838 453 659,5	35 368 455 364,9
Jeziora (do celów innych niż chłodnicze)	2 143 920,0	1 956 500,0
Wody podziemne (do celów innych niż chłodnicze)	304 025,5	315 239,0
Wody z sieci kanalizacji miejskiej	163 934,1	155 163,4
Łączna objętość wody pobranej ze wszystkich uwzględnionych źródeł	30 398 673 931,1	35 941 318 878,3

Zarybiamy rzeki, budujemy przepławki

ENERGA Wytwarzanie wspiera proces odtwarzania naturalnych zasobów ichtiofauny charakterystycznej dla danego cieku. Zarybianie rzek poprzez wprowadzanie narybku poprawia liczebność danego gatunku. Rosnąca świadomość ekologiczna nie pozwala obecnie na zbyt dużą ingerencję w środowisko i dlatego, przy każdym nowo budowanym stopniu wodnym, należy zapewnić urządzenia umożliwiające migrację organizmów wodnych zgodną ze stanem sprzed budowy stopnia.

Mając świadomość problemu, podejmujemy działania zmierzające do zapewnienia rybnym pokonania stopnia wodnego również przy naszych starych elektrowniach wodnych poprzez budowę przepławek. Tam, gdzie przepławek jeszcze nie ma, ponosimy częściowo koszty zarybień. Partycypujemy w kosztach zarybień m.in. na rzekach: Radunia, Wierzycza, Łyna, Pastęka, Watsza, Łupawa i Stupia (wraz z doptywami). Rocznie przyczyniamy się do wpuszczania do rzek setek tysięcy sztuk narybku.

ENERGA Elektrownie Ostrotęka udostępniła kanał zrzutowy wód pochłodniczych do intensywnej hodowli ryb i narybku, wykorzystując w ten sposób ciepło odprowadzanych wód.

Elektrowniana Dyspozycja Ruchu

Z początkiem marca 2013 roku w spółce ENERGA Wytwarzanie uruchomiona została Elektrowniana Dyspozycja Ruchu.

Nowoczesne, skomputeryzowane centrum zarządzania ruchem majątku wytwórczego małych elektrowni wodnych zapewnia stały nadzór nad pracą urządzeń, kontrolą parametrów energetycznych i hydrologicznych oraz zapewnia sygnalizację w przypadku przekroczeń bieżących parametrów eksploatacyjnych we wszystkich elektrowniach wodnych należących do Spółki. System komunikuje się również z systemami sterowania w dużych elektrowniach – Włocławek i Żydowo z możliwością podglądu parametrów ich pracy.

System stanowi także skuteczne narzędzie przy planowaniu i koordynacji prac na obiektach, działań związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym oraz wspomaga raportowanie pracy elektrowni.

Oszczędzamy wodę i energię

W ramach działań służących optymalizacji zużycia wody i energii, podejmowanych przez spółki w ich biurach, zainstalowane zostały m.in. systemy umożliwiające oszczędne użycie energii elektrycznej i klimatyzacji. Zamontowane w oknach kontaktrony powodują wyłączenie klimatyzacji podczas otwierania okien. Ponadto, każde pomieszczenie wyposażono w indywidualne sterowniki klimatyzacji (poza centralnym). Czujniki ruchu w pomieszczeniach powodują wyłączenie się światła, jeżeli w ciągu 30 minut nie zarejestrują ruchu. Inwestycja przyczyniła się do znaczącej oszczędności energii. Czujniki ruchu zastosowano także w bateriach umywalkowych w toaletach, eliminując w ten sposób problem niekontrolowanego poboru wody.

EMISJE POD KONTROLĄ

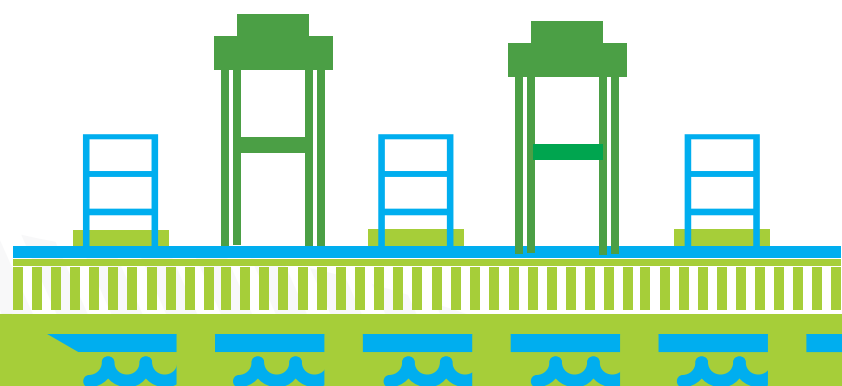
Emisje gazów cieplarnianych do powietrza

Działalność naszej Grupy powoduje emisję gazów cieplarnianych, zarówno w sposób bezpośredni (np. podczas produkcji energii) jak i pośredni (np. poprzez zużycie energii w biurach spółek). W 2013 roku ponad 85% emisji bezpośredniej było

związane z wytwarzaniem energii elektrycznej, natomiast 14,6% powstało wskutek wytwarzania energii cieplnej. Łącznie w 2013 roku wyemitowaliśmy 4 343 653 ton ekwiwalentu CO₂. Należy przy tym podkreślić, że wzrost o 7% wielkości emisji bezpośredniej gazów cieplarnianych był niższy niż dynamika produkcji energii (wzrost o 9%).

Łączne bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi

RODZAJ EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH	EMISJA W 2012 [TCO ₂]	EMISJA W 2013 [TCO ₂]
EMISJE BEZPOŚREDNIE		
Emisja związana z wytwarzaniem energii elektrycznej	2 536 862,0	2 732 215,0
Emisja związana z wytwarzaniem ciepła	451 272,3	469 076,8
Emisja związane z transportem materiałów, produktów i odpadów	8 369,1	8 857,2
Suma emisji bezpośrednich	2 996 503,4	3 210 148,0
EMISJE POŚREDNIE		
Emisja z działalności i funkcjonowania spółki (np. działalność biura)	1 152 219,2	1 133 680,5
OGÓLEM	4 148 722,6	4 343 829,5

Uprawnienia do emisji CO₂

Zgodnie z Krajowym Planem Rozdziału Uprawnień na lata 2008 – 2012 rząd polski przyznawał poszczególnym wytwórcom energii elektrycznej nieodpłatne, zbywalne uprawnienia do emisji CO₂ (EUA). Od 2013 roku głównym sposobem przydzielenia uprawnień do emisji jest sprzedaż aukcyjna. Oznacza to, że firmy są zmuszone do zakupu coraz większej części swoich uprawnień na aukcjach. Polska, jako jedno z ośmiu państw, które przystąpiły do Unii Europejskiej w 2004 roku, może korzystać z możliwości pozyskania nieodpłatnie ograniczonej liczby uprawnień do 2019 roku dla istniejących elektrowni, w ramach derogacji, których udziela Dyrektywa EU ETS, pod warunkiem realizacji inwestycji zgłoszonych do Komisji Europejskiej. W 2013r. ilość przyznanych Grupie nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ wyniosła 1 763 985.

Emisje pozostałych zanieczyszczeń do powietrza

Relatywnie zmniejszona emisja spowodowana działalnością Grupy ENERGA to efekt systemowego zarządzania emisjami. Spełniamy standardy emisyjne i dotrzymujemy wszelkich warunków pozwoleń oraz przepisów regulujących emisję zanieczyszczeń do powietrza w tym m.in. dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x), pyłów i innych substancji (np. lotnych związków organicznych i rtęci). Działania zmniejszające negatywny wpływ na środowisko podejmowane przez spółki wytwórcze Grupy ENERGA spowodowały, że przy znacznym wzroście wytwarzanej energii, emisja zanieczyszczeń do powietrza w 2013 roku była o jedynie 0,4% wyższa w porównaniu z 2012 rokiem.

W roku 2013 nastąpił wzrost emisji tlenków azotu (NO_x) o 5% w stosunku do roku ubiegłego, tlenków siarki (SO_x) o 7%, natomiast lotnych związków organicznych – z poziomu 0,2 Mg w 2012 r do 8,8 Mg w roku raportowanym. Spadek emisji nastąpił w przypadku chlorowodoru (HCl), rtęci oraz innych związków.

Emisja związków NO_x, SO_x i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi

RODZAJ ZWIĄZKU	EMISJA W 2012 [MG]	EMISJA W 2013 [MG]
NO _x (tlenki azotu)	7 789,8	8 154,4
SO _x (tlenki siarki)	13 743,8	14 697,7
Lotne związki organiczne	0,2	8,8
HCL (chlorowodór)	329,2	315,6
Rtęć	0,1	0,0
Pył	742,8	741,1
Inne	2 707,2	1 494,6
OGÓŁEM	25 313,1	25 412,2

W 2013 roku podejmowaliśmy szereg działań w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. W celu zwiększenia sprawności wytwarzania ciepła i energii elektrycznej oraz umożliwienia pracy obiektów po roku 2015 (w związku z wprowadzeniem przepisów zaostrzających emisję do powietrza, zmniejszającą limity na pył, siarkę i tlenki azotu) spółki wytwórcze sukcesywnie przeprowadzają gruntowne modernizacje istniejących urządzeń lub zastępują je nowymi zespołami.

Przykładem takich działań było zwiększenie przez spółkę ENERGA Elektrownie Ostrotęka udziału biomasy (do 25%) w całkowitym bilansie spalanych paliw. Wpłynęło to na

zmniejszenie ilości powstających odpadów paleniskowych, a także spadek emisji CO₂ o blisko 610 tys. Mg. W spółce ENERGA Kogeneracja wykonano natomiast przegląd serwisowy elektrofiltrów trzech kotłów, co spowodowało obniżenie emisji pyłu o 27 Mg w stosunku do roku poprzedniego.

Inicjatywy zmniejszające emisje do atmosfery podejmowane są także w pozostałych spółkach Grupy. Przykładem jest uwzględnianie wymogów standardów emisji spalin EURO 4 i EURO 5 jako jednego z kryteriów przy zakupie samochodów służbowych. W przypadku ENERGA Operator wprowadzono ponadto system monitorowania pojazdów co przyczyniło się do ich efektywniejszego wykorzystywania przez pracowników.

GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Całkowita ilość odpadów wytworzonych w Grupie w raporowanym okresie wyniosła 442 548 Mg. Wszystkie te odpady były segregowane, składowane lub odzyskiwane zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przekazywane uprawnionym do ich odbioru firmom. Największy udział w ilości wytworzonych odpadów stanowiły popioły, co jest typowe dla działalności elektrowni i elektrociepłowni. W roku 2013 udział popiołów we wszystkich odpadach wyniósł 89%, czyli więcej o 3% w stosunku do roku poprzedniego, z czego największą ich ilość, czyli ok 355 053 Mg wytworzyła

ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A. Zgodnie z wymaganiami rozporządzenia REACH, od 2008 roku dwie spółki Grupy wytwarzające popioły dokonują rejestracji m.in. ich ilości w Europejskiej Agencji Chemikaliów.

Ilość wyprodukowanych odpadów niebezpiecznych w raporowanym okresie wyniosła 1292,7 Mg, czyli o 63% mniej niż w roku 2012 (efekt redukcji i wytwarzanych ilości, głównie w ENERGA Operator SA).

Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu

RODZAJ ODPADÓW	ILOŚĆ W 2012 [MG]	ILOŚĆ W 2013 [MG]
Niebezpieczne (zgodnie z definicją prawodawstwa krajowego)	3 496,3	1 292,7
Inne niż niebezpieczne (z wyłączeniem popiołów)	45 540,7	48 021,9
Popioły	292 067,2	393 233,5
Całkowita waga odpadów	341 104,2	442 548,0

Eko-drukowanie

Dążąc do ograniczenia zużycia papieru, większość spółek Grupy wprowadziła system dwustronnego wydruku. Projekt przyniósł korzyści środowiskowe, ale przyczynił się także do spadku kosztów eksploatacji drukarek.

Wszystkie urządzenia drukujące ustawione są domyślnie na tryb druku dwustronnego oraz czarno-białego. Ponadto zlikwidowane zostały drukarki w pomieszczeniach biurowych (pracownicy korzystają z urządzeń sieciowych), co dodatkowo sprzyja efektywnemu zużyciu papieru.

Segregacja odpadów

W 2013 roku do grona spółek Segmentu Dystrybucji i Wytwarzania segregujących odpady dołączyły ENERGA SA oraz ENERGA Centrum Usług Wspólnych. Odpady segregowane są w oznaczonych pojemnikach na papier, plastik, szkło i baterie. Ponadto w kuchniach ustawione są pojemniki na odpady suche i mokre.

BIORÓŻNORODNOŚĆ I OBSZARY CHRONIONE

Ze względu na rozległy obszar naszej działalności, mamy świadomość, że nie pozostajemy bez wpływu na obszary cenne przyrodniczo. Rozległa infrastruktura dystrybucyjna spółek Grupy oraz instalacje wytwórcze mogą mieć pośredni lub bezpośredni wpływ na tereny prawnie chronione takie jak: obszary Natura 2000, rezerваты przyrody, otuliny parków narodowych, parki krajobrazowe oraz obszary chronionego krajobrazu.

W przypadku spółki ENERGA Wytwarzanie część elektrowni wodnych zlokalizowana jest w:

- 10 specjalnych obszarach ochrony siedlisk Natura 2000
- 4 obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000
- 9 obszarach chronionego krajobrazu
- Parku Krajobrazowym Dolina Słupi, otulinie Stowińskiego Parku Narodowego, Rezerwacie Bobrów na Rzece Pastęce

W ramach minimalizowania swojego oddziaływania na środowisko wodne, spółka wyposaża elektrownie wodne w przepławki dla ryb.

Ponadto farma wiatrowa Karcino zlokalizowana jest w bliskim sąsiedztwie Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Ostoja Trzebiatowska Natura 2000 (PLB320010), na którym występuje zagrożony gatunek orla bielika. W celu zabezpieczenia obszarów chronionych, a przede wszystkim ochrony awifauny, ENERGA Wytwarzanie prowadzi na terenie farmy wiatrowej monitoring terenu przez 5 lat od dnia oddania

do użytku inwestycji turbin wiatrowych. Składane corocznie Wojewódzkiemu Konserwatorowi Przyrody sprawozdanie obejmuje obserwacje i analizy przebiegu zjawisk przyrodniczych na terenie farmy.

W przypadku ENERGA Elektrownie Ostrołęka, jej wpływ na Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi (PLB 1400014) związany jest głównie z eksploatacją składowiska odpadów paleniskowych „Łęg”. Na terenie obszaru gatunkiem chronionym i zagrożonym utratą siedlisk jest rybitwa białoczelna. W ramach działań ochronnych na tym terenie spółka zabezpiecza przed wtórnym pyleniem wypetnione lub czasowo wyłączone z eksploatacji kwatery składowiska.

ENERGA Kogeneracja jest właścicielem składowiska odpadów paleniskowych w Jagodnie, zlokalizowanym na utworzonych kilku obszarach Natura 2000, w tym Specjalnym Obszarze Ochrony Siedlisk Mierzeja Wiślana Natura 2000 (PLH 280007) oraz Parku Krajobrazowym Wysoczyzny Elbląskiej. Ponadto od zachodniej strony składowisko bezpośrednio sąsiaduje z Rezerwatem Przyrody „Zatoka Elbląska”. W ramach prowadzonych obserwacji dotychczas nie stwierdzono żadnego negatywnego oddziaływania składowiska na środowisko.

Wszystkie nowe inwestycje realizowane przez Grupę zlokalizowane w pobliżu bądź na terenie obszarów chronionych podlegają, zgodnie z krajowym prawodawstwem, procedurze oceny oddziaływania danej inwestycji na środowisko.

OPŁATY I KOSZTY ZWIĄZANE Z KORZYSTANIEM ZE ŚRODOWISKA ORAZ KARY ZA PRZEKROCZENIE DOPUSZCZALNYCH NORM

Łączna wartość opłat związanych z korzystaniem ze środowiska ponoszonych przez raportujące spółki wyniosła w 2013 roku 13 400 839 zł, z czego ponad 99% stanowią opłaty Segmentu Wytwarzania. Są to koszty związane z poborem wód, wprowadzaniem gazów i pyłów do powietrza oraz wprowadzaniem ścieków do wód lub gruntu.

Poza opłatami za korzystanie ze środowiska, ponosimy środowiskowe koszty eksploatacyjne, które łącznie w raportowanym roku wyniosły 9 490 642 zł. W większości związane są one z uzdatnianiem wody, oczyszczaniem i odbiorem ścieków oraz utylizacją odpadów. Znaczną część stanowią także koszty ponoszone przez Segment Wytwarzania związane z pomiarami

jakości wody odprowadzanych do odbiornika ścieków, emisji substancji do atmosfery oraz poziomu hałasu.

Łączne nakłady inwestycyjne wszystkich spółek objętych raportem przeznaczone na rozwiązania służące zmniejszeniu wpływu na środowisko w 2013 r. wyniosły 97 122 975,8 zł. Prawie dwukrotny wzrost tej kwoty w stosunku do roku poprzedniego wynika przede wszystkim z realizacji w ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A. projektu „Budowa źródła ciepła dla miasta Ostrołęki”. Podstawowym elementem inwestycji jest modernizacja wybranych istniejących układów wytwórczych Elektrowni Ostrołęka „B”.

Opłaty związane z korzystaniem ze środowiska i wydatki wynikające z innych zobowiązań prawnych

RODZAJ WYDATKU		
OPŁATY ZA:	KWOTA W 2012 [ZŁ]	KWOTA W 2013 [ZŁ]
Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi	167 984,95	208 650,35
Pobór wód powierzchniowych lub podziemnych	2 058 356,00	2 363 104,00
Wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza	9 737 097,37	10 827 346,03
SUMA OPŁAT ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA	11 963 438,32	13 399 100,38
Utylizacja odpadów	4 154 275	6 648 122
Koszty oczyszczania ścieków, łącznie z kosztami rekultywacji w związku z wyciekami	726 841	835 656
Koszty odbioru ścieków	939 034	659 962
Wydatki na zakup i wykorzystanie pozwoleń na emisję	21 000	348 672
Badania i pomiary emisji substancji do powietrza, emisji hałasu, jakości wody i ścieków, poziomu lustra wody w studniach	396 618	421 162
Wydatki obniżające emisje do powietrza w tym m.in. materiały eksploatacyjne	1 329 743	577 068
SUMA KOSZTÓW EKSPLOATACYJNYCH	7 567 510 zł	9 490 642 zł

Inne wydatki i nakłady inwestycyjne przeznaczone na ochronę środowiska

RODZAJ INWESTYCJI	KWOTA W 2012 [ZŁ]	KWOTA W 2013 [ZŁ]
Systemy zarządzania środowiskiem (wdrażanie)	361 800	529 350
Usługi zewnętrzne dotyczące zarządzania ochroną środowiska (szkolenia)	38 319	63 942
Zewnętrzne poświadczanie systemów zarządzania	0	10 900
Wydatki na instalowanie i zakup czystych technologii (np. dodatkowe koszty przewyższające koszty technologii standardowych)	0	115 848
Dodatkowe wydatki na zakupy produktów ekologicznych (typu papier z recyklingu, żarówki energooszczędne, itd.)	8 404	8 067
Nakłady inwestycyjne na duże, znaczące inwestycje służące zmniejszeniu wpływu na środowisko	49 789 490	96 394 869
OGÓŁEM	50 198 014	97 122 976

W roku 2013 Grupa nie poniosła sankcji finansowych, ani nie była zobowiązana do zapłacenia kar pieniężnych z tytułu nieprzebrzegania prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.

Spółki Grupy systematycznie przekazywały w roku 2013 do organów administracji sprawozdania w zakresie określonym w przepisach prawa w tym m.in.:

- zbiorcze zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat
- raport o emisji gazów cieplarnianych i innych substancji wprowadzanych do powietrza (wprowadzany do systemu KOBiZE)

- raport w ramach Krajowego Rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń PRTR
- zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Od 2012 roku raportujemy do **Carbon Disclosure Project** organizacji promującej wprowadzanie w firmach rozwiązań przeciwdziałających zmianom klimatycznym

INWESTUJEMY W ROZWÓJ ENERGII PRZYJAZNEJ DLA ŚRODOWISKA

Jesteśmy przekonani o tym, że energetyka przyszłości musi być przyjazna dla środowiska, dlatego koncentrujemy nasze inwestycje oraz prace badawczo-rozwojowe na projektach charakteryzujących się najniższą emisyjnością dwutlenku węgla.

W trosce o środowisko rozbudowujemy także ofertę dla klientów o rozwiązania, które sprzyjają racjonalnemu zużyciu energii (Rozliczenia Rzeczywiste, oferta „100% zielonej energii”). Nasi eko-świadomi klienci chętnie wybierają także faktury elektroniczne. Więcej na ten temat w rozdziale „Dla klientów”.

Zielone inwestycje

Jesteśmy największym w Polsce dostawcą zielonej energii. Rok 2013 przyniósł rozpoczęcie lub kontynuację ważnych projektów, które zwiększą znaczenie energii z OZE w naszej strukturze wytwarzania.

Elektrownie wiatrowe

W powiecie koszalińskim realizujemy projekt budowy Farmy Wiatrowej Drzewiany o mocy około 28 MWe. Projekt znajduje się na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych

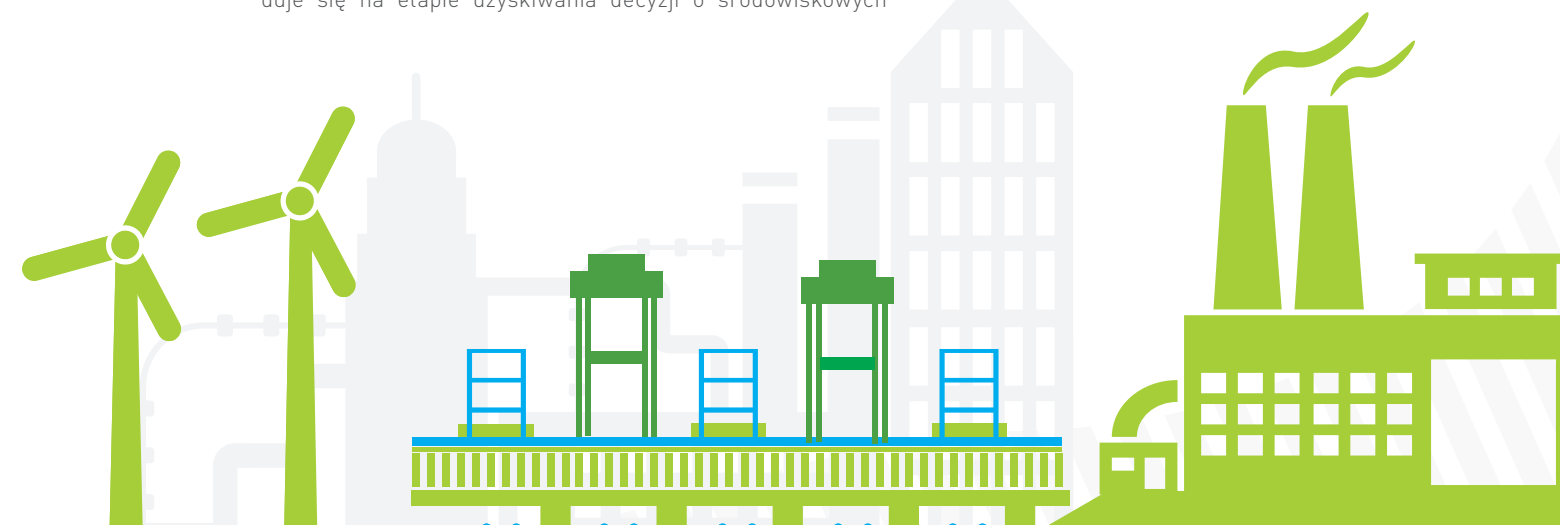
uwarunkowaniach. W powiecie kotobrzeskim powstanie Farma Wiatrowa Myślino o mocy około 20MWe. Projekt otrzymał pozwolenie na budowę oraz posiada umowę przyłączeniową, obecnie trwa wybór wykonawców robót.

Ponadto w 2013 roku ENERGA Wytwarzanie powołała projekty Farm Wiatrowych: Gąsiorowo, Pырzyce, Parsówek, Manowo-Bonin, Przykona.

Elektrownie fotowoltaiczne

Powstająca w Czernikowie elektrownia fotowoltaiczna o mocy około 4 MWe stanowi element projektu Smart Toruń. Projekt posiada już pozwolenie na budowę i znajduje się na etapie przetargu na wybór Generalnego Wykonawcy. Oprócz farmy fotowoltaicznej jego elementami są między innymi rozwój inteligentnych sieci dystrybucyjnych, systemów informatycznych do inteligentnego sterowania oświetleniem i zdalnego odczytu liczników.

Ponadto obecnie trwa wybór Generalnego Wykonawcy dla projektu elektrowni fotowoltaicznej o mocy 2 MWe zlokalizowanej w Gdańsku. Projekt posiada decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach i pozwolenie na budowę.

Elektrownie wodne

W ramach zainicjowanego w 2009 roku przez ENERGA SA programu ENERGA Wisła, planujemy budowę nowego stopnia piętrzącego na rzece Wiśle w rejonie stopnia Włocławek, wraz z elektrownią wodną o mocy około 70 MWe. Projekt jest na etapie odbiorów dokumentów niezbędnych do uzyskania decyzji środowiskowej. Został przygotowany kompletny Raport Oddziaływania Inwestycji na Środowisko oraz szereg dokumentów technicznych, w tym Studium Wykonalności. Realizacja projektu jest planowana w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Biomasa

W roku 2011 ENERGA Kogeneracja rozpoczęła budowę bloku energetycznego o mocy 25 MWe i 30 MWt w całości opalanego biomasą, produkującego w skojarzeniu energię elektryczną i ciepło na potrzeby mieszkańców Elbląga. Projekt znajduje się na etapie prób i testów optymalizacyjnych, a oddanie instalacji do eksploatacji planowane jest w czerwcu 2014 roku. Planowana roczna produkcja energii elektrycznej wyniesie ponad 200 000 MWh oraz 769 000 GJ ciepła. Blok znacząco zmniejszy emisję dwutlenku węgla do atmosfery – o około 155 tys. ton rocznie. Budowa jest współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w kwocie 40 mln złotych.

Elektryczne samochody

Pojazdy elektryczne stanowią jeden z najbardziej dynamicznie rozwijających się segmentów branży motoryzacyjnej. Na świecie coraz częściej miasta decydują się na stworzenie wypożyczalni eko-aut, na wzór sieci miejskich rowerów.

Ten atrakcyjny – nie tylko z powodów ekonomicznych, ale i ekologicznych – rynek jest przedmiotem prac zespołu powołanego przez ENERGA SA. Analizowane są m.in. tendencje w zakresie rozwoju samych pojazdów, ale i infrastruktury, a nade wszystko – oczekiwań obecnych i przyszłych użytkowników.

EDUKUJEMY I WSPIERAMY: ENERGA DLA PRZYRODY

Przyroda jest jednym z pięciu kluczowych obszarów naszego zaangażowania w ramach programu ENERGA dla Ciebie (opisanego w rozdziale Dla społeczeństwa). ENERGA dla przyrody to wyraz naszego szacunku dla środowiska naturalnego i przekonania, że przyszłość będzie należeć do firm, które potrafią łączyć cele ekonomiczne ze społecznymi i środowiskowymi.

Ważne miejsce w naszych działaniach zajmują inicjatywy służące popularyzacji właściwych postaw ekologicznych i nawyków w społeczeństwie. Przekonujemy także własnym przykładem: w biurach realizowane są (opisane wyżej) projekty pozwalające znacząco ograniczyć zużycie energii elektrycznej i wody, angażujemy się także w segregację odpadów.

W korespondencji z klientami wykorzystujemy koperty produkowane z papieru poddanego recyklingowi. Na materiałach marketingowych i nośnikach reklamowych (drukach, kopertach, nadrukach na samochodach), umieszczamy specjalnie przygotowane piktogramy z hasłami zachęcającymi do ekologii. Przypominamy dzięki nim o możliwości ponownego wykorzystania danego przedmiotu lub przekazujemy porady związane z racjonalnym jego użytkowaniem. Zawsze staramy się wybierać takie materiały i nośniki, które są przyjazne środowisku. Po zakończonym użytkowaniu dbamy, aby zostały odpowiednio zutylizowane. Nasze wydawnictwa zewnętrzne i korporacyjne drukowane są na papierze z certyfikatem FSC.

Bociany

Grupa ENERGA swoją działalność dystrybucyjną prowadzi głównie w północnej i centralnej Polsce, czyli terenach, na których bardzo licznie występuje bocian biały. W związku

z tym, że ptaki te bardzo często na lokalizację swoich gniazd wybierają stopy energetyczne, gatunek ten otaczamy szczególną troską. W ostatnich latach pracownicy ENERGA Operator zamontowali ponad 9 tys. platform pod bocianie gniazda. Co roku chronią one życie co najmniej 18 tys. ptaków oraz ich potomstwa, czyli około 18 proc. populacji przylatujących do Polski bocianów.

Ponadto od 2009 roku wraz z Polskim Towarzystwem Przyjaciół Przyrody „pro Natura” prowadzimy konsekwentnie dodatkowe działania mające na celu czynną ochronę przyrody. Unikatową na skalę Europy inicjatywą była realizowana w latach 2009 – 2012 akcja obrączkowania bocianów białych przez naszych energetyków. Novum polegało na tym, że to nie ornitologzy przeprowadzali akcję znakowania ptaków, a pracownicy Grupy, przeszkoleni uprzednio przez ekspertów z PTPP „pro Natura”. Ten nietypowy projekt sprawił, że udało się zaobrączkować 5 tys. bocianich piskląt, które dziś przyrodnicy mogą monitorować, a dzięki temu lepiej poznać ich dalsze losy i skuteczniej chronić ten gatunek w Polsce.

Wspieramy także popularyzację wiedzy na temat bocianów i ich ochrony poprzez serwisy dbajobociany.pl i bocianopedia.pl. Od 2013 roku jesteśmy także partnerem serwisu bociany.pl. Jest to projekt polegający na obserwacji bocianów białych, ich gniazd i żerowisk oraz podejmowaniu działań przyczyniających się do zachowania tych ptaków w Polsce. Na bociany.pl powstała ogólnopolska baza aktywności podejmowanych wokół bocianów oraz ogólnopolska baza ich gniazd. Strona stanowi również kompendium wiedzy dotyczącej tego gatunku, pozwalając włączyć się chętnym osobom do obserwacji i ochrony tych ptaków.

W 2013 roku, dzięki naszemu wsparciu, przy stowarzyszeniu „pro Natura” powstał ogólnopolski punkt informacyjny 801 BOCIAN (nr telefonu 801-26-24-26). Prowadzona przez ekspertów infolinia działa od poniedziałku do piątku, wspierając osoby, które chcą pomóc chronić bociany białe i ich siedliska. Telefon pełni nieocenioną rolę zwłaszcza wczesną wiosną, gdy przedłużające się mrozy – jak w 2013 roku – stanowią zagrożenie dla wracających do Polski bocianów. W pierwszym roku funkcjonowania infolinii przyrodnicy przyjęli ok. 600 zgłoszeń, dzięki którym można było pomóc w rozwiązaniu wielu ze zgłaszanych im problemów.

Fundusz dla Przyrody

Fundusz dla Przyrody, kolejny wspólny projekt z PTPP „pro Natura”, jest pierwszą inicjatywą w Polsce podjętą wspólnie

przez organizację społeczną i firmę w celu dystrybucji środków na rzecz projektów z zakresu czynnej ochrony przyrody. W ramach funduszu co roku prowadzony jest konkurs grantowy, w którym grono ekspertów wylania projekty służące aktywnej ochronie przyrody. W 2013 roku rozstrzygnięta została już czwarta edycja konkursu, która dotyczyła ochrony bociana białego. Wybrane zostały projekty polegające np. na renowacji gniazd umieszczonych na drzewach, budynkach i słupach wolnostojących. Kapituła konkursu nagrodziła 8 projektów, a łączna kwota grantów przekazanych organizacjom pozarządowym i ośrodkom administracji publicznej przekroczyła 30 tys. zł.

ponad 9 000

zbudowanych bezpiecznych platform pod bocianie gniazda [dla ok. 18% populacji bocianów gniazdujących w Polsce]

5 000

piskląt zaobrazkowanych przez energetyków z Grupy ENERGA

około 600

interwencji w roku 2013 dzięki infolinii 0-801 BOCIAN

Zazwyczaj biznes wspiera organizacje non-profit, przekazując pieniądze na realizację określonego projektu. W przypadku Grupy ENERGA, już od pierwszego spotkania, mieliśmy pewność, że chcemy, by współpraca była czymś więcej, niż tylko dotacją. Otwartość osób z Grupy pozwoliła nam stworzyć szereg projektów, które, choć niełatwe, odniosły ogromny sukces: „Energetyczni obrączkarze”, serwis bociany.pl, infolinia „801 BOCIAN” oraz cieszący się powodzeniem i uznaniem konkurs grantowy – Fundusz dla Przyrody. To pierwsza taka inicjatywa w kraju, łącząca organizację pozarządową i biznes, w całości ukierunkowana na czynną ochronę przyrody.

Krzysztof Konieczny

Fundacja Przyrodnicza „pro Natura”
Polskie Towarzystwo
Przyjaciół Przyrody „pro Natura”

ANEKS – ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW

Wykorzystane do prowadzenia działalności surowce i materiały

NAZWA SPÓŁKI*	ŁĄCZNE ZUŻYCIE SUROWCÓW** [MG]		ŁĄCZNE ZUŻYCIE GAZU [M3]	
	2012	2013	2012	2013
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	32129	31263,4	0	0
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	1653143	1861412	0	0
ENERGA Wytwarzanie	6,35	3,97	25839	22870
ENERGA Informatyka i Technologie	7,16	0,06	375	389
ENERGA Invest	0,612	0,778	0	0
ENERGA Kogeneracja	150064	140607	101230	99220
ENERGA Obrót	7	10,8	1900	1700
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	0	38,3	21600	15573
ENERGA Oświetlenie	0	0	5989	6321,02
ENERGA Serwis	210	388,514	0	0
OGÓŁEM	1 835 567,12	2 033 703,82	156 933,00	146 073,02

* Powyższa tabela zawiera jedynie te spółki, które w raportowanym okresie użyły wymienionych surowców na potrzeby funkcjonowania spółki oraz do produkcji

** Dotyczy wszystkich wykorzystanych surowców odnawialnych i nieodnawialnych ujętych w tabeli z wyjątkiem gazu

*** Na potrzeby funkcjonowania organizacji, np. papier, tonery, baterie, sól kamienna, wapno

**** Materiały bezpośrednie – materiały obecne w produkcie końcowym, np. stal

NIEODNAWIALNE						ZUŻYCIE POZOSTAŁYCH SUROWCÓW NIEODNAWIALNYCH I MATERIAŁÓW*** [MG]		ODNAWIALNE		ZUŻYCIE MATERIAŁÓW BEZPOŚREDNICH**** [MG]	
WĘGIEL [MG]		GAZ [M3]		OLEJ OPAŁOWY [MG]		2012	2013	2012	2013	2012	2013
2012	2013	2012	2013	2012	2013						
32094,2	31229,2	0	0	0	0	32,6	29,9	0	0	2,2	4,3
1247954	1405061	0	0	2512	2018	0	0	402677	454312	0	0
0	0	25839	22870	6,35	3,97	0	0	0	0	0	0
0	0	375	389	0	0	0,16	0,06	0	0	7	0
0	0	0	0	0	0	0,612	0,778	0	0	0	0
148974	139864	101230	99220	208	154	59	89	764	411	0	0
0	0	1900	1700	0	0	7	10,8	0	0	0	0
0	0	21600	15573	0	0	0	38,3	0	0	0	0
0	0	5989	6321,02	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	210	388,514
1 429 022,20	1 576 154,20	156 933,00	146 073,02	2 726,35	2 175,97	40,37	79,84	403 441,00	454 723,00	219,20	392,81

Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii (GJ)

1. Energia wytworzona na terenie organizacji

NAZWA SPÓŁKI*	ŁĄCZNIE WYTWORZONA ENERGIA NA TERENIE ORGANIZACJI Z SUROWCÓW ODNAWIALNYCH I NIEODNAWIANYCH [GJ]		ENERGIA WYTWORZONA NA TERENIE ORGANIZACJI Z SUROWCÓW NIEODNAWIANYCH [GJ]		SUROWCE NIEODNAWIANYE (ZAKUPIONE OD DOSTAWCÓW)								ENERGIA WYTWORZONA NA TERENIE ORGANIZACJI Z SUROWCÓW ODNAWIALNYCH [GJ]		SUROWCE ODNAWIALNE					
					WĘGIEL [GJ]		GAZ ZIEMNY [GJ]		OLEJ OPAŁOWY [GJ]		OLEJ NAPĘDOWY [GJ]				BIOMASA (ZAKUPIONA OD DOSTAWCÓW) [GJ]		ENERGIA WIATROWA [GJ]		ENERGIA WODNA [GJ]	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	553 975,20	544 258,80	553 975,20	544 258,80	553 975,20	544 258,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	34 218 194,40	37 843 970,40	28 122 804,00	30 814 783,20	28 021 129,20	30 733 142,40	0,00	0,00	101 674,80	81 640,80	0,00	0,00	6 095 390,40	7 029 187,20	6 095 390,40	7 029 187,20	0,00	0,00	0,00	0,00
ENERGA Wytwarzanie	3 544 799,72	3 762 994,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 544 799,72	3 762 994,18	0,00	0,00	0,00	134 029,15	3 544 799,72	3 628 965,02
ENERGA Kogeneracja	3 214 245,60	3 146 922,00	3 202 614,00	3 140 668,80	3 187 954,80	3 128 767,20	3 844,80	3 769,20	8 928,00	6 634,80	1 886,40	1 497,60	11 631,60	6 253,20	11 631,60	6 253,20	0,00	0,00	0,00	0,00
OGÓŁEM	41 531 214,92	45 298 145,38	31 879 393,20	34 499 710,80	31 763 059,20	34 406 168,40	3 844,80	3 769,20	110 602,80	88 275,60	1 886,40	1 497,60	9 651 821,72	10 798 434,58	6 107 022,00	7 035 440,40	0,00	134 029,15	3 544 799,72	3 628 965,02

* Powyższa tabela zawiera jedynie spółki wytwarzające energię elektryczną bądź ciepłą 1 MWh = 3,6 GJ

2. Energia sprzedana przez organizację (GJ)

NAZWA SPÓŁKI*	ENERGIA BEZPOŚREDNIA SPRZEDANA PRZEZ ORGANIZACJĘ Z SUROWCÓW ODNAWIALNYCH I NIEODNAWIANYCH [GJ]		ENERGIA BEZPOŚREDNIA SPRZEDANA Z SUROWCÓW NIEODNAWIANYCH [GJ]		SUROWCE NIEODNAWIANYE (ZAKUPIONE OD DOSTAWCÓW)								ENERGIA BEZPOŚREDNIA SPRZEDANA Z SUROWCÓW ODNAWIALNYCH [GJ]		SUROWCE ODNAWIALNE					
					WĘGIEL [GJ]		GAZ ZIEMNY [GJ]		OLEJ OPAŁOWY [GJ]		OLEJ NAPĘDOWY [GJ]				BIOMASA [GJ]		ENERGIA WIATROWA [GJ]		ENERGIA WODNA [GJ]	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	525 200,40	518 598,00	525 200,40	518 598,00	525 200,40	518 598,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	31 050 928,80	34 512 667,20	25 524 129,60	28 091 210,40	25 432 372,80	28 018 346,40	0,00	0,00	91 756,80	72 864,00	0,00	0,00	5 526 799,20	6 421 456,80	5 526 799,20	6 421 456,80	0,00	0,00	0,00	0,00
ENERGA Wytwarzanie	3 483 981,76	3 699 880,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 483 981,76	3 699 880,67	0,00	0,00	0,00	132 943,03	3 483 981,76	3 566 937,64
ENERGA Kogeneracja	2 297 152,80	2 269 702,80	2 288 851,20	2 265 199,20	2 277 864,00	2 256 451,20	3 268,80	2 890,80	6 372,00	4 777,20	1 346,40	1 080,00	8 301,60	4 503,60	8 301,60	4 503,60	0,00	0,00	0,00	0,00
OGÓŁEM	37 357 263,76	41 000 848,67	28 338 181,20	30 875 007,60	28 235 437,20	30 793 395,60	3 268,80	2 890,80	98 128,80	77 641,20	1 346,40	1 080,00	9 019 082,57	10 125 841,06	5 535 100,80	6 425 960,40	0,00	132 943,03	3 483 981,76	3 566 937,64

* Powyższa tabela zawiera jedynie spółki sprzedające energię elektryczną bądź ciepłą 1 MWh = 3,6 GJ

3. Łączne zużycie energii bezpośredniej (GJ)

NAZWA SPÓŁKI*	ŁĄCZNE ZUŻYCIE ENERGII BEZPOŚREDNIEJ (ZE ŹRÓDEŁ NIEODNAWIALNYCH I ODNAWIALNYCH)		ŁĄCZNE ZUŻYCIE ENERGII BEZPOŚREDNIEJ ZE ŹRÓDEŁ NIEODNAWIALNYCH [GJ]		ŁĄCZNE ZUŻYCIE ENERGII BEZPOŚREDNIEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH [GJ]	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	28 774,80	25 660,80	28 774,80	25 660,80	0	0
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	3 167 265,60	3 331 303,20	2 598 674,40	2 723 572,80	568 591,20	607 730,40
ENERGA Wytwarzanie	60 817,97	63 113,51	-	-	60 817,97	63 113,51
ENERGA Kogeneracja	917 092,80	877 219,20	913 762,80	875 469,60	3 330,00	1 749,60
OGÓŁEM	4 173 951,17	4 297 296,72	3 541 212,00	3 624 703,20	632 739,17	672 593,52

* Powyższa tabela zawiera jedynie spółki wytwarzające energię elektryczną bądź ciepłą 1 MWh = 3,6 GJ

Pośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii

NAZWA SPÓŁKI*	OGÓŁEM WSZYSTKO [MWH]		OGÓŁEM NIEODNAWIALNYCH (WĘGIEL, GAZ ZIEMNY, OLEJ OPAŁOWY, OLEJ NAPĘDOWY ITD..) [MWH]		OGÓŁEM ODNAWIALNYCH [MWH]	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ENERGA SA	433 927,01	245 482,16	433 927,01	245 482,16	0	0
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	0	201 005,59	0	201 005,59	0	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	264,58	396,86	217,06	325,47	47,52	71,39
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	340 943,00	363 774,00	278 898,00	298 686,00	62 045,00	65 088,00
ENERGA Wytwarzanie	14 978,75	26 849,70	14 978,75	26 849,70	0	0
ENERGA Informatyka i Technologie	1 683,00	1 626,00	1 683,00	1 626,00	0	0
ENERGA Innowacje	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Invest	0,00	60,00	bd	60,00	0	0
ENERGA Kogeneracja	829,00	798,00	680,00	654,00	149,00	144,00
ENERGA Obrót	245,4	407,9	201,15	334,36	44,25	73,54
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	1 151,70	1 011,20	944,05	828,88	207,65	182,32
ENERGA OPEC	271 116,00	281 034,00	271 116,00	281 034,00	bd	bd
ENERGA Operator	1 581 179,83	1 548 456,69	1 296 093,11	1 269 269,95	285 086,72	279 186,74
ENERGA Oświetlenie	5 989,00	6 321,02	5 989,00	6 321,02	0	0
ENERGA Serwis	bd	bd	bd	bd	bd	bd
OGÓŁEM	2 652 307,28	2 676 223,11	2 304 771,13	2 332 477,12	347 580,15	344 745,99

* Bd w spółkach: ENERGA Innowacje i ENERGA Serwis wynika z ryczałtowego rozliczenia zużycia energii w ramach czynszu i braku możliwości przedstawienia wartości w tym zakresie.

Ilość energii zaoszczędzonej dzięki konserwacji/remontom infrastruktury i poprawie efektywności energetycznej dotychczas stosowanych rozwiązań

NAZWA SPÓŁKI	DZIAŁANIA PODJĘTE W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH*	ILOŚĆ ZAOSZCZĘDZONEJ ENERGII W ROKU 2013 [MWH]	PROCENT ZAOSZCZĘDZONEJ ENERGII W STOSUNKU DO ROKU 2012 [%]
ENERGA Informatyka i Technologie	Ustawienie automatyki: automatyczne załączanie, wyłączenie grzejników w określonych godzinach; wyłączanie/automatyczne wygaszanie sprzętu	0,05	3,50
	Wyłączanie sprzętów – zmiana nawyków pracowników	bd	bd

Inicjatywy podjęte w celu redukcji zapotrzebowania na energię.

NAZWA SPÓŁKI	INICJATYWY	ILOŚĆ ZAOSZCZĘDZONEJ ENERGII W ROKU 2013 [MWH]	PROCENT ZAOSZCZĘDZONEJ ENERGII W STOSUNKU DO ROKU 2012 [%]
ENERGA Oświetlenie	Modernizacja oświetlenia w mieście Gdańsk w postaci wymiany 296 starych opraw na nowe energooszczędne	90	0,0007
	Modernizacja oświetlenia w mieście Słupsk w postaci wymiany 728 starych opraw na nowe energooszczędne	551	0,0047

Łączny pobór wody według źródła

1. Łączny pobór wody wg sposobu poboru

NAZWA SPÓŁKI	ŁĄCZNA OBJĘTOŚĆ WODY POBRANEJ PRZEZ ORGANIZACJĘ BEZPOŚREDNIO ORAZ PRZEZ POŚREDNIKÓW DO CELÓW CHŁODNICZYCH I INNYCH NIŻ CHŁODNICZE (JEST TO OGÓŁEM WARTOŚĆ OBJĘTOŚCI PODANYCH W KOLEJNYCH KOLUMNACH) [M3/ROK]		OBJĘTOŚĆ WODY POBRANEJ BEZPOŚREDNIO PRZEZ ORGANIZACJĘ DO CELÓW CHŁODNICZYCH [M3/ROK]		OBJĘTOŚĆ WODY POBRANEJ BEZPOŚREDNIO PRZEZ ORGANIZACJĘ DO CELÓW INNYCH NIŻ CHŁODNICZE [M3/ROK]		OBJĘTOŚĆ WODY POBRANEJ POŚREDNIO PRZEZ ORGANIZACJĘ DO CELÓW INNYCH NIŻ CHŁODNICZE [M3/ROK]	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ENERGA SA	984,34	978,30	0	0	0	0	984,34	978,3
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	275,50	215,98	0	0	0	0	275,5	215,98
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	464 503,00	371 195,00	407 494	300 818	54 108	67 613	2 901	2 764
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	540 863 264,00	552 022 390,00	4 269 093,00	3 943 921,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ENERGA Wytwarzanie	29 844 874 897,50	35 377 492 279,90	10 551 503,00	12 876 690,00	29 834 320 729,50	35 364 611 838,90	2 665,00	3 751,00
ENERGA Informatyka i Technologie	1 429,00	1 861,00	0	0	1429	1861	0	0
ENERGA Innowacje*	0,00	0,00	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Invest	0,00	60,00	0	0	0	0	bd	60
ENERGA Kogeneracja	12 368 792,00	11 340 768,00	12 199 144,00	11 137 134,00	113 410,00	147 231,00	56 238,00	56 403,00
ENERGA Obrót	182,00	0,00	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	987,00	876,00	0	0	0	0	987,00	876,00
ENERGA OPEC	1 550,00	646,00	0	0	0	0	1 550,00	646,00
ENERGA Operator	96 021,00	86 672,46	0	0	344,46	0	95 676,54	86 672,46
ENERGA Oświetlenie	1 045,76	935,61	0	0	1 045,76	935,61	0	0
ENERGA Serwis**	0,00	0,00	bd	bd	bd	bd	bd	bd
OGÓŁEM	30 398 673 931,10	35 941 318 878,25	559 752 312,00	572 393 111,00	29 838 760 159,72	35 368 773 400,51	161 277,38	152 366,74

* Wartość niemożliwa do oszacowania w związku z kilkukrotną zmianą siedziby spółki w latach 2012 – 2013 oraz różnymi zasadami rozliczania zużycia wody (ryczałt, wielkość zużycia)

** Spółka nie posiada danych dotyczących zużycia wody na wynajmowanych powierzchniach

2. Łączny pobór wody wg rodzajów źródeł

NAZWA SPÓŁKI	ŁĄCZNA OBJĘTOŚĆ WODY POBRANEJ ZE WSZYSTKICH UWZGLĘDNIONYCH ŹRÓDEŁ (JEST TO SUMARYCZNA WARTOŚĆ OBJĘTOŚCI PODANYCH W KOLEJNYCH KOLUMNACH) [M3/ROK]		RZEKI (DO CELÓW CHŁODNICZYCH) [M3/ROK]	
	2012	2013	2012	2013
	ENERGA SA	984,3	978,3	0
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	275,5	216,0	0	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	464 503,0	371 195,0	407 494,0	300 818,0
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	540 863 264,0	552 022 390,0	536 594 171,0	548 078 469,0
ENERGA Wytwarzanie	29 844 874 897,5	35 377 492 279,9	8 407 583,0	10 920 190,0
ENERGA Informatyka i Technologie	1 429,0	1 861,0	0	0
ENERGA Innowacje*	0	0	bd	bd
ENERGA Invest	0	60,0	0	0
ENERGA Kogeneracja	12 368 792,0	11 340 768,0	12 199 144,0	11 137 134,0
ENERGA Obrót	182,0	0,0	bd	bd
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	987,0	876,0	0	0
ENERGA OPEC	1 550,0	646,0	0	0
ENERGA Operator	96 021,0	86 672,5	0	0
ENERGA Oświetlenie	1 045,8	935,6	0	0
ENERGA Serwis**	0	0	bd	bd
OGÓŁEM	30 398 673 931,1	35 941 318 878,3	557 608 392,0	570 436 611,0

* Wartość niemożliwa do oszacowania w związku z kilkukrotną zmianą siedziby spółki w latach 2012 – 2013 oraz różnymi zasadami rozliczania zużycia wody (ryczałt, wielkość zużycia)

** Spółka nie posiada danych dotyczących zużycia wody na wynajmowanych powierzchniach

RODZAJE ŹRÓDEŁ WODY WYKORZYSTYWANEJ W OGRANICZENIU DO CELÓW CHŁODNICZYCH I CELÓW INNYCH NIŻ CHŁODNICZE							
RZEKI (DO CELÓW INNYCH NIŻ CHŁODNICZE) [M3/ROK]		JEZIORA (DO CELÓW INNYCH NIŻ CHŁODNICZE) [M3/ROK]		WODY PODZIEMNE (DO CELÓW INNYCH NIŻ CHŁODNICZE) [M3/ROK]		WODY Z SIECI MIEJSKIEJ [M3/ROK]	
2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
0	0	0	0	0	0	984,3	978,3
0	0	0	0	0	0	275,5	216,0
54 108,0	67 613,0	0	0	0	0	2 901,0	2 764,0
3 969 029,0	3 631 931,0	0,0	0,0	300 064,0	311 990,0	0,0	0,0
29 834 317 112,5	35 364 608 589,9	2 143 920,0	1 956 500,0	3 617,0	3 249,0	2 665,0	3 751,0
0	0	0	0	0	0	1 429,0	1 861,0
bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
0	0	0	0	0	0	bd	60,0
113 410,0	147 231,0	0	0	0	0	56 238,0	56 403,0
bd	bd	bd	bd	bd	bd	182,0	
0	0	0	0	0	0	987,0	876,0
0	0	0	0	0	0	1 550,0	646,0
0	0	0	0	344,5	0	95 676,5	86 672,5
0	0	0	0	0	0	1 045,8	935,6
bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
29 838 453 659,5	35 368 455 364,9	2 143 920,0	1 956 500,0	304 025,5	315 239,0	163 934,1	155 163,4

Źródła wody znacząco zubożone przez nadmierny pobór wody

NAZWA SPÓŁKI	RODZAJ POBORU WODY	OPIS (KTÓREJ SPÓŁKI DOTYCZY, W JAKIM CELU, CZY MA ISTOTNY WPŁYW)	WIELKOŚĆ POBORU [M3/ROK]
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	Pobór stanowiący średnio 5 procent lub więcej średniorocznej objętości danego akwenu wodnego.	Pobór wody z rzeki Narew objętej obszarem Natura 2000 na cele technologiczne, w tym głównie na cele chłodnicze ze 100% zwrotem do rzeki. Nie zaobserwowano istotnego wpływu na środowisko.	564 089 823,0

Emisje substancji zubożających warstwę ozonową według wagi

NAZWA SPÓŁKI*	HFC (FLUOROWANE WĘGLOWODORY)* [KG CFC-11]	
	2012	2013
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	3	3
ENERGA Wytwarzanie	0	3

* Zaraportowane substancje znajdują się w klimatyzatorach raportujących spółek. Pozostałe spółki nie mają takich danych.

Łączne bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi

NAZWA SPÓŁKI*	OGÓŁEM EMISJI BEZPOŚREDNICH I POŚREDNICH [TCO2]		EMISJA ZWIĄZANA Z WYTWARZANIEM ENERGII ELEKTRYCZNEJ [TCO2]	
	2012	2013	2012	2013
	ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	61 288,00	62 116,00	8 273,00
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	2 627 919,00	2 838 925,00	2 441 323,00	2 638 051,00
ENERGA Kogeneracja	297 908,00	299 213,00	87 266,00	86 268,00
ENERGA OPEC	92 519,00	95 552,00	0	0
ENERGA Operator	1 063 140,56	1 042 121,49	0	0
ENERGA Oświetlenie	5 779,00	5 681,00	0	0
ENERGA Serwis	169,00	221,00	0	0
OGÓŁEM	4 148 722,56	4 343 829,48	2 536 862,00	2 732 215,00

* Pozostałe spółki nie prowadzą pomiarów emisji gazów cieplarnianych

EMISJE BEZPOŚREDNIE						EMISJE POŚREDNIE	
EMISJA ZWIĄZANA Z WYTWARZANIEM CIEPŁA [TCO2]		EMISJE ZWIĄZANE Z TRANSPORTEM MATERIAŁÓW, PRODUKTÓW I ODPADÓW [TCO2]		OGÓŁEM EMISJI BEZPOŚREDNICH [TCO2]		EMISJA POŚREDNIA Z DZIAŁALNOŚCI (NP. DZIAŁALNOŚĆ BIURA) [TCO2]	
2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
53 015,00	54 220,00	0	0	61 288,00	62 122,00	0	0
186 596,00	200 874,00	0	0	2 627 919,00	2 838 925,00	0	0
210 034,00	212 360,00	0	0	297 300,00	298 628,00	608	585
0	0	0	0	0	0	92 519,00	95 552,00
1 627,29	1 622,77	7 284,09	8 087,24	8 911,38	9 710,01	1 054 229,17	1 032 411,48
0	0	916,00	549,00	916,00	549,00	4 863,00	5 132,00
0	0	169,00	221,00	169,00	214,00	bd	bd
451 272,29	469 076,77	8 369,09	8 857,24	2 996 503,38	3 210 148,01	1 152 219,17	1 133 504,14

Emisja związków tlenków azotu, tlenków siarki i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi

NAZWA SPÓŁKI*	OGÓŁEM WSZYSTKICH EMISJI DO POWIETRZA [MG]		NOX TLENKI AZOTU [MG]		SOX TLENKI SIARKI [MG]		LOTNE ZWIĄZKI ORGANICZNE [MG]	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	456,4	448,6	98,6	92,6	265,9	267,7	0,2	0,2
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	16 923,3	17 350,1	5 258,7	5 725,0	8 277,8	9 438,2	0,0	0,0
ENERGA Informatyka i Technologie	26,7	32,0	0	0	0	0	0	0
ENERGA Kogeneracja	1 870,0	1 659,0	603,0	543,0	1 146,0	1 022,0	0	0
ENERGA Operator	6 036,8	5 922,5	1 829,5	1 793,8	4 054,1	3 969,8	0	8,6
OGÓŁEM	25 313,1	25 412,2	7 789,8	8 154,4	13 743,8	14 697,7	0,2	8,8

HCL CHLOROWODÓR [MG]		RTĘĆ [MG]		PYŁ [MG]		INNE [MG]	
2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
19,3	18,7	0	0	41,9	36,8	30,5	32,6
309,9	296,9	0,1	0	426,8	460,0	2 650,0	1 430,0
0	0	0	0	0	0	26,7	32,0
0	0	0	0	121,0	94,0	0	0
0	0	0	0	153,1	150,3	0	0
329,2	315,6	0,07	0,03	742,8	741,1	2 707,2	1 494,6

*Wskaźnik zaraportowany jest tylko przez spółki wytwórcze oraz spółkę prowadzącą pomiary emisji zanieczyszczeń. Pozostałe spółki nie prowadzą takich statystyk.

Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia

1. Całkowita objętość ścieków według miejsca przeznaczenia

NAZWA SPÓŁKI	CAŁKOWITA OBJĘTOŚĆ ŚCIEKÓW [M3]		ŚCIEKI ODPROWADZANE DO KANALIZACJI [M3]	
	2012	2013	2012	2013
ENERGA SA	984,3	978,3	984,3	978,3
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	275,5	216,0	275,5	216,0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	465 976,0	377 346,0	2 888,0	3 591,0
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	1 811 472,0	1 720 970,0	54 817,0	56 504,0
ENERGA Wytwarzanie	47 647,1	72 845,1	1 303,6	1 781,9
ENERGA Informatyka i Technologie	1 221,0	843,0	1 217,0	837,0
ENERGA Innowacje*	bd	bd	bd	bd
ENERGA Invest**	bd	bd	bd	bd
ENERGA Kogeneracja	99 568,0	155 759,0	24 202,0	31 431,0
ENERGA Obrót**	bd	bd	bd	bd
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	987,0	876,0	987,0	876,0
ENERGA OPEC	1 550,0	646,0	1 550,0	646,0
ENERGA Operator	91 892,3	80 090,6	91 892,3	80 090,6
ENERGA Oświetlenie	1 045,8	935,6	1 045,8	935,6
ENERGA Serwis**	bd	bd	bd	bd
OGÓŁEM	2 522 619,0	2 411 505,6	181 162,5	177 887,4

* Wartość niemożliwa do oszacowania w związku z kilkukrotną zmianą siedziby spółki w latach 2012 – 2013 oraz różnymi zasadami rozliczania ścieków

** Spółka nie posiada danych dotyczących ilości produkowanych ścieków na wynajmowanych powierzchniach

ŚCIEKI ODPROWADZANE ZA POMOCĄ ŚRODKÓW TRANSPORTU DO OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW [M3]		ŚCIEKI ODPROWADZANE DO WÓD POWIERZCHNIOWYCH (JEZIORO, RZEKA ITP.) [M3]		ŚCIEKI ODPROWADZANE PRZEZ GRUNT [M3]	
2012	2013	2012	2013	2012	2013
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
10,0	21,0	463 078,0	373 734,0	0	0
0	0	1 756 655,0	1 664 466,0	0	0
1 218,5	1 320,2	44 614,0	69 240,0	511,0	503,0
4,0	6,0	0	0	0	0
bd	bd	bd	bd	bd	bd
bd	bd	bd	bd	bd	bd
0,0	0,0	75 366,0	124 328,0	0,0	0,0
bd	bd	bd	bd	bd	bd
0	0	0	0	0	0
0,0	0	0	0	0	0
bd	bd	bd	bd	bd	bd
0	0	0	0	0	0
bd	bd	bd	bd	bd	bd
1 232,5	1 347,2	2 339 713,0	2 231 768,0	511,0	503,0

Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem

2. Całkowita objętość ścieków według sposobu uzdatnienia

NAZWA SPÓŁKI	CAŁKOWITA OBJĘTOŚĆ ŚCIEKÓW PODDANA UTYLIZACJI		OCZYSZCZONE PRZEZ MIEJSKI ZAKŁAD OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW [M3]		OCZYSZCZONE PRZEZ ORGANIZACJĘ [M3]	
	[M3]	2013	2012	2013	2012	2013
ENERGA SA	984,3	978,3	984,3	978,3	0	0
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	275,5	216,0	275,5	216,0	0	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	465 976,0	377 346,0	2 898,0	3 612,0	463 078,0	373 734,0
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	1 811 472,0	1 720 970,0	54 817,0	56 504,0	1 756 655,0	1 664 466,0
ENERGA Wytwarzanie	47 647,1	72 845,1	2 522,1	3 102,1	45 125,0	69 743,0
ENERGA Informatyka i Technologie	1 221,0	843,0	1 221,0	843,0	0	0
ENERGA Innowacje*	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Invest**	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Kogeneracja	99 568,0	155 759,0	24 202,0	31 431,0	75 366,0	124 328,0
ENERGA Obrót**	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	987,0	876,0	987,0	876,0	0	0
ENERGA OPEC	1 550,0	646,0	1 550,0	646,0	0	0
ENERGA Operator	91 892,3	80 090,6	91 892,3	80 090,6	0	0
ENERGA Oświetlenie	1 045,8	935,6	1 045,8	935,6	0	0
ENERGA Serwis**	bd	bd	bd	bd	bd	bd
OGÓŁEM***	2 522 619,0	2 411 505,6	182 395,0	179 234,6	2 340 224,0	2 232 271,0

* Wartość niemożliwa do oszacowania w związku z kilkukrotną zmianą siedziby spółki w latach 2012 – 2013 oraz różnymi zasadami rozliczania ścieków

** Spółka nie posiada danych dotyczących ilości produkowanych ścieków na wynajmowanych powierzchniach

*** Całkowita objętość ścieków według miejsca przeznaczenia różni się od całkowitej objętości ścieków w podziale na sposób uzdatnienia, gdyż ścieki, jakimi są wody chłodnicze spółki ENERGA Elektrociepłownia Kalisz nie są uzdatniane przed odprowadzaniem (nie są to wody zanieczyszczone)

1. Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu

NAZWA SPÓŁKI	CAŁKOWITA WAGA ODPADÓW [MG]		WAGA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH (ZGODNIE Z DEF. W USTAWIE) [MG]		WAGA ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE (Z WYŁĄCZENIEM POPIOŁOŻUŻLI) [MG]		POPIOŁOŻUŻLE [MG]	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ENERGA SA	0,0	0,1	0,0	0,0	0	0,1	0	0
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	0,0	0,1	0,0	0,0	0	0,1	0	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	9 685,0	9 102,0	1,0	12,0	43,7	29,0	9 640,3	9 061,0
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	289 260,0	398 276,0	73,0	18,0	40 325,0	43 206,0	248 862,0	355 052,0
ENERGA Wytwarzanie	262,7	304,6	55,4	58,3	204,2	246,2	3	0
ENERGA Informatyka i Technologie	17,0	2,3	0,0	0,1	17,0	2,2	0	0
ENERGA Innowacje*	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Invest*	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Kogeneracja	33 964,3	29 466,4	16,4	9,7	385,9	336,2	33 561,9	29 120,5
ENERGA Obrót	2,7	0,2	0,2	0	2,6	0,2	0	0
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	25,3	15,5	0,4	0	24,8	15,5	0	0
ENERGA OPEC	7,9	14,9	0,4	0,1	7,5	14,8	0	0
ENERGA Operator	7 287,9	4 139,6	3 340,6	1 192,8	3 947,3	2 946,8	0	0
ENERGA Oświetlenie	71,3	84,0	4,8	b.d	66,5	84,0	0	0
ENERGA Serwis	520,3	1 142,3	4,1	1,6	516,2	1 140,7	0	0
OGÓŁEM	341 104,2	442 548	3 496,3	1 292,7	45 540,7	48 021,9	292 067,2	393 233,5

* Spółki nie ewidencjonują wytwarzanych odpadów.

2. Całkowita waga odpadów według metod postępowania

NAZWA SPÓŁKI	CAŁKOWITA WAGA ODPADÓW [MG]		RECYKLING [MG]	
	2012	2013	2012	2013
ENERGA SA	0	0,1	0	0
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	0	0,1	0	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	9 685,0	9 805,0	0	0
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	289 260,0	398 276,0	0	0
ENERGA Wytwarzanie	262,7	304,6	0	0
ENERGA Informatyka i Technologie	17,0	2,3	0	0
ENERGA Innowacje*	bd	bd	bd	bd
ENERGA Invest*	bd	bd	bd	bd
ENERGA Kogeneracja	33 964,3	29 478,1	0	0
ENERGA Obrót	2,7	0,2	0	0
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	25,3	15,5	0	14,2
ENERGA OPEC	7,9	14,9	0	0
ENERGA Operator	7 287,9	4 139,6	0	0
ENERGA Oświetlenie	71,3	84,0	71,30	47,30
ENERGA Serwis	520,3	1 142,285	375,0	937,98
OGÓŁEM**	341 104,2	443 260,976	375,0	952,18

ODZYSKIWANIE [MG]	SKŁADOWANIA NA SKŁADOWISKACH ODPADÓW [MG]	PRZECHOWYWANIE NA TERENIE ZAKŁADU [MG]		INNE [MG]	
		2012	2013	2012	2013
2012	2013	2012	2013	2012	2013
0	0	0	0	0	0,1
0	0	0	0	0	0,1
9 670,2	9 509,0	14,8	0	0	9
211 298,0	314 626,0	77 952,0	83 425,0	10,0	7,0
3,0	0	0	0	0,0	218,0
3,0	0	0	0	259,7	304,6
17,0	0	0	0	0	2,3
bd	bd	bd	bd	bd	bd
bd	bd	bd	bd	bd	bd
33 847,8	29 362,9	82,9	90,5	11,7	1,8
0	0	0	0	21,9	23,0
0	0	0	0	0,0	0,2
0	0	0	0	25,3	1,3
0	0	3,0	11,3	0	0,2
0	4 139,6	0,0	0,0	4,9	3,5
0	b.d	24,0	84,0	0	0
0	0	0	0	7 287,9	0
0	0	24,0	84,0	0	0
0	0	141,2	0	0	0
0	0	141,2	0	4,1	204,305
254 836,0	357 637,5	78 217,9	83 610,8	21,7	295,9
				7 606,4	764,608

* Spółki nie ewidencjonują wytwarzanych odpadów.

** Suma całkowitej wagi odpadów według metod postępowania nie jest równa sumie całkowitej wagi odpadów według rodzaju odpadu z tego względu, że ENERGA Elektrociepłownia Kalisz przechowuje niektóre swoje odpady i zagospodarowuje je w roku kolejnym

Łączne wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska według typu

1. Wydatki związane z korzystaniem ze środowiska i wynikające ze zobowiązań prawnych

RODZAJ WYDATKU [ZŁ]	ENERGA ELEKTRO-CIEPŁOWNIA KALISZ		ENERGA ELEKTROWNIE OSTROŁĘKA		ENERGA WYTWARZANIE		ENERGA INFORMATYKA I TECHNOLOGIE		ENERGA INVEST		ENERGA KOGENERACJA		ENERGA OBRÓT		ENERGA OBSŁUGA I SPRZEDAŻ		ENERGA OPEC		ENERGA Operator		ENERGA OŚWIETLENIE		ENERGA SERWIS		OGÓŁEM WYDATKÓW W DANEJ KATEGORII	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Oplaty za: wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi	11 812	14 411	137 061	174 575	796	1 833	0	0	0	0	7 695,00	11 152,00	0	0	0	0	0	0	10 621	6 679	0	0	0	0	167 984,95	208 650,35
pobór wód powierzchniowych lub podziemnych	0	0	2 054 173	2 361 218	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4183	1886	0	0	0	0	0	0	2 058 356,00	2 363 104,00
wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza	222 047	249 098	8 487 000	9 627 245	0	0	0	0	0	0	996 535,00	933 632,00	1278	1809,98	513	456,43	0	0	24 102	6 199	2377	4125	3245	4781	9 737 097,37	10 827 346,03
Uzdatnianie i utylizacja odpadów	15472,86	13985,99	2 754 585,24	5 372 936,34	113 409	144 214,72	0	0	0	0	178909,28	136061,24	0	0	9092,99	9479,91	6045	6875	1076760,55	868476,58	b.d	b.d	b.d	96 092,35	4154274,92	648122,13
Koszty oczyszczania ścieków, łącznie z kosztami rekultywacji w związku z wyciekami wykazanymi w ramach EN23	0	0	724800	833900	2041	1756	0	0	0	0	bd	bd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	b.d	b.d	726841	835656
Koszty odbioru ścieków	18156,09	22244,86	37059	43506	48 570,00	42 025,33	922	307	0	0	88050,34	167243,93	0	0	5618,19	7300,17	9997	4024	725579,06	410228,04	5427,5	5108,43	b.d	b.d	939 379,18	659 962,43
Wydatki na zakup i wykorzystanie pozwoleń na emisję	0	0	21000	7345	0	0	0	0	0	0	0	341326,72	0	0	0	0	0	0	0	0	b.d	b.d	0	0	21000	348671,72
Badania i pomiary emisji substancji do powietrza, emisji hałasu, jakości wody i ścieków, poziomu lustra wody w studniach	16149,37	21159,39	295900	277700	30368,18	31922,46	0	0	0	0	54200	89820	0	0	0	0	0	0	0	0	0	560	0	0	396617,55	421161,85
Wydatki obniżające emisje do powietrza (na filtry, substancje)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1329742,79	577067,56	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1329742,79	577067,56
OGÓŁEM	283291,85	320899,2	14 511 578,24	18 698 425,34	195184,18	179 726,18	922,00	307,00	0,00	0,00	2 655 132,41	2 256 303,45	1 278,00	1 809,98	15 224,18	17 236,51	20 225,00	12 785,00	1 837 062,93	1 291 582,59	7 804,50	9 793,43	3 245,00	100 873,35	19 530 948,29	22 889 742,07

2. Pozostałe wydatki związane ze zmniejszaniem wpływu na środowisko

RODZAJ WYDATKU [ZŁ]	ENERGA ELEKTRO-CIEPŁOWNIA KALISZ		ENERGA ELEKTROWNIE OSTROŁĘKA		ENERGA WYTWARZANIE		ENERGA INFORMATYKA I TECHNOLOGIE		ENERGA INVEST		ENERGA KOGENERACJA		ENERGA OBRÓT		ENERGA OBSŁUGA I SPRZEDAŻ		ENERGA OPEC		ENERGA Operator		ENERGA OŚWIETLENIE		ENERGA SERWIS		OGÓŁEM WYDATKÓW W DANEJ KATEGORII	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Systemy zarządzania środowiskiem (wdrażanie)	3 600,0	8 400,0	28 800,0	72 000,0	72 000,0	72 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24 250,0	16 200,0	54 900,0	18 000,0	72 000,0	7 200,0	9 800,0	180 000,0	180 000,0	36 000,0	36 000,0	0,0	0,0	361 800,0	529 350,0
Usługi zewnętrzne dotyczące zarządzania ochroną środowiska (szkolenia)	0,0	3 595,0	28 139,6	29 110,0	674,8	10 800,0	350,0	861,0	500,0	2 440,0	8 655,0	6 536,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 000,0	0,0	3 000,0	b.d	6 600,0	0,0	0,0	38 319,4	63 942,0
Zewnętrzne poświadczanie systemów zarządzania	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10 900,0	0,0	10 900,0	
Wydatki na instalowanie i zakup czystych technologii (np. dodatkowe koszty przewyższające koszty technologii standardowych)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	115 847,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	115 847,6
Dodatkowe wydatki na zakupy produktów ekologicznych (typu papier z recyklingu, żarówki energooszczędne, itd.)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 222,8	110,0	125,0	0,0	0,0	4 914,3	1 301,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 379,9	3 418,4	0,0	0,0	0,0	0,0	8 404,2	8 067,4
Nakłady inwestycyjne na duże, znaczące inwestycje służące zmniejszaniu wpływu na środowisko	0,0	0,0	36 712 934,3	88 790 077,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8 316 055,9	4 568 444,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 760 500,0	2 406 600,0	bd	629 747,0	0,0	0,0	49 789 490,2	96 394 868,8
OGÓŁEM	3 600,0	11 995,0	36 769 873,9	88 891 187,8	72 674,8	86 022,8	460,0	986,0	500,0	2 440,0	8 329 625,2	4 716 378,8	16 200,0	54 900,0	18 000,0	72 000,0	7 200,0	10 800,0	4 943 879,9	2 593 018,4	36 000,0	672 347,0	0,0	10 900,0	50 198 013,9	97 122 975,8

Średni współczynnik dostępności w podziale na źródło energii i regulacje

NAZWA ZAKŁADU SPÓŁKI	LICZBA GODZIN PLANOWANEGO PRZESTOJU		LICZBA GODZIN PRZYMUSOWEGO PRZESTOJU		CAŁKOWITA LICZBA GODZIN PRACY ZAKŁADU		WSPÓŁCZYNNIK DOSTĘPNOŚCI ENERGII [%]	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0	0	0	0	8784	8760	100,0%	100,0%
ENERGA Elektrociepłownia Ostrołęka A	0	0	0	0	8784	8760	100,0%	100,0%
ENERGA Elektrownia Ostrołęka B	0	0	0	0	8784	8760	100,0%	100,0%
ENERGA Wytwarzanie - MEW	399,5	480,49	381,79	270,61	8002,71	8032,9	91,1%	91,7%
ENERGA Wytwarzanie - farma wiatrowa Karcino	bd	10,32	bd	19,5	bd	1434,18	bd	97,96%
ENERGA Wytwarzanie - EW Włocławek	966,83	954	7,33	0,5	7809,84	7829,5	88,9%	89,4%
ENERGA Wytwarzanie - ESP Żydowo	2914	2546	311	64	5559	6174	63,3%	70,5%
ENERGA Kogeneracja - elektrociepłownia w Elblągu	24	0	26	3	8734	8757	99,4%	100,0%
ENERGA Kogeneracja - ciepłownia w Żychlinie	120	240	0	0	8664	8520	98,6%	97,3%
ENERGA Kogeneracja - ciepłownia w Wyszogrodzie	0	120	0	0	8784	8640	100,0%	98,6%
ENERGA Kogeneracja - ciepłownia w Winnicy	0	0	0	0	8784	8760	100,0%	100,0%

Ilość przyznanych nieodpłatnych uprawnień do emisji CO2

JEDNOSTKA WYTWÓRCZA	ILOŚĆ PRYZNANYCH NIEODPŁATNYCH UPRAWNIENI DO EMISJI CO2	
	2012	2013
Elektrociepłownia Ostrołęka A	421 372	157 860
Elektrownia Ostrołęka B	2 290 616	1 349 730
Elektrociepłownia Elbląg	278 098	193 388
Ciepłownia Żychlin	20 050	12 362
Elektrociepłownia Kalisz	70 240	50 645

DLA PRACOWNIKÓW

Współpraca wartością

Jesteśmy jedną z największych w Polsce grup kapitałowych pod względem liczby zatrudnionych osób. Życie i zdrowie pracowników są naszym priorytetem dlatego zasadniczą wagę przywiązujemy do wykreowania u pracowników i naszych podwykonawców poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w miejscu pracy. Angażując i motywując pracowników budujemy jeden z najważniejszych obecnie elementów przewagi konkurencyjnej. Tworzymy przyjazne i promujące rozwój środowisko pracy.

Tworzymy środowisko pracy wolne od dyskryminacji, promujące różnorodność i umożliwiające godzenie ról zawodowych i prywatnych.

Z uwagi na specyfikę naszej branży, za kluczowe uznajemy działania służące zapewnieniu pracownikom i naszym podwykonawcom najwyższego poziomu bezpieczeństwa.

Doświadczony, zmotywowany i zaangażowany zespół pracowników to w obecnych czasach jeden z najważniejszych elementów przewagi konkurencyjnej, a także niezbędny warunek dalszego rozwoju organizacji. Dlatego przykładamy do zarządzania ludźmi szczególną wagę – już od etapu poszukiwania najlepszych kandydatów po wspieranie rozwoju pracowników. Tworzymy środowisko pracy wolne od dyskryminacji, promujące różnorodność i umożliwiające godzenie ról zawodowych i prywatnych. Zaangażowanie, energia i pasja pracowników pozwalają nam realizować ambitne cele.

Agnieszka Kamińska

Dyrektor ds. Zarządzania
Zasobami Ludzkimi, ENERGA SA

Dotychczasowe cele i ich realizacja

NASI PRACOWNICY	BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE PRACOWNIKÓW	DIALOG I WSPÓŁPRACA	EDUKACJA, OCENA, ROZWÓJ
Wdrożenie Kodeksu Dobrych Praktyk (ENERGA SA)	Monitoring działań w zakresie bhp (ENERGA SA)	Rozwój programu „Mój Pomysł na CUW” (ENERGA Centrum Usług Wspólnych)	Kontynuacja programów rozwojowych: Akademia ENERGA Talenty, Akademia Menedżera, Akademia Inżyniera (ENERGA SA, ENERGA Invest)
Organizacja praktyk dla studentów oraz uczniów szkół zawodowych (ENERGA Oświetlenie)	Przygotowanie planów i ćwiczeń postępowania w sytuacjach awaryjnych (ENERGA Informatyka i Technologie)	Zapewnienie wzrostu świadomości pracowników poprzez zapoznanie z celami poszczególnych jednostek biznesowych (ENERGA Informatyka i Technologie)	Akademia Inżyniera, Akademia Rozwoju Menedżera (ENERGA Kogeneracja, ENERGA Elektrociepłownia Kalisz; wdrożenie odbyło się już w ENERGA Operator)
Organizacja spotkań na uczelniach i politechnikach (ENERGA Innowacje)	Zerowy wskaźnik wypadkowości (ENERGA Invest)		Wdrożenie projektu rozwoju kompetencji pracowników (ENERGA Informatyka i Technologie)
Organizacja w EC Elbląg praktyk, laboratoriów oraz zajęć wykładowych dla studentów elbląskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej (ENERGA Kogeneracja)	Przygotowanie i przeprowadzenie ewakuacji przeciwpożarowej (ENERGA OPEC)		Kwartałna ocena pracowników (ENERGA Invest)
Realizacja przedsięwzięć badawczych, dydaktycznych i wdrożeniowych przy współpracy z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie (ENERGA Kogeneracja)	Wdrożenie systemu zarządzania bezpieczeństwem pracy OHSAS 18001 (ENERGA Serwis)	Wdrożenie modelu świadczenia usług wspólnych dla spółek (ENERGA Invest)	Zapewnienie każdemu pracownikowi udziału w minimum jednym szkoleniu lub konferencji w roku w latach 2013-2015 (ENERGA Innowacje)

ZREALIZOWANO

W TRAKCIE REALIZACJI

NIE ZREALIZOWANO

Dotychczasowe cele i ich realizacja

NASI PRACOWNICY	BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE PRACOWNIKÓW	DIALOG I WSPÓŁPRACA	EDUKACJA, OCENA, ROZWÓJ
Wdrożenie 5 kluczowych, zdefiniowanych w 2012 roku, wartości w firmie: Szybkość, Otwartość, Proaktywne podejście do problemu, Zorientowanie na cel, Fluid inteligence	Egzekwowanie, zgodnie z IOBP, wysokiego poziomu standardu prac w firmie i prac wykonywanych przez firmy zewnętrzne (ENERGA Wytwarzanie)	Wprowadzenie rozwiązań wspierających komunikację wewnętrzną i zewnętrzną (ENERGA Invest)	Przeprowadzenie cyklu szkoleń tematycznych dla pracowników doskonalących umiejętności i poszerzających wiedzę z zakresu obecnych i przyszłych obowiązków (ENERGA Kogeneracja)
Wdrożenie i realizacja Systemu Zarządzania Zmianą (ENERGA Wytwarzanie)	Opracowanie i wdrożenie instrukcji prowadzenia prac na wysokości (ENERGA Wytwarzanie)		Wprowadzenie kursu języka angielskiego: przygotowanie do certyfikacji języka biznesowego z poziomu BEC (ENERGA Operator)
Wprowadzenie powiązania stopnia realizacji celów komórek z wielkością premii dla kadry menedżerskiej (ENERGA Oświetlenie)			Wdrożenie i przeprowadzanie procesu oceny pracowniczej przez przełożonych (ENERGA Obsługa i Sprzedaż)

ZREALIZOWANO
W TRAKCIE REALIZACJI
NIE ZREALIZOWANO

Priorytety na 2014 rok

Kontynuowanie działań na rzecz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa wśród pracowników

Przeprowadzenie badania poziomu zaangażowania i satysfakcji wśród pracowników całej Grupy

Kontynuowanie działań z zakresu employer branding oraz programów edukacyjnych skierowanych do studentów i absolwentów

NASI PRACOWNICY

Na koniec 2013 roku zatrudnialiśmy w całej Grupie Kapitałowej blisko 10 tys. pracowników, co oznacza, że – pod względem liczby zatrudnionych – jesteśmy jedną z największych grup kapitałowych w Polsce.

Ramy naszych działań związanych z obszarem zarządzania ludźmi (HR) regulują zarówno bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa, jak i Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy, Umowa Społeczna, zakładowe układy zbiorowe pracy oraz Regulaminy Pracy. Z uwagi na specyfikę naszej działalności, w poszczególnych spółkach Grupy obowiązują odmienne

regulacje, które kształtują treść stosunków pracy w tych podmiotach.

Zamieszczone w poniższych tabelach informacje zbiorcze prezentują główne wskaźniki w odniesieniu do Spółek opisywanych w raporcie. W analizowanej grupie Spółek prawie 75% zatrudnionych pracowników stanowią mężczyźni. Dominującą formą zatrudnienia jest umowa o pracę na pełen etat. Zdecydowaną większość pracowników stanowią osoby doświadczeniem zawodowym, w wieku powyżej 30 lat.

Liczba pracowników w podziale na płeć

Liczba pracowników w podziale na grupy wiekowe

Liczba pracowników w podziale na kierowników i pozostałych pracowników

ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA KIEROWNIKÓW I POZOSTAŁYCH PRACOWNIKÓW							
2012				2013			
Kierownicy		Pozostali pracownicy		Kierownicy		Pozostali pracownicy	
Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
288	1 037	2 289	6 240	270	997	2 111	5 446

Liczba pracowników w podziale na rodzaj umowy

ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA RODZAJ UMOWY											
2012						2013					
Określony		Nieokreślony		Kontrakty Menedżerskie		Określony		Nieokreślony		Kontrakty Menedżerskie	
Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
176	247	2 399	7 000	2	30	103	145	2 271	6 262	7	36

Liczba pracowników w podziale na wymiar pracy

ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA WYMIAR PRACY							
2012				2013			
Cały etat		Część etatu		Cały etat		Część etatu	
Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
2 548	7 263	29	14	2 359	6 434	22	9

Rekrutując pracowników, bierzemy pod uwagę ich wcześniejsze doświadczenia zawodowe oraz wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy na danym stanowisku. Ogłoszenia rekrutacyjne zamieszczamy na stronach internetowych, portalach rekrutacyjnych, a także na tablicach ogłoszeń oraz w lokalnych i ogólnopolskich dziennikach. Większość zatrudnionych pracowników wywodzi się z lokalnych społeczności i mieszka na terenie działalności naszych spółek.

Poprzez różnorodne programy rozwoju i działania szkoleniowe prowadzone w poszczególnych spółkach działamy na rzecz ciągłego podnoszenia kompetencji zawodowych pracowników. W wielu spółkach (np. ENERGA SA, ENERGA Operator SA, ENERGA Serwis Sp. z o.o.) prowadzone są programy wdrożeniowe, które ułatwiają nowym pracownikom adaptację w nowym miejscu pracy.

Liczba i procent nowozatrudnionych pracowników spoza Grupy, pracowników, którzy odeszli poza Grupę oraz wskaźnik rotacji zewnętrznej pracowników w podziale na grupy wiekowe i płeć

	ŁĄCZNA LICZBA I PROCENT NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW, PRACOWNIKÓW, KTÓRZY ODESZLI ORAZ WSKAŹNIK ROTACJI PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA GRUPY WIEKOWE I PŁEĆ									
	2012		2013		2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	<30	30-50	>50	<30	30-50	>50
Łączna liczba odejść pracowników poza Grupę w podziale na płeć i grupy wiekowe	235	443	250	977	57	305	316	144	565	518
Odsetek pracowników, którzy odeszli poza Grupę w podziale na płeć i grupy wiekowe	2,38%	4,50%	2,83%	11,07%	0,58%	3,10%	3,21%	1,63%	6,40%	5,87%
Łączna liczba nowozatrudnionych pracowników spoza Grupy w podziale na płeć i grupy wiekowe	197	362	101	197	157	333	69	120	158	20
Odsetek nowozatrudnionych pracowników spoza Grupy w podziale na płeć i grupy wiekowe	2,00%	3,67%	1,14%	2,23%	1,59%	3,38%	0,70%	1,36%	1,79%	0,23%
Wskaźnik rotacji zewnętrznej pracowników w podziale na płeć i grupy wiekowe	4,38%	8,17%	3,98%	13,30%	2,17%	6,47%	3,91%	2,99%	8,19%	6,10%

System wynagrodzeń

Nasz system wynagrodzeń oraz sposób przyznawania świadczeń socjalnych jest zdecentralizowany i zróżnicowany. Regulują go, oprócz Kodeksu Pracy, Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników Przemysłu Energetycznego z dnia 13 maja 1993 roku, zakładowe układy zbiorowe pracy, regulaminy wynagradzania oraz umowy społeczne zawarte z organizacjami związków zawodowych.

W przypadku Kluczowej Kadry Menedżerskiej Grupy Kapitałowej funkcjonuje jednolity system zarządzania przez cele, wiążący wynagrodzenie z oceną realizacji celów. Dodatkowo w wybranych spółkach (np. ENERGA Operator, ENERGA Informatyka i Technologie, ENERGA Obrót, ENERGA Obsługa i Sprzedaż, ENERGA Oświetlenie, ENERGA Serwis) wdrożone zostały rozwiązania, które kaskadują cele na pozostałą kadrę kierowniczą.

Świadczenia dodatkowe

Naszemu pracownikom zapewniamy zróżnicowany zestaw dodatkowych świadczeń. W poszczególnych spółkach występują takie jego elementy, jak: Pracowniczy Program Emerytalny, „Taryfa pracownicza” na energię elektryczną, bony okolicznościowe wydawane pracownikom na Święta Wielkiej Nocy, Dzień Energetyka oraz Święta Bożego Narodzenia, ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy oraz różnego rodzaju dodatki i premie.

Pracownikom dajemy także możliwość skorzystania z dodatkowego ubezpieczenia medycznego AXA w całości finansowanego przez pracodawcę. Za dodatkową opłatą, ponoszoną indywidualnie, pracownicy mogą objąć ubezpieczeniem także swoją rodzinę lub/i rozszerzyć pakiet ubezpieczenia. Poszczególne spółki Grupy umożliwiają dofinansowanie studiów wyższych i podyplomowych, kursów językowych czy szkoleń, wspierających rozwój zawodowy pracowników.

W ramach programu „Aktywnie po godzinach” organizujemy szereg spotkań integrujących pracowników i ich rodziny oraz promujących sport i zdrowy styl życia. Umożliwiamy dofinansowanie wypoczynku pracowników, udziału w wydarzeniach kulturalnych oraz aktywności sportowej, udostępniając w wielu spółkach karty MultiSport.

Zabezpieczenie przyszłości

Stwarzamy naszym pracownikom możliwość dodatkowego zabezpieczenia emerytalnego w postaci Pracowniczego Programu Emerytalnego (PPE). Głównym źródłem finansowania PPE jest składka opłacana przez pracodawcę (tzw. składka podstawowa) w wysokości 7% wynagrodzenia danego pracownika. Pracownicy mają także możliwość opłacania tzw. składki dodatkowej. PPE funkcjonuje w spółkach objętych Umową Społeczną z dnia 19 lipca 2007 roku oraz tych, które zdecydowały się później dołączyć do programu.

Program „Wyzwalamy Energię”

Zainicjowany w 2013 roku program edukacyjny „Wyzwalamy Energię” stanowi dla nas cenne źródło talentów. Realizowany jest w ramach projektu „Biznes dla edukacji” i współfinansowany z funduszy unijnych (liderem projektu jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości w partnerstwie z Polskim Stowarzyszeniem Zarządzania Kadrami).

Wspieramy studentów w aktywnym przygotowywaniu się do wejścia na rynek pracy poprzez m.in. organizację cyklicznych warsztatów dla studentów Politechniki Gdańskiej i Uniwersytetu Gdańskiego, podczas których mają oni możliwość wzięcia udziału w spotkaniach z naszymi specjalistami oraz dyskusjach związanych z przyszłością branży energetycznej.

Studentom ostatnich lat stwarzamy ponadto niepowtarzalną okazję zdobycia cennego doświadczenia zarówno w ramach organizowanych staży, jak i Programu Ambadorskiego.

Program „ENERG(I)A do nauki”

Realizowany przez ENERGA Operator program wspiera działania edukacyjne w szkołach objętych patronatem poprzez finansowanie pomocy naukowych (np. laboratorium technicznego), szkolenia na uczelniach wyższych oraz stypendia dla najlepszych. Obecnie program obejmuje 250 uczniów i studentów z 4 zawodowych szkół średnich i dwóch uczelni wyższych działających na terenie Spółki. Do 2017 roku skala programu zwiększy się do 12 szkół zawodowych i 4 uczelni wyższych.

Od zawsze interesowały mnie ekologia oraz odnawialne źródła energii, a w ramach „Wyzwalamy energię” organizowane są konferencje i warsztaty związane z tym tematem. Spotkania dają też szansę poznania struktury Grupy ENERGA oraz procesów zachodzących w jej wnętrzu. Dzięki udziałowi w Programie Ambadorskim zdobyłam wiedzę i doświadczenie w organizacji konferencji oraz warsztatów. Uważam, że będąc studentem, warto szukać kontaktów i nowych doświadczeń, szczególnie takich, które są poszukiwane przez pracodawców. Działalność poza uczelnią jest też niezwykle potrzebna do samorealizacji.

Dominika Steranka

studentka V roku wydziału Mechanicznego
Politechniki Gdańskiej,
Ambasadorka Programu „Wyzwalamy Energię”

Skończyłam z bardzo dobrym wynikiem studia inżynierskie na kierunku Elektrotechnika, uzyskując tytuł inżyniera. Obecnie biorę udział w rekrutacji na studia magisterskie.

Stypendium ENERGA Operator uzyskałam dzięki własnej pracy i zaangażowaniu na studiach. Istotne było też to, że robiłam więcej niż wymagane minimum: uczestniczyłam w kołach naukowych, brałam udział w projektach. Praktykę w ENERGA Operator odbywałam w wakacje w gdańskim oddziale Spółki. Wspominam ją bardzo pozytywnie: opiekunowie praktyk, oprócz konkretnych zadań, dostarczyli dużo przydatnej wiedzy w zakresie elektroenergetyki.

Agata Dzionk

studentka Politechniki Gdańskiej,
uczestniczka Programu „ENERG(II)A do nauki”

BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE NASZYCH PRACOWNIKÓW

Bezpieczeństwo podstawą naszej pracy

Życie i zdrowie pracowników są naszym priorytetem. Podporządkowujemy temu działania inicjowane w miejscu pracy oraz dbamy o popularyzację aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia.

Zasadniczą wagę przywiązujemy do wykreowania u pracowników poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w miejscu pracy. Dużą rolę odgrywa tu postawa osób ze szczebla kierowniczego, które wzmacniają odpowiednie zachowania w swoich zespołach.

Równolegle realizujemy szereg obowiązkowych i dobrowolnych działań, służących zapewnieniu najwyższego poziomu

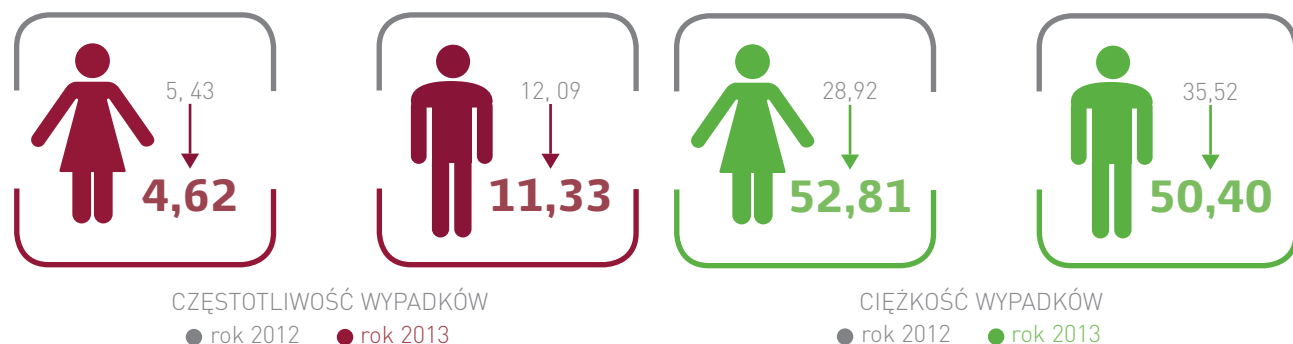
bezpieczeństwa. Są to m.in. wstępne oraz okresowe szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Bezwzględnie egzekwujemy wymóg przeprowadzenia obowiązkowych badań lekarskich przez naszych pracowników. Zapewniamy także odpowiednie narzędzia i wyposażenie oraz środki ochrony indywidualnej i zbiorowej (w tym obuwiu oraz odzież ochronną i roboczą) stanowiące ochronę przed zagrożeniami związanymi z uciążliwością pracy.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, posiadamy również własne służby bhp (a także Komisję Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w spółkach, gdzie wymaga tego prawo), pełniące funkcje doradcze i kontrolne w zakresie bhp. Funkcjonują również społeczni inspektorzy pracy. Naszym pracownikom przysługuje prawo odmowy wykonywania prac niebezpiecznych.

Łączna liczba wypadków i chorób związanych z pracą oraz liczba dni nieobecności w pracy w podziale na płeć

	ŁĄCZNA LICZBA WYPADKÓW I CHOROÓB ZWIĄZANYCH Z PRACĄ ORAZ LICZBA DNI NIEOBECNOŚCI W PRACY W PODZIALE NA PŁEĆ			
	2012		2013	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Łączna liczba dni niezdolności do pracy (na skutek wypadków, urazów)	405	3 091	581	3 629
Liczba wypadków związanych z pracą (ogółem)	14	88	11	73
Liczba wypadków zbiorowych związanych z pracą	0	1	0	0
Liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą	0	1	0	1
Liczba przypadków wystąpienia chorób zawodowych związanych z pracą	0	1	0	3

Wskaźnik częstotliwości i ciężkości wypadków w podziale na płeć

Jako Grupa, dbamy także o bezpieczeństwo swoich podwykonawców poprzez tworzenie im odpowiednich warunków pracy. We wzajemnych relacjach podkreślamy znaczenie odpowiedzialności za bezpieczeństwo i zdrowie pracowników. Ramy tych działań nie są objęte formalną polityką, odpowiedzialność za ich realizację spoczywa na poszczególnych spółkach Grupy, które mają najlepszą wiedzę na temat tego, jakie procesy i zachowania są adekwatne do specyfiki danej działalności.

Przykładowo, w umowach zawieranych przez ENERGA Operator umieszczane są klauzule dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony przeciwpożarowej. Zobowiązują one podwykonawców m.in. do zapewnienia pełnego bezpieczeństwa w trakcie prowadzonych robót budowlanych oraz zapewnienia upoważnionym pracownikom ENERGA Operator swobodnego dostępu do terenu robót lub obszaru objętego ich wpływem, w dowolnym miejscu lub czasie, dla przeprowadzenia kontroli w zakresie przestrzegania przepisów bhp, przeciwpożarowych lub ochrony środowiska.

Przed rozpoczęciem robót podwykonawcy są instruowani (instruktaż stanowiskowy) o występujących zagrożeniach i sposobie bezpiecznego wykonania pracy. Czas trwania takiego instruktażu uzależniony jest od rodzaju wykonywanych prac oraz występujących zagrożeń w strefie pracy. W przypadku przygotowywania strefy pracy dla podwykonawcy przez zespół pracowników ENERGA Operator, użyty w tym celu sprzęt bhp (np. uziemiacze lub zwieracze przenośne, wygradzenia strefy pracy) jest zapewniany przez ENERGA Operator.

Pracownicy podwykonawców firmy ENERGA Kogeneracja przed przystąpieniem do prac zleconych przez Spółkę na terenie Elektrociepłowni Elbląg zostają zapoznani z obowiązującą w Spółce Instrukcją Organizacji Bezpiecznej Pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych (IOBP) oraz Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego. Zostają też oni poinformowani o zagrożeniach dla zdrowia i życia mogących wystąpić w Spółce, działaniach ochronnych i zapobiegawczych oraz zasadach postępowania w przypadku awarii i innych sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu pracowników (w tym o osobach wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy i wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników).

W 2013 roku analogiczne procedury zostały wdrożone w ENERGA Wytwarzanie. Firmy zewnętrzne wykonujące prace na terenie spółki przechodzą m.in. szkolenie w formie instruktażu prezentujące zasady organizacji prac w Spółce w oparciu o IOBP, realizowane przez komórkę bhp lub osoby kierujące zespołami pracowników. Podwykonawcy obsługujący elektrownie wodne uczestniczą w szkoleniu okresowym dla osób pracujących na stanowiskach robotniczych.

Obowiązkowym szkoleniem bhp objęci są także podwykonawcy przystępujący do pracy na rzecz ENERGA Serwis na terenie ENERGA Elektrownie Ostrołęka (wszyscy wykonawcy i podwykonawcy w momencie wejścia na teren budowy przechodzą szkolenie bhp).

Wdrożenie systemu raportowania o stanie BHP w Segmencie Dystrybucji

W Segmencie Dystrybucji (ENERGA Operator oraz spółki zależne) uruchomiono i w 2013 roku rozwijano system raportowania obszaru bhp w kokpicie menedżerskim dla potrzeb kierownictwa Segmentu Dystrybucji i jego służb bhp. System umożliwia kierownictwu Segmentu Dystrybucji bieżącą analitykę w zakresie stanu BHP i PPOŻ, w tym kontrolę stanu wypadkowości. Zapewnia prowadzenie ustawicznego monitoringu stanu bezpieczeństwa pracy w celu umożliwienia podejmowania ewentualnych niezwłocznych decyzji i działań prewencyjnych przez kierownictwo.

Edukacja to podstawa

Służby bhp w firmie ENERGA Wytwarzanie systematycznie prowadzi akcje edukacyjne na temat zagrożeń, które mogą występować w środowisku pracy, a związanymi z: bezpieczeństwem przy ręcznym przenoszeniu ciężarów, ergonomią w biurze, organizacją prac na stanowisku pracy, bezpiecznym użytkowaniem chemikaliów czy ochroną pracowników przed hałasem.

Celem akcji jest minimalizacja wypadków przy pracy wśród pracowników i firm współpracujących. W 2013 roku w spółce nie wydarzył się żaden wypadek przy pracy. W 2014 roku planowane jest rozszerzenie programu zajęć o szkolenie z zakresu pierwszej pomocy. Kurs obejmie wyspecjalizowaną grupę pracowników Departamentu Hydrotechniki, wchodzących w skład zespołów zapewniających pomoc do czasu przyjazdu lekarza.

Zapewniamy zdrowie i dobre samopoczucie

Dbamy o zdrowie naszych pracowników, zapewniając dostęp do lekarzy specjalistów – nasi pracownicy objęci są opieką medyczną w ramach ubezpieczenia medycznego AXA.

Organizujemy też wiele autorskich projektów służących popularyzacji zdrowego trybu życia. Wspólne, aktywne spędzanie wolnego czasu sprzyja dodatkowo integracji zespołów. W 2010 roku ruszył cykl turniejów sportowo-rekreacyjnych dla pracowników Grupy, organizowany przez ENERGA Operator. W dotychczasowych rozgrywkach cyklu nasi pracownicy wraz z rodzinami brali udział w zawodach różnych dyscyplin sportowych: siatkówce, piłce nożnej, zjeździe narciarskim, turniejach szachowych, regatach żeglarskich. Również dzieci pracowników mogły liczyć na aktywne formy spędzania czasu, dzięki grom, zabawom i specjalnie dla nich przygotowanym animacjom.

Ogromną popularnością cieszą się amatorskie treningi dla pracowników Grupy ENERGA, organizowane w ramach Programu „Aktywnie po godzinach”. Spośród najbardziej zaangażowanych pracowników powołaliśmy w 2013 roku nowych koordynatorów spotkań. Udało się też pozyskać nowe miejsca i dyscypliny. Obecnie treningi odbywają się w Gdańsku, Słupsku i Koszalinie. Nasi pracownicy mogą brać udział w zajęciach z siatkówki, piłki nożnej na hali i świeżym powietrzu, koszykówki i badmintonu. Z treningów korzysta cyklicznie (w trybie rotacyjnym) ok 200 osób, którzy reprezentują wszystkie spółki Grupy ENERGA.

Program „Aktywnie po godzinach”

Wykorzystując fakt, że sponsorujemy amatorski i zawodowy sport, umożliwiamy naszym pracownikom szkolenie oraz dobrą zabawę pod okiem zawodników i trenerów z klubów, z którymi od lat współpracujemy. Poza regularnymi treningami, organizujemy jednorazowe wydarzenia sportowe dla pracowników, na które mogą oni zaprosić swoje rodziny.

W kwietniu 2013 roku, dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem AZS Koszalin, zorganizowaliśmy „Wiosenną aktywację”, w której wzięło udział ponad 100 osób. Na uczestników czekały m.in. rozgrywki koszykarskie, podczas których można było zmierzyć się z zawodnikami młodzieżowej drużyny AZS Koszalin, Strefa Aktywnego Malucha i Familijne Centrum Sportu. Podobny przebieg miało „Aktywne lato” zorganizowane wraz z młodzieżowym koszykarskim klubem ENERGA KKS Olsztyn oraz „Aktywne pożegnanie lata” w Słupsku, zorganizowane we współpracy z zawodową drużyną koszykarską ENERGA Czarni Słupsk oraz Słupskim Stowarzyszeniem Tańca Sportowego „Cheerleaders Maxi”.

Każde z tych wydarzeń zgromadziło około 80 pracowników Grupy wraz z rodzinami. Akcje zakończyliśmy zimowym akcentem. Dzięki współpracy z Gdańskim Klubem Sportowym „Stoczniowiec” oraz Hokejowym Uczniowskim Klubem Sportowym „Niedźwiadki” na gdańskim lodowisku w Hali Olivia odbyła się „Ślizgawka mikołajkowa”, która zgromadziła prawie 300 osób.

Ponadto pod hasłem „Podziel się swoją pasją!” umożliwiamy pracownikom organizację warsztatów dla koleżanek i kolegów z pracy. Na początku 2013 roku odbył się cieszący się ogromną popularnością cykl ośmiu warsztatów tanecznych (we współpracy ze Szkotą Tańca Dance Avenue). Wielu uczestników złapało „bakcyła” i kontynuuje naukę bezpłatnie w ramach karty MultiSport. Natomiast jesienią chętni poznawali podstawy zasad samoobrony i sztuki aikido podczas cyklu czterech spotkań organizowanych we współpracy z Gdańską Sekcją Aikido.

DIALOG I WSPÓŁPRACA

Atmosfera, środowisko pracy w naszej Grupie oraz relacje z otoczeniem kształtowały się przez lata. Łączy nas zaangażowanie, podejście do obowiązków i zadań, orientacja na klienta, wzajemny szacunek, współpraca, gotowość do wymiany informacji. Chcemy, by ten wspólny kod niepisanych zasad był trwałą wartością naszej organizacji. Dlatego w segmencie Sprzedaży prowadzone są prace nad stworzeniem optymalnego modelu kultury organizacyjnej, która będzie dodatkowym wsparciem w realizacji celów strategii na lata 2013-2016. Jednym z elementów budujących przewagę konkurencyjną są dziś ludzie – zaangażowani i mający poczucie współodpowiedzialności za rozwój firmy. Taką kulturę organizacyjną można oprzeć wyłącznie na otwartej komunikacji i partnerskim dialogu, w którym opinia pracowników ma istotne znaczenie. Dlatego w proces jej definiowania staramy się włączać pracowników. Przykładowo, zespół ENERGA Obrót uczestniczył w badaniach na temat obecnego i pożądanego środowiska pracy. Badanie spotkało się bardzo dużym odzewem – wzięło w nim udział 72% pracowników.

W ENERGA Operator model kultury organizacyjnej oparto na wartościach korporacyjnych: efektywność, odpowiedzialność,

współpraca oraz inicjatywa. Przeprowadzono badanie opinii obejmujące wszystkich pracowników Segmentu Dystrybucji, w wyniku którego określili oni zachowania pożądane i niepożądane w ramach każdej z wartości. Badanie wykazało, że 84% pracowników uważa, że wartości są potrzebne organizacji.

W ramach pracy zespołowej opracowano dokument opisujący zachowania zgodne z naszymi wartościami pod nazwą „Księga naszych wartości”. Księga zawiera opis zachowań oraz dobrych praktyk, których chcemy przestrzegać w relacjach z naszymi klientami, partnerami biznesowymi, a w szczególności w relacjach wewnątrz Segmentu Dystrybucji w Grupie ENERGA.

Pracownicy lepiej się czują w firmie, kiedy wiedzą, co się w niej dzieje. Łatwiej rozumieją wtedy swoją rolę, miejsce i znaczenie w organizacji. Dlatego ENERGA SA udostępnia pracownikom Grupy nowoczesne narzędzia komunikacji wewnętrznej. Umożliwiają one sprawny przepływ informacji pomiędzy pracodawcami Grupy oraz zatrudnionymi. Departament Komunikacji Korporacyjnej w ENERGA SA dba o bieżące informowanie pracowników Grupy o ważnych wydarzeniach korporacyjnych i branżowych.

Magazyn korporacyjny „Emisja”

wydawany w nakładzie 7600 egzemplarzy
dostępny jest we wszystkich spółkach Grupy

Przepływ informacji w naszej Grupie wspiera wiele narzędzi:

- **intranet**, czyli wewnętrzny portal informacyjny dostępny w 25 spółkach Grupy
- **magazyn korporacyjny „Emisja”** – wydawany w nakładzie 7600 egzemplarzy, z częstotliwością ok. 1,5–2 miesiące, dostępny we wszystkich spółkach Grupy
- **newsletter „ENERGA-Ekspres”** – zawierający komunikaty Zarządu ENERGA SA, dystrybuowany drogą e-mailową i wywieszany na tablicach ogłoszeń
- **newslettery własne** spółek lub liderów segmentu;
- **wydawnictwa specjalne** wydawane przez poszczególne spółki i poświęcone konkretnym projektom bądź wydarzeniom
- **internetowa strona korporacyjna** www.grupaenergia.pl – znaleźć tam można aktualne dane i informacje na temat Grupy ENERGA, jej historię, wyniki finansowe, strategię, a także oferty pracy czy informacje na temat społecznej odpowiedzialności Grupy
- **serwis relacji inwestorskich** www.ir.energia.pl, który zawiera m.in. raporty bieżące, wyniki finansowe, ratingi, informacje dla akcjonariuszy, w tym np. o dywidendzie, datach walnego zgromadzenia itp.
- **serwis Biuletynu Informacji Publicznej** www.bip.energia.pl
- **serwis Biura Prasowego** www.media.energia.pl, gdzie zamieszczone są wszystkie informacje, które trafiają do mediów oraz wiele materiałów zdjęciowych i filmowych dokumentujących działalność biznesową Grupy oraz projekty prowadzone w ramach aktywności CSR i marketingowej
- **serwis dla klientów** www.energia.pl
- **strony internetowe spółek**.

Gotowość do współdziałania i dialogu pomogła nam zdać niełatwy egzamin, którym była dla nas w ostatnich latach konieczność restrukturyzacji zatrudnienia, niezbędna

by zachować konkurencyjność naszej Grupy i jej zdolność do przyszłego rozwoju.

Dzięki opartej na dobrej woli współpracy udaje nam się, wspólnie z organizacjami związkowymi oraz Radami Pracowników, inicjować ważne decyzje i zmiany, które mogą mieć wpływ na stan i warunki zatrudnienia. Przedmiotem dialogu są m.in. zasady rozwiązywania umów o pracę z powodu restrukturyzacji, a także regulacje zakładowych układów zbiorowych pracy oraz coroczne negocjacje porozumień zbiorowych dotyczących wynagrodzenia oraz świadczeń dodatkowych.

W przypadku konieczności przeprowadzania działań restrukturyzacyjnych bądź innych istotnych zmian poszczególne firmy wchodzące w skład naszej Grupy priorytetowo traktują kwestię dialogu społecznego, a przede wszystkim odpowiednią komunikację z pracownikami i przedstawicielami pracowników. Programy odejść za odszkodowaniem, podejmowanie współpracy tam, gdzie to możliwe i opłacalne dla obu stron, spotkały się z zainteresowaniem pracowników, pozwalając na przeprowadzenie głębokich zmian w sposób możliwie łagodny. Podsumowanie działań restrukturyzacyjnych prowadzonych w 2013 roku w całej Grupie zostało zaprezentowane w Informacji do sprawozdania Zarządu ENERGA SA z działalności Grupy Kapitałowej za rok 2013.

Od 1 sierpnia 2007 roku obowiązują nas postanowienia Umowy Społecznej, podpisanej przez pracodawców Grupy i związki zawodowe. Dotyczy ona w szczególności naszych zobowiązań wobec pracowników z tytułu gwarancji zatrudnienia na okres 120 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Umowa Społeczna zawiera również inne postanowienia dotyczące ochrony praw i interesów pracowników spółek z Grupy w związku z procesem konsolidacji i restrukturyzacji Grupy, w tym prawo wyboru jednego członka rady nadzorczej spółek z Grupy oraz prawo wyboru jednego członka zarządu w określonych spółkach z Grupy.

Dodatkowo, w dniu 1 sierpnia 2007 roku, została zawarta odrębna umowa społeczna pomiędzy ENERGA Elektrownie Ostrotęka a organizacjami związkowymi. Odrębny pakiet socjalny został także zawarty z pracownikami ENERGA OPEC w dniu 27 listopada 2008 roku.

W spółkach Grupy Kapitałowej działalność związkową prowadzi 30 organizacji związkowych. Uzwiązkowanie w Grupie ENERGA wg danych na koniec 2013 roku wynosiło ok. 61%.

Zgodnie z zapisami ustawy o związkach zawodowych „decyzje i działania dotyczące praw i interesów pracowników

w procesach restrukturyzacji i pracodawcy wymagają uprzedniego uzgodnienia ze związkami zawodowymi”. Pracownicy są informowani z minimum trzydziestodniowym wyprzedzeniem o istotnych zmianach, które mają wpływ na ich prawa i interesy. W pojedynczych przypadkach ustalane są inne terminy. Otwarty dialog pozwala nam wypracowywać rozwiązania, które godzą cele pracownicze z biznesowymi. W 2013 roku znacząco spadła – z 27 do 12 – liczba zgłoszonych sporów zbiorowych.

LICZBA SPORÓW ZBIOROWYCH ZGŁOSZONYCH I ZAKOŃCZONYCH POROZUMIENIEM W LATACH 2012-2013				
SEGMENTY	2012		2013	
	Spory zbiorowe zgłoszone w 2012 roku	Spory zbiorowe zakończone podpisaniem porozumienia w 2012 roku	Spory zbiorowe zgłoszone w 2013 roku	Spory zbiorowe zakończone podpisaniem porozumienia w 2013 roku
Segment Dystrybucji	17	15	6	1
Segment Sprzedaży	3	1	3	3
Segment Wytwarzania	4	2	1	1
Pozostałe	3	2	2	1
OGÓŁEM	27	20	12	6

Nowe zasady komunikacji w Segmencie Sprzedaży

Zapewnienie spójności i aktualności przekazu w dużych, rozproszonych strukturach – a taką naturę ma Segment Sprzedaży – jest sporym wyzwaniem. Udało nam się, dzięki wprowadzeniu kilku ważnych zmian. Po pierwsze, stworzone zostały stanowiska PR Partnerów, czyli osobistych (dla danej spółki lub obszaru) opiekunów ds. komunikacji, którzy odpowiedzą na wszelkie potrzeby informacyjne pracowników.

Po drugie, podzieliśmy odbiorców na grupy docelowe – każdy z pracowników otrzymuje spersonalizowane informacje kluczowe dla swojego obszaru odpowiedzialności. Po trzecie, zapewniliśmy każdej z grup ujednolicone narzędzia komunikacji elektronicznej (newslettery) i bezpośredniej (spotkania), dbając o ich cykliczność i spójność merytoryczną. Tak powstały cztery dedykowane newslettery: Kompas Menedżerski, Azymut Sprzedaży, GPS Wsparcia Sprzedaży, Busola Executive Team oraz jeden, ogólny, trafiający do wszystkich pracowników Segmentu Sprzedaży (Newsletter HR).

Istotnym elementem kultury Segmentu Dystrybucji są spotkania Zarządu ENERGA Operator oraz kluczowej kadry zarządzającej z kadrą menedżerską i pracownikami. Do cyklicznych spotkań należą:

- kongres kadry kierowniczej Segmentu Dystrybucji, stanowiący płaszczyznę wymiany wiedzy o najważniejszych projektach
- seminarium techniczne dla kadry kierowniczej obszarów zarządzania majątkiem sieciowym
- cykliczne spotkania Zarządu z kadrą kierowniczą w oddziałach ENERGA Operator

Badamy satysfakcję i opinie

Chcemy zmieniać się na lepsze i zapewniać pracownikom optymalne warunki rozwoju zawodowego i osobistego, dlatego zależy nam na poznaniu ich opinii na temat satysfakcji z pracy w naszej Grupie. W 2013 roku badanie objęło Segment Sprzedaży, ENERGA Operator oraz ENERGA Centrum Usług Wspólnych. W 2014 roku Badanie Zaangażowania zostanie zrealizowane w całej Grupie Kapitałowej.

Mój pomysł na CUW

„Mój pomysł na CUW” to cykliczny program zbierania pomysłów, które mogą być wdrożone w ENERGA Centrum Usług Wspólnych. Dzięki Programowi każdy pracownik może aktywnie wpływać na efektywność codziennej pracy Spółki. Zgłoszony pomysł powinien dotyczyć co najmniej jednego aspektu pracy: poprawy lub skrócenia czasu procesu/działania, zmniejszenia kosztu, polepszeniu warunków pracy, wprowadzenia dobrych praktyk lub standardu postępowania. Pomysły są rozpatrywane pod kątem możliwości wdrożenia, a pracownik, jeżeli jego aktualne obowiązki i ich zakres pozwalają na to, uczestniczy w jego wdrażaniu. Dodatkowo każde zakończone wdrożenie bierze udział w konkursie.

Badanie opinii pracowników ENERGA Centrum Usług Wspólnych

W badaniu opinii pracowniczej może wziąć udział każdy członek zespołu ENERGA Centrum Usług Wspólnych. W ostatniej

edycji badania, przeprowadzonej w 2013 roku, swoją opinią i pomysłami zmian podzieliło się 62% pracowników. Zebrany w badaniu materiał poddawany jest analizie, a wnioski – przekazywane pracownikom i sukcesywnie wdrażane w życie.

Głos pracowników zapewniających wsparcie dla całej Grupy jest dla nas bardzo ważny, gdyż pozwala tworzyć optymalne warunki do pracy, a to przekłada się na efektywność i jakość pracy całej naszej organizacji.

Od idei do wdrożenia

Celem konkursu „Od idei do wdrożenia”, organizowanego przez ENERGA Operator, jest promowanie wśród pracowników Segmentu Dystrybucji niekonwencjonalnego myślenia, tworzenie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych, dotyczących zarówno całego Segmentu Dystrybucji, jak i poszczególnych miejsc pracy.

Poprzez konkurs chcemy tworzyć fundamenty pod rozwój otwartej i nastawionej na rozwój kultury organizacyjnej, która stwarza przestrzeń do innowacji, akceptując związane z tym ryzyko. Podsumowanie konkursu odbywa się raz do roku. Biorą w nim udział zgłoszone projekty lub pomysły, które zrealizowane zostały między 1 stycznia a 31 grudnia.

Nagrody są przyznawane w trzech kategoriach:

- **najbardziej innowacyjny pomysł w Segmencie Dystrybucji** – nagradzani są pracownicy, którzy zgłosili pomysł lub koncepcję usprawniającą działalność SD, przyczyniającą się do ulepszenia organizacji
- **najlepsze usprawnienie w miejscu pracy** – nagradzani są pracownicy, którzy zgłosili koncepcję, rozwiązania na usprawnienie, czy uproszczenie działalności w zakresie stanowiska pracy lub danej jednostki organizacyjnej
- **najlepsza realizacja projektu** – nagradzani są pracownicy, którzy z sukcesem wdrożyli swój projekt lub zrealizowali jego kluczowy etap

W roku 2013 udział wzięło 60 osób, zgłaszając 33 prace. Aż 18 prac zgłoszonych zostało w kategorii „Najlepsze usprawnienie w miejscu pracy”. Nagrodzone zostały 23 osoby.

EDUKACJA, OCENA, ROZWÓJ

Zgodnie z najlepszymi praktykami, staramy się, by najważniejszą rolę w procesie edukacji odgrywało samodoskonalenie oraz wzmacnianie kluczowych kompetencji pod okiem szefa-mentora, który zapewnia pracownikowi przydatną informację zwrotną w trakcie codziennej pracy. Szkolenia stanowią zaś uzupełnienie tak rozumianego procesu rozwoju. Pracownikom oferujemy warsztaty, kursy i szkolenia wewnętrzne oraz zewnętrzne, specjalistyczne, językowe czy dotyczące „miękkich” kompetencji, adekwatnie do potrzeb biznesowych.

Dążymy do tego, by nasz zespół, oprócz specjalistycznego doświadczenia, dysponował najwyższym poziomem kompetencji uniwersalnych, zapewniających nam przewagę konkurencyjną. Poziom poszczególnych kompetencji w wielu Spółkach jest brany pod uwagę przy okresowej ocenie pracowników oraz stanowi punkt wyjścia do dalszych działań, określonych podczas rozmowy rozwojowej.

Nowoczesne szkolenia

Kompleksową ofertę szkoleń tradycyjnych uzupełniają szkolenia w formule e-learning (np. cztery bloki tematyczne dostępne dla pracowników Segmentu Sprzedaży) oraz uczestnictwo pracowników w konferencjach branżowych, pozwalających na zwiększania wiedzy w wybranych obszarach. Rozwiązanie, które pozwala doskonalić swoje kompetencje efektywnie kosztowo, w ciekawy sposób i w dogodnym dla każdego terminie, stworzył zespół ENERGA Operator. To „Pigułki wiedzy”, czyli interaktywne narzędzie w postaci krótkich filmików instruktażowych, które w prosty i skuteczny sposób przekazują wiedzę z zakresu obsługi elektronicznych narzędzi pracy. „Pigułki” mają za zadanie ułatwić pracownikom Segmentu Dystrybucji codzienną pracę. Aktualnie w intranetowej zakładce: „Rozwiń skrzydła w SD” znajduje się ponad 30 „Pigułek Wiedzy”.

Dla każdej z grup

Kadra menedżerska ENERGA Operator jest objęta szkoleniami, które wzmacniają kompetencje niezbędne danej grupie. Przykładowo, w programach rozwojowych dla kadry operacyjnej stawiamy na umiejętności kierowania zespołem czy decyzyjność. W przypadku wyższej kadry menedżerskiej fundamentalnego znaczenia nabiera doskonała orientacja biznesowa, orientacja na klienta oraz umiejętność zarządzania zmianą. Liderów strategicznych chcemy zaś wzmacniać w takich obszarach jak nowatorstwo, myślenie strategiczne, przywództwo.

Podobny program rozwojowy objął całą kadrę kierowniczą ENERGA Obrót oraz ENERGA Obsługa i Sprzedaż. Program ukierunkowany jest na przywództwo zorientowane na rezultaty, tzw. Leadership Performance Pipeline.

Dbamy o to, by utalentowani pracownicy mogli rozwijać swoje kompetencje w ramach naszej firmy. Służy temu między innymi program Akademia ENERGA Talenty.

Przygotowaniu do nowej, kierowniczej roli w organizacji służy zaś, realizowany w ENERGA Operator, program „Moja nowa rola”. „Nowi” kierownicy w ciągu 12 miesięcy odbywają 5 dwudniowych sesji szkoleniowo-warsztatowych z zakresu m.in. zarządzania zespołem, motywowania pracowników czy delegowania.

Łączna liczba godzin szkoleniowych i średnia liczba godzin szkoleniowych na pracownika w podziale na płeć i kategorie zatrudnienia

ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA KIEROWNIKÓW I POZOSTAŁYCH PRACOWNIKÓW								
2012				2013				
Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kierownicy	Pozostali pracownicy	Kierownicy	Pozostali pracownicy	
Łączna liczba godzin szkoleniowych w podziale na płeć i kategorie zatrudnienia								
23 559	91 739	23 327	89 262	26 032	89 265	36 704	75 884	
Średnia liczba godzin szkoleniowych na pracownika w podziale na płeć i kategorie zatrudnienia								
14	15	14	15	25	13	35	12	

Średnia w 2012 r. została obliczona dla 10 spółek, ze względu na brak danych w pozostałych spółkach.
Średnia w 2013 r. została obliczona dla 12 spółek, ze względu na brak danych w pozostałych spółkach.

Ponad **112 tys. godzin szkoleń** odbyli w 2013 roku pracownicy 15 spółek Grupy raportujących w zakresie CSR

Na właściwej ścieżce

Trafna identyfikacja potrzeb rozwojowych i zapewnienie optymalnej ścieżki rozwoju wewnątrz organizacji wymaga z jednej strony odpowiedniego nastawienia przełożonych – przede wszystkim wiary w możliwości członków zespołu – ale także systemowego podejścia, który pozwoli zarządzać rozwojem tak dużej i zróżnicowanej grupy pracowników.

Wykorzystywane przez nas narzędzia HR wspierają w definiowaniu potencjału rozwojowego poszczególnych pracowników, specjalistów i menedżerów, identyfikacji talentów, wspieraniu procesów rekrutacji i awansów wewnętrznych czy tworzeniu planów sukcesji dla kluczowych stanowisk w firmie.

Ważną rolę w odgrywają funkcjonujące w kilku spółkach systemy ocen okresowych pracowników (SOOP) i rozmowy

rozwojowe. Otwarta, szczerza rozmowa z przełożonym służy nie tylko podsumowaniu minionego okresu, ale przede wszystkim zaplanowaniu przyszłych działań, zarówno jeśli chodzi o dalsze kroki na ścieżce kariery, jak i zapewnienie szkoleń adekwatnych do planów rozwoju.

Akademia ENERGA Talenty

Zainicjowany w 2013 roku cykliczny projekt (z początkiem 2014 roku ruszyła druga jego edycja) Akademia ENERGA Talenty służy identyfikacji pracowników o wysokim potencjale i przygotowaniu ich do roli liderów zespołów projektowych.

Uczestnicy Akademii są objęci dedykowanym programem szkoleń i działań rozwojowych, które rozwijają kompetencje, takie jak: współpraca i budowanie zespołu, decyzyjność, umiejętności motywowania, świadomość kosztowa, poszukiwanie nowych rozwiązań, zarządzanie czasem i organizacja pracy. W pierwszej edycji Akademii ENERGA Talenty wzięło udział 15 uczestników.

Akademia Managera

Program rozwoju Kadry Kierowniczej Segmentu Dystrybucji został zainicjowany w 2012 roku i potrwa do końca roku 2015. Jego celem jest podnoszenie i wyrównywanie poziomu wiedzy w organizacji, wzrost jakości przywództwa, co w efekcie przekłada się na wzrost zaangażowania pracowników, rozwój kluczowych z punktu widzenia biznesu kompetencji Kadry Kierowniczej oraz umożliwienie wymiany doświadczeń i budowanie kultury wymiany wiedzy.

Programem zostali objęci: kierownicy biur centrali, działów i wydziałów SD (Kadra Operacyjna), dyrektorzy departamentów Centrali, kierownicy biur Centrali podlegający bezpośrednio pod Zarząd lub Dyrektora Pionu, kierownicy biur w oddziałach ENERGA Operator oraz w SPNS, dyrektorzy w ETOO (Wyższa Kadra Menedżerska) oraz dyrektorzy Pionów, kluczowych departamentów Centrali oraz departamentów w oddziałach ENERGA Operator i zarządy spółek zależnych (Liderzy Strategiczni).

Każdej z trzech grup stworzono własny profil rozwoju, oparty na trzech kompetencjach, kluczowych z punktu widzenia biznesu:

- kadra operacyjna: skuteczność kierownicza, kierowanie zespołem, decyzyjność,
- wyższa kadra menedżerska: orientacja biznesowa, orientacja na klienta, zarządzanie zmianą,
- liderzy strategiczni: nowatorstwo, myślenie strategiczne, przywództwo.

Ocena i rozwój w ENERGA Operator

W drugiej połowie 2013 roku odbyło się 14 szkoleń dla 150 pracowników ENERGA Operator, objętych okresową oceną pracowników (SOOP) w 2012 roku. Do szkoleń zostali wybrani pracownicy, którzy wraz ze swoim przełożonym zapisali w formularzu rozwoju zawodowego w SOOP rekomendację szkoleń miękkich. Dodatkowo wybrano 10% pracowników ocenionych w SOOP w zeszłym roku z każdego Oddziału, rekomendowanych przez Dyrektorów Generalnych. Na szkoleniach, w roli osób uczących się (obserwatorów) brali też udział Trenerzy Wewnętrzni ENERGA Operator.

Pracownicy zaproszeni do programu mieli okazję wybrać temat szkolenia we współpracy ze swoimi przełożonymi. Warsztaty dotyczyły tematów takich jak: komunikacja i współpraca w biznesie (57 uczestników), asertywność i perswazja w biznesie (41 uczestników), organizacja pracy własnej i zarządzanie sobą w czasie (47 uczestników) oraz wystąpienia publiczne i sztuka prezentacji (5 uczestników). Warsztaty zostały ocenione bardzo wysoko (4,6 do 4,8 skali pięciopunktowej).

ANEKS – ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW

Liczba pracowników w podziale na płeć

	ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA PLEĆ			
	2012		2013	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ENERGA SA	54	85	57	82
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	301	40	294	36
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	10	84	10	64
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	108	539	92	484
ENERGA Wytwarzanie	56	208	58	214
ENERGA Informatyka i Technologie	90	174	73	135
ENERGA Innowacje	8	11	11	9
ENERGA Invest	15	16	21	17
ENERGA Kogeneracja	48	236	47	156
ENERGA Obrót	191	220	193	206
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	576	169	491	135
ENERGA OPEC	22	49	22	43
ENERGA Operator	1 057	4 951	967	4 300
ENERGA Oświetlenie	23	223	25	217
ENERGA Serwis	18	272	20	345
OGÓŁEM	2577	7277	2381	6443

Liczba pracowników w podziale na grupy wiekowe

	ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA GRUPY WIEKOWE					
	2012			2013		
	<30	30-50	>50	<30	30-50	>50
ENERGA SA	28	103	8	22	107	10
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	56	232	53	44	232	54
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	10	58	26	9	44	21
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	17	283	347	17	263	296
ENERGA Wytwarzanie	25	132	107	26	143	103
ENERGA Informatyka i Technologie	12	195	57	8	158	42
ENERGA Innowacje	9	10	0	5	15	0
ENERGA Invest	7	24	0	9	29	0
ENERGA Kogeneracja	18	155	111	14	110	79
ENERGA Obrót	85	306	20	91	292	16
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	69	505	171	34	438	154
ENERGA OPEC	3	29	39	4	25	36
ENERGA Operator	341	3 706	1 961	222	3 257	1 788
ENERGA Oświetlenie	42	144	60	39	141	62
ENERGA Serwis	36	121	133	34	148	183
OGÓŁEM	758	6 003	3 093	578	5 402	2 844

Liczba pracowników w podziale na kierowników i pozostałych pracowników

	ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA KIEROWNIKÓW I POZOSTAŁYCH PRACOWNIKÓW							
	2012				2013			
	Kierownicy		Pozostali pracownicy		Kierownicy		Pozostali pracownicy	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ENERGA SA	12	26	42	59	13	22	44	60
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	31	5	270	35	29	7	265	29
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	4	9	6	75	4	6	6	58
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	11	93	97	446	11	90	81	394
ENERGA Wytwarzanie	8	45	48	163	8	40	50	174
ENERGA Informatyka i Technologie	17	31	73	143	5	23	68	112
ENERGA Innowacje	3	2	5	9	3	5	8	4
ENERGA Invest	4	6	11	10	6	8	15	9
ENERGA Kogeneracja	4	20	44	216	4	16	43	140
ENERGA Obrót	29	48	162	172	27	51	166	155
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	57	39	519	130	50	41	441	94
ENERGA OPEC	3	5	19	44	3	5	19	38
ENERGA Operator	103	659	954	4 292	105	632	862	3 668
ENERGA Oświetlenie	1	35	22	188	1	32	24	185
ENERGA Serwis	1	14	17	258	1	19	19	326
OGÓŁEM	288	1 037	2 289	6 240	270	997	2 111	5 446

Liczba pracowników w podziale na rodzaj umowy

	ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA RODZAJ UMOWY											
	2012						2013					
	Określony		Nieokreślony		Kontrakty menedżerskie		Określony		Nieokreślony		Kontrakty menedżerskie	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ENERGA SA	3	3	51	79	0	3	4	4	51	70	2	8
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	41	15	259	24	1	1	32	5	261	30	1	1
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0	5	10	79	0	0	0	1	10	62	0	1
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	3	3	104	534	1	2	1	3	90	479	1	2
ENERGA Wytwarzanie	6	10	50	195	0	3	4	7	52	202	2	5
ENERGA Informatyka i Technologie	5	7	85	165	0	2	0	1	73	132	0	2
ENERGA Innowacje	2	4	6	6	0	1	1	0	10	9	0	0
ENERGA Invest	3	3	12	11	0	2	0	0	21	16	0	1
ENERGA Kogeneracja	0	0	48	234	0	2	0	1	47	153	0	2
ENERGA Obrót	45	40	146	176	0	4	28	21	165	182	0	3
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	39	25	537	142	0	2	3	2	488	131	0	2
ENERGA OPEC	0	1	22	48	0	0	0	0	21	42	1	1
ENERGA Operator	23	45	1 034	4 902	0	4	22	38	945	4 259	0	3
ENERGA Oświetlenie	6	43	17	178	0	2	7	16	18	199	0	2
ENERGA Serwis	0	43	18	227	0	2	1	46	19	296	0	3
OGÓŁEM	176	247	2 399	7 000	2	30	103	145	2 271	6 262	7	36

Liczba pracowników w podziale na wymiar pracy

	ŁĄCZNA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA WYMIAR PRACY							
	2012				2013			
	Cały etat		Część etatu		Cały etat		Część etatu	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ENERGA SA	53	83	1	2	56	81	1	1
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	294	39	7	1	291	35	3	1
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	10	84	0	0	10	64	0	0
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	108	538	0	1	92	484	0	0
ENERGA Wytwarzanie	54	206	2	2	56	212	2	2
ENERGA Informatyka i Technologie	90	173	0	1	73	134	0	1
ENERGA Innowacje	8	11	0	0	11	9	0	0
ENERGA Invest	15	16	0	0	21	17	0	0
ENERGA Kogeneracja	48	236	0	0	47	156	0	0
ENERGA Obrót	190	220	1	0	191	206	2	0
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	576	169	0	0	489	135	2	0
ENERGA OPEC	22	49	0	0	22	43	0	0
ENERGA Operator	1 041	4 945	16	6	957	4 297	10	3
ENERGA Oświetlenie	21	222	2	1	23	216	2	1
ENERGA Serwis	18	272	0	0	20	345	0	0
OGÓŁEM	2 548	7 263	29	14	2 359	6 434	22	9

Liczba pracowników, którzy odeszli poza Grupę w podziale na płeć i wiek

	ŁĄCZNA LICZBA ODEJŚĆ PRACOWNIKÓW POZA GRUPĘ W PODZIALE NA PŁEĆ				ŁĄCZNA LICZBA ODEJŚĆ PRACOWNIKÓW POZA GRUPĘ W PODZIALE NA GRUPY WIEKOWE					
	2012		2013		2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	<30	30-50	>50	<30	30-50	>50
	ENERGA SA	2	3	1	5	2	3	0	1	3
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	15	5	28	5	3	12	5	8	20	5
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0	1	0	2	0	0	1	1	0	1
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	2	12	6	33	2	3	9	0	5	34
ENERGA Wytwarzanie	6	24	5	11	4	14	12	0	4	12
ENERGA Informatyka i Technologie	9	7	14	39	2	9	5	6	29	18
ENERGA Innowacje	0	1	1	5	0	1	0	4	2	0
ENERGA Invest	0	0	0	4	0	0	0	0	4	0
ENERGA Kogeneracja	0	9	1	21	1	2	6	0	9	13
ENERGA Obrót	19	31	41	47	7	43	0	13	68	7
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	101	35	66	27	13	59	64	24	43	26
ENERGA OPEC	1	2	1	7	0	1	2	1	2	5
ENERGA Operator	67	293	83	667	13	146	201	41	340	369
ENERGA Oświetlenie	12	11	3	14	4	11	8	4	5	8
ENERGA Serwis	1	9	0	90	6	1	3	41	31	18
OGÓŁEM	235	443	250	977	57	305	316	144	565	518

Procent pracowników którzy odeszli poza Grupę w podziale płęć i wiek

	PROCENT PRACOWNIKÓW, KTÓRZY ODESZLI POZA GRUPĘ W PODZIALE NA PŁĘĆ				PROCENT PRACOWNIKÓW, KTÓRZY ODESZLI POZA GRUPĘ W PODZIALE NA GRUPY WIEKOWE					
	2012		2013		2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	<30	30-50	>50	<30	30-50	>50
ENERGA SA	1,44%	2,16%	0,72%	3,60%	1,44%	2,16%	0%	0,72%	2,16%	1,44%
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	4,40%	1,47%	8,48%	1,52%	0,88%	3,52%	1,47%	2,42%	6,06%	1,52%
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0,00%	1,06%	0,00%	2,70%	0%	0%	1,06%	1,35%	0%	1,35%
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	0,31%	1,85%	1,04%	5,73%	0,31%	0,46%	1,39%	0%	0,87%	5,90%
ENERGA Wytwarzanie	2,27%	9,09%	1,84%	4,04%	1,52%	5,30%	4,55%	0%	1,47%	4,41%
ENERGA Informatyka i Technologie	3,41%	2,65%	6,73%	18,75%	0,76%	3,41%	1,89%	2,88%	13,94%	8,65%
ENERGA Innowacje	0%	5,26%	5,56%	25%	0%	5,26%	0%	22,22%	10%	0%
ENERGA Invest	0%	0%	0%	10,53%	0%	0%	0%	0%	10,53%	0%
ENERGA Kogeneracja	0%	3,17%	0,49%	10,34%	0,35%	0,70%	2,11%	0%	4,43%	6,40%
ENERGA Obrót	4,62%	7,54%	10,28%	11,78%	1,70%	10,46%	0,00%	3,26%	17,04%	1,75%
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	13,56%	4,70%	10,54%	4,31%	1,74%	8,46%	7,92%	3,83%	6,87%	4,15%
ENERGA OPEC	1,41%	2,82%	1,54%	10,77%	0%	1,41%	2,82%	1,54%	3,08%	7,69%
ENERGA Operator	1,12%	4,88%	1,58%	12,66%	0,22%	2,43%	3,35%	0,78%	6,46%	7,01%
ENERGA Oświetlenie	4,88%	4,47%	1,24%	5,79%	1,63%	4,47%	3,25%	1,65%	2,07%	3,31%
ENERGA Serwis	0,34%	3,10%	0%	24,66%	2,07%	0,34%	1,03%	11,23%	8,49%	4,93%
OGÓŁEM	2,38%	4,50%	2,83%	11,07%	0,58%	3,10%	3,21%	1,63%	6,40%	5,87%

Liczba nowozatrudnionych pracowników spoza Grupy w podziale na płęć i wiek

	ŁĄCZNA LICZBA NOWOZATRUDNIANYCH PRACOWNIKÓW SPOZA GRUPY				ŁĄCZNA LICZBA NOWOZATRUDNIANYCH PRACOWNIKÓW SPOZA GRUPY W PODZIALE NA GRUPY WIEKOWE					
	2012		2013		2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	<30	30-50	>50	<30	30-50	>50
ENERGA SA	14	20	6	5	12	20	2	5	5	1
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	44	14	24	1	15	38	5	10	15	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	0	4	1	4	0	4	0	1	3	1
ENERGA Wytwarzanie	3	7	2	10	4	5	1	5	7	0
ENERGA Informatyka i Technologie	3	11	0	4	3	10	1	0	3	1
ENERGA Innowacje	8	11	2	1	9	10	0	0	3	0
ENERGA Invest	6	3	2	1	2	7	0	1	2	0
ENERGA Kogeneracja	0	2	1	2	0	2	0	1	2	0
ENERGA Obrót	43	58	28	31	23	77	1	34	25	0
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	17	10	4	4	11	16	0	4	4	0
ENERGA OPEC	0	1	1	1	0	1	0	2	0	0
ENERGA Operator	50	98	23	50	37	82	29	16	52	5
ENERGA Oświetlenie	5	22	5	9	7	16	4	7	6	1
ENERGA Serwis	4	101	2	73	34	45	26	33	31	11
OGÓŁEM	197	362	101	197	157	333	69	120	158	20

Procent nowozatrudnionych pracowników spoza Grupy w podziale płeć i wiek

	PROCENT NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW SPOZA GRUPY W PODZIALE NA PŁEĆ				PROCENT NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW SPOZA GRUPY W PODZIALE NA GRUPY WIEKOWE					
	2012		2013		2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	<30	30-50	>50	<30	30-50	>50
ENERGA SA	10,07%	14,39%	4,32%	3,60%	8,63%	14,39%	1,44%	3,60%	3,60%	0,72%
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	12,90%	4,11%	7,27%	0,30%	4,40%	11,14%	1,47%	3,03%	4,55%	0%
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0%	0%	0%	1,35%	0%	0%	0%	1,35%	0%	0%
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	0%	0,62%	0,17%	0,69%	0%	0,62%	0%	0,17%	0,52%	0,17%
ENERGA Wytwarzanie	1,14%	2,65%	0,74%	3,68%	1,52%	1,89%	0,38%	1,84%	2,57%	0%
ENERGA Informatyka i Technologie	1,14%	4,17%	0%	1,92%	1,14%	3,79%	0,38%	0%	1,44%	0,48%
ENERGA Innowacje	42,11%	57,89%	11,11%	5,56%	47,37%	52,63%	0%	0%	16,67%	0%
ENERGA Invest	19,35%	9,68%	5,26%	2,63%	6,45%	22,58%	0%	2,63%	5,26%	0%
ENERGA Kogeneracja	0%	0,70%	0,49%	0,99%	0%	0,70%	0%	0,49%	0,99%	0%
ENERGA Obrót	10,46%	14,11%	7,02%	7,77%	5,60%	18,73%	0,24%	8,52%	6,27%	0%
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	2,28%	1,34%	0,64%	0,64%	1,48%	2,15%	0%	0,64%	0,64%	0%
ENERGA OPEC	0%	1,41%	1,54%	1,54%	0%	1,41%	0%	3,08%	0%	0%
ENERGA Operator	0,83%	1,63%	0,44%	0,95%	0,62%	1,36%	0,48%	0,30%	0,99%	0,09%
ENERGA Oświetlenie	2,03%	8,94%	2,07%	3,72%	2,85%	6,50%	1,63%	2,89%	2,48%	0,41%
ENERGA Serwis	1,38%	34,83%	0,55%	20,00%	11,72%	15,52%	8,97%	9,04%	8,49%	3,01%
OGÓLEM	2,00%	3,67%	1,14%	2,23%	1,59%	3,38%	0,70%	1,36%	1,79%	0,23%

Wskaźnik rotacji zewnętrznej pracowników w podziale na płeć i wiek

	WSKAŹNIK ROTACJI ZEWNĘTRZNEJ PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA PŁEĆ				WSKAŹNIK ROTACJI ZEWNĘTRZNEJ PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA GRUPY WIEKOWE					
	2012		2013		2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	<30	30-50	>50	<30	30-50	>50
ENERGA SA	11,51%	16,55%	5,04%	7,19%	10,07%	16,55%	1,44%	4,32%	5,76%	2,16%
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	17,30%	5,57%	15,76%	1,82%	5,28%	14,66%	2,93%	5,45%	10,61%	1,52%
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0%	1,06%	0%	4,05%	0%	0%	1,06%	2,70%	0%	1,35%
ENERGA Elektrownie Ostrotęka	0,31%	2,47%	1,22%	6,42%	0,31%	1,08%	1,39%	0,17%	1,39%	6,08%
ENERGA Wytwarzanie	3,41%	11,74%	2,57%	7,72%	3,03%	7,20%	4,92%	1,84%	4,04%	4,41%
ENERGA Informatyka i Technologie	4,55%	6,82%	6,73%	20,67%	1,89%	7,20%	2,27%	2,88%	15,38%	9,13%
ENERGA Innowacje	42,11%	63,16%	16,67%	30%	47,37%	57,89%	0%	22,22%	25%	0%
ENERGA Invest	19,35%	9,68%	5,26%	13,16%	6,45%	22,58%	0%	2,63%	15,79%	0%
ENERGA Kogeneracja	0%	3,87%	0,99%	11,33%	0,35%	1,41%	2,11%	0,49%	5,42%	6,40%
ENERGA Obrót	15,09%	21,65%	17,29%	19,55%	7,30%	29,20%	0,24%	11,78%	23,31%	1,75%
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	15,84%	6,04%	11,18%	4,95%	3,22%	10,74%	7,92%	4,47%	7,51%	4,15%
ENERGA OPEC	1,41%	4,23%	3,08%	12,31%	0,00%	2,82%	2,82%	4,62%	3,08%	7,69%
ENERGA Operator	1,95%	6,51%	2,01%	13,61%	0,83%	3,79%	3,83%	1,08%	7,44%	7,10%
ENERGA Oświetlenie	6,91%	13,41%	3,31%	9,50%	4,47%	10,98%	4,88%	4,55%	4,55%	3,72%
ENERGA Serwis	1,72%	37,93%	0,55%	44,66%	13,79%	15,86%	10,00%	20,27%	16,99%	7,95%
OGÓLEM	4,38%	8,17%	3,98%	13,30%	2,17%	6,47%	3,91%	2,99%	8,19%	6,10%

Pracownicy objęci umowami zbiorowymi (%)

	PROCENT ZATRUDNIONYCH OBJĘTYCH UMOWAMI ZBIOROWYMI (%)	
	2012	2013
ENERGA SA	97,84%	92,81%
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	39,59%	39,09%
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	87,00%	81,00%
ENERGA Elektrownie Ostrołęka5	86,40%	85,24%
ENERGA Wytwarzanie	98,48%	96,69%
ENERGA Informatyka i Technologie	91,60%	90,86%
ENERGA Innowacje	0%	0%
ENERGA Invest	6,45%	2,56%
ENERGA Kogeneracja	99,30%	99,01%
ENERGA Obrót	99,03%	99,25%
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	99,73%	99,68%
ENERGA OPEC	100,00%	96,92%
ENERGA Operator	99,93%	99,94%
ENERGA Oświetlenie	59,00%	55,00%
ENERGA Serwis	61,03%	66,58%

Liczba dni niezdolności do pracy (na skutek wypadków, urazów) w podziale na płeć

	ŁĄCZNA LICZBA DNI NIEZDOLNOŚCI DO PRACY (NA SKUTEK WYPADKÓW, URAZÓW) W PODZIALE NA PŁEĆ			
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ENERGA SA	0	25	0	0
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	0	0	219	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0	90	0	195
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	55	406	127	76
ENERGA Wytwarzanie	0	9	0	0
ENERGA Informatyka i Technologie	9	20	0	42
ENERGA Innowacje	0	0	0	0
ENERGA Invest	0	0	0	0
ENERGA Kogeneracja	16	131	0	66
ENERGA OBRÓT	10	0	1	66
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	212	107	0	0
ENERGA OPEC	0	10	0	0
ENERGA Operator	103	2 230	234	2 808
ENERGA Oświetlenie	0	34	0	181
ENERGA Serwis	0	29	0	196
OGÓŁEM	405	3 091	581	3 630

Liczba wypadków, wypadków zbiorowych, wypadków śmiertelnych i chorób związanych z pracą w podziale na płeć

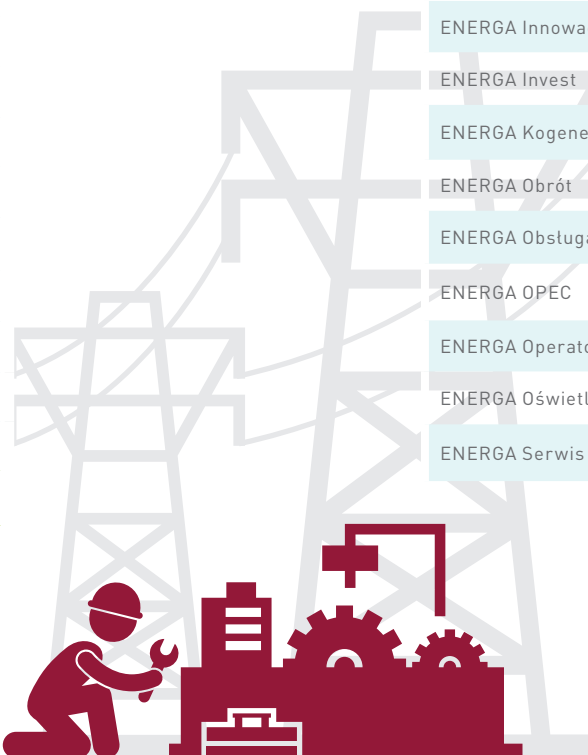
	LICZBA WYPADKÓW ZWIĄZANYCH Z PRACĄ (OGÓŁEM)		LICZBA WYPADKÓW ZBIOROWYCH ZWIĄZANYCH Z PRACĄ		LICZBA WYPADKÓW ŚMIERTELNYCH ZWIĄZANYCH Z PRACĄ		LICZBA PRZYPADKÓW WYSTĄPIENIA CHOROBY ZAWODOWYCH ZWIĄZANYCH Z PRACĄ	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ENERGA SA	0	1	0	0	0	0	0	0
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	0	0	2	0	0	0	0	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0	3	0	3	0	0	0	0
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	2	9	1	4	0	0	0	0
ENERGA Wytwarzanie	0	1	0	0	0	0	0	0
ENERGA Informatyka i Technologie	1	2	0	1	0	0	0	0
ENERGA Innowacje	0	0	0	0	0	0	0	0
ENERGA Invest	0	0	0	0	0	0	0	0
ENERGA Kogeneracja	1	2	0	1	0	0	0	0
ENERGA Obrót	2	1	1	1	0	0	0	0
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	4	1	0	0	0	0	0	0
ENERGA OPEC	0	3	0	0	0	0	0	0
ENERGA Operator	4	61	7	53	0	1	0	1
ENERGA Oświetlenie	0	2	0	4	0	0	0	0
ENERGA Serwis	0	2	0	6	0	0	0	0
OGÓŁEM	14	88	11	73	0	1	0	3

Wskaźnik częstotliwości i ciężkości wypadków w podziale na płeć

	WSKAŹNIK CZĘSTOTLIWOŚCI WYPADKÓW (WSKAŹNIK WYPADKOWOŚCI)				WSKAŹNIK CIĘŻKOŚCI WYPADKÓW			
	2012		2013		2012		2013	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ENERGA SA	0	11,76	0	0	0	25	0	0
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	0	0	6,80	0	0	0	109,5	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0	35,71	0	46,88	0	30	0	65
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	18,52	16,70	10,87	8,26	27,50	45,10	127	19
ENERGA Wytwarzanie	0	4,81	0	0	0	9	0	0
ENERGA Informatyka i Technologie	11,11	11,49	0	7,40	9	10	0	42
ENERGA Innowacje	0	0	0	0	0	0	0	0
ENERGA Invest	0	0	0	0	0	0	0	0
ENERGA Kogeneracja	20,83	8,47	0	6,41	16	65,50	0	66
ENERGA Obrót	10,47	4,55	5,18	4,85	5	0	1	66
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	6,94	5,92	0	0	53	107	0	0
ENERGA OPEC	0	61,22	0	0	0	3,3	0	0
ENERGA Operator	3,78	12,32	7,23	12,32	25,75	37,17	33,43	54
ENERGA Oświetlenie	0	8,97	0	18,43	0	17	0	45,25
ENERGA Serwis	0	7,35	0	17,39	0	14,50	0	32,66
OGÓLEM	5,43	12,09	4,62	11,33	28,92	35,52	52,81	50,40

Wskaźnik nieobecności w pracy w podziale na płeć

	WSKAŹNIK NIEOBECNOŚCI W PRACY (ABSENCJA W PRACY) W PODZIALE NA PŁEĆ			
	2012		2013	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ENERGA SA	12933,33	12094,12	8224,56	4195,12
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	10175,91	3446,22	14440,82	5066,67
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	6693,23	2912,16	12240,00	12325,00
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	7326,25	6723,38	12000,00	6752,07
ENERGA Wytwarzanie	7171,31	5746,25	8916,06	5592,58
ENERGA Informatyka i Technologie	513,50	361,77	536,99	361,48
ENERGA Innowacje	9063,75	14559,94	23272,73	55542,86
ENERGA Invest	2910,05	843,25	5600,00	2164,71
ENERGA Kogeneracja	7984,73	11543,66	9531,91	12071,79
ENERGA Obrót	8598,07	1839,91	9558,55	3102,91
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	14255,48	6209,48	12672,73	8985,96
ENERGA OPEC	8764,94	4683,31	10800,00	9153,49
ENERGA Operator	11436,24	8937,77	11907,30	10116,93
ENERGA Oświetlenie	9700,33	7557,22	5344,00	7240,55
ENERGA Serwis	11243,91	5700,73	6880,00	11109,57

Liczba godzin szkoleniowych pracowników w podziale na płeć i kategorie zatrudnienia

	LICZBA GODZIN SZKOLENIOWYCH PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA PŁEĆ I KATEGORIE ZATRUDNIENIA							
	2012		2013		2012		2013	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kierownicy	Pozostali pracownicy	Kierownicy	Pozostali pracownicy
ENERGA SA	3 328	3 680	1 302	2 102	1 752	5 256	860	2 544
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	5 444	616	5 750	766	1 776	4 284	1 103	5 413
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	269	648	249	678	524	394	432	495
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	2 759	7 186	1 740	4 528	4 722	5 223	2 294	3 974
ENERGA Wytwarzanie	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Informatyka i Technologie	1 463	3 715	1 091	2 728	960	4 218	1 408	2 411
ENERGA Innowacje	24	50	17	33	21	53	13	37
ENERGA Invest	243	280	997	957	235	288	879	1 075
ENERGA Kogeneracja	845	3 129	605	1 970	1 426	2 548	1 023	1 552
ENERGA Obrót	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA OPEC	288	1 032	568	880	384	936	568	880
ENERGA Operator	8 896	71 403	10 313	69 408	14 233	66 065	25 800	53 921
ENERGA Oświetlenie	bd	bd	463	4 268	bd	bd	1 980	2 751
ENERGA Serwis	bd	bd	232	944	bd	bd	344	832
OGÓLEM	23 559	91 739	23 327	89 262	26 032	89 265	36 704	75 884

Średnia liczba godzin szkoleniowych przypadających na pracownika w podziale na płeć i kategorie zatrudnienia

	LICZBA GODZIN SZKOLENIOWYCH PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA PŁEĆ I KATEGORIE ZATRUDNIENIA							
	2012		2013		2012		2013	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kierownicy	Pozostali pracownicy	Kierownicy	Pozostali pracownicy
ENERGA SA	61,63	43,29	22,84	25,63	46,11	52,04	24,57	24,46
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	18,09	15,40	19,56	21,28	49,33	14,05	30,64	18,41
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	26,90	7,71	24,85	10,59	40,27	4,86	43,15	7,73
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	25,55	13,33	18,91	9,36	45,40	9,62	22,71	8,37
ENERGA Wytwarzanie	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Informatyka i Technologie	16,26	21,35	14,95	20,21	20,00	19,53	50,29	13,39
ENERGA Innowacje	3,00	4,55	1,55	4,71	4,11	3,82	2,63	2,83
ENERGA Invest	16,20	17,50	47,48	56,29	23,50	13,71	62,79	44,79
ENERGA Kogeneracja	17,60	13,26	12,87	12,63	59,42	9,80	51,15	8,48
ENERGA Obrót	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
ENERGA OPEC	13,09	21,06	25,82	20,47	48,00	14,86	71,00	15,44
ENERGA Operator	8,42	14,42	10,66	16,14	18,68	12,59	35,01	11,90
ENERGA Oświetlenie	bd	bd	18,52	19,67	bd	bd	60,00	13,16
ENERGA Serwis	bd	bd	11,60	2,74	bd	bd	16,38	2,42
OGÓLEM	14	15	14	15	25	13	35	12

Średnia w 2012 r. została obliczona dla 10 spółek, ze względu na brak danych w pozostałych spółkach.
Średnia w 2013 r. została obliczona dla 12 spółek, ze względu na brak danych w pozostałych spółkach.

Stosunek wynagrodzenia kobiet do wynagrodzenia mężczyzn według zajmowanego stanowiska

	STOSUNEK WYNAGRODZENIA Kobiet DO WYNAGRODZENIA MĘŻCZYŹN WEDŁUG ZAJMOWANEGO STANOWISKA			
	2012		2013	
	Kierownicy	Pozostali pracownicy	Kierownicy	Pozostali pracownicy
ENERGA SA	0,65	0,79	0,67	0,81
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	0,77	0,90	0,85	0,88
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0,93	1,41	0,81	1,44
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	1,04	1,00	1,14	1,04
ENERGA Wytwarzanie	0,98	1,03	1,01	1,01
ENERGA Informatyka i Technologie	0,99	0,86	0,98	0,93
ENERGA Innowacje	1,08	0,85	1,14	0,85
ENERGA Invest	0,61	0,73	0,65	0,86
ENERGA Kogeneracja	0,68	1,06	0,61	1,05
ENERGA Obrót	0,99	1,00	0,89	0,95
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	0,75	0,86	0,79	0,81
ENERGA OPEC	1,45	1,11	1,37	1,08
ENERGA Operator	1,27	1,08	1,25	1,08
ENERGA Oświetlenie	1,29	0,96	0,87	0,95
ENERGA Serwis	0,77	1,22	2,11	1,02

Liczba pracowników upoważnionych i korzystających z urlopu rodzicielskiego w podziale na płeć

	LICZBA PRACOWNIKÓW UPOWAŻNIENYCH DO URLOPU RODZIELSKIEGO		LICZBA PRACOWNIKÓW, KTÓRZY SKORZYSTALI Z URLOPU RODZIELSKIEGO		LICZBA PRACOWNIKÓW, KTÓRZY WRÓCILI DO PRACY PO ZAKOŃCZENIU URLOPU RODZIELSKIEGO	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ENERGA SA	4	14	3	13	4	9
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	6	1	15	1	10	0
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0	3	0	0	0	3
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	1	8	2	11	2	8
ENERGA Wytwarzanie	0	2	2	3	0	0
ENERGA Informatyka i Technologie	4	7	6	6	4	5
ENERGA Innowacje	0	1	0	0	0	1
ENERGA Invest	0	1	0	1	0	1
ENERGA Kogeneracja	2	13	1	12	2	5
ENERGA Obrót	16	bd	13	11	18	15
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	29	bd	23	bd	44	14
ENERGA OPEC	0	1	1	1	0	1
ENERGA Operator	41	266	41	230	50	186
ENERGA Oświetlenie	1	7	2	9	1	7
ENERGA Serwis	3	17	2	16	3	2
OGÓLEM	107	341	111	314	138	257

W spółkach ENERGA OBRÓT i ENERGA Obsługa i Sprzedaż nie było możliwości zebrania danych na temat mężczyzn upoważnionych do skorzystania z urlopu rodzicielskiego

Wskaźnik powrotów pracowników do pracy po urlopie rodzicielskim w podziale na płeć

	WSKAŹNIK POWROTÓW DO PRACY PO ZAKOŃCZENIU URLOPU RODZICIELSKIEGO			
	2012		2013	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ENERGA SA	0,50	0,64	0,33	0,77
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	1,17	0	0,33	1,00
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	0	1,00	0	0
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	1,00	1,00	1,50	1,00
ENERGA Wytwarzanie	0	0	1,00	1,00
ENERGA Informatyka i Technologie	0,25	0,71	0,50	0,50
ENERGA Innowacje	0	1,00	0	0
ENERGA Invest	0	1,00	0	1,00
ENERGA Kogeneracja	0,50	0,38	1,00	0,67
ENERGA Obrót	0,31	bd	0,38	1,18
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	1,24	bd	0,48	bd
ENERGA OPEC	0	1,00	1,00	1,00
ENERGA Operator	0,88	0,70	0,54	0,58
ENERGA Oświetlenie	1,00	1,00	0	1,00
ENERGA Serwis	0,67	0,12	1,00	0,69
OGÓŁEM	0,86	0,67	0,50	0,61

Ze względu na brak danych w spółkach ENERGA OBRÓT i ENERGA Obsługa i Sprzedaż, wskaźnik powrotów dla mężczyzn uwzględnia dane dla 13 spółek

Odsetek pracowników, którzy kwalifikują się do przejścia na emeryturę w ciągu najbliższych 10 lat w podziale na kategorie pracy

	ODSETEK PRACOWNIKÓW, KTÓRZY KWALIFIKUJĄ SIĘ DO PRZEJŚCIA NA EMERYTURĘ W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 10 LAT W PODZIALE NA KATEGORIE PRACY			
	2012		2013	
	Pracownicy na stanowiskach robotniczych	Pozostali pracownicy	Pracownicy na stanowiskach robotniczych	Pozostali pracownicy
ENERGA SA	0	3,60	0	2,88
ENERGA Centrum Usług Wspólnych	0	13,78	0	13,03
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	13,64	12,58	15,71	8,70
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	3,61	2,71	3,32	2,09
ENERGA Wytwarzanie	4	4	4,02	4,17
ENERGA Informatyka i Technologie	0	11,07	0	10,09
ENERGA Innowacje	0	0	0	0
ENERGA Invest	0	0	0	0
ENERGA Kogeneracja	21,83	11,97	18,23	13,30
ENERGA Obrót	0	0,24	0	2
ENERGA Obsługa i Sprzedaż	0	1,60	0	15,49
ENERGA OPEC	12,68	20	13,85	22
ENERGA Operator	3,36	8,12	2,87	9,38
ENERGA Oświetlenie	9,80	4,50	8,99	5
ENERGA Serwis	9,3	6,2	9,6	6,02

Odsetek pracowników podwykonawców, którzy przeszli odpowiednie szkolenie bhp

Rodzaj wykonywanej pracy na rzecz grupy	ODSETEK PRACOWNIKÓW PODWYKONAWCÓW, KTÓRZY PRZESZLI ODPOWIEDNIE SZKOLENIE BHP					
	2012			2013		
	Budowa	Eksploatacja	Prace konserwacyjne	Budowa	Eksploatacja	Prace konserwacyjne
ENERGA Wytwarzanie	0	0	0	100	100	100
ENERGA Kogeneracja	100	100	100	100	100	100
ENERGA OPEC	100	0	0	100	0	0
ENERGA Operator	100	100	0	100	100	0

Pozostałe spółki nie prowadzą dodatkowych szkoleń BHP dla podwykonawców

DLA SPOŁECZEŃSTWA

ENERGA dla Ciebie

Nasza działalność nierozdzielnie związana jest z otoczeniem, w którym funkcjonujemy. Infrastruktura Grupy ENERGA, ze względu na specyfikę podstawowego filaru naszej działalności – dystrybucji energii elektrycznej – rozszkana jest na obszarze równym niemal ¼ powierzchni Polski. Przyłączając kolejnych odbiorców oraz dbając o stabilne i przyjazne warunki korzystania z energii przez naszych klientów, przyczyniamy się do ułatwiania im życia i pracy, tworząc jednocześnie możliwości dla rozwoju przedsiębiorczości.

Dlatego właśnie na obszarze, gdzie aktywnie funkcjonuje nasz Operator Systemu Dystrybucyjnego, udział i wpływ Grupy ENERGA na życie społeczności lokalnych oraz prowadzenie biznesu jest największy. Jako duży pracodawca, działamy też na rzecz swoich pracowników i ich rodzin. Dla nich równie ważne jak warunki pracy, są aktywności, które podejmujemy wokół idei odpowiedzialnego biznesu.

Jako jeden z największych holdingów energetycznych w kraju, mamy świadomość wpływu wywieranego na nasze otoczenie – społeczeństwo i środowisko naturalne. Działając w oparciu o idee biznesu odpowiedzialnego społecznie, podejmujemy aktywności, które wpisują się w wartości ważne dla społeczności lokalnych. Wspólnym mianownikiem naszych działań jest dialog. Tylko będąc blisko ludzi, znając oczekiwania mieszkańców, możemy realizować wiele istotnych przedsięwzięć, w tym odpowiadających na najważniejsze lokalne potrzeby i problemy, jednocześnie wpływających na budowanie akceptacji i społecznego zaufania do Grupy ENERGA.

Katarzyna Kowalska
Dyrektor Biura Marketingu
i Komunikacji ENERGA SA

Dotychczasowe cele i ich realizacja

ENERGA DLA EDUKACJI

40 tys. osób, które odwiedzą miasteczko „Planeta Energii” w czasie wizyt w 10 miejscowościach w Polsce (ENERGA SA)

Kontynuacja programu „Energia do nauki”

ZREALIZOWANO

Priorytety na 2014 rok

Kontynuacja projektów w ramach programu ENERGA dla Ciebie

Budowanie współpracy i partnerstwa z sektorem społecznym

Wsparcie pracowników w realizacji projektów w ramach wolontariatu pracowniczego

JESTEŚMY CZĘŚCIĄ LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI

Ważną determinantą naszego zaangażowania na rzecz lokalnych społeczności jest poczucie, że tylko obustronne i długoterminowe relacje z otoczeniem – zwłaszcza tym najbliższym – zapewniają prawdziwą i trwałą przewagę konkurencyjną.

Strategiczne podejście do zaangażowania społecznego

Relacje z lokalnymi społecznościami są jednym z kluczowych obszarów naszego zaangażowania w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu. Chcemy, by podejmowane przez nas inicjatywy przyniosły oczekiwane rezultaty i objęły możliwie duże grono beneficjentów, dlatego staramy się działać w sposób spójny i kompleksowy.

Koncentrujemy się na siedmiu kluczowych obszarach, zgodnych z ważnymi dla Grupy ENERGA i lokalnych społeczności wartościami: człowiek, radość życia, edukacja, środowisko, ekologia, bezpieczeństwo oraz przyszłość dzieci.

Przygotowanie strategii i planu działań oraz realizacja większości aktywności w zakresie zaangażowania społecznego spoczywa na ENERGA SA. Równoległe spółki Grupy, które dobrze znają specyficzne potrzeby i oczekiwania swojego najbliższego otoczenia, realizują własne, lokalne projekty, uzupełniające działalność korporacyjną. Powstają dzięki temu dobre praktyki w zakresie relacji ze społecznościami, z których – dzięki efektywnemu zarządzaniu wiedzą w Grupie – mogą korzystać pozostałe spółki.

Współpracę z Fundacją ENERGA oceniam bardzo pozytywnie. W 2012 r. w trudnych chwilach dla naszych mieszkańców tuż po przejściu trąby powietrznej jako pierwsza udzieliła pomocy na remont uszkodzonych budynków mieszkalnych. W bieżącym roku Fundacja kolejny raz wsparła naszych mieszkańców w trudnej sytuacji będącej skutkiem wichury. Samorząd naszej gminy docenia otrzymaną pomoc, w tym zainteresowanie i troskę o los naszych mieszkańców.

Zofia Kirszenstein

Wójt Gminy Smętowo Graniczne

ENERGA dla Ciebie

Wsparcie ważnych inicjatyw na rzecz społeczeństwa, w tym lokalnych społeczności, zawsze było istotnym elementem działalności promocyjnej, edukacyjnej i charytatywnej Grupy ENERGA.

Od 2009 roku prospołeczne i wizerunkowe aktywności spaja kompleksowy program realizowany pod nazwą ENERGA dla Ciebie. Obejmuje on pięć obszarów, w ramach których powołał się projekt: ENERGA Edukacja, Fundacja ENERGA, ENERGA Sport, ENERGA Mecenat i ENERGA dla przyrody (opisana w rozdziale poświęconym środowisku).

W zakresie każdego z projektów realizujemy szereg przedsięwzięć, głównie o charakterze stałym bądź cyklicznym. Poprzez zaangażowanie dajemy wyraz i przyczyniamy się do popularyzacji ważnych dla nas, ale i dla społeczeństwa, wartości i postaw, takich jak szacunek do przyrody i kultury, świadomość znaczenia edukacji, aktywności fizycznej czy proekologicznych zachowań. Projekty na rzecz edukacji, badań i nauki pozwalają budzić zainteresowanie światem wśród dzieci, stymulować i stwarzać utalentowanym jednostkom możliwości rozwoju, nam zaś często dzielić się naszą wiedzą z interesariuszami. Natomiast założona w kwietniu 2009 roku Fundacja ENERGA niesie pomoc najbardziej potrzebującym, zwłaszcza chorym dzieciom, mieszkającym głównie na terenie działania naszej Grupy.

Pięć filarów programu ENERGA dla Ciebie

ENERGA
Edukacja

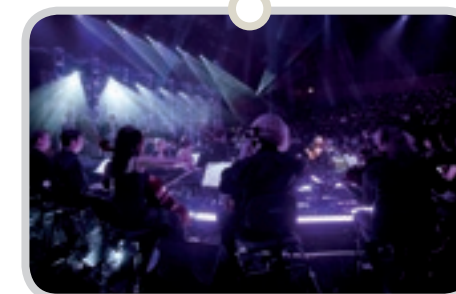

Fundacja
ENERGA

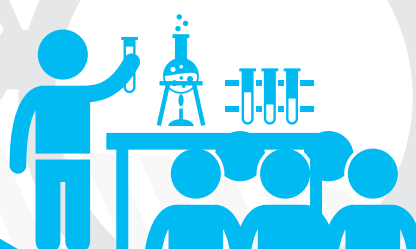

ENERGA
Sport

ENERGA
Mecenat

ENERGA
dla przyrody

WSPIERAMY EDUKACJĘ

Program ENERGA Edukacja grupuje nasze działania nastawione na podnoszenie świadomości bezpiecznego korzystania z urządzeń elektrycznych, promocję dobrych nawyków racjonalnego użytkownika energii elektrycznej oraz kształtowanie postaw proekologicznych. Najmłodszych chcemy ponadto zainteresować fascynującym światem energii – skąd bierze się prąd, dlaczego płynie w przewodach i jak zmienia nasze życie. Starszych – młodzież, studentów, doktorantów – inspirujemy do tego, by związali swą naukową drogę z innowacjami w energetyce i energii przyszłości.

Zawsze staramy się dobrać odpowiednią formę oraz narzędzia wykorzystywane do przekazania wiedzy: dla najmłodszych organizujemy edukację w formie atrakcyjnej zabawy, dla studentów i naukowców – konkursy na najlepsze prace doktorskie oraz konkursy grantowe na rozwój badań.

Warto wspomnieć, że edukacyjny charakter mają także przedsięwzięcia realizowane w ramach innych programów, takich jak opisany poniżej ENERGA Sport (popularyzacja zdrowego trybu życia) czy ENERGA dla Przyrody (przedstawiony w rozdziale Środowisko).

Planeta Energii

Naszym flagowym projektem w tym obszarze jest program edukacyjny „Planeta Energii”, propagujący wiedzę o energii elektrycznej wśród uczniów klas I-III szkół podstawowych, przy aktywnym zaangażowaniu ich nauczycieli. Realizowany w formie konkursu projekt objęli honorowymi patronami Minister Edukacji Narodowej oraz Rzecznik Praw Dziecka. Patronat merytoryczny nad programem sprawuje olsztyński Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, zaś jego ambasadorem jest dr Tomasz Rożek, znany popularyzator nauki, dziennikarz i autor wielu książek, w tym dla dzieci. Zrealizowaliśmy już trzy edycje konkursu, obecnie trwa czwarta.

Do współzawodnictwa klas mogą przystąpić nauczyciele klas I-III, którzy przygotowali i przeprowadzili minimum trzy lekcje dotyczące energii elektrycznej w oparciu o otrzymane od Grupy ENERGA materiały dydaktyczne „W krainie prądu elektrycznego”. W skład pakietu wchodzi zeszyt metodyczny dla nauczycieli (6 szczegółowych scenariuszy lekcji) oraz zeszyt edukacyjny dla uczniów, który podaje wiedzę w atrakcyjny i łatwy do zapamiętania przez dzieci sposób np. w formie quizów i zabawy.

Uczestnicy rokrocznie zaskakują jurorów poziomem swoich prac i niestandardowymi, wykraczającymi poza scenariusze działaniami. Projekty zwycięskich klas często angażują całe lokalne społeczności – rodziny, sąsiadów, całe szkoły, a nawet docierają do urzędów, zakładów pracy, promując pożądane nawyki i zachowania.

Nowoczesna formuła zajęć, możliwość wykorzystania interaktywnych narzędzi edukacyjnych sprawiają, że dzieci bardzo aktywnie uczestniczą w lekcjach i chłoną, podaną w lekkiej formie, wiedzę. Najmłodszy dowiadują się, skąd bierze się energia elektryczna, jakie ma ona znaczenie w ich codziennym życiu, jak wpływa na funkcjonowanie i rozwój otaczającego nas świata. Dzieci uczą się także, jak bezpiecznie korzystać z urządzeń elektrycznych oraz jak prawidłowo zachowywać się w pobliżu obiektów energetycznych, podczas burzy czy w przypadku porażenia prądem. Program pozwala też zaszczepić już w najmłodszym pokoleniu świadomość tego, że racjonalne używanie urządzeń elektrycznych i ogrzewania pozwala chronić środowisko naturalne.

Emocje uczniów i nauczycieli biorących udział w konkursie budzą atrakcyjne nagrody – 10 zwycięskich klas wygrywa dla swojej miejscowości wizytę miasteczka „Planeta Energii”, czyli mobilnego centrum nauki. Nagrodzeni uczniowie uroczysto otwierają miasteczko, które następnie jest udostępnione

Trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie w dzisiejszym świecie bez wiedzy o energii, o jej oszczędzaniu i bezpiecznym użytkowaniu. Ta wiedza potrzebna jest szczególnie najmłodszym, którzy odkrywają świat, poznają go przez dotyk czy zapach. Dlatego naszą rolą jest uświadamianie i edukacja dzieci już we wczesnym wieku. Dzięki takim projektom jak „Planeta Energii”, możemy pokazać np. skutki działania dużego ładunku elektrycznego czy zjawisko powstawania piorunów. Poprzez zabawę, eksperymenty czy doświadczenia, docieramy do wyobraźni dziecka i tłumaczymy mu otaczający świat.

Tomasz Rożek

fizyk, dziennikarz, popularyzator nauki, ambasador programu „Planeta Energii”

najmłodszym uczniom wszystkich szkół podstawowych z okolicy, a w godzinach popołudniowych wszystkim chętnym mieszkańcom.

„Planeta Energii” podzielona jest na trzy strefy atrakcji: animacje związane z wytwarzaniem energii elektrycznej, kino 3D, w którym prezentowany jest film na temat racjonalnego i bezpiecznego korzystania z prądu oraz eksperymenty naukowe, przybliżane dzieciom przez doświadczonych animatorów. Wizyta miasteczka zawsze jest, zwłaszcza w mniejszych ośrodkach, dużym wydarzeniem, bardzo chętnie odwiedzanym przez dzieci, a nawet dorosłych, zazwyczaj szeroko opisywanym przez lokalne media.

10 nagrodzonych szkół i nauczyciele otrzymują także zestaw pomocy naukowych. Ponadto dla 50 najbardziej zaangażowanych w konkurs i pomysłowych klas, przewidziano specjalne wyróżnienia, w postaci upominków dla każdego ucznia. Nauczyciele, którzy wypełnili konkursowe zadania, otrzymują także certyfikaty potwierdzające udział i zaangażowanie w akcję.

Uzupełnieniem projektu jest ogólnodostępna strona internetowa PlanetaEnergii.pl oraz profil na Facebooku, gdzie wszyscy zainteresowani – nauczyciele, rodzice, dzieci – znajdą informacje na temat corocznego konkursu, a ponadto popularno-naukowe ciekawostki, filmy, konkursy, quizy i przystępnie podane informacje na tematy związane z energią elektryczną i jej racjonalnym użytkowaniem.

Energia Przyszłości

Organizowany cyklicznie konkurs „Energia Przyszłości” służy popularyzacji nauki i zainteresowaniu młodzieży edukacją w zakresie szeroko pojętej energetyki. Konkurs skierowany jest do uczniów wszystkich 32 szkół ponadgimnazjalnych o profilu energetycznym i elektrotechnicznym z obszaru działania Grupy ENERGA. Do udziału w dwóch dotychczasowych edycjach zgłosiło się w sumie 69 zespołów z 29 szkół.

Tematem przewodnim drugiej edycji projektu, zorganizowanej w 2013 roku, była efektywność energetyczna. Trzyosobowe

zespoły pod okiem swojego nauczyciela tworzyły prace pt. „Polska efektywna energetycznie w roku 2020. Nowatorskie rozwiązania w zakresie oszczędności energii elektrycznej”. Członkowie zwycięskiego zespołu wygrali komputery, a dla swoich szkół pomoce naukowe o wartości 12 tys. zł. Laureaci 2. i 3. miejsca otrzymali – odpowiednio – tablety i smartfony, a ich szkoły sprzęt o wartości 8 oraz 5 tys. zł.

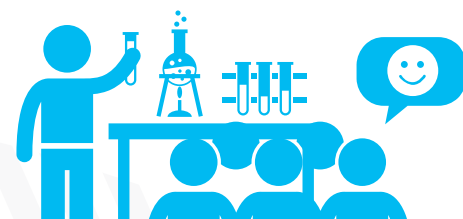
Partnerami konkursu byli m.in. Politechnika Opolska, Uniwersytet Gdański oraz Gdański Park Naukowo-Technologiczny. Patronat honorowy nad projektem objęła ówczesna Minister Edukacji Narodowej Krystyna Szumilas, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki Marek Woszczyk, Pomorski Kurator Oświaty Elżbieta Wasilenko, Rektor Politechniki Gdańskiej prof. dr hab. inż. Henryk Krawczyk oraz Prezydent Miasta Gdańska Paweł Adamowicz.

Dzień z ENERGA w szkole

Pracownicy spółek naszej Grupy już od kilkunastu lat prowadzą zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych. W przeszłości odbywało się to w ramach akcji „Bezpieczniej z prądem”, od sześciu lat warsztaty organizowane są w ramach „Dnia z ENERGA w szkole”, które prowadzą eksperci spółki ENERGA Operator.

Pracownicy wcielają się w rolę trenerów, którzy uczą młodych ludzi, jak bezpiecznie użytkować energię elektryczną. Promują też zasady prawidłowego zachowania w pobliżu aparatury elektroenergetycznej, tak by systematycznie ograniczać liczbę wypadków porażenia prądem. Od początku akcji udało się przeszkolić już ok. 150 tys. dzieci.

Uczniowie w ramach zajęć otrzymują materiały edukacyjne „Planety Energii”, a szkoły komplet pomocy dydaktycznych umożliwiających nauczycielom samodzielne prowadzenie zajęć na temat bezpiecznego użytkowania energii elektrycznej.

W projekcie Planeta Energii nasza szkoła brała udział już kolejny rok. Przede wszystkim dlatego, że jest to projekt przemyślany i na wysokim poziomie, a otrzymane w ramach niego materiały były bardzo przydatne zarówno dla uczniów jak i dla nauczycieli. Dla dzieci była to ciekawa lekcja, w zupełnie innej formie, a dla nas wsparcie w przekazywaniu wiedzy. Cenne w Planecie jest to, że nie ma tu ściśle określonego scenariusza lekcji, ale jest pole do własnych pomysłów i eksperymentów, których podczas naszych zajęć narodziło się mnóstwo. Oprócz kwestii merytorycznych, program jest także wartościowy pod kątem dydaktycznym – przekazuje umiejętności przydatne w życiu, od sposobów oszczędzania energii po elementy pierwszej pomocy w przypadku porażenia prądem.

Grażyna Sujewicz

Nauczycielka ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Turku, której klasa znalazła się wśród zwycięzców III edycji programu „Planeta Energii”

Uczestnictwo w programie
„Planeta Energii”

67 000 dzieci odwiedziło interaktywne
miasteczko rozrywki i nauki o energii

Planeta Energii
– gdzie do tej pory byliśmy:

MIASTO	EDYCJA	MIASTO	EDYCJA
Płock	I	Elbląg	II
Koszalin	I	Malbork	II
Kwidzyn	I	Itawa	II
Koszalin	I	Świdwin	II
Stupsk	I	Szczytno	II
Kartuzy	I	Olsztyn	II
Olsztyn	I	Warszawa	III
Płock	I	Września	III
Włocławek	I	Turek	III
Konin	I	Radomsko	III
Jastrzębie Zdrój	I	Katowice	III
Jawor	I	Ostrołęka	III
Grudziądz	I	Gołdap	III
Płońsk	II	Brodnica	III
Bielsk Podlaski	II	Pruszcz Gdański	III
Koło	II	Lębork	III
Ostrów Wielkopolski	II	Kotobrzeg	III
Bytów	II		

WSPIERAMY BADANIA I NAUKĘ

Z uwagi na stojące przed Polską wielkie wyzwania w zakresie efektywności energetycznej szczególną rolę odgrywa sfera badań i rozwoju. Równoległe z działaniami realizowanymi wewnątrz Grupy (inwestycjom i kierunkom rozwoju obszaru R&D poświęcamy część rozdziału Rozwój działalności dystrybucyjnej), od lat wspieramy także środowiska naukowe w ich pracach na rzecz rozwoju branży energetycznej w Polsce.

Jesteśmy partnerem oraz aktywnym uczestnikiem branżowych konferencji i spotkań, takich jak:

- Międzynarodowa konferencja „Rozmowy Gdańskie 2013” (pod hasłem przewodnim: „Energetyka a bezpieczeństwo wewnętrzne”);
- Forum Inicjowania Rozwoju (w 2013 roku odbyła się II edycja wydarzenia, którego celem jest inicjowanie współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju lokalnego);
- European Executive Forum Leadership in Changing Europe (kompilacja wiedzy o najlepszych praktykach w biznesie, miejsce cyklicznej prezentacji najnowszych trendów w zarządzaniu);
- Ogólnopolski Szczyt Energetyczny (poświęcony wyzwaniom stojącym przed rozwojem polskiej energetyki);
- Konferencja APE’2013 (Aktualne problemy w elektroenergetyce).

Angażujemy się także w wydarzenia popularyzujące naukę, które cieszą się ogromnym zainteresowaniem szerokiej rzeszy odbiorców, takie jak: Olsztyński Festiwal Nauki i Sztuki, Europejska Noc Naukowców w Olsztynie, Bałtycki Festiwal Nauki czy Letnie Spotkania z Nauką.

Działamy również na rzecz zbliżenia i transferu wiedzy pomiędzy światem biznesu i nauki (m.in. poprzez uznany w branży kwartalnik „Acta Energetica”), w przekonaniu, że ścisła współpraca obu środowisk jest kluczem do rozwoju i wzrostu innowacyjności Polski.

Współpraca z uczelniami i ośrodkami naukowymi

W zakresie prowadzonych projektów badawczo-rozwojowych współpracujemy z wiodącymi uczelniami i ośrodkami naukowymi. Na liście naszych najważniejszych partnerów merytorycznych są: Politechnika Gdańska, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Gdański Park Naukowo-Technologiczny, Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni, Instytut Energetyki w Gdańsku oraz Instytut Maszyn Przepływowych PAN.

Konkurs na najlepszą pracę doktorską

Od 2010 roku organizujemy konkursy na najlepsze prace doktorskie. W dwóch wcześniejszych edycjach (2010 i 2012 rok) ocenie poddane zostały prace doktorantów Politechniki Gdańskiej, od tegorocznej edycji konkurs adresowany jest do studentów wszystkich uczelni z terenu działania naszej Grupy. Autorzy trzech najlepszych prac otrzymują odpowiednio 10, 5 i 2 tys. zł.

Tematyka konkursowych prac musi dotyczyć technicznych bądź ekonomicznych problemów i wyzwań stojących przed sektorem energetycznym. Projekt ma na celu promowanie osiągnięć badawczych pracowników naukowych szkół technicznych oraz rozwiązań, które mogą zostać wdrożone do praktyki gospodarczej i przynieść wymierne korzyści. W dwóch dotychczasowych edycjach konkursu nagrodzonych zostało pięciu doktorantów.

Energia Przyszłości w liczbach:

łącznie **69** zgłoszonych zespołów z **29** szkół o profilu energetycznym z obszaru naszego działania

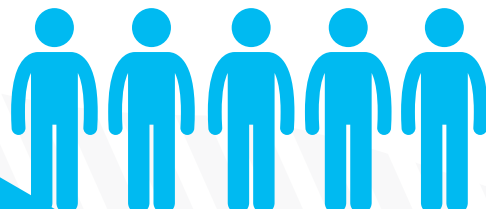
łącznie **50** zgłoszonych prac

Dwie edycje – pierwsza (w 2012 roku) pod hasłem „Energia przyszłości. Wizja roku 2050”, druga (w 2013 roku) pod hasłem „Polska efektywna energetycznie w roku 2020”. Nowatorskie rozwiązania w zakresie oszczędności energii elektrycznej”.

Acta Energetica

We współpracy z Politechniką Gdańską od 2009 roku wydajemy kwartalnik naukowy „Acta Energetica”, przeznaczony dla ekspertów branży energetycznej. Na łamach periodyku prezentowane są wyniki badań i wdrożeń praktycznych rozwiązań w energetyce. Wydawnictwo jest łącznikiem pomiędzy światem nauki i biznesu. Jakość publikowanych w nim materiałów została doceniona przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które umieściło „Acta Energetica” na liście najistotniejszych polskich czasopism naukowych (autorzy prac otrzymują punkty, które mają wpływ na ocenę ich jednostek naukowych).

Uzupełnieniem papierowego periodyku jest serwis internetowy www.actaenergetica.org, gdzie w wersji elektronicznej dostępne są wszystkie wydania kwartalnika. Treści zawarte na stronie publikowane w formule otwartego dostępu (Open Access).

„Acta Energetica” w liczbach

Kwartalnik dystrybuowany jest między innymi do:

- 50 bibliotek uniwersyteckich
- 43 instytutów naukowych
- 25 parków technologicznych
- ministerstw, urzędów centralnych i lokalnych, grup energetycznych

W „Acta Energetica” opublikowano do tej pory **123** artykuły polskich i zagranicznych autorów

Współpraca środowiska akademickiego i biznesu jest niezwykle potrzebna. Doświadczenie praktyków i innowacyjność ludzi nauki pozwala na tworzenie nowych, atrakcyjnych koncepcji. „Acta Energetica” jest właśnie taką platformą współpracy i wymiany wiedzy. Inicjatorem jej powstania było środowisko naukowe, ale to dzięki zrozumieniu i zaangażowaniu firmy ENERGA jest wydawane. To wspólne działanie sprawiło, że dziś „Acta Energetica” jest jednym z najwyżej ocenianych czasopism naukowych dotyczących energetyki. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego umieściło kwartalnik w opublikowanym we wrześniu 2012 roku wykazie najistotniejszych polskich czasopism naukowych.

prof. dr hab. Jan Majewski

doradca zarządu ENERGA SA,
pomysłodawca kwartalnika „Acta Energetica”

6.0. FUNDACJA ENERGA

Skala i profil naszej działalności sprawiają, że często jesteśmy adresatem próśb o pomoc, składanych przez instytucje i indywidualne osoby. Mamy jednak świadomość, że dobroczynność, aby była skuteczna i pomogła możliwie dużemu gronu potrzebujących, wymaga odpowiedniego doświadczenia i uregulowań. Dlatego pięć lat temu powołaliśmy Fundację, której zespół decyduje o zakresie i kierunkach udzielanej pomocy.

Fundacja ENERGA niesie pomoc na terenie działania naszej Grupy. Szczególnie dużo uwagi i troski poświęcamy dzieciom, zwłaszcza tym dotkniętym przez choroby bądź niepełnosprawność. Wsparciem otaczamy opiekunów, placówki i instytucje działające na rzecz dzieci. Fundacja ENERGA pomaga także pracownikom Grupy, których spotkało nieszczęście.

Wśród statutowych celów Fundacji znalazło się także wspieranie inicjatyw służących:

- rozwojowi publicznych placówek ochrony zdrowia, opieki paliatywnej oraz pomocy i opieki społecznej
- rozwojowi medycznych badań naukowych i wiedzy medycznej
- osobom fizycznym w zakresie świadczeń medycznych, sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego, a także potrzeb materialnych osób poszkodowanych na skutek nadzwyczajnych zdarzeń losowych
- rozwojowi jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej, jednostek Policji oraz innych specjalistycznych służb ratowniczych

- rozwojowi nauki i oświaty w Polsce
- propagowaniu zdrowego stylu życia oraz aktywności sportowej
- działalności organizacji społecznych zajmujących się pomocą osobom niepełnosprawnym, w szczególności niepełnosprawnym intelektualnie
- wspieraniu aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych

W 2013 roku Fundacja wsparła 375 projektów, a łączna kwota jej zaangażowania wyniosła 2.318.226,00 zł.

W uzasadnionych szczególną sytuacją przypadkach zarząd Fundacji udziela także stypendiów dla uzdolnionych uczniów liceów i techników z terenu działalności Grupy. Stypendystą Fundacji został m.in. Piotr Gruszecki, ubiegłoroczny absolwent Zespołu Szkół Energetycznych. Jego świadectwo maturalne było imponujące: 10 ocen celujących, reszta to bardzo dobre. Egzamin na wymarzoną uczelnię był więc tylko formalnością. Piotr zdobył indeks Politechniki Gdańskiej, jest na pierwszym roku studiów na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki.

Jedną z głównych przesterek powołania Fundacji ENERGA była chęć uporządkowania oraz oddzielenia działalności społecznej od działalności biznesowej w Grupie oraz skupienie w jednym, kompetentnym miejscu odpowiedzialności za działalność charytatywną Grupy. Często, szukając wsparcia, jedna osoba czy ta sama organizacja kierowały swoje prośby do kilku spółek Grupy, co sprawiało, że pomoc mogła być udzielana w sposób nieusystematyzowany. Powołanie Fundacji pozwoliło zebrać wszystkie prośby w jednym miejscu i budować spójny przekaz wokół aktywności społecznej i działalności charytatywnej Grupy ENERGA. Dzięki otrzymywanym nagrodom i wyróżnieniom wiemy, że nasza praca jest ważna i doceniana. Jednocześnie, jako fundacja korporacyjna jednej z największych polskich grup kapitałowych, czujemy szczególną odpowiedzialność za podejmowane działania oraz świadczoną pomoc.

Anna Gidzielska
Prezes Fundacji ENERGA

Wskaźniki finansowe

	LICZBA UMÓW WSPARCIA	ŁĄCZNA KWOTA WSPARCIA
2012	352	2.518.640,00 zł
2013	375	2.318.226,00 zł

Działania Fundacji koncentrują się wokół sześciu obszarów:

1. Integracja – program skierowany do organizacji pożytku publicznego, których głównym zadaniem jest pomoc niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży poprzez opiekę, organizowanie turnusów rehabilitacyjnych, zakup sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego oraz organizowanie i przeprowadzanie szkoleń wolontariatu. Program obejmuje też organizację działań na rzecz sierot, dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym i narażonych na traumatyczne przeżycia.

2. Kobieta – program obejmuje pomocą kobiety chore na raka piersi, w tym kobiety po zabiegu mastektomii.

3. Nauka – program skoncentrowany na wsparciu badań naukowych, których celem jest znalezienie sposobu na leczenie rzadkich chorób genetycznych u dzieci, podnoszenie jakości nauczania poprzez doposażanie szkół oraz wsparcie innowacyjnych działań dzieci i młodzieży poprzez dofinansowywanie udziału w konkursach o charakterze naukowym.

4. Fundacja ENERGA Służbie zdrowia – program skierowany do instytucji medycznych, w tym szpitali. Wsparcie Fundacji umożliwia zakup specjalistycznego sprzętu medycznego, narzędzi i środków medycznych niezbędnych do leczenia i ratowania życia.

5. Fundacja ENERGA dzieciom – program wspiera leczenie i rehabilitację dzieci.

6. Fundacja ENERGA hospicjom – program skierowany do hospicjów i innych placówek opieki paliatywnej, które swoją opieką otaczają osoby w stanach terminalnych. Celem wsparcia jest dofinansowanie zakupu niezbędnych środków i urządzeń pielęgnacyjnych, dofinansowanie Funduszu Dzieci Osieroconych oraz rozwoju wolontariatu.

Akcja „Pomagaj z ENERGA”

Ideą programu, obejmującego swoim zasięgiem cały obszar działania Grupy, jest angażowanie pracowników spółek w pomoc organizacjom pożytku publicznego oraz integracja pracowników wokół wspólnego, szlachetnego pomysłu – pomagania innym.

Co roku, w oparciu o rekomendacje spółek oraz ich pracowników, powstaje lista organizacji pożytku publicznego, spośród których każdy pracownik Grupy ENERGA może wybrać jedną i oddać jej swój głos, mający wartość 100 zł. W 2013 roku – w V edycję programu – zaangażowało się 6617 pracowników 35 spółek. Od początku istnienia programu udało się przekazać setkom organizacji ponad 3 mln zł.

Dodatkowym celem programu „Pomagaj z ENERGA” jest promowanie wśród pracowników idei przekazywania co roku 1% swojego podatku dochodowego dowolnej organizacji pożytku publicznego.

V edycja „Pomagaj z Energa”

Zasięg akcji:

35
spółek Grupy

Liczba zaangażowanych pracowników:

6617

Łączna suma darowizn:

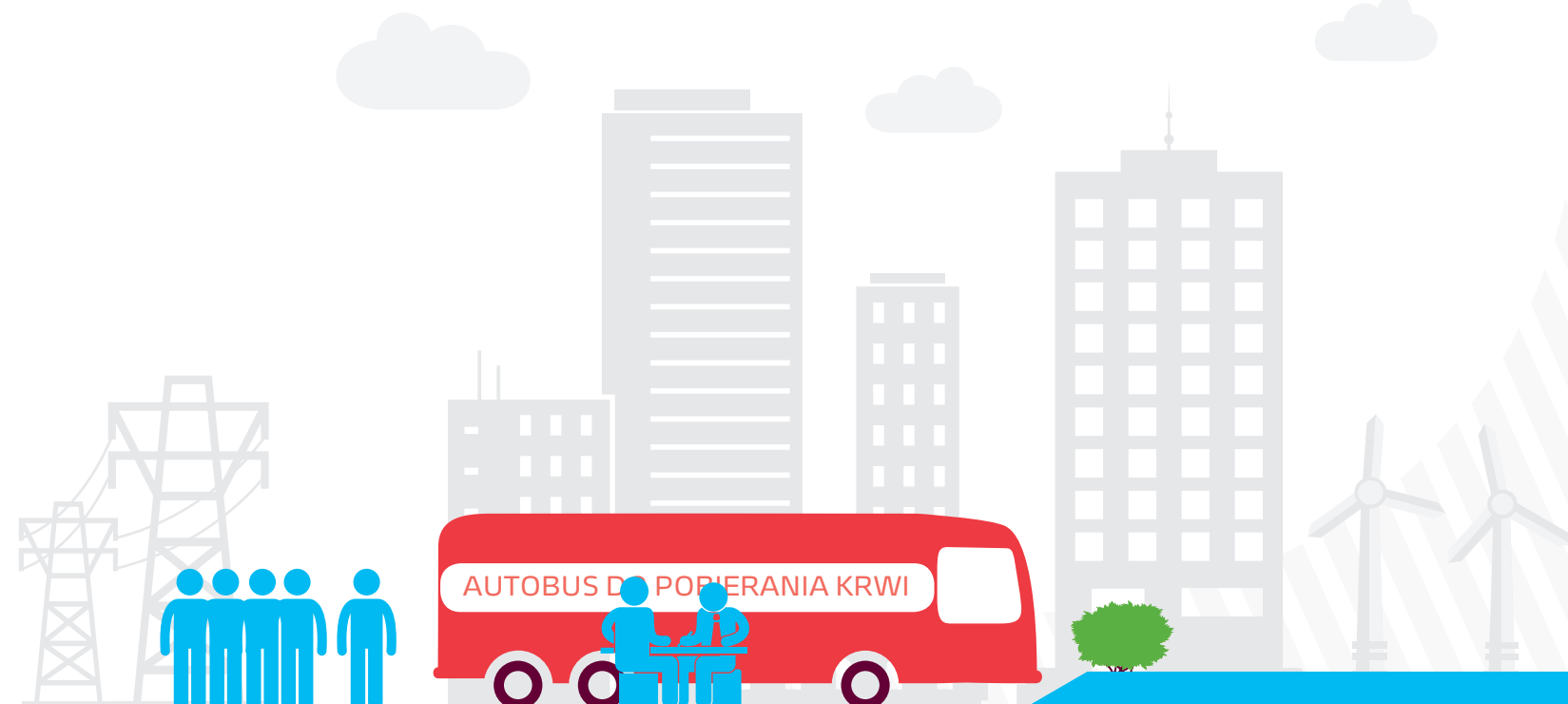
662,3
tys. zł

Wolontariat pracowniczy

Pracownicy Grupy chętnie i licznie angażują się w inicjatywy na rzecz potrzebujących. Biorą też aktywny udział w ważnych dla podopiecznych Fundacji ENERGA wydarzeniach.

W sierpniu 2012 roku w całej naszej Grupie ruszyła „Kropelka Energii”, czyli Nieformalny Klub Honorowych Dawców Krwi ENERGA. Inicjatywa służy propagowaniu i popularyzowaniu wśród pracowników idei honorowego krwiodawstwa, jako niezastąpionej metody ratowania ludzkiego życia. Integruje

też środowisko honorowych dawców w Grupie. W ramach „Kropelki Energii” organizowane są okresowe akcje zbiórek krwi z użyciem ambulansu, jak i wyjazdy do stacjonarnego punktu poboru krwi. Od początku istnienia „Kropelki” zebraliśmy ponad 134 litrów krwi (299 donacji po 450 ml każda) i pomogliśmy 15 osobom. Przeprowadziliśmy 18 akcji zbiórek krwi w celach ratowniczych, w tym 3 przy udziale ambulansu Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa. Zbieramy również krew w celach leczniczych – obecnie trwają dwie akcje indywidualne na rzecz osób chorujących na nowotwory.

PROMUJEMY SPORT I AKTYWNOŚĆ FIZYCZNĄ

Sport i energia są ze sobą nierozdzielnie związane. Zależy nam na tym, by – poprzez aktywność fizyczną i ruch na świeżym powietrzu – wyzwalać pozytywną energię, zwłaszcza u dzieci i młodzieży. Poprzez inicjatywy realizowane i wspierane w ramach programu ENERGA Sport chcemy także popularyzować pozytywne postawy życiowe, zdrowy tryb życia i wychowanie w duchu fair play. Nasze programy zachęcają do uczciwej rywalizacji oraz systematycznej i wytrwałej pracy. To wartości, które procentują nie tylko w sporcie, ale i w życiu. W ramach projektów sportowych prowadzimy szereg działań edukacyjnych dla najmłodszych, którzy pod okiem profesjonalistów uczą się wybranej dyscypliny, mają możliwość rozgrywania profesjonalnych zawodów i trenowania na wyspecjalizowanych obiektach sportowych.

Angażujemy się także w sport zawodowy, wspierając najbardziej utalentowanych sportowców oraz drużyny, które – jak ENERGA Czarni Słupsk – współtworzą lokalną tożsamość i integrują mieszkańców wokół idei sportowej rywalizacji. Wyróżnikiem przedsięwzięć skierowanych do dzieci i młodzieży, realizowanych w ramach programu ENERGA Sport, jest ich otwarta i bezpłatna formuła oraz duży zasięg, dzięki któremu co roku uczestniczy w nich łącznie kilkadziesiąt tysięcy osób w całym kraju. Szczególną uwagę poświęcamy rozwojowi trzech projektów, które wspierają wyszukiwanie i rozwój przyszłych mistrzów w wybranych dyscyplinach sportu: koszykówce, lekkiej atletyce oraz żeglarskiej.

Wysoka frekwencja podczas organizowanych przez nas wydarzeń sportowych dowodzi, że udaje nam się wypełniać, choć częściowo, ważną lukę w sferze sportu: popularyzację aktywności najmłodszych i poszukiwanie talentów. O ile bowiem uznane drużyny czy indywidualni sportowcy z dużymi osiągnięciami najczęściej nie mają problemów z pozyskaniem partnerów, pasjonaci, od których w największym stopniu zależy dostrzeżenie drzemiącego w dziecku talentu, bardzo często

pracując z najmłodszymi są sami. Nie chodzi tylko o wsparcie finansowe, ale także logistyczne i marketingowe, tak by programy trwale zmieniały postawy i kształtowały zdrowy styl życia oraz aktywne spędzanie wolnego czasu, zaś najlepszym dawały szansę na rozwój talentu i walkę o medale.

ENERGA Basket Cup

to największy w Polsce turniej koszykówki dla dziewcząt i chłopców w szkołach podstawowych w wieku 11-13 lat. Organizatorem rozgrywek jest Szkolny Związek Sportowy, najliczniejsza ogólnopolska organizacja pozarządowa, która od ponad 50 lat działa na rzecz dzieci i młodzieży szkolnej. Patronem programu jest Grupa ENERGA. Patronat honorowy nad turniejem objął Rzecznik Praw Dziecka i Polski Komitet Olimpijski.

Mistrzyni i Mistrzowie Polski wyłaniani są w wielostopniowych rozgrywkach, rozpoczynających się od meczów dzielnicowych i miejskich; następnie rozgrywane są spotkania gminne, powiatowe, rejonowe oraz finały wojewódzkie. Łącznie, w pięciu edycjach programu wzięło już udział około 300 tysięcy

młodych zawodników. W tegorocznej edycji (2013/2014) turnieju uczestniczy około 80 tysięcy uczniów z prawie 6 tysięcy szkół z całej Polski. Ambasadorem programu jest Adam Wójcik, uznany koszykarz, wielokrotny reprezentant Polski, ośmiokrotny mistrz Polski.

ENERGA Athletic Cup

od 2008 roku upowszechnia lekkoatletykę i służy rozwojowi talentów poprzez wsparcie podopiecznych z lokalnych ośrodków (aktualnie w: Gdyni, Kolbudach, Karsinie, Osiecznej, Lubichowie, Pinczynie, Bytowie oraz Kiełpinie). Program jest realizowany przez Sopotki Klub Lekkoatletyczny, pod patronatem Grupy ENERGA. Ambasadorem projektu jest Anna Rogowska, pochodząca z Trójmiasta mistrzyni świata i medalistka olimpijska w skoku o tyczce.

Wytypowane ośrodki zostały wyposażone przez nas w specjalistyczny sprzęt treningowy i startowy. Uczestnicy Programu biorą udział w zawodach kontrolnych SKLA i Pomorskiego Związku Lekkoatletycznego oraz uczestniczą w zgrupowaniach treningowych. Najlepsi z nich otrzymują propozycję kontynuowania specjalistycznego szkolenia w Sopotkim

Klubie Lekkoatletycznym. Wychowankiem programu jest m.in. Patryk Dobek z Karsina – rekordzista Polski na 400m w kategorii juniora młodszego, medalista Mistrzostw Świata Juniorów Młodszych oraz uczestnik Igrzysk Olimpijskich w Londynie.

ENERGA Sailing

– powstały w 2013 roku Program promuje żeglarską jako sport i sposób na spędzanie wolnego czasu. Do rozpoczęcia przygody pod żaglami zachęca półroczne bezpłatne szkolenie dla uczniów z wybranych województw (połowa uczestników pochodzi z naboru otwartego; połowa wyłaniana jest w drodze konkursów w szkole). Częścią programu jest także **ENERGA Sailing Cup**, czyli cykl odbywających się w całej Polsce najważniejszych regat klasy Optimist grupy A. Startujący w nich zawodnicy gromadzą punkty do łącznej klasyfikacji końcowej, która jest następnie podstawą do wyłonienia najlepszych czterdziestu żeglarzy, którzy biorą udział w wielkich regatach finałowych programu w Sopocie.

Każdy region może liczyć na wsparcie mistrza, który jest członkiem, ale i nauczycielem danego zespołu ENERGA

Sailing Team. Patroni to grono wybitnych, czynnych sportowo żeglarzy kadry narodowej Polski, z wielokrotnymi medalistami igrzysk olimpijskich i świata włącznie. W poszczególnych województwach mentorami adeptów żeglarstwa są: Przemysław Miarczyński (pomorskie), Piotr Mysza (warmińsko-mazurskie), Anna Weinzieher (mazowieckie), Łukasz Przybytek i Paweł Kotodziński (małopolskie), Kacper Ziemiński (wielkopolskie) oraz Agnieszka Skrzypulec i Natalia Wójcik (zachodniopomorskie).

Nagrodą dla zwycięzców jest włączenie na kolejny sezon do specjalnie utworzonego Funduszu Rozwoju Młodych Talentów ENERGA Sailing. Łącznie 14 najzdolniejszych żeglarzy otrzymało w sezonie 2013 od Polskiego Związku Żeglarskiego i Grupy ENERGA wsparcie finansowe na kontynuowanie sportowej kariery.

Ambasadorem programu jest kapitan Zbigniew Gutkowski, pierwszy Polak, który wystartował w samotniczych okołoziemskich regatach oceanicznych Vendee Globe.

Liczba uczestników:

ENERGA Basket Cup
ok. 300 tys.
(od 2009 roku)

ENERGA Athletic Cup
ok. 5 tys.
(od 2009 roku)

ENERGA Sailing Edukacja
ok. 1,1 tys.
(od 2013 roku)

ENERGA Sailing to fantastyczny projekt, który wypełnił ważną lukę: to jeden z niewielu programów dla dzieci, który nie tylko szkoli w zakresie żeglarstwa, ale także uczy odpowiedzialności, ustala pewną klasyfikację sportową i tworzy małą ligę żeglarstwa.

Program edukacji żeglarskiej swym zasięgiem obejmuje obecnie 6 ośrodków i ok. 600 dzieci. Wyjątkowym elementem jest to, że każdy ośrodek ma swojego opiekuna – członka kadry narodowej, który jest dla uczestników mentorem, którego znają i z którego biorą przykład.

Formuła projektu ENERGA Sailing została opracowana dzięki ogromnemu nakładowi pracy i zaangażowaniu pracowników firmy ENERGA oraz doświadczeniu PZZ, dzięki czemu ma on wszystkie elementy, które program sportowo-edukacyjny powinien zawierać. To nasz wspólny produkt, z którego jesteśmy bardzo dumni.

Wiesław Kaczmarek

Prezes Polskiego Związku Żeglarskiego

W Polsce panuje aktualnie moda na ruch, bieganie, ale głównie wśród dorosłych. W świecie pełnym różnych atrakcji, rozrywki i wygodnych możliwości spędzania czasu, dzieci trudniej jest zmotywować nie tylko do uprawiania sportu, ale do ruchu w ogóle. Dlatego tak ważne są wszelkie próby „rozruszania” młodego pokolenia. ENERGA Athletic Cup to ważny program, który nie tylko zachęca dzieci do aktywności fizycznej, ale również przynosi wymierne efekty sportowe. Najlepsi z pośród tysięcy uczestników projektu zdobywają już medale na imprezach juniorskich, a nawet nominacje do reprezentacji Polski na igrzyska olimpijskie. Dzięki zaangażowaniu Grupy ENERGA najbardziej utalentowani zawodnicy i zawodniczki z Pomorza mają możliwość otrzymania fachowej opieki czy stypendium, a przede wszystkim szansę na spełnienia marzeń o tym, by kiedyś stanąć na podium największych imprez. Wierzę, że w niedalekiej przyszłości będziemy mogli zobaczyć kolejnych wychowanków ENERGA Athletic Cup na wielu mistrzowskich arenach.

Anna Rogowska

medalistka olimpijska, mistrzyni świata i Europy w skoku o tyczce,
ambasadorka ENERGA Athletic Cup

Sponsorujemy najlepszych

Długofalowe podejście do sponsoringu sportowego pozwala nam łączyć cele biznesowe (skuteczne, bazujące na pozytywnych emocjach i pasji dotarcie do konsumentów) z działaniami na rzecz lokalnych społeczności. Angażuje też i integruje naszych pracowników, którzy kibicują ulubionym drużynom. Od wielu lat sponsorujemy trzy zawodowe kluby sportowe występujące w najwyższych klasach rozgrywkowych w swoich dyscyplinach: ENERGA Czarni Słupsk (męska drużyna koszykówki), ENERGA Toruń (żeńska drużyna koszykówki)

i Lechię Gdańsk (piłka nożna mężczyzn). Wspieramy także m.in.: pierwszoligową drużynę siatkarki ENERGA Pekpol Ostrotęka, sekcję szermierki gdańskiego Sietom, utytułowany klub unihokeja (wielokrotne mistrzyni Polski senierek) ENERGA Olimpia Osowa Gdańsk, młodzieżowe drużyny siatkówki – wielokrotne mistrzyni Polski grup młodzieżowych ENERGA Gedania Gdańsk. Sponsorujemy także wiele innych wydarzeń sportowych zarówno ogólnopolskich jak i ważnych dla społeczności danego regionu oraz lokalne drużyny, w tym uczniowskie kluby sportowe i stowarzyszenia kultury fizycznej.

WSPIERAMY KULTURĘ

Mecenat kultury nabiera w obecnych czasach szczególnego znaczenia. Partnerska współpraca biznesu i kultury ważna jest także na szczeblu lokalnym. Dzięki zaangażowaniu biznesu udaje się realizować wiele przedsięwzięć, które bez tego wsparcia nie byłyby możliwe bądź byłyby organizowane na znacznie mniejszą skalę.

Wspieranie kultury stanowi istotny element zaangażowania społecznego Grupy ENERGA. W ramach programu ENERGA Mecenat obejmujemy patronatem zarówno spektakularne przedsięwzięcia kulturalne, ale i wydarzenia ważne dla lokalnych środowisk: spektakle teatralne, festiwale, koncerty czy święta miast (m.in. Dni Elbląga).

Jesteśmy mecenasem m.in. Polskiej Filharmonii Kameralnej w Sopocie, Polskiej Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku, Elbląskiej Orkiestry Kameralnej. Współpracujemy także z lokalnymi ośrodkami kultury, takimi jak np.: Centrum Kultury

i Sztuki w Koninie, Centrum Kultury Teatr w Grudziądzu czy Miejski Ośrodek Kultury w Olsztynie.

Wśród naszych partnerów jest także m.in. Blues Club, organizator Gdynia Blues Festival (w 2013 roku odbyła się już X edycja tego wydarzenia). Od 2010 roku wspieramy także słynny Festiwal Legend Rocka, który od siedmiu lat ściąga w okolice Słupska miłośników muzyki, nie tylko z Polski, ale i całego świata. W 2013 roku odbyła się już 20. edycja wspieranego przez nas Festiwalu Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich PROBALTICA „Od morza do morza”.

W 2013 roku byliśmy głównym sponsorem filmu „Wąteśa. Człowiek z nadziei.” Wyreżyserowany przez Andrzeja Wajdę obraz, dotyczący przełomowych wydarzeń w najnowszej historii świata zgromadził w kinach ponad milionową widownię; był także polskim kandydatem do Oscara.

Wspieramy wydarzenia i ośrodki kulturalne, m.in.:

- Polską Filharmonię Kameralną Sopot (PFK Sopot)
- X Gdynia Blues Festival
- Festiwal Legend Rocka
- Koncert Noworoczny im. Jana Heweliusza w Gdańsku
- Centrum Kultury Teatr w Grudziądzu
- Elbląską Orkiestrę Kameralną

- Gdański festiwal Solidarity of Arts
- Tryptyk Kaliski
- XX Festiwal Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich PROBALTICA 2013 „Od morza do morza”
- Muzeum Narodowe w Gdańsku
- „Wąteśa. Człowiek z nadziei” – film w reżyserii Andrzeja Wajdy

Kinematografia rodzima, pokazująca historię naszego kraju i przemiany, które w nim następowały, jest niezwykle ważna dla naszej tożsamości narodowej. Odpowiada bowiem na istotne pytanie, kim dzisiaj jesteśmy. Dlatego postanowiłem pokazać Polsce i światu opowieść o Lechu Wąteśie – człowieku, który nie tracił nadziei i tak bardzo zmienił bieg naszej historii. Waga takich produkcji filmowych jest nieoceniona, natomiast możliwości realizacji – w postaci środków na produkcję – bardzo ograniczone. Dlatego niezwykle ucieszył mnie fakt zaangażowania ze strony Grupy ENERGA – firmy silnie związanej z Gdańskiem, w którym miały miejsce wydarzenia kształtujące naszą drogę do niepodległości. Bez tego wsparcia film „Wąteśa. Człowiek z nadziei” nie mógłby powstać.

Andrzej Wajda
Reżyser

Tabela GRI

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
STRATEGIA I ANALIZA					
1,1	Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla (np. dyrektora wykonawczego, prezesa zarządu lub innej osoby o równoważnej pozycji) na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju dla organizacji i jej strategii	GRUPA ENERGA	Pełny	4-5	
1,2	Opis kluczowych wpływów, szans i ryzy	GRUPA ENERGA	Pełny	4-5 27-28	Dodatkowe informacje w Raporcie Rocznym 2013
PROFIL ORGANIZACYJNY					
2,1	Nazwa organizacji	GRUPA ENERGA	Pełny	11	
2,2	Główne marki, produkty i/lub usługi	GRUPA ENERGA	Pełny	16 19-23	
2,3	Struktura operacyjna organizacji, z wyróżnieniem głównych działów, spółek zależnych, podmiotów powiązanych oraz przedsięwzięć typu joint-venture	GRUPA ENERGA	Pełny	16 19-23	
2,4	Lokalizacja siedziby głównej organizacji	GRUPA ENERGA	Pełny	12 15	
2,5	Liczba krajów, w których działa organizacja oraz podanie nazw tych krajów, gdzie zlokalizowane są główne operacje organizacji lub tych, które są szczególnie adekwatne w kontekście treści raportu	GRUPA ENERGA	Pełny	11	Dwie spółki nie objęte niniejszym Raportem prowadzą działalność na Słowacji (Energa Slovakia), w Szwecji (Energa Finance)
2,6	Forma własności i struktura prawna organizacji	GRUPA ENERGA	Pełny	11-12	
2,7	Obsługiwane rynki z zaznaczeniem zasięgu geograficznego, obsługiwanych sektorów, charakterystyki klientów/konsumentów i beneficjentów	GRUPA ENERGA	Pełny	11 15 19-23	Dwie spółki nie objęte niniejszym Raportem prowadzą działalność na Słowacji (Energa Slovakia), w Szwecji (Energa Finance)

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
2,8	Skala działalności	GRUPA ENERGA	Pełny	12 145-146	
2,9	Znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury lub formy własności	GRUPA ENERGA	Pełny	17	Dodatkowe informacje w Raporcie Rocznym 2013
2,10	Nagrody otrzymane w raportowanym okresie	GRUPA ENERGA	Pełny	18	
PARAMETRY RAPORTU					
3,1	Okres raportowania	GRUPA ENERGA	Pełny	6	
3,2	Data publikacji ostatniego raportu	GRUPA ENERGA	Pełny	6	
3,3	Cykl raportowania	GRUPA ENERGA	Pełny	6	
3,4	Osoba kontaktowa	GRUPA ENERGA	Pełny	6	
3,5	Proces definiowania zawartości raportu	GRUPA ENERGA	Pełny	6-8	
3,6	Zasięg raportu (np. kraje, oddziały, jednostki zależne, dzierżawione obiekty, przedsięwzięcia typu joint venture, dostawcy)	GRUPA ENERGA	Pełny	6	
3,7	Oświadczenie w sprawie jakichkolwiek ograniczeń, w zakresie i zasięgu raportu	GRUPA ENERGA	Pełny		Brak ograniczeń w zakresie i zasięgu raportu
3,8	Informacja o przedsięwzięciach typu joint venture, podmiotach zależnych, obiektach dzierżawionych, operacjach outsoursowanych i innych jednostkach, które w znaczący sposób mogą wpłynąć na porównywalność działań organizacji w poszczególnych okresach i/lub w stosunku do innych organizacji	GRUPA ENERGA	Pełny		Nie było przypadków, które mogłyby wpłynąć na porównywalność działań organizacji

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
3,9	Techniki i przyjęte założenia odnośnie szacunków i kalkulacji wskaźników i innych informacji zawartych w raporcie	GRUPA ENERGA	Pełny	6	
3,10	Wyjaśnienia dotyczące efektów jakichkolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach z podaniem powodów ich wprowadzenia oraz ich wpływu (np. fuzje, przejęcia, zmiana roku/okresu bazowego, charakteru działalności, metod pomiaru)	GRUPA ENERGA	Pełny		W związku z uspołnieniem sposobu liczenia danych do raportu, niektóre wyniki za rok 2012 zostały zmienione i uspołnione zgodnie z przyjętym sposobem liczenia danych
3,11	Znaczące zmiany w stosunku do poprzedniego raportu dotyczące zakresu, zasięgu lub metod pomiaru zastosowanych w raporcie	GRUPA ENERGA	Pełny	6	
3,12	Tabela wskazująca miejsce zamieszczenia Standardowych Informacji w raporcie	GRUPA ENERGA	Pełny	208-225	
3,13	Polityka i obecna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportu. Jeśli nie zawarto takich danych w niezależnym raporcie poświadczającym wyjaśnienie zakresu i podstaw zewnętrznej weryfikacji oraz relacji pomiędzy organizacją i zewnętrznym podmiotem poświadczającym	GRUPA ENERGA	Pełny	6	
NADZÓR, ZOBOWIĄZANIA I ZAANGAŻOWANIE					
4,1	Struktura nadzorcza organizacji wraz z komisjami podlegającymi pod najwyższy organ nadzorczy, odpowiedzialnymi za poszczególne zadania, jak na przykład tworzenie strategii czy nadzór nad organizacją	GRUPA ENERGA	Pełny	19-23	Dodatkowe informacje w Raporcie Rocznym 2013

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
4,2	Wskazanie, czy przewodniczący najwyższego organu nadzorczego jest również dyrektorem zarządzającym (a jeśli tak, to jakie funkcje pełni w ramach zarządu wraz z uzasadnieniem takiej struktury)	GRUPA ENERGA	Pełny		Przewodniczący organu nadzorczego nie pełni roli dyrektora zarządzającego.
4,3	Liczba i płeć członków najwyższego organu nadzorczego z wyróżnieniem niezależnych i/lub niewykonawczych członków (dotyczy organizacji posiadających monistyczną strukturę rady nadzorczej/organu nadzorczego)	GRUPA ENERGA	Pełny	19-23	
4,4	Mechanizmy umożliwiające akcjonariuszom i pracownikom zgłaszanie rekomendacji i wskazówek dla najwyższego organu nadzorczego	GRUPA ENERGA	Pełny	24 26 33-34	Dodatkowe informacje w Raporcie Rocznym 2013
4,5	Związek pomiędzy poziomem wynagrodzeń najwyższego organu nadzorczego, wyższej kadry menedżerskiej oraz zarządu (obejmując system odpraw) a wynikami organizacji (obejmując wyniki społeczne i środowiskowe)	GRUPA ENERGA	Pełny	29	
4,6	Procesy pozwalające na uniknięcie konfliktu interesów członków najwyższego organu nadzorczego	GRUPA ENERGA	Pełny	35	Dodatkowe informacje w Raporcie Rocznym 2013
4,7	Proces weryfikacji składu, kwalifikacji i doświadczenia członków najwyższego organu nadzorczego oraz komitetów, rozważając przy tym płeć i inne wskaźniki różnorodności	GRUPA ENERGA	Pełny	19	Dodatkowe informacje w Raporcie Rocznym 2013
4,8	Wewnętrznie sformułowana misja lub wartości organizacji, kodeks postępowania oraz zasady odnoszące się do aspektów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych funkcjonowania organizacji oraz poziom ich implementacji	GRUPA ENERGA	Pełny	14 35	

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
4,9	Procedury najwyższego organu nadzorczego dotyczące nadzoru identyfikacji i zarządzania kwestiami ekonomicznymi, środowiskowymi i społecznymi, włączając stosowne ryzyka i szanse oraz dostosowanie się lub zgodność z uznanymi międzynarodowymi standardami, kodeksami postępowania i zasadami	GRUPA ENERGA	Pełny	29-30	
4,10	Proces ewaluacji wyników działań najwyższego organu nadzorczego w odniesieniu do kwestii ekonomicznych, środowiskowych i społecznych	GRUPA ENERGA	Pełny	19	
4,11	Wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja stosuje zasadę ostrożności	GRUPA ENERGA	Pełny	27-28	
4,12	Zewnętrzne, przyjęte lub popierane przez organizację ekonomiczne, środowiskowe i społeczne deklaracje, zasady i inne inicjatywy	GRUPA ENERGA	Pełny	18	
4,13	Członkostwo w stowarzyszeniach (takich jak stowarzyszenia branżowe) i/lub w krajowych/międzynarodowych organizacjach rzeczniczych	GRUPA ENERGA	Pełny	18	
4,14	Lista grup interesariuszy zaangażowanych przez organizację.	GRUPA ENERGA	Pełny	32	
4,15	Podstawy identyfikacji i selekcji zaangażowanych grup interesariuszy	GRUPA ENERGA	Pełny	32-34	
4,16	Podejście do angażowania interesariuszy włączając częstotliwość angażowania według typu i grupy interesariuszy	GRUPA ENERGA	Pełny	32-34	
4,17	Kluczowe kwestie i problemy poruszane przez interesariuszy oraz odpowiedź ze strony organizacji, również poprzez ich zaraportowanie	GRUPA ENERGA	Pełny	33-34	

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
PODEJŚCIE DO ZARZĄDZANIA					
DMA EC	Podejście do zarządzania – wskaźniki EKONOMICZNE	GRUPA ENERGA		12-13 19-23 48-53 77 83-189 196-198	
DMA EN	Podejście do zarządzania – wskaźniki ŚRODOWISKOWE	GRUPA ENERGA		85-89 93-105 109-110	
DMA LA	Podejście do zarządzania – wskaźniki SPOŁECZNE: WSKAŹNIKI W ZAKRESIE PRAKTYK DOTYCZĄCYCH ZATRUDNIENIA I GODNEJ PRACY	GRUPA ENERGA		145-148 151 153 155-156 159-161 178-180	
DMA HR	Podejście do zarządzania – wskaźniki SPOŁECZNE: WSKAŹNIKI W ZAKRESIE RESPEKTOWANIA PRAW CZŁOWIEKA	GRUPA ENERGA		37 142-144 156-157	
DMA SO	Podejście do zarządzania – wskaźniki SPOŁECZNE: WSKAŹNIKI WPŁYWU NA SPOŁECZEŃSTWO	GRUPA ENERGA		17-19 35 48 51 93 183-186	
DMA PR	Podejście do zarządzania – wskaźniki SPOŁECZNE: WSKAŹNIKI W ZAKRESIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA PRODUKT	GRUPA ENERGA		48 69 74-75	
WSKAŹNIKI EKONOMICZNE					
EC1	Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona z uwzględnieniem przychodów, kosztów operacyjnych, wynagrodzenia pracowników, dotacji i innych inwestycji na rzecz społeczności, niepodzielonych zysków oraz wypłat dla właścicieli kapitału i instytucji państwowych	GRUPA ENERGA	Pełny	13	

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
EC2	Implikacje finansowe i inne ryzyka oraz szanse dla działań organizacji wynikające ze zmian klimatycznych	GRUPA ENERGA	Pełny	27-28	Dodatkowe informacje w Raporcie Rocznym 2013
EC3	Pokrycie zobowiązań emerytalnych organizacji wynikających z programów o zdefiniowanych świadczeniach	GRUPA ENERGA	Pełny	148	
EC4	Znaczące wsparcie finansowe uzyskane od państwa	ENERGA SA, ENERGA Innowacje, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Kogeneracja	Pełny	38	
EC6	Polityka, praktyki oraz udział wydatków przeznaczonych na usługi lokalnych dostawców w głównych lokalizacjach organizacji	GRUPA ENERGA	Pełny		Brak formalnej polityki korzystania z usług lokalnych dostawców
EC7	Procedury w zakresie zatrudniania pracowników z rynku lokalnego oraz procent wyższego kierownictwa pozyskanego z rynku lokalnego w głównych lokalizacjach organizacji	GRUPA ENERGA	Pełny	147	Brak formalnej polityki zatrudniania pracowników z rynku lokalnego
EC8	Wkład w rozwój infrastruktury oraz świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez działania komercyjne, przekazywanie towarów oraz działania pro-bono. Wpływ tych działań na społeczeństwo	GRUPA ENERGA	Pełny	186-189 196-198	
WSKAŹNIKI ŚRODOWISKOWE					
EN1	Wykorzystane surowce/materiały według wagi i objętości	GRUPA ENERGA	Pełny	94 114-115	
EN2	Procent materiałów pochodzących z recyklingu wykorzystanych w procesie produkcyjnym	GRUPA ENERGA	Nie dotyczy		Brak materiałów z recyklingu użytych podczas procesu produkcji

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
EN3	Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii	ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Kogeneracja, ENERGA Wytwarzanie	Pełny	95 116-118	
EN4	Pośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii	GRUPA ENERGA	Częściowy	96 119	wskaźnik zaraportowany częściowo ze względu na brak możliwości uzyskania danych o wielkości zużycia paliw pierwotnych od dostawców energii dla wszystkich raportujących spółek
EN6	Inicjatywy podjęte w celu dostarczenia produktów i usług efektywnych energetycznie lub opartych na energii odnawialnej oraz wynikające z tych rozwiązań redukcje zapotrzebowania na energię	ENERGA Oświetlenie	Częściowy	120	
EN7	Inicjatywy podjęte w celu zmniejszenia pośredniego zużycia energii z uwzględnieniem osiągniętego stopnia redukcji.	ENERGA Informatyka i Technologie	Częściowy	120	
EN8	Łączny pobór wody według źródła	GRUPA ENERGA	Pełny	97 99 121-122	
EN9	Źródła wody znacząco zubożone przez nadmierny pobór wody	ENERGA Elektrownie Ostrołęka	Częściowy	124	
EN11	Lokalizacja i powierzchnia posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych gruntów zlokalizowanych w obszarach chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi bądź przylegających do takich obszarów	ENERGA Wytwarzanie, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Kogeneracja,	Częściowy	105	Lokalizacja obszarów z uwzględnieniem wielkości obszarów jest trudna do określenia przez raportujące spółki. Nie były prowadzone tego typu pomiary
EN12	Opis istotnego wpływu działalności, produktów i usług na bioróżnorodność obszarów chronionych i obszarów o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi	ENERGA Wytwarzanie, ENERGA Kogeneracja,	Pełny	105	

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
EN16	Łączne bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi	ENERGA Oświetlenie, ENERGA Kogeneracja, ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Serwis, ENERGA Operator, ENERGA OPEC	Pełny	101 124-125	
EN17	Inne istotne pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi	GRUPA ENERGA	Nie dotyczy		
EN18	Inicjatywy podjęte w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych i uzyskane efekty	GRUPA ENERGA	Pełny	103	
EN19	Emisje substancji zubożających warstwę ozonową według wagi	ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, ENERGA Wytwarzanie	Pełny	125	W spółkach: ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Kogeneracja, ENERGA Oświetlenie, ENERGA OPEC nie wystąpiły emisje
EN20	Emisja związków NOx, SOx i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi	ENERGA Operator, ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Kogeneracja, ENERGA Informatyka i Technologie	Pełny	103 126-127	
EN21	Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia	GRUPA ENERGA	Pełny	128-130	
EN22	Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem.	GRUPA ENERGA	Pełny	104 131-133	
EN23	Łączna liczba i objętość istotnych wycieków	GRUPA ENERGA	Pełny		W raportowanym okresie nie wystąpiły przypadki wycieków
EN26	Inicjatywy służące zmniejszeniu wpływu produktów i usług na środowisko i zakres ograniczenia tego wpływu	GRUPA ENERGA	Pełny	96 100 109-110	

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
EN27	Procent odzyskanych materiałów ze sprzedanych produktów i ich opakowań, według kategorii materiału	GRUPA ENERGA	Nie dotyczy		
EN28	Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska	GRUPA ENERGA	Pełny	108	W ramach GRUPY ENERGA wystąpiła jedna kara nałożona w 2012 r. na ENERGA Elektrownie Ostrołęka w kwocie 10 000zł. W 2013 r. nie wystąpiły przypadki sankcji ani kar.
EN30	Łączne wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska według typu	GRUPA ENERGA	Pełny	107-108 134-137	
WSKAŹNIKI ZATRUDNIENIA					
LA1	Łączna liczba pracowników według typu zatrudnienia, rodzaju umowy o pracę i regionu (w podziale na płeć)	GRUPA ENERGA	pełny	145-146 162-166	
LA2	Łączna liczba odejść, wskaźnik fluktuacji oraz liczba nowo przyjętych pracowników, według grup wiekowych, płci i regionu	GRUPA ENERGA	pełny	147 167-171	
LA4	Odsetek zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi	GRUPA ENERGA	pełny	172	
LA5	Minimalne wyprzedzenie, z jakim informuje się o istotnych zmianach operacyjnych wraz ze wskazaniem, czy okresy te są określone w umowach zbiorowych	GRUPA ENERGA	pełny	157	
LA7	Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą, według regionów i płci	GRUPA ENERGA	pełny	151-152 172-175	
LA8	Edukacja, szkolenia, doradztwo, programy prewencyjne oraz programy kontroli ryzyka, które zapewniają pomoc w przypadku poważnych chorób pracownikom, ich rodzinom lub członkom społeczności lokalnej	GRUPA ENERGA	pełny		W ramach swojej działalności GRUPA ENERGA nie prowadzi tego typu działań

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
LA8	Edukacja, szkolenia, doradztwo, programy prewencyjne oraz programy kontroli ryzyka, które zapewniają pomoc w przypadku poważnych chorób pracownikom, ich rodzinom lub członkom społeczności lokalnej	GRUPA ENERGA	pełny		W ramach swojej działalności GRUPA ENERGA nie prowadzi tego typu działań
LA10	Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku, przypadających na pracownika według struktury zatrudnienia [i płci]	GRUPA ENERGA	pełny	160 176-177	
LA13	Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności	GRUPA ENERGA	pełny	23 39 145 162-163	
LA14	Stosunek podstawowego wynagrodzenia i całkowitego kobiet i mężczyzn według zajmowanego stanowiska i znaczących jednostek organizacyjnych	GRUPA ENERGA	pełny	178	
LA15	Wskaźnik powrotów do pracy i retencji po urlopie wychowawczym w podziale na płeć	GRUPA ENERGA	pełny	179-180	
WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE PRAW CZŁOWIEKA					
HR1	Procent i całkowita liczba umów inwestycyjnych zawierających klauzule dotyczące praw człowieka lub które zostały poddane kontroli pod tym kątem	GRUPA ENERGA	Pełny	41	W raportowanym okresie nie stosowano w umowach klauzul dotyczących praw człowieka. Tylko spółka ENERGA SA stosowała tego typu klauzule w przypadkach umów dotyczących istotnych inwestycji
HR2	Procent znaczących dostawców i podwykonawców poddanych weryfikacji pod kątem przestrzegania praw człowieka oraz działania podjęte w tej kwestii	GRUPA ENERGA	Pełny	41	W raportowanym okresie u znaczących dostawców i podwykonawców nie przeprowadzono weryfikacji pod kątem przestrzegania praw człowieka.
HR3	Całkowita liczba godzin szkoleniowych na temat polityk i procedur regulujących kwestie przestrzegania praw człowieka w zakresie prowadzonej działalności oraz procent przeszkolonych pracowników	GRUPA ENERGA	Pełny		W raportowanym okresie nie były prowadzone szkolenia na temat praw człowieka.

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
HR4	Całkowita liczba przypadków dyskryminacji oraz działania podjęte w tej kwestii	GRUPA ENERGA	Pełny		W raportowanym okresie nie wystąpiły przypadki dyskryminacji w GRUPIE ENERGA
HR5	Działania zidentyfikowane w organizacji u znaczących dostawców jako mogące stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych oraz inicjatywy wspierające te prawa	GRUPA ENERGA	pełny	156-157	W raportowanym okresie nie wystąpiły działania zidentyfikowane, jako mogące stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych.
HR6	Działania zidentyfikowane w organizacji i u znaczących dostawców jako niosące ze sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków	GRUPA ENERGA	Pełny		W raportowanym okresie nie zidentyfikowano działań polegających na wykorzystywaniu pracy dzieci w GRUPIE ENERGA oraz u znaczących dostawców.
HR7	Działania zidentyfikowane w organizacji i u znaczących dostawców jako niosące za sobą istotne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków	GRUPA ENERGA	Pełny		W raportowanym okresie nie zidentyfikowano działań polegających na pracy przymusowej lub obowiązkowej w GRUPIE ENERGA oraz u znaczących dostawców.
HR10	Procent i całkowita liczba operacji, które były przedmiotem przeglądu w zakresie przestrzegania praw człowieka i ocena wpływu.	GRUPA ENERGA	Pełny		W raportowanym okresie nie prowadzono działań, których celem było przeprowadzenie przeglądu w zakresie przestrzegania praw człowieka.
HR11	Liczba złożonych skarg związanych z prawami człowieka, zaadresowane i rozwiązane poprzez formalne mechanizmy	GRUPA ENERGA	Pełny		W raportowanym okresie nie odnotowano skarg związanych z prawami człowieka.
WSKAŹNIKI SPOŁECZNE					
S01	Charakter, skala i efektywność programów i praktyk w zakresie oceny i zarządzania wpływem działalności organizacji na społeczność lokalną, włączając wpływ wejścia na dany rynek, prowadzenia i zakończenia działalności	GRUPA ENERGA	Pełny	85-87 185-186	
S02	Procent i całkowita liczba jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją	GRUPA ENERGA	Pełny		W latach 2012-2013 w GRUPIE ENERGA nie były prowadzone analizy pod kątem ryzyka związanego z korupcją

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
S03	Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych organizacji	ENERGA Operator, ENERGA Invest, ENERGA OBRÓT, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA SA, ENERGA Wytwarzanie, ENERGA Obsługa i Sprzedaż	Pełny	40	Pozostałe spółki GRUPY nie prowadziły szkoleń w tym obszarze
S04	Działania podjęte w odpowiedzi na przypadki korupcji	GRUPA ENERGA	Pełny		Brak przypadków korupcji w raportowanym okresie
S05	Polityka dotycząca udziału w życiu publicznym i lobbingu	GRUPA ENERGA	Pełny	17-18	Za politykę dotyczącą udziału w życiu publicznym odpowiada ENERGA SA.
S08	Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami	ENERGA Oświetlenie, ENERGA OPEC, ENERGA Operator, ENERGA Elektrownie Ostrołęka	Pełny	40	Na pozostałe spółki w raportowanym okresie nie zostały nałożone kary i sankcje
S09	Operacje ze znaczącym albo obecnie negatywnym wpływem na społeczność lokalne	GRUPA ENERGA	Pełny		W ENERGA Elektrownie Ostrołęka eksploatacja składowiska odpadów paleniskowych "Łęg" powoduje podtopienia niektórych terenów sąsiadujących z obiektem. Skutkuje to ograniczeniem upraw rolnych i utratą dochodów z niezembranych pól rolnych. W ENERGA Wytwarzanie wpływ na społeczność lokalne mogą mieć plany inwestycyjne – budowa farm wiatrowych i elektrowni wodnych. W pozostałych spółkach nie zidentyfikowano operacji o negatywnym wpływie na społeczność.

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
S010	Środki zapobiegawcze i łagodzące wdrożone podczas działań o znaczącym potencjale lub negatywnym wpływie na społeczność lokalne.	GRUPA ENERGA	Pełny	32 105 196-198	W GRUPIE ENERGA nie zidentyfikowano operacji o negatywnym wpływie na społeczność. W wybranych spółkach (ENERGA ENERGA Wytwarzanie, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Invest, ENERGA SA) prowadzone są działania związane z ograniczeniem negatywnego wpływu na społeczność w związku z prowadzą działalnością.
WSKAŹNIKI DOT. ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA PRODUKT					
PR1	Etapy cyklu życia produktu, na których ocenia się wpływ produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo w celu poprawy wskaźników oraz procent istotnych kategorii produktów i usług podlegających takim procedurom	GRUPA ENERGA	Nie dotyczy		Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności nie dotyczy GRUPY ENERGA [zapewnienie bezpieczeństwa usług jest dokonywane przez wykonywane pomiary ochronne, oględziny i przeglądy urządzeń służących do świadczenia usługi zgodnie z wysokimi standardami bezpieczeństwa określonymi przez normy i standardy]
PR3	Rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent znaczących produktów i usług podlegających takim wymogom informacyjnym	GRUPA ENERGA	Nie dotyczy		W ramach procedur obowiązujących w GRUPIE ENERGA nie są wymagane informacje o produktach i usługach
PR5	Praktyki związane z zapewnieniem satysfakcji klienta, w tym wyniki badań pomiaru satysfakcji klienta	GRUPA ENERGA	Częściowy	79-80	Ze względu na specyfikę niektórych spółek, badania satysfakcji nie są prowadzone w spółkach: ENERGA Centrum Usług Wspólnych, ENERGA Wytwarzanie, ENERGA Innowacje, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Operator, ENERGA OPEC
PR6	Programy dotyczące przestrzegania prawa, standardów i dobrowolnych kodeksów regulujących kwestie komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu	GRUPA ENERGA	Pełny	74-75	

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
PR9	Wartość pieniężna istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług.	GRUPA ENERGA	Pełny		W 2012 r. decyzją Prezesa URE, nałożono na spółkę ENERGA Operator karę w wysokości 200 000zł; w 2013 decyzją Prezesa URE, nałożono na spółkę ENERGA Operator karę w wysokości 20 000zł. Na pozostałe spółki GRUPY ENERGA nie nałożono kar z tego tytułu w raportowanym okresie

WSKAŹNIKI SEKTOROWE (EUSS)

EU1	Maksymalna osiągalna moc wytwórcza w podziale na główne rodzaje surowca (oraz wymogi regulacyjne).	ENERGA Wytwarzanie, ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, ENERGA Kogeneracja, ENERGA Elektrownie Ostrołęka	Pełny	91	
EU2	Ilość energii wyprodukowanej netto w podziale na główne źródło energii (oraz wymogi regulatora).	GRUPA ENERGA	Pełny	92	
EU3	Ilość zarejestrowanych użytkowników indywidualnych, przemysłowych, instytucjonalnych oraz komercyjnych.	GRUPA ENERGA/ ENERGA Operator	Pełny	47	
EU4	Długość naziemnych i podziemnych linii transmisyjnych i dystrybucyjnych według systemu regulacyjnego.	GRUPA ENERGA/ ENERGA Operator	Pełny	47	
EU5	Ilość przyznanych nieodpłatnych uprawnień do emisji CO2.	GRUPA ENERGA	Pełny	102 139	
EU6	Podejście do zarządzania, pozwalające zapewnić krótko i długoterminową stabilność/stałość oraz dostępność energii.	ENERGA Operator, ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, ENERGA Kogeneracja, ENERGA Wytwarzanie	Pełny	48 93 109-110	

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
EU7	Programy zarządzania popytem, w tym programów komercyjnych, mieszkaniowych i przemysłowych, instytucjonalnych	ENERGA OBRÓT, ENERGA Obsługa i Sprzedaż	Pełny	76-77	
EU8	Badania i inwestycje mające na celu zapewnienie niezawodności dostaw energii oraz promocję zrównoważonego rozwoju.	ENERGA Operator, ENERGA OPEC, ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, ENERGA Kogeneracja	Pełny	49 58-61	
EU9	Rezerwy na likwidację elektrowni jądrowych stron	GRUPA ENERGA	Nie dotyczy		
EU10	Planowana przepustowość przeciwko przewidywanym zapotrzebowaniom na energię elektryczną w długim okresie, w podziale na źródła energii i systemy regulacyjne.	ENERGA Operator	Pełny	62	
EU11	Średnia generowana wydajność elektrowni ciepłych w podziale na źródła energii i systemy regulacji.	ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Kogeneracja	Pełny	93	
EU12	Straty przesyłowe i dystrybucyjne jako procent całkowitej energii.	ENERGA Operator, ENERGA Kogeneracja, ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	Pełny	62	
EU13	Bioróżnorodność offsetowanych siedlisk w stosunku do bioróżnorodności obszarów dotkniętych	GRUPA ENERGA	Nie dotyczy		Grupa Energa w raportowanym roku nie prowadziła działań offsetowych
EU14	Programy oraz procedury pozwalające zapewnić odpowiednią liczbę wykwalifikowanych pracowników.	GRUPA ENERGA	Pełny	159-161	
EU15	Odsetek pracowników, którzy kwalifikują się do przejścia na emeryturę w ciągu najbliższych 10 lat w podziale na kategorie pracy i w podziale na regiony	GRUPA ENERGA	Pełny	181	

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
EU16	Polityka oraz wymagania firmy dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa pracy pracowników zatrudnionych przez firmę, podwykonawców zatrudnionych bezpośrednio lub pośrednio przez firmę	GRUPA ENERGA	Pełny	152	
EU17	Dni przepracowane przez pracowników wykonawcy i podwykonawców zaangażowanych w budowę, eksploatację i działalność konserwatorską	ENERGA OPEC	Pełny	63	Pozostałe spółki nie prowadziły ewidencji pracowników podwykonawców
EU18	Odsetek pracowników wykonawcy i podwykonawcy, którzy przeszli odpowiednie szkolenie BHP	ENERGA Wytwarzanie, ENERGA Kogeneracja, ENERGA OPEC, ENERGA Operator	Pełny	181	Pozostałe spółki nie prowadzą dodatkowych szkoleń dla podwykonawców
EU19	Udział interesariuszy w procesie podejmowania decyzji związanych z planowaniem energetycznym i rozwojem infrastruktury	GRUPA ENERGA	Pełny	32-34	
EU20	Podjęcie do zarządzania wpływem na przemieszczenia	GRUPA ENERGA	Nie dotyczy		
EU21	Środki planowania awaryjnego, po awarii / plan zarządzania awaryjnego, programy szkoleniowe i plany odzyskiwania / przywracania	ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Wytwarzanie, ENERGA Kogeneracja, ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, ENERGA OPEC, ENERGA Operator	Pełny	48 51 93 100	
EU22	Liczba osób przesiedlonych fizycznie lub ekonomicznie i odszkodowań, w podziale według rodzaju projektu	GRUPA ENERGA	Nie dotyczy		Działalność GRUPY ENERGA nie wiąże się z przesiedleniami ludności
EU23	Czy firma realizuje programy (w tym z udziałem jednostek rządowych) służące poprawie lub utrzymaniu jakości dostaw energii oraz wsparciu systemu obsługi klienta	ENERGA Operator, ENERGA OPEC	Pełny	52-53	

WSKAŹNIK	OPIS WSKAŹNIKA	SPÓŁKI RAPORTUJĄCE WSKAŹNIK	STOPIEŃ RAPORTOWANIA	STRONY	INFORMACJE DODATKOWE
EU24	Programy mające na celu zapewnienie dostępu do energii i bezpieczeństwo użytkowania energii, skierowane do klientów niepełnosprawnych, mających trudności z czytaniem, nieznających języka polskiego	ENERGA OBRÓT, ENERGA Obsługa i Sprzedaż	Pełny	71 76-77	
EU25	Liczba urazów i wypadków śmiertelnych wśród społeczności z udziałem majątku firmy, w tym orzeczeń sądowych, osiedli i nierozstrzygniętych spraw sądowych w sprawach chorób	ENERGA Operator	Pełny		W latach 2012-2013 wystąpiło w spółce ENERGA Operator 13 urazów i 5 wypadków śmiertelnych.
EU26	Procent populacji nieobsługiwanej w obszarach objętych licencją lub obszarach pełnienia usług	GRUPA ENERGA	Pełny		ENERGA OPEC z szacunkowych danych określa procent populacji nieobsługiwanej w obszarach pełnienia usług na ok. 15%. Spółka nie prowadziła szczegółowych badań. Pozostałe spółki nie prowadzą tego typu analiz, ze względu na rodzaj prowadzonej działalności
EU27	Ilość odłączeń mieszkań z powodu niepłatności, w podziale na okres odłączenia i system regulacji	ENERGA Operator, ENERGA OPEC, ENERGA OBRÓT	Pełny	81	Dane dotyczące spółki ENERGA Operator są szacunkowe, ponieważ brak jest dokładnych raportów określających czas ponownego załączenia odbiorców.
EU28	Częstość przerw w dostawie energii	GRUPA ENERGA	Pełny	50	
EU29	Średni czas trwania przerw w dostawach energii	GRUPA ENERGA	Pełny	50	
EU30	Średni współczynnik dostępności w podziale na źródło energii i regulacje	ENERGA Wytwarzanie, ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, ENERGA Kogeneracja, ENERGA Elektrownie Ostrołęka	Pełny	138	

Oświadczenie o weryfikacji poziomu aplikacji GRI

GRI niniejszym oświadcza, iż **ENERGA SA** złożył swój „Nasza odpowiedzialność 2013. Raport społecznej odpowiedzialności biznesu Grupy ENERGA” w dziale raportów GRI, który uznał, iż raport ten spełnia wymogi aplikacji poziomu A+.

Poziomy aplikacji GRI ukazują stopień, w jakim zawartość wytycznych G3.1 GRI została zastosowana w złożonym raporcie zrównoważonego rozwoju. Weryfikacja potwierdza, iż dla tego poziomu aplikacji w raporcie została przedstawiona wymagana ilość standardowych informacji i wskaźników oraz, że Indeks treści GRI prezentuje wymagane informacje według wytycznych G3.1 GRI. Aby zapoznać się z metodologią, proszę kliknąć w link: www.globalreporting.org/SiteCollectionDocuments/ALC-Methodology.pdf

Poziomy aplikacji nie informują o wydajności danej organizacji w zakresie adresowania kwestii zrównoważonego rozwoju, ani też o jakości informacji zawartych w jej raporcie.

Amsterdam, 07 maja 2014

Ásthildur Hjaltadóttir
Dyrektor Usługi
Global Reporting Initiative

Oznaczenie „+” (plus) zostało dodane do Poziomu Aplikacji, ponieważ ENERGA SA poddało ten raport (lub jego część) zewnętrznej weryfikacji. GRI zezwala autorom raportu na własne kryteria wyboru odpowiedniej organizacji weryfikującej raport.

Global Reporting Initiative (GRI) jest organizacją sieciową, która zapoczątkowała rozwój najbardziej rozpowszechnionych ramowych zasad raportowania GRI i która dba o to, by były one wciąż ulepszone i stosowane na całym świecie. Wytyczne GRI określają zasady i wskaźniki, które organizacje mogą wykorzystać do mierzenia i raportowania ekonomicznych, środowiskowych oraz społecznych aspektów swojego funkcjonowania. www.globalreporting.org

Wyłączenie odpowiedzialności: Tam, gdzie dany raport zrównoważonego rozwoju zawiera linki zewnętrzne (również materiał audio-wizualny), oświadczenie to odnosi się wyłącznie do materiałów zgłoszonych do GRI w czasie weryfikacji dnia 29 kwietnia 2014 roku. GRI wyraźnie zaznacza, iż oświadczenie to nie odnosi się do ewentualnych późniejszych zmian w materiałach.

Deloitte.

Deloitte Advisory Sp. z o.o.
z siedzibą w Warszawie
Al. Jana Pawła II 19
00-854 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

Niezależny raport poświadczający dotyczący Raportu Społecznej Odpowiedzialności Biznesu Nasza Odpowiedzialność 2013

Do Zarządu ENERGA S.A.

Dokonaliśmy przeglądu Raportu Społecznej Odpowiedzialności Biznesu Nasza Odpowiedzialność 2013 (zwanego dalej „Raportem CSR” lub „Raportem”) opracowanego przez ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku, przy al. Grunwaldzkiej 472 (dalej „Spółka”), w zakresie wskaźników opracowanych w oparciu o Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju G3.1 dla raportowania ustalonego na poziomie „A”, wydane przez Global Reporting Initiative (GRI). Prace poświadczające obejmowały okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. w zakresie danych ilościowych oraz jakościowych.

Za rzetelność, prawidłowość i jasność informacji w nim zawartych oraz za prawidłowość przygotowanej dokumentacji odpowiada Zarząd Spółki. Naszym zadaniem było wydanie, na podstawie przeglądu Raportu CSR, niezależnego raportu poświadczającego.

Nasze procedury nie obejmowały niezależnej oceny prawdziwości, dokładności i kompletności informacji i dokumentów przekazanych przez Spółkę. Nie stanowiły także badania systemu kontroli wewnętrznej wdrożonego w Spółce i w ich wyniku nie wyrażamy opinii na temat poprawności tego systemu. Nasze procedury nie stanowiły badania sprawozdań finansowych w rozumieniu Ustawy o rachunkowości. W związku z tym nie wyrażamy w niniejszym Raporcie opinii biegłego rewidenta ani żadnych innych stwierdzeń odnośnie sprawozdań finansowych Spółki w rozumieniu obowiązujących przepisów dotyczących biegłych rewidentów.

Prace związane z planowaniem i realizacją zadania weryfikacyjnego miały charakter zlecenia poświadczającego o ograniczonym zakresie, realizowanego według ISAE 3000 – Międzynarodowego Standardu Usług Poświadczających („Usługi poświadczające inne niż badania lub przeglądy historycznych informacji finansowych”). Standard ten nakłada na nas obowiązek zaplanowania i przeprowadzenia przeglądu w taki sposób, aby uzyskać umiarkowaną pewność, iż Raport CSR nie zawiera istotnych nieprawidłowości. Zakres i metoda przeglądu Raportu istotnie różni się od badania skierowanego na dostarczenie wystarczającego zapewnienia (*reasonable assurance*). Celem przeglądu nie jest wyrażenie opinii o prawidłowości, rzetelności i jasności Raportu CSR i w związku z tym opinii takiej nie wydajemy. Procedury dotyczące przeglądu Raportu CSR obejmowały:

- Identyfikację zagadnień i wyników istotnych dla treści Raportu z punktu widzenia realizacji przez Spółkę strategii społecznej odpowiedzialności biznesu oraz oczekiwań jej interesariuszy.
- Porównanie informacji zawartych w Raporcie CSR z informacjami zawartymi w Sprawozdaniu Finansowym ENERGA S.A. za rok 2013.
- Wywiady z osobami odpowiedzialnymi za realizację strategii społecznej odpowiedzialności biznesu oraz za przygotowanie Raportu CSR.
- Weryfikację informacji zawartych w Raporcie pod kątem zgodności z dokumentacją wewnętrzną Spółki.
- Ocenę stopnia aplikacji Wytycznych do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnienia Ramowych Zasad Raportowania GRI.

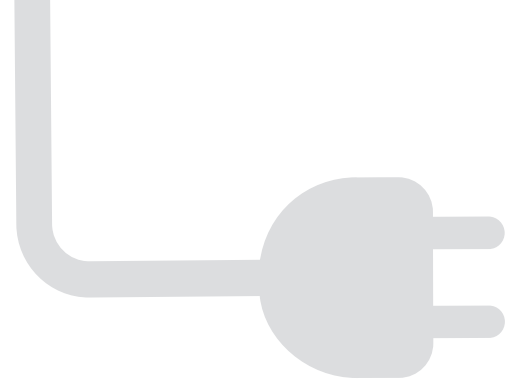
Przeprowadzony przez nas przegląd dostarczył nam zapewnienia (zapewnienie o ograniczonym zakresie – *limited assurance*) do tego by potwierdzić, że nie zostały zidentyfikowane istotne błędy w zakresie danych i informacji zawartych w Raporcie CSR przygotowanym przez ENERGA S.A., dotyczących wskaźników całościowo raportowanych przez Spółkę, jak również niezgodności z Wytycznymi do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju G3.1, ustalonymi dla poziomu „A”, wydanymi przez Global Reporting Initiative.

Deloitte Advisory Sp. z o.o.

Warszawa, dnia 7 lipca 2014 r.

Sąd Rejonowy m. st. Warszawy, KRS 000004726, NIP: 527-020-73-28, REGON: 006233202,
Kapitał zakładowy: 16 000 500 zł
Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Niniejsza publikacja zawiera jedynie najważniejsze informacje o kluczowych kierunkach naszej odpowiedzialności społecznej i realizowanych programach. Znacznie więcej informacji na ten temat znajdą Państwo pełnym raporcie społecznej odpowiedzialności biznesu Grupy ENERGA za rok 2013.

Zachęcamy do lektury i kontaktu z nami. Ważna jest dla nas każda opinia, gdyż pozwala ocenić dotychczasowe i planować kolejne działania, tak by w możliwie największym stopniu odpowiadały one na potrzeby interesariuszy.

www.grupa.energa.pl
csr@energa.pl

